

7096 AA
OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILMARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

št. 26 (14.422) leto XLIX.
PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakir nad Cerknim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebusi, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.
TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190
1200 LIR POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70
SREDA, 27. JANUARJA 1993

Gradimo skupaj.
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

OBNOVILI BOMO POKRAJINSKI SVET

Volitve v Trstu 28. marca

RIM - Notranje ministvo je včeraj potrdilo, da bo naslednji krog upravnih volitev 28. marca. Obnovili bodo 2 pokrajinska in 42 občinskih svetov. Med temi je tudi trzaski pokrajinski svet, ki je bil razpuščen, ker po lanskih volitvah ni bilo mogoče sestaviti upravnice večine. V deželi Furlaniji-Juljski krajini bodo volili se občini Codroipo. Sicer pa bodo volitve zadevale nekatera pomembna središča. Med temi je najpomembnejša občina Turin, sicer pa bodo volitve tudi v občini Vercelli in v pokrajini Mantova. Od skupnih 42 občinskih svetov bodo volitve potekale v 20 občinah s proporcionalnim sistemom, v 22 občinah pa z večinskim sistemom, seveda če ne bo prej prišlo do spremembe volilne zakonodaje.

RIM / CGIL O GOSPODARSKEM STANJU

»Podjetje Italija« potrebuje terapijo za zaposlovanje

Sindikat nezadovoljen z ukrepi Amatove vlade

VOJMR TAVCAR

RIM - Podjetje Italija je na kolenih: proizvaja manj, prodaja manj, izvažava manj in brezposelnost narašča. Črno sliko sedanje gospodarske krize, ki pesti Italijo, potrjujejo podatki, ki jih je v teh dneh objavila zveza industrijev Confindustria, upadane inflacije pa je presibek zarek, da bi razsvetlil sceno. Industrijska proizvodnja je letosnjega januarja padla za 3, 7 odstotka v primerjavi z lanskim januarjem, padla je prodaja italijanskega blaga na notranjem tržišču (za 3, 5 odstotka) in negativna je tudi prodaja na zunanjih trgih. In v tem negativnem okviru bo v februarju zapadlo obdobje mobilnosti za 70 tisoč delavcev, v prihodnjih mesecih bo končalo obdobje izredne dopolnilne blagajne za 160 tisoč delavcev, zaradi recesije in krize, ki pretresa podjetja, pa je v nevarnosti okoli pol milijona delovnih mest. To je slika, ki je izzvala zaskrbljeno pismo predsednika Oscarja Luigija Scalfara predsedniku vlade Giulianu Amatu, in v tem scenariju se stopnjujejo primeri delavcev, ki sežejo tudi po izrednih in neobčajnih sredstvih za obrambo delovnega mesta (rudarji na Sardiniji, ki so bili tedne zabarikadirani v rovih 400 metrov pod površino, delavci, ki manifestirajo na dimnikih industrijskih obratov, manifestacije itd.). In ta mračna slika je bila včeraj kulisa tradicionalni tiskovni konferenci ob začetku leta, ki sta jo sklicala tajnik največjega italijanskega sindikata CGIL Bruno Trentin in njegov namestnik Ottaviano Del Turco. Trentin je poudaril, da »podjetje Italija« potrebuje zelo odločno terapijo, glavni del svoje bitke pa bo CGIL posvetila prav problemu zaposlitve. Po Trentinovi besedah si morajo vsi zadati kot glavni cilj »oživitev italijanskega gospodarstva in njegovo sinhronizacijo z evropsko ekonomijo«. Kako? Trentinov recept je »oživitev srca italijanske ekonomije - industrije, katere krizo se dramatično prezira«. Potrebni so: aktivna politika na področju dela, novi prijemci za pomoč delavcem, ki so v dopolnilni blagajni ali v mobilnosti, solidarnostne delovne pogodbe in pogodbe za izobraževanje mladih ter za uvajanje v delovni proces, izredni program javnih del.

HRVAŠKA / NAPETOST NE POJENJA

Boji v okolici Zadra so se včeraj nadaljevali

Tudjman očitno ne namerava spoštovati nove zahteve OZN - Tudi francoska letalonosilka odplula proti Jadranu

GORAN MORAVCEK, ZADAR

ZADAR - Boji v okolici Zadra tudi danes niso prenehali. Najostrejši spopadi potekajo v okolici Karina, na obali novigradskega morja, kjer sta v ponedeljek popoldne padla tudi dva častnika ZN. Hrvaska stran je Srbom izročila ultimatum, naj se umaknejo s področja med koto Mala Bobija med vasjo Jasenica in Obrovcem, potem za hrib Brzun nad Karino in na koto Vijenac nad Nadino in Lisano Tinsko oziroma na koto Gradine. Admiral Sveto Letica, poveljnik hrvaske mornarice, zahteva, naj Srbi odlozijo težko oborožitev zahodno od te crte, lahko orožje pa predajo Unproforju. Očitno je, da enote Milana Martića in prostovoljci kapetana Dragana tem zahtevam nočejo ugoditi, boji v okolici Karina pa potekajo še naprej. Mestece je pomembno krizišče ob morski obali in Hrvatje si prizadevajo, da bi ga nevtralizirali, ker hočejo presekati komunikacijo med Benkovcem in Obrovcem, hkrati pa v celoti osvoboditi jadransko obalo. Upornikom v Kninu je postalo jasno, da tako imenovana srbska republika Krajina postaja nesmiselna, če nima izhoda na morje, zato bodo boji tu zagotovo srditi. Po vsej verjetnosti so Srbi krenili v ofenzivo na področju Unesuca in Dmša, ceprav podrobnosti o tamkajšnjih spopadih ni. V Zadru in Biogradu na moru znak za nevarnost se ni preklican, vseeno pa so se ekipe novinarjev že peljale po cesti od Maslenice do Zadra in obiskale letališče Zemunik. Ivica Mudrinić, hrvaski minister za promet, je izjavil, da bo promet potekal po trajektih čez maslenisko ožino že v približno tednu dni. Tudi hrvaske uradne oblasti zatrjujejo, da je akcija v celoti končana. Tudman je danes sprejel Gojka Suska, ministra za obrambo, ter generala Bobetka in njegove pomočnike. Razvoj dogodkov prča, da bo na teh področjih zelo težko vzpostaviti nadzor in da bo, kot vse kaže, sinočna resolucija VS otala mrtva crka na papirju. Če bi sodili po njihovem ravnanju, imajo Srbi namen krizo okrog Maslenice izriniti kot dokaz, da hrvaska stran v vlogi »agresorja« krši sklepe ZN. Po drugi plati pa je Zagreb za akcijo pri Maslenici dobil popolno podporo vseh političnih strank, saj je celo Milan Đukić, predsednik srbske Narodne stranke, podprl Tudmana. Tu vlada prepričanje, da vojska akcija pri Zadru Hrvaski ne bo zadala prehudega glavobola na mednarodnem planu in da smrti dveh častnikov Unproforja pri vasi Karina ne bodo izrabili za obtožbe Hrvaske. Hrvaska televizija je v ponedeljek zvečer v neki oddaji, v kateri je predvajala magnetofonski posnetek dveh srbskih oficirjev, skušala dokazati, da so za smrt obeh Francozov krivi Srbi. Zaradi incidenta se je Pariz odločil v Jadran poslati letalonosilko Clemenceau, katere naloga bo varovanje francoskih vojakov, je povedal francoski obrambni minister Joxe.

Miru si tačas najbolj želijo Srbi

LJUBLJANA - Zaradi najnovejše hrvaske ofenzive v okolici Zadra in ameriških napovedih o možnosti odprave embarga na izvoz orožja vojski BiH so se mirovna pogajanja v Zenevi znašla v resni krizi. Tudi ruska stališča o tem, da bodo zahtevali uvedbo sankcij proti Hrvaski, če se ta ne umakne na prvotne položaje, ne prispevajo k umirjanju razmer. Sopredsedujoča sta se odločila, da bosta morala konec tedna generalnemu sekretarju ZN poročati o resnem zastoju pogajanj, če se udeleženci v tem času ne bodo pogodili o njihovem nadaljevanju. V tako razgretim ozračju sta v petek Cyrus Vance in David Owen v Zenevo povabila tudi slovenskega predsednika Milana Kučana, da bi slišala tudi njegovo mnenje. Poleg že znanih slovenskih stališč o omenjenih vprašanjih se je predsedniku Kučanu v Zenevi zdelo potrebno poudariti predvsem dveje: zunanji videz najnovejših dogodkov ne bi smel zamagliti vzrokov, ki so do tega pripeljali, se pravi srbskega nacionalnega vprašanja oziroma načina njegovega »reševanja«. Drug pomemben poudarek v pogovorih z gostiteljema pa je bil po njegovih besedah oznaka vojne v BiH. »Konferenca se je nekako sprizajnila s trditvijo, da gre v BiH za državljansko ali celo versko vojno, pri tem pa se pozablja, da gre vendarle za srbsko agresijo na mednarodno priznano in suvereno državo, članico ZN,« je po vrnitvi v Ljubljano novinarjem povedal Milan Kučan. Po zenevskih pogovorih, na katerih se je med drugim kratko sestal tudi z bosanskim predsednikom Izetbegovićem, je slovenski predsednik prepričan, da tudi na Zahodu vse bolj prevladuje spoznanje, da brez rešitve srbskega vprašanja trajnega miru na Balkanu ne bo mogoče doseči. Vprašanje pa je, kako se bodo pogajanja nadaljevala, saj bi mir zdaj najbolj ustrežal Srbom, ki so dosegli velik del vojaških ciljev, medtem ko so Hrvati in se zlasti Bosanci v precej bolj neugodnem položaju. (M. E.)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Inflacija se ohlaja

Inflacija se se naprej ohlaja. Če bodo projekcije o njenem januarskem gibanju ob koncu meseca potrjene, potem bo inflacijska krivulja padla na točko, na kateri se je zadnjičkrat ustavila pred več kot petimi leti. Inflacijska stopnja je namreč po teh podatkih padla na 4,3 do 4,4 odstotka, v primerjavi z decembrom lani pa so se cene v povprečju zvišale za komaj 0, 4 odstotka (pred letom je isti kazalec znašal 0, 8).

..... stran 5

KGS proti naklepom Dežele

Proti nesmiselnemu in z vrha vsiljenemu projektu Dežele, da bistveno okrne Krasko gorsko skupnost, so na zadnji seji skupščine tega organizma odločno dvignili glas izvoljeni predstavniki prizadetih krajevnih ustanov, ki s kopico pravnih, zgodovinskih, kulturnih in političnih argumentov, oporekajo temu naklepu.

..... stran 5

V senatu resolucija o problemih Trsta

Senat obvezuje vlado, da v roku 60 dni skliče v Furlaniji-Juljski krajini konferenco o gospodarskih problemih Trsta s posebnim poudarkom na vlogi javnih podjetij. Tako narakuje resolucija, ki je bila včeraj soglasno sprejeta v senatu.

..... stran 4

Pavel Fonda o centru za narkomane

Še eno podkovano mnenje o vprašanju terapevtskega centra za narkomane na Dolgi kroni, ki je dvignilo toliko nasprotovanj v milski in dolinski občini. Tokrat s strani psihoanalitika Pavla Fonde, ki pravi, da so tudi v Nabrezini svojčas nasprotovali podobni strukturi, a so se potem nanjo navezali.

..... stran 6

PSI v Gorici za novo upravo

Goriškim socialistom ni dovolj delna sprememba, pač pa zahtevajo popolno prenovalo občinskega odbora. To stališče so sinoči predložili na vrhu večinske koalicijske, ki išče izhod iz krize na občini. KD je medtem popravila svoje stališče o financirski soli: trdi, da ne nasprotuje referendumu in da bi v skrajnem primeru sprejela tudi namestitev sole v kaki opuščenih vojašnici.

..... stran 8

Na Oslavje bo vozil le avtobus APT

Mestno avtobusno podjetje bo ukinilo avtobusno progo v Pevmo in na Oslavje. Na tej relaciji bo se naprej peljal medkrajevni avtobus APT, ki naj bi prilagodil urnike in progo željam uporabnikov.

..... stran 8

Poskus ferrarija le deloma uspel

Po prvem skrajno ponesrečenem poskusu, ko je Berger v ponedeljek z novim ferrarijevim dirkalnikom F93 uspel prevoziti le 9 km, Alesi pa komaj 50 metrov, je včeraj popoldne novo vozilo iz Maranella vendarle prestalo prvi pravi test, saj je Berger prevozil 40 krogov, Alesi pa 20. Vendar pa je bil njun čas za dobiti 6 sekund slabši od časa Prostja na Williamsu.

..... stran 19

Že samo dihanje pomeni šestdeset cigaret

FIRENCE - Ze samo vdihavanje onesnaženega zraka je enakovredno 60 cigaretam, in sicer zaradi zelo nevarnih lebdječih toksicnih delcev v zraku. Zastrasujoc podatek, ob katerem se bodo morda zamislili zlasti kadilci, saj jim enostavno ni treba več segati po cigaretah, so posredovali na predstavitvi mednarodnega kongresa o pljučnih boleznih, ki bo od danes do konca meseca v Firencah. Med drugim so povedali, da zaradi kroničnega bronhitisa vsako leto v Italiji umre 20 tisoč ljudi, kar 5 milijonov jih boleha zaradi raznih oblik te bolezni, a v industrializiranih centrih astmatiki predstavljajo 7-10% vsega prebivalstva.

MILAN / LEPO SONČNO VREME

Tudi to je novica

Iz glavnega mesta Lombardije včeraj pogled na Alpe

V glavnem mestu Lombardije zaradi onesnaženosti zraka skorajda ne vidiš nosu. Včeraj pa je posijalo sonce, zrak je bil kristalno čist in Milančanom se je pomudil lep razgled na Alpe. V Milanu je to novica! (Telefoto AP)

ITALIJA / PODKUPNINE

Milanski sodniki zaslišali Manzija

Garofano »olajšal« Montedison?

MILAN - V milanskem zaporu San Vittore se je včeraj začelo zasliševanje Giovannija Manzija, bivšega predsednika družbe SEA, ki upravlja z milanskima letališčema Linate in Malpensa. Kot znano, so Manzija, ki je veljal za enega najuglednejših milanskih socialistov, sumijo pa, da je bil tudi ena ključnih osebnosti skandala o podkupninah, aretirali v Dominikanski republik in ga izgnali iz države, njegovi zagovorniki pa so napovedali, da pripravljajo daljši zapis. Na zasliševanju je bil tudi sodnik Di Pietro (na sliki AP, ki prihaja v San Vittore), ki pa je kmalu zatem odšel na sočenje socialističnega podjetnika De Tome z dvema njegovima kolegom. Namen sočenja je bil, da bi razkrili primere podkupovanja, ki so vezana z imenom De Tome. Včeraj pa so finančni stražniki začeli s preiskavo na domu in v uradih bivšega predsednika Montedisona, Giuseppea Garofana, kot tudi v samih uradih Montedisona v Milanu. Garofano naj bi med zaslišanjem septembra lani priznal, da je za volilno kampanjo leta 1990 namenil bivšemu deželnemu tajniku KD Frigeriu okrog 100 milijonov lir. Trdil pa naj bi, da je denar vzel iz svojega žepa. Finančni stražniki sedaj skušajo ugotoviti, če je morda »olajšal« blagajno Montedisona.

NOVICE

Sojuz se je priklopil
na vesoljsko postajo mir

MOSKVA - Vesoljska ladja sojuz z dvema kozmonavtom na krovu se je včeraj uspešno priklopila na vesoljsko postajo mir. Kozmonavta, ki sta bila v vesolju od julija lani se bosta sedaj vrnila na zemljo. To je že trinajsta zamenjava kozmonavtov, odkar je postaja mir v vesolju. Na sporedu je tudi polet ameriškega »shuttle« do ruske vesoljske postaje in srečanje koymonavtov v vesolju. (Ansa, foto AP)

Okvare na enajstih
jedrskih elektrarnah v Franciji

PARIZ - Strokovna komisija, ki je v zadnjem času pregledala 17 jedrskih elektrarn v Franciji, je na enajstih ugotovila okvare; gre za razpoke na pokrovih reaktorjev, ki jih je izdelala neka francoska tovarna. Kot poroča »Le Monde« so oblaži vest sicer demantirale, vendar pa je odgovorni za varnost jedrskih elektrarn v Franciji Michel Guillaud izrazil zaskrbljenost zaradi »stanja« elektrarn. (Ansa)

Na desetine mrtvih
v plemenskih spopadih

KIGALI - Najmanj 53 oseb je bilo ubiti na severovzhodu Ruande v spopadih med plemeni, ki trajajo že teden dni. Mladi bojovniki večinskega plemena Tutu so namreč napadli plemenu Tutsi in Bagogwe. To so bili najhujši spopadi od začetka notranjih nemirov v Ruandi pred dvema tednoma. (Ansa, Afp, Reuter)

Izreden padec rublja

MOSKVA - Izreden padec vrednosti rublja na moskovskem tržišču. Zaradi govoric o skrajšanih valutnih spremembah in o pripravah bankovcev za 50 tisoč in za 100 tisoč rubljev, medtem ko je povprečna mesečna plača 8.000 rubljev, so namreč Rusi navalili na dolarje, katerih vrednost je včeraj narasla na 568 rubljev. Se v ponedeljek je dolar veljal 493 rubljev, pred osmimi meseci pa so morali rusi dolar odsteti 130, 2 rublja. (Ansa, foto AP)

Čehi uvajajo vizume
za nekatere
vzhodnoevropske države

PRAGA - Češka republika namerava uvesti vizume za državljane nekaterih držav na področju nekdanje SZ, za vse države na področju nekdanje Jugoslavije, razen za Slovenijo in Hrvaško in za Romunijo, pišejo praške Lidove novice. Turistom iz Rusije, Ukrajine in Belorusije pri obisku na Češkem sicer ne bo potrebno imeti vizuma, vendar bodo morali predložiti bodisi potrdilo o vabilu ali pa ustrezno vsoto denarja za bivanje. Z Romunijo je takratna Českoslovaška leta 1991 podpisala sporazum o odpravi vizumov, ki pa ga lahko na podlagi takojš. varnostne klavzule takoj odpove. Na Češkem ilegalno biva več kot 100.000 tujcev. (STA)

Demonstrantje obtožujejo
srbsko vodstvo

BEOGRAD - Na demonstracijah, ki jih je organiziral Srbski svet Krajsnikov se je pred Skupščino ZRJ zbralo več kot 2000 ljudi, ki so obtoževali vodstvi Jugoslavije in Srbije za izdajo srbskega naroda v Republiki srbski Krajini. Demonstrantje so zahtevali, da poveljstvo armade ZRJ pošlje vojska letala, ki naj bi potem zaustavila napredovanje hrvaških sil. Mirko Jović, predsednik Srbske narodne obnove pa je izjavil, da je Slobodan Milošević prodal krajišniške Srbe. (D.D.)

Goriški župan pri Colombu

RIM - Italijanski zunanji minister Emilio Colombo je sinoči sprejel goriškega župana Erminia Tuzzija, Srečanje sodi, kot je dejal sam Colombo, v okvir priprave na pogovore z delegacijama Slovenije in Hrvaške v zvezi z osimskimi sporazumi. Minister je povedal, da je bilo srečanje koristno, da se je seznanil s stalisci Goriške ki jih bo »treba upoštevati pri pogajanjih.« (Ansa)

Makedonija: Čosić v Atenah,
Gligorov v Bruslju

BEOGRAD - O priznanju Makedonije bo danes govor na dveh sestankih. Makedonski predsednik Kiro Gligorov bo namreč obiskal Bruselj, kjer se bo pogovarjal s predstavniki ES, predsednik ZRJ Dobrica Čosić pa bo, kot poroča Tanjug, na obisku v Atenah. (Ansa)

LJUBLJANA / JAVNA TRIBUNA

Dileme slovenske
ali evropske kulture?

Na tretji javni tribuni Slovenskega kulturnega zbora se je izkazalo, da Spomenica o kulturi ne izgublja na veljavi

TONE VRHOVNIK

Slovenski kulturni zbor (Foto: Srđjan Živulović/TRIO)

civilne družbe in političnega pritiska. Dilema je res pereca, saj je novi kulturni minister Sergij Pelhan nemudoma zadržal, da se z Zborom nikakor ne misli spopadati (prav slaba komunikacija med ministrom in kulturo pa ga je sploh rodila), nasprotno: Pelhan si želi, da mu bo SKZ »stal ob strani, ko bo v vladi zagovarjal mnenje, da je kultura lahko ekonomska«, in vrnil kulturi vsaj tisti del proračunskega ko-

lača, 1,5% narodnega dohodka, ki ga je ta dobivala med leti 1986 in '89, ko je opravljal del sekretarja za kulturo.

Kasnejši govorniki so podrobneje razdelali nujnost institucije, ki bo skrbela izključno za projekte slovenske kulture v svetu in poudarjali, kakšna naj bo sinteza države, zasebnega kapitala in umetnosti. Boris A. Novak je dokaj skeptično ugotovil, da se najnovejši sloj denarništa niti do tiste potrebne

mere snobizma, ki zene v kupovanje umetnin in sponzorstva, in da bo pot do zlatih časov se dolga. Dokaj enosmerno debato je zaostрил Ivan Urbancić, ki je najprej poudaril, da ga strah pred neusmiljenimi menedžerji zelo spominja na ravno tako močne bojazni kulturnikov pred partijsko birokracijo, obenem pa je opozoril, da vsemogoče promocije različnih kultur kažejo na splošno krizo evropskega duha, ko se

umetnost in njen uporabnik nepovratno oddaljujeta. Po vrsti replik je sinočnja javna tribuna slovenskih kulturnikov kot legitimen organ SKZ-ja sklenila, da Izvršni odbor dodela in osveži Spomenico o kulturi, ki v temeljnih točkah po treh letih ni izgubila svoje imperativnosti. Zal je ostalo nepojasnjenih kar nekaj točk, ki jih je Slovenski kulturni zbor vsa leta poudarjal (na primer o trikotniku Ministrstvo - Parlament - Kulturni zbor) in znova se zdi, da ima slovenska kultura največjega sovražnika v državi, ki ji omogoča kar največ prostega prostora in institucionalnih možnosti, obenem pa si pridri »nekulturno« pisanje zakonov, davčnih sprememb in podobnega - stvari pač, ki kulturnike uspravajo.

Uvodni del prireditve je popestrila tehnična napaka, saj so imeli uvodnicarji - do intervencije, direktorja ustanove - prijetno glasbeno spremljavo, ki jo je preko ozvočenja prispevala ogrevajoča se pevka, obenem pa je nesporni rekord v kontraministrskem boju dosegel neodvisni založnik Dusan Cunjak, ki je Sergiju Pelhanu ze po dveh dneh mandata povedal, »da ni dobro delal.«

ODPRTO PISMO POLITIČNIM
STRANKAMAgrarne
skupnosti
opozarjajo
na nepravilnosti

skih vaseh in zaselkih. Posledice zakona so očitne, in to ne glede na namen. S takim pristopom sili k razbitju skupne posesti agrarnih skupnosti, saj pravico zahteve po vračanju omejuje na posameznika in sili v dolgoletne drage pravne in dedne postopke ter končno destimulira s plačevanjem davkov na dedščino. Teh nista poznala niti Avstrija niti kraljevina Jugoslavija. S takim postopkom je očiten namen zakona - zadržati cimvec zemlje v državni lastnini, ne da bi se poprej vprašali, kakšen je resnični interes države. Ali je res ta, da osiromašimo lastne vasi, ki so že tako na robu preživetja, se za skupne gozdove in pašnike?

To dejstvo je tako pomembno za ohranitev naših vasi, za poselitveno politiko in pravnost države, da ga ne gre prepuščati ozkim pravnim konstruktom posameznikov ali skupin, saj je bistveno narodnostno vprašanje. Slovenski kmet se zdaj tretjič bori za svojo zemljo, na Primorskem celo četrtič v nasi zgodovini. To pravno vprašanje zadeva tudi našo manjšino v Italiji, kjer potekajo nekatere

pravde proti italijanski državi od leta 1927, ko je ta zemljišča v neki obliki podzavila. Manjšina upravičeno pricačuje, da bo v skladu s londonskim sporazumom (1954) in osimskimi sporazumi v tem boju podprta. Vprašanje je le kako, če tega problema nismo pravično rešili tudi doma, kot bi se spodobilo za pravno državo. Sele takrat, ko bomo doma uredili ta vprašanja, bomo lahko pred evropsko javnostjo pokazali s pristom na Italijo in njen odnos do manjšine. Tam se vedno veljajo fašistični zakoni.

Opozoriti velja, da je Avstrija v pogajanjih z Italijo za pravice Tirolcev dosegla vrnitev njihovega skupnega premoženja. Tega pa Italija ni spoštovala pri Slovencih. Dosegla je take zakonodajne pristojnosti za avtonomno deželo, da je ta z deželno zakonodajo lahko vzpostavila prejšnje stanje. Zanikanje agrarnih skupnosti kot posebnega slovenskega pravnega subjekta in posesti del lastninske oblike je tudi zgodovinsko neutemeljeno. Te skupnosti ter pridobivanje lastnine in posesti so nastale različno, vendar so vse do-

bivale podobno vsebino, ki je temeljila na nacelih skupne lastnine iz plemenske ureditve. Ohranjene listine dokazujejo, da je uspelo nekaterim vsem ohraniti skupna zemljišča od plemenske ureditve prek srednjega veka do SFRJ. Nekateri so nastali v obdobju fizikratizma, večina pa po letu 1840, ko se je začela odpravljati fevdalna ureditev v Avstro-Ogrski in so tudi slovenski kmetje začeli odkupovati v srednjem veku odvzeto skupno zemljo (regalni sistem) na podlagi nevolniškega patenta (1848), oziroma patenta o ukinitvi tlačanskih bremen in odkupnin (1883), drugih državnih patentov in deželnih zakonov.

Nekatere posesti na Krasu so nastale tudi s podaritvijo zemljišč posameznim vasem (Opatje selo - devinski Turn-Taxis). V Brkinih nekatere vasi niso imele denarja. Prebivalci so si prostovoljno podaljšali tlako, da so z delom odkupili skupno zemljo. Druga zemljišča so odkupili v težkih razmerah in jih zaradi potreb (pasja) ali zaradi stroškov delitve in vknjizbe ohranili kot skupno posest. Pri nas so agrarne skupnosti zivele

od leta 1883 do 1947. Drugod po Evropi pa imajo predvsem alpske države z germanskim pravom (Avstrija, Nemčija, Svica) se danes take skupnosti, ne da bi motile pravni red. Evropa spoštuje to obliko lastnine zemlje in pravice užika.

Predloženi zakon bi moral - ob upoštevanju razpustitve zakonov o agrarnih skupnosti (1947) in o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti in za območje Primorske, razpustitev vseh fašističnih zakonov, sprejetih v obdobju italijanske vladavine (1918 - 1943) - omogočiti ponovno ustanovitve agrarnih skupnosti. Tako bi spet vzpostavili pravni subjekt, ki je bil razlascen, in mu dali možnost, da ob novi zakonodaji zahteva vzpostavitev prejšnjega stanja (premoženja in pravice). Seveda se morajo pred tem vse agrarne skupnosti konstituirati: izvoliti svoje organe, sprejeti in potrditi statute in se registrirati.

Zaradi določenega stevila neresenih lastninskih odnosov pa bi moralo pristojno sodišče ali občinski organ imenovati skrbnika (vodstvo skupnosti), ki bi v enem ali dveh letih razčistil odprta lastninska vprašanja. Podlaga za vračanje premoženja agrarnim skupnostim je za pretežni del Slovenije arhivsko gradivo komisije za agrarne operacije (1883 - 1945), zemljiška knjiga in kataster.

Dokumentacija za Pri-

morsko, kjer so se ustanovljale agrarne skupnosti hkrati kot drugod v Sloveniji in na osnovi enotne avstro-ogrske zakonodaje, pa je pomanjkljiva iz več razlogov:

- pozna zakonska regulacija za casa Avstrije (zadnji deželni zakon za Goriško in Gradišcansko sele 1913);

- prva svetovna vojna (1914-1918), ki je uničila mnogo gradiva (komisarja za agrarne operacije), prav tako katastrski in zemljiškoknjizni inventar;

- zaradi raznarodovalne zakonodaje iz casa fašistične vladavine v Italiji (leta 1925 kraljevi dekret, leta 1927 zakon o podzavljanju);

- zaradi prenosa gradiva o agrarnih operacijah v Italijo (Rapallo 1920) - zaradi dveletnega vladanja zavezniške vojske uprave (1945-1947) delu Primorske.

Zato je uporabna dokumentacija za vasi na Primorskem (razen redkih izjem, kjer se je dokumentacija slučajno ohranila) skoraj izključno zemljiška knjiga (Franciscejski kataster) z vknjizbami do leta 1918. Zakon naj bo enostaven in izvedljiv, da ne bo vračal tako, da na koncu ne bo nič vrnil. Ze zdaj bi morali podaljšati rok za prijavo zahtevkov agrarnih skupnosti. Zaman bodo vsi ukrepi za pomoč demografsko ogroženim vasem, če jim ne bo najprej vrnjena odvzeta skupna zemlja.

Predsednik Zveze
razlascenih vasi
Rudi Simac

KOMENTAR

Slovenski
kulturni
program

LELA B. NJATIN

Slovenski kulturni zbor je sam slovenski kulturni program. Kako to? Zahteva Zbora po slovenskem nacionalnem programu je treba razumeti kot željo po taksi ureditvi družbenega sistema, ki bi kulturi omogočala cimvečjo stopnjo avtonomije. To je zahteva po obvarovanju pred pretresi političnega in ekonomskega preoblikovanja države.

Zbor dejansko obstaja v nasprotju s programiranjem narodove kulture, kar pravzaprav pomeni sintagma »nacionalni kulturni program«. Program namreč predpisuje tisti, ki ima tudi moč za njegovo izvedbo. Država svojo moč kulturi dokazuje z denarjem, ki ji ga namenja. Doslej je slovenska država programirala kulturo tako, da bi se preoblikovala glede na milost in nemilost domačih sponzorjev in tuje, večje in starejše kulture, s katerimi naj bi se srečala ob povezovanju z Evropo. Ce bi torej Zbor spodbujal državni program za kulturo, bi to pomenilo, da pristaja prav na tisto, proti čemer želi kulturo zavarovati: na politične in ekonomske regulative ustvarjalnosti.

V nasprotju z vsemi drugimi oblikami kulturnega združevanja, ki imajo namen krepiti ustvarjalno suverenost, Slovenski kulturni zbor edini ne prejema in ne potrebuje državnega denarja, se pravi, da je zunaj njenega programa. Je torej idealna oblika frontne institucionaliziranosti kulture. Zbor doslej ni napisal nikakršnega programa, pač pa poslanice, in ni razmišljal o uveljavljanju kulturnih vrednot, pač pa branil obstoj kulturnih vrednot vobce. Konkretno ustvarjalne prakse potrebuje konkretne načine podpore, torej tudi ustrezen nacionalni kulturni program. Kot avtohtoni priloznostni forum pa Slovenski kulturni zbor pomeni tisto obliko kulture, ki bi lahko prenesla vse smrti in rojstva konkretnega in prav zaradi le-teh preživevala.

Intervju s
Sergijem
Pelhanom,
novim kulturnim
ministrom

Ravnovesje med različnimi kulturnimi vsebinami

V središču: Sergij Pelhan
(Foto: Jože Suhadolnik/
Trio)

NOS GOR? / DEDIŠČINA

Večja galerija za uničene slike?

BRUNO URH

Tudi če ste zidane volje in vam je vseeno ob ugotovitvi, da se ki-pi slovenskih veljakov na Vegovi ulici nagiba-jo in da je Lectarija po-stala Parfumerija... pa vas "sune kap", ko si zelite ogledati oljne sli-ke v veliki dvorani Na-rodne galerije.

Na halogenskih sve-tilkah, ki na medenina-stih ceveh visijo s tra-čnega vodila, ni filtra za ultravijolične zarke, kar pomeni, da slika trpi ta-ko, kot ce bi jo postavili na sonce.

Svetilke so približu-in pod taksnim kotom, da je slika zaradi ble-scanja nemogoče videti v celoti z enega samega stojskega.

Kadar pa je tako veli-ka, da so (predvsem za-radi uporabe omenje-nih halogenskih sve-tilk) za njeno osvetlitev potrebne tri svetilke, kot po pravilu dve ne delujeta.

Tudi v drugih soba-nah so slike največkrat nemarno osvetljene. Reflektorji so približu, njihovi zasloni vraca-jo odbite dolgovalovne zarke. Slike so zato nee-nakomerno osvetljene in se neenakomerno se-grevajo. Kaj pomenijo

temperature razlike za oljne slike, pa bi morali vedeti.

Znova dokazujemo, da je slovenski narodni sport odgovornih prei-zkušati se preizkušene slabosti na kulturni dediščini - jo torej uniče-vati in hkrati zgupati na-rodu, naj jo varuje.

Pa ostanimo hladni. Tudi v galeriji je pozi-mi hladno. Vztrajni obi-skovalec si mora poleg polaroidnih sončnih ocal nadeti tudi puhov-ko. (Torej tudi na obi-skovalca ne damo nič).

Kaj pomenijo tempe-rature razlike za oljne slike, pa bi morali ve-deti.

Ne gre torej verjeti vsakemu prodajalcu, ki se »menda spozna na osvetlitev in lahko pri-skrbi »perfektno luči« največkrat »s popustom in odstotki za nabavne-ga.« Vsaj takrat, ko gre za neprecenljive eksponate, ki so nenazadnje del narodove zapuści-ne, se brez sramu poza-nimajmo pri stroko-vnjakih, ali je svetlo, ki ga imajo v sosednji go-stilni nad barom, res primerno tudi za osve-tlitev npr. Salomonove sodebe (Franc Kavčič 1755-1828).

Bi lahko na kratko po-novili vašo analizo stanja v slovenski kulturi, ka-kor ste jo razložili komi-siji državnega zbora v pe-tek (22. januarja - op. p.)?

Ni slo za analizo, tem-več za kratko oceno ob-stoječega stanja v kulturi. Pred tremi leti je bil uki-njen dotedanji model upravljanja in organizira-nja kulture na prepublishi in občinskih ravneh. Uki-njene so bile kulturne skupnosti, z njimi pa tudi pravni sistem na tem po-dročju. To samo po sebi ne bi bilo slabo, če bi hkrati vzpostavili nov si-tem, ki bi zagotavljal pravi red in omogočil vsaj združevanje ze dosežene materialne podlage za ne-moten kulturni razvoj. Ker pa se to ni zgodilo, je nastala prava praznina, v kateri so se kulturni ustvarjalci pocutili ogro-žene, se posebej zato, ker so se kar za dobro tretjino zmanjšale materialne mo-znosti.

V ospredju so bile tudi druge teme (osamosvojit-ev, priznanje slovenske države, volitve) in tako je prišlo do paradoksa, da je bila kultura za svoj velik prispevek k družbenim spremembam pravzaprav kaznovana.

Dejali ste, da je sistem kulturne politike poru-sen, novega pa se ni. Prav vi ga boste morali kot no-vi kulturni minister tudi zasnovati in oblikovati. Bi nam lahko povedali, kateri vsebini boste naj-prej dajali največ pozor-nosti ter kako se boste stvari pravzaprav lotili?

V obdobju, ki sem ga prej omenjal, se je ven-darje zgodilo tudi marsi-kaj pozitivnega. Sem ste-jem v prvi vrsti resolucijo o kulturi, ki jo je sprejel Seligov skupščinski odbor. Sodim, da je reso-lucija dober temelj za vzpostavitev novega mo-dela nacionalne kulture. V ministrstvu za kulturo pa je tudi že izoblikova-nih dober ducat zakonov, ki jih nameravam dati čimprej v redno parla-

mentarno obravnavo.

Glede na to, da vas predhodnik Suklje ni bi-stveno prehitel Capudra s krovnim zakonom o kul-turi - recimo, da se mu to ni posrečilo zaradi pre-kratkega časa ministro-vanja - povejte, prosim, kako in v katero smer bo-ste vi zastavili nastajanje sistemske kulturne zaka-nodaje.

Nedvomno bo treba po-hiteti s sprejetjem »kro-vnega zakona o kulturi« in nato sprejeti se preosta-le zakone, ki bodo urejali posamična področja kul-turnih dejavnosti. V ospredju dela kulturnega ministrstva bo tudi naloga za spremembo davčne zaka-nodaje. Ta je namreč doslej kaznovala sloven-ske ustvarjalce in njihove storitve z nepotrebniimi obdavčitvami. Predvsem pa ne stimulira vseh ti-stih, tudi v današnjih dneh neredkih mecenov in sponzorjev, ki hočejo vlagati v duhovni razvoj mlade države.

V preteklosti je bila kultura vedno »kriva« za proračunske luknje. In hkrati izgovor, da imamo prevec »razkošno kulturno stavbo«. Kot minister boste imeli opravka tudi s takšno vrsto mnenj. Se jih bojite?

Miselnost, da je mogo-ce teza proračunov in celo gospodarstva reševati na ramenih kulture, je dandanasnji, zal, se ve-dno izredno ziva. Prepri-čevanje kolegov ministrov v vladi, predvsem finan-čnega ministra, da se vla-ganje v človeka in v nje-gov duhovni razvoj izpla-ca iz več vidikov - tudi iz čisto ekonomskega - bo ena mojih težjih nalog. Ne gre za to, da bi morala imeti kultura kakšen po-seben privilegij! Priznati ji je potrebno le, da je se-stavni del globalne drža-vne politike in pomem-ben sooblikovalec družbe-nega napredka in soustvar-jalec narodnega dohoda.

Govorili ste o Unesco-vem normativu za kultu-

VOJO CUDER

Sedanji kulturni minister Sergij Pelhan se je rodil pred 54 leti v Idriji. Na ljubljanski univerzi je studiral sociologijo in diplomiral leta 1966. Najprej je bil strokovni sodelavec pri družbenopolitičnih organizacijah v Idriji, nato je postal strokovni sodelavec komisije za verska vprašanja pri izvršnem svetu skupščine Slovenije, potem pa ga je pot pripeljala v Novo Gorico, na tretjo postajo njegovega življenja. Tu je postal tajnik občinske kulturne skupnosti, s tega delovnega mesta se je preselil kot direktor v Primorsko dramsko gledališče (od 1. novembra 1975 do 31. avgusta 1986), od tam za eno mandatno obdobje spet v Ljubljano, kjer je prevzel težko delo predsednika skupščine takratne republike kulturne skupnosti. Po njeni ukinitvi je spet odšel v Novo Gorico, kjer je bil maja leta 1990 izvoljen za predsednika občinske skupščine. Od 25. januarja letos opravlja delo slovenskega kulturnega ministra.

ro, ki naj bi dosegel 1, 5 odstotka narodnega dohodka. Zdaj seveda ta odstotek pri nas ni niti malo podoben omenjenemu, se manj pa »spodoben« za normalno delovanje v kulturi. Kako se boste s tem spopadli?

Delež sredstev za kulturo je v narodnem dohodku po letu 1989 stalno upadal. Najbolj je bil dra-stičen padec v letu 1991 - kar za 30 odstotkov. Pa tudi lansko leto so se sredstva, namenjena kul-turi, v republiki in obci-

nah realno zmanjšala. Za-to bomo letos morali, če zelimo dobro sebi in državi, nekako zaustaviti te negativne procese. To ni fraza. Ob upoštevanju ekonomskih težav bomo zato postavili realno izho-disce, naj ima v republi-skem proračunu kultura najmanj tako startno osnovo, kakršna je bila za-crtana v začetku prora-čunskega leta 1992. Ob tem pa bo potrebno storiti se dvoje: spraviti v parla-ment obravnavo stanja v kulturi in sprejeti nacio-

nalno kulturno politiko. Prepričan sem, da bo v parlamentu mogoče dobi-ti potrebna sredstva za dokončanje mariborskega gledališča in sprejeti ne-katere davčne olajsave. Pri tem pričakujem pod-poro vseh političnih strank, saj je velika večina v svojih programih spreje-la pozitiven odnos do po-mena kulture pri nas.

Kako gledate na dilemo: poklicna in amaterska kultura? Kako boste po-magali kot minister loviti ravnovesje med njima?

Sam delim kulturo po drugih kriterijih, saj se zavedam, da je kultura zi-va in nežna tvarina, ki je ni mogoče brez nevarno-sti postavljati v predale. V grobem razvrščam kultu-ro na področje kulturne in naravne dediščine, v kulturno-umetniško ustvarjalnost, kamor sodi tudi posredovanje kulturnih dobrin. Delitev na po-klicno in ljubiteljsko kul-turo izhaja iz drugega zo-rnega kota.

Prepričan sem, da mo-ra kulturna politika zago-tavljati ravnovesje med različnimi kulturnimi vsebinami in z državnimi instrumenti vsem zago-tavljati možnosti za lastne vsebine in razvoj.

Kakšen status naj ima po vašem slovenski naci-onalni kulturni svet?

V prejšnjem sistemu smo imeli hipertrofijo odločanja o kulturi na eni strani, hkrati pa je o mate-rialni plati odločal zelo ozek državni aparat. Menim, da moramo obliko-vati takšen model odloča-nja za vso nacionalno kul-turo, v katerem bo mini-strstvo za kulturo pripra-vljalo ustrezno zakonoda-jo, izdelovalo osnove kulturne politike in jih pre-verjalo v nacionalnem kulturnem svetu, v kate-rem naj bi bila zastopana zainteresirana strokovna in laična javnost. Na ra-menih parlamenta pa je, da v okviru globalne poli-tike sprejme tudi nacio-nalno kulturno politiko.

Investicije v kulturi, zlasti v nove zgradbe, so bile vedno kamen spoti-ke. Kulturniki ste jih zato kar precej slisali na ta ra-cun. Naj spomnimo samo na prenovitev maribor-skega gledališča pa na gradnjo novogoriškega kulturnega doma in se kaj. Kako boste na to rea-girali kot minister?

Investicije v kulturi so lahko kamen spotike ti-slim ljudem, ki vidijo v kulturi le potrošnjo in menijo, da je kultura po-trebna le ob državnih praznikih. Poglejte, v

kakšnih prostorih deluje-jo nacionalni muzeji, NUK, ljubljanska opera, slovenski arhiv in gleda-lišča. Trdno sem prepri-čan, da prav tako kot »cestni« kriz Slovenci potrebujemo tudi »kul-turni« kriz. Z njim mora-mo razrešiti prostorske stiske omenjenih ustanov in ponuditi narodnima manjšinama - italijanski in madžarski - možnosti za njuno vsestransko kulturno delovanje.

Je po vašem tudi kultu-ra prevec odvisna od cen-tra, se pravi od Ljublja-ne?

Ne soglasam s trditvijo, da je kultura prevec cen-tralizirana. V solstvu na primer se vedno o vsem odloča v Ljubljani, tako o programih kot o denarju, pa to nikogar ne moti. Sploh pa mislim, da je skrb za kulturo po obci-nah praviloma slabša kot na republiškem nivoju. Zato bi za kakršnokoli fi-nanciranje kulturnih usta-nov morali najprej obve-zno ustanoviti pokrajine in jim naložiti vso skrb za tiste kulturne vsebine in ustanove, ki bi prisle v njihove pristojnosti.

V kulturni sferi ste že dovolj izkušeni. Pa se vam zdi, da so leta vasa-ga zupanovanja napravi-la »luknjo« v vaše vede-nje o tekoči kulturni po-litiki?

Odsotnost iz kulturne-ga sveta, se bolj pa peza dolžnosti, ki je name pri-tiskala na zupanskem de-lovnem mestu, je nedvo-mno povzročila, da ne poznam od blizu vseh sprememb, ki so v tem času tam nastale. Upam pa, da ne bom potreboval vseh sto dni za potrebno uvajanje. Zavedam se, da bom zdaj, ko ne bo več velikih volilnih tem in bo gospodarstvo v ospre-dju delovanja nove vla-de, kot minister za kultu-ro precej na udaru. Z ne-koliko potrpežljivosti, včasih pa tudi s kančkom humorja pa upam, da bom kos tudi tovrstnim težavam.

ŽIVLJENJE METROPOL - WASHINGTON

Dober tek, predsednik Clinton!

TINA TIC

Obleka in prehrana Bila Clintona sta vse pogostejše pod drobnogledom javnosti. Se po-sebno pred 20. janua-rjem, ko se je Bill Clin-ton pripravljaj na para-de in ognjemete, ob spremljavi katerih je vkorakal v Belo hišo.

Urednik mode v reviji Esquire pravi o Clin-tonovi obleki, ki jo je nosil med maratonsko kampanjo, s katero si je izbral pot do Bele hiše: »To je bilo neprijetno gledati.« Kulinaricni eksperti ugotavljajo, da Clintonov okus nosi v sebi »populistično spo-ročilo«, saj se naslaja s hamburgerji Big Mac in kavu ali krapom, ulo-vljenim v eni od arksanskaskeh rek.

Seveda pa mnenja ni-so enotna.

V oddaji Dobro jutro, Amerika se je sestala skupina strokovnjakov, ki so si zadali nalogo, da razrešijo uganko predsednikovega oblačenja. Strinjali so se, da je začetno površnost pri

oblačenju odpravila skupina modnih stroko-vnjakov, ki se je vmes-la med predvolilno kampanjo. Vodilni strokovnjak v skupini trdi, da je Clinton s svojo obleko začel izzarevati »mistično identiteto«, ko se je zavedel, da ni vsakdo visok in vitek, in predvsem, ko je začel nositi rdece kravate. Ameriški modni kreatorji so ze začeli tekmovali, kdo bo oblačil novega predsednika. Vendar doslej iz predsedniških krogov na te izzive se ni odgovorilo. Modni kreatorji pa so zelo cehov-sko zascitniški: soglasni so si namreč v tem, da mora predsednika obla-citi ameriški kreator. Katerikoli, samo da bo ameriški.

Marsikomu pa se vse to zdi bedarija. Neki ameriški televizijski gledalec pravi: »Samo predstavljajte si, do kam bi prišel drvar Abraham Lincoln, če bi ga oblačil Calvin Kle-in.« Ali kot Winston

Churchill, dodaja drugi gledalec, ki je imel prav tako kot Clinton pri oblačenju težave z obilnim telesom, vendar v neprimerno večjih raz-seznostih.

Ko nastopi vprašanje predsednikove prehra-ne, so si mnenja eno-tnejša.

Včasih se zgodi, da mora predsednik spre-jeti odlok, kateri in kak-sni recepti lahko zapu-stijo kuhinjo Bele hiše in se prek medijev pre-nesejo v kuhinje tisočih ameriških gospodinj. Pred približno letom dni je Ronald Reagan odločil, da na vsako ta-ko zahtevo lahko odgo-vorijo le z enim in istim receptom: makaroni s sirom.

Politične težave s prehrano v Beli hiši so stare kot ta dezela. Tho-masu Jeffersonu, ki se je nad francosko kuhinjo navduševal prav toliko kot nad francosko revo-lucijo, so zamerili, ker ni izbral domačih jedi. »Pretirano ameriški« je-

dilnik predsednika Ja-mesa Madisona pa je bil vzrok za diplomatski incident, ki ga je izzva-la naježena soproga bri-tanskega ambasadorja. Predsednikova žena ji je v ostrem tonu odgo-vorila, da gostja pravza-priv zameri zaradi bo-gatih in pestrih jedi, ki jih nudi Virginija. Leta 1939 pa je brez inciden-ta minil piknik, ki ga je v cast britanskega kralja organizirala Eleonora Roosevelt. Kljub opozo-rirom in razpravam je kot glavno jed ponudila na zaru pecene hrenov-ke. Neki kronist pravi, da je Anglija, ki se je morala srečati z vojno, Ameriko prevec potre-bovala, da bi ji zameri-la, ker je njihovega kra-lja nahranila s pečenimi hrenovkami.

Povojni čas je v tem pogledu prinesel novo-sti: predsedniški stolček Johna Kennedyja se ni niti malo zatresel, ko je njegova žena, ki je bila sicer francoskega rodu, najela slovitve franco-

skega kuharja in v Beli hiši gostila v glavnem s francoskimi jedmi. Mor-da tici dodaten razlog tudi v dejstvu, da so Kennedyji edina ameri-ska družina, ki se je po svoje najbolj približala statusu, kakršnega so ga uživale evropske mo-narhije. Po atentatu v Dallasu pa so se s Te-ksačanom Lyndonom Johnsonom v Belo hišo vrnile velikanske porci-je mesa, tudi jelenjega, v ostrih omakah in pece-ne na raznju.

Včasih pa tudi pred-sedniki sami pomislijo, da bi jedilnik Bele hiše lahko uporabili v politi-čne namene. Gerard Ford je v svoji (neuspe-sni) kampanji proti in-flaciji javnosti sporočil, da tudi sam zjutraj pra-zi star kruh in da je nje-gova žena drago meso nadomestila z ribo in perutnino. V javnosti je pozel aplavz, vendar, resnici na ljubo, kuhi-nja Bele hiše ni bogve-kaj prispevala k rezulta-tom kampanje.

Prislekem se zdi ra-zpravljanje o jedilniku in vsebini garderobnih omar Bele hiše popolno-ma trivialno, vendar izkušnje pricaajo, da v tej deželi dejansko ni vse-no, kaj predsednik je in pije. Tovrstne teme niso stvar čiste radovednosti ali zavisti. O tem prica tudi dejstvo, da neke sredi januarja 1976 v restavracijah poslovnih nebotičnikov na Man-hatnu naenkrat ob skro-mnem kosilu ni bilo več mogoče dobiti legenda-rnega in dotlej obvezne-ga martinija, temveč le se kozarec belega vina. Lahko si razbijate glavo po mili volji, vendar je stvar povsem preprosta: novi ameriški predse-dnik Jimmy Carter je dal vedeti, da med svojim vladanjem v Beli hiši nikogar ne bo postregel s pijaco, močnejšo od vina.

Je to torej tisto, zaradi cesar ameriški politični pisci Beli hiši pravijo priznica? Kaj bo s svojimi kravatami, oblekami

in jedmi pridigal Bill Clinton?

Strokovnjaki zaenkrat pravijo le to, da Clinton s svojo obleko izraža pripadnost po vojni ro-jeni generaciji, ki je odrasla v izobilju in se najbolj počuti v mehkih tkaninah in po-mekanih hlačah. Jedil-nik, v katerem vladajo hamburgerji, je moč po-jasniti s frenetičnim ri-tmom ameriske predvo-lilne kampanje, ko med avtomobilom, vlakom, letalom, govorom in ro-kovanjem ne ostane kaj vec kot pet minut za prehrano. V modnem in kulinaricnem smislu je torej Bill Clinton se ve-dno uganka za vse tiste, ki verjamejo, da lahko s kravati in kroznikov ameriskega predsednika razberejo pomembna politična in filozofska sporočila. Priznica bo torej sele začela urado-vati.

Do takrat pa modni in kulinaricni eksperti kakajjo in ugibajo. Kot tudi vsi drugi.

RIM / NA SKUPŠČINI MLAJŠIH PARLAMENTARCEV PSI

Amatovi recepti za vlado in levico

Predsednik vlade polemičen do Occhettove DSL

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Morski je pričakoval, da bo potrdil zblizanje s pravosodnim ministrom Claudiom Martellijem ter nakazal možnost njegove kandidature za novega tajnika PSI. Namesto tega pa je Giuliano Amato začrtal glavne smernice stranknega političnega programa, ki je alternativen in polemičen s programom Demokratske stranke levice in ki temelji na predpostavki, da se mora moderna levica spoprijeti s strukturnimi problemi sedanje gospodarske krize in se predvsem lotiti problema akumulacije, ne pa se omejiti na vprašanje pravičnejše porazdelitve ekonomskih dobrin.

Včerajšnji govor predsednika vlade na srečanju, ki so ga organizirali 40-letni socialistični parlamentarci v središčni rimski dvorani, je odprl marsikatero vprašanje glede odnosov med večino in opozicijo v stranki sami, obenem pa tudi problem sodelovanja na levi in perspektive oblikovanja levčarskega pola kot alternativnega zmernim silam in se zlasti Krščanski demokraciji. Giuliano Amato, ki je branil delo svoje vlade, je bil močno kritičen do DSL in njenega tajnika, čeprav ju ni nikoli imenoval. DSL je obtožil,

Giuliano Amato na skupščini parlamentarcev PSI (AP)

da se je problema zaposlitve lotila z »demagognim kricanjem, ki lahko le oteži reševanje problema«. Korenine krize, s katero se spoprijema država, segajo v značaj italijanskega in evropskega kapitalizma, resnični problem pa je za Amata »razkorak med sredstvi, ki jih imajo institucije za upravljanje monetarnega in finančnega sistema ter potrebami realne ekonomije«. In kot nespo-

sobnost upravljanja in reševanja teh problemov je navedel dogodke zadnjih mesecev. »Dovolj je bilo, da je Nemčija nakazala razvojno politiko za vzhodne landerje, in na tisoče milijard dolarjev se je premaknilo v iskanju boljše spekulativne marže, ki se bolj načenja potenciala realnega gospodarstva,« je dejal Amato in dodal: »Levica mora biti sposobna, da oblikuje nova

pravila za usmerjanje te ogromne količine finančnih sredstev v usmerjanje resničnega blagostanja za celotno skupnost. In te stvari je treba začeti reševati pri začetku, ne pri repu, sicer je tvoj vpliv ničen.«

Sporočilo Occhettovi stranki je jasno: DSL nima prave levčarske reformistične vladne kulture, če se ni sposobna spoprijeti s temi problemi in torej ne sodi v vlado. Jasno pa je tudi sporočilo notranji opoziciji, ki se najbolj zavzema za oblikovanje levega pola s socialdemokrati in DSL: tak pol nima prihodnosti in ne bo alternativen Krščanski demokraciji, obsojen je na obrobje.

Zblizovanje med Martellijevo opozicijo in Craxijevo večino, o katerem se je veliko govorilo se prejšnji teden, je bilo torej bolj navidezno kot realno. Amatov govor je to včeraj jasno potrdil. V takih razmerah je bilo skoraj nujno, da ni obrodilo sadov srečanja med večino in opozicijo. Predstavniki obeh struj se bodo videli spet danes, a vprašanje je, ali bo mogoče najti skupno govorico. Spet se susla o možnosti prehodnega tajništva in o kandidaturah Gina Giugnija ter Giorgia Benvenuti.

Kriza PSI se zastruje in vprašanje je, ali bo in kdaj bo razrešena ena od pomembnih enač italijanske politične scene.

RIM / POROČILO O VARNOSTI

Mafija pripravlja nove atentate na vidne osebnosti?

Nevarno razraščanje kriminala v velemestih severne Italije

RIM - Po pokolih v Capaciju in v Ul. D'A-melio v Palermu bi mafija utegnila izvesti nove eklatantne akcije proti visokim državnim predstavnikom ali simbolnim osebnostim. Na nevarnost opozarja redno poročilo o varnosti za drugo šestmesecje leta 1992, ki ga je predsedstvo vlade včeraj izročilo parlamentu. V njem najdemo marsikatero zanimivo analizo pojava organiziranega kriminala v Italiji, zanimivo pa je tudi poglavje o »zunanjih nevarnostih«, v katerem je med drugim rečeno, da bi vojna na ozemlju bivše Jugoslavije utegnili imeti tudi za Italijo »nepredvidljive posledice tako glede notranje varnosti kot na področju mednarodnih odnosov«.

Glavni del poročila je vsekakor osredotočen na pojav mafije in drugega organiziranega kriminala v južni Italiji. Kot rečeno, naj bi mafija po aretaciji Totaja Riina nacrtovala »odgovor na terenu odkritega spopada in terorja«, čeprav je zakonodaja o skescanji omogočila, da je danes omogočila »brigadističnega kova« (slo naj bi ga nostalgike »zgodovinskih organizacij« terorizma, pa tudi za teroriste, ki so bili osvobodjeni iz zaporov), na desni pa opozarja na vedno večjo prisotnost »skinheadsov« predvsem v Laciju, Venetu in Lombardiji. Vsega skupaj pa naj bi slo za okrog tisoč oseb »brez vsakršne politične usmeritve, brez organskih povezav in brez vsakršne kulturne osnove«.

ri bo lahko ohranila oblast po Riinovi aretaciji. Zaskrbljenost vzbuja tudi razraščanje mafijskega pojava v velikih severnoitalijanskih mestih, prav tako kot organizacijska krepitev kalabrijske n'dranghete in camorre v Kampaniji, medtem ko je tudi v Apuliji vedno bolj občutiti prisotnost organiziranega kriminala. Poročilo tudi potrjuje mednarodne povezave velike kriminalitete, ki se deluje s svetovno razsežnostjo. To se pozna predvsem na področju mamil, saj je znano, da »cosa nostra« vzdržuje tesne stike sodelovanja s kolumbijskimi »karteli« za razpečevanje kokaina. Poročilo se ukvarja tudi z vprašanjem terorizma ter opaza znake ozivljanja dejavnosti levih skupin »brigadističnega kova« (slo naj bi ga nostalgike »zgodovinskih organizacij« terorizma, pa tudi za teroriste, ki so bili osvobodjeni iz zaporov), na desni pa opozarja na vedno večjo prisotnost »skinheadsov« predvsem v Laciju, Venetu in Lombardiji. Vsega skupaj pa naj bi slo za okrog tisoč oseb »brez vsakršne politične usmeritve, brez organskih povezav in brez vsakršne kulturne osnove«.

RIM / SOGLASNO ODOBRLI RESOLUCIJO

Senat: Nujno sklicati konferenco o kriznem tržaškem gospodarstvu

V ospredju vloga državnih podjetij

RIM - »Senat obvezuje vlado, da v roku 60 dni skliče v Furlaniji-Juljski krajini konferenco, na kateri naj sodelujejo tudi krajevne uprave, predstavniki družbenih organizacij in podjetja, ki so v javni lasti, da se preuči vse potrebne ukrepe za poživitev tržaškega gospodarstva in preusmeritve sedanjega negativnega trenda.«

S to kratko resolucijo, ki so jo podprli predstavniki vseh političnih skupin in je bila sprejeta soglasno, se je včeraj dopoldne v senatu končala razprava o gospodarski krizi na Tržaškem. Razpravo so izzvali predstavniki raznih skupin, ki so pred nekaj meseci predložili predloge resolucij o dramatični tržaški situaciji, kjer se je z obsevnostjo krize zazrlo v družbeno in ekonomsko tkivo se ostreje kot druge, saj je ob splošni recesiji Trst utrpel tudi posledice razpada Jugoslavije. Prva je svojo resolucijo predložila SKP, sledile pa so ji DSL, PSI, KD in MSI. Na osnovi teh resolucij se je razprava v senatu začela 29. oktobra, ko je bila prekinjena, da bi počakali na vladni predlog za privatizacijo državnih podjetij. Včeraj so podpisniki kaj kmalu našli skupen jezik in resolucije stnili v veliko bolj sintetičen dokument, ki zavezuje

vlado k sklicanju konference o tržaški ekonomski stvarnosti. S tem dokumentom je v imenu vlade soglasal tudi minister za industrijo Guarino.

Včerajšnja razprava je pokazala, da so senatorske skupine v sozvočju z vlado v analizi vzrokov trzaskeske gospodarske krize in tudi v nakazovanju smernic zdravljenja. Ta stališča so bila nakazana že v predlogih resolucij in so vsa temeljela na vlogi, ki jo morajo v obsejnih mestih, kot je Trst, odigrati državna podjetja. To je včeraj se najbolj jasno poudaril predstavnik KD Flaminio Piccoli, ki je dejal, da državni poseg ni vselej zlo, čeprav obstaja sedaj težnja, da se graja kot negativne nekdane državne soudeležbe. Piccoli je pozval senat in vlado, naj se »resno lotita problema obsejnih območij, a ne zato, da bi zahtevali revizijo mej, pač pa zato, da bi spodbudili vitalnost gospodarskega tkiva in vrnilo zaupanje ljudem.«

Minister Guarino, ki je med razlogi krize navedel, da je »v upravljanju državnih podjetij prevladal gospodarski pristop nad socialnim, je predlagal, naj bi priredili gospodarsko konferenco, da izdela tisto platformo posegov, ki bodo omogočila Trstu, da izkoristi svoje potencialne in postane, kot

je dejal Guarino s kančkom retorike, »svetelnik nase kulture in gospodarstva ter most na Vzhod.«

In ta predlog je bil v bistvu osvojen s tem, da je senat v sprejeti resoluciji poudaril, da se ga morajo udeležiti tudi podjetja, ki jih upravlja zakladno ministrstvo (nekdanje državne soudeležbe). Skupno resolucijo so vsi ocenili kot korak naprej, se posebej zadovoljni pa je bil senator Arduino Agnelli. Na nekatere aspekte, ki se jih včerajšnja razprava ni dotaknila, pa je opozoril predstavnik DSL Benvenuti, ki je med drugim poudaril, da je treba ob izhodišču nedotakljivost meja obnoviti in posodobiti osimske sporazume, v središču te nove pogodbe pa mora biti spoštovanje za vlogo in prispevek narodnostnih skupnosti, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem. Benvenuti je z nekoliko drugimi besedami opozoril na to, na kar je 29. oktobra opozoril sen. Darko Bratina v orisu resolucije DSL: razmišljati je treba o možnem razvoju in pri tem poudariti predvsem nujnost medetničnega sožitja. Trst se v bistvu ne bo mogel razviti, če ima zupana, katerega glavna skrb je, kako se izogniti slovenskemu jeziku in paziti, da le ne bi bila v dvomu italijanskost mesta. (VT)

NOVICE

Vsredzavni svet sprejel priziv Fusarolija

RIM - Vsredzavni svet je sprejel priziv, ki ga sta g. vložili Avtonomna ustanova za tržaško pristanice in Paolo Fusaroli, izredni komisar te ustanove, proti sklepu deželnega upravnega sodišča, ki je imenovanje Fusarolija suspendiralo. CGIL izraza globoko presenečenje ob sklepu vsredzavnega sveta, se zlasti v luči utemeljitev, ki jih dalo deželno upravno sodišče in glede na to, da je priziv obravnavala sekcija vsredzavnega sveta, katere član je podkomisar Santoro. CGIL nadalje pripominja, da težave pristanica ni mogoče reševati v sodnih dvoranih.

Po podatkih Censisa v Italiji dva milijona revnih družin

RIM - Osupljiv podatek, da se v Italiji kar 10 odstotkov vseh družin ali obilna dva milijona nahaja pod eksistenčnim minimum, sicer ni nov, novo pa je dejstvo, da je revščina zgoščena predvsem na južnem delu Polotoka. Statistični zavod Censis je z novo statistično metodo (tim. socialni rating) nastel natančno 2.095.000 revnih družin, ki imajo ta nezavidljivi status po mednarodnih standardih (družina dveh oseb je revna, če je njen dohodek enak ali nižji od povprečnega dohodka na prebivalca), ki jim je dodal se nacionalne ekonomske parametre.

V južnem delu države živi kar 63,8% vseh italijanskih revežev (najbolj pogosti so v Neaplju in Palermu s 25,7%), medtem ko na severu stvelo revnih družin ne presega 5%.

»Slepi« telefonist z vozniskim dovoljenjem

CATANZARO - Ko je zaprosil občino, naj ga zaposli kot telefonista, je k prošnji prilozil potrdilo, iz katerega je izhajalo, da je »slep«, po sprejemu v službo pa se je izkazalo, da je mladenič uspešno opravil vozniski izpit in prejel voznisko dovoljenje.

Zgodilo se je v mestu Crotone v pokrajini Catanzaro. »Iznajdljivemu« mladeniču je ime Antonio Scalise, star je 26 let. Pred stirimi leti mu je uspelo dobiti težko pričakovano službo: pri tem si je »pomagal« z diplomo o uspešno opravljenem tečaju za slepe telefoniste, ki naj bi mu jo izdal nek specializiran center v Padovi. Odtelej je Scaliseju uspelo se marsikaj. Na račun slepote (in slepote krajevnih oblasti) je prejel v teh letih za kakih 15 milijonov lir občinskih prispevkov. Pred nekaj meseci mu je odklenalo. Julija lani so karabinjerji sprevideli, da Scalise nesramno hlina svojo »slepoto«. Ugotovili so, da je pred dvema letoma opravil vozniski izpit...

Preiskava je odtelej zakorakala svojo pot in včeraj je sodnik za preliminarne preiskave Scaliseja suspendiral z dela. V preiskavo sta vpleteni se dve osebi: inspektor pokrajinskega urada za delo iz Catanzara, ki je izdal potrdilo, da ima mladenič tako dober vid, da lahko vozi avtomobil, in zdravnik, ki je izdal potrdilo o Scalisejevi »slepoti«, s katerim si je fant utrl pot do službe.

SARDINIJA / IZ PROTESTA 44 DNI V ROVU

Rudarji iz Sulcisa so se vrnili na površje

Sporazum o novi zaposlitvi rudarjev

Povratak rudarjev na prosto po dolgem protestu (AP)

IGLESIAS (Cagliari) - Po 44 dneh protesta 400 metrov globoko pod zemljo so včeraj spet zagledali luč. Po sporazumu za rešitev sindikalnega spora v podjetju Torno je devet rudarjev zapustilo rove rudnika v Nuraxi Figusu na Sardiniji in tako prekinilo protestno akcijo, ki je vendarle rodila sadove. Sporazum namrec predvideva, da bodo vseh 60 rudarjev, kolikor jih je zaposlovalo podjetje Torno, naslo novo zaposlitev pri rudarski družbi Carbosulcis, ko bodo, predvidoma sredi maja, zaključili sedanje delo v Nuraxi Figusu. Pri Carbosulcis pa so vsekakor opozorili, da bodo rudarje lahko zaposlili samo, če bo ENI potrdila svoje nacrte glede premo-govnikov.

TRST / VČERAJ JUBILEJNI OBČNI ZBOR OB 10-LETNICI TE ORGANIZACIJE

Krožek Istria proti pojavom nacionalizma

Vacci (levo) in Depangher med skupščino (f. Ferrari)

TRST - Kulturni krožek Istria, ki praznuje letos 10-letnico obstoja, je na sinočnjem obnem zboru predstavil program pobud in prireditve, ki jih namerava izvesti v tekočem letu. V duhu kulturne politike krožka se bodo vse nacrto-vane pobude vrtele okrog spoznavanja istrske stvarnosti in sožitja v obsejnejem večjezičnem prostoru, ki se včasih zapira in dozivilja nevarne nacionalistične pojave.

Ne samo na Trzaskem, a tudi v Istri, posebno v njenem hrvaškem delu. Pomembno je zato dejst-

TRST / ŽALNA SEJA SSG V KULTURNEM DOMU

Zadnji poklon odrskemu umetniku Jošku Lukešu

Včerajšnja žalna seja za Joškom Lukešem v tržaškem kulturnem domu (Foto Ferrari)

TRST / VČERAJ JUBILEJNI OBČNI ZBOR OB 10-LETNICI TE ORGANIZACIJE

vo, da so se občnega zbora, poleg predstavnikov italijanske manjšine v Sloveniji in Hrvatski, udeležili tudi zastopniki Slovenske kulturne-gospodarske zveze in Slovenskega kluba. S trzaskim klubom nacrtuje krožek Istria vrsto skupnih pobud za premostitve »berlinskega zidu«, ki obstaja tudi v Trstu. V imenu SKGZ je skupščino pozdravil Dusan Udovic.

Predsednik Marino Vacci je rekel, da si delo krožka, kljub vsem težavam in oviram, utira pot v trzaski in v sirsi ob-

mejni stvarnosti. Izrazil je zaskrbljenost nad naraščajočim italijanskim nacionalizmom v Trstu in hrvaškim v Istri. Dejal je, da krožek podpira politična stališča gibanja Istrske demokracije, ki se mnogokrat v polemiki z Zagrebom bori za uveljavitev večjezične Istre.

Napredni Istrani in potomci istrskih beguncev, ki živijo na Trzaskem, gledajo z velikim zaupanjem na Slovenijo in na njene sposobnosti, da postane res strpna in sodobna država. In zaradi tega je Voc-

ci izrazil začudenje nad časopisnimi vestmi, ki govorijo, da se je novi slovenski zunanji minister Lojze Peterle iz političnih razlogov zoperstavil imenovanju Franca Lurija za veleposlanika v Argentini. Če bi bilo to res, je dejal, bi bil to zelo negativen signal, saj je zelo pomembno, da je ljubljana svojčas imenovala za enega svojih diplomatov pripadnika neke manjšinske skupnosti. S tem je dokazala širino, ki je zunanji minister sedaj ne sme izničiti, je dejal predsednik krožka Istria Vacci.

TRST - Včeraj so se luci na velikem odru Kulturnega doma zadnjič prižgale za Joška Lukeša, velikega igralca, ki je prvic na njem zablestel prav ob otvoritvi gledališča, ko je nepozabno upodobil Prešerna v Kreftovi drami Po brez-končni poti. Dolga in posuta s številnimi priznanji kritikov in občinstva je bila ustvarjalna pot Joška Lukeša, ki se je z uspehom preiskoval na številnih področjih umetniškega izražanja. Od svojega dolgoletnega člana, od enega izmed stebrov slovenskega gledališča v Italiji, se je Slovensko stalno gledališče poslovilo z včerajšnjo žalno sejo, pogreb pa bo danes v Lukeševem rojstnem Mariboru, kjer ga bodo položili v družinski grob.

O njegovem liku vsestranskega umetnika so govorili Filibert Benedetti, Miroslav Kosuta in Adrijan Rustja, ki pa so naglasili tudi njegove velike človeške odlike. Ustvarjalna pot Joška Lukeša, ki je kmalu po zaključku vojne prišel v Trst, je bila izredno tesno povezana z razvojem slovenskega gledališča, saj je z njim živel in bil njegov umetniški protagonist več kot četrt stoletja, sezono za sezono. Zavzetost in zar, ki ju je vlagal v igranje - ob tem ne gre pozabiti na njegovo pedagoško delo - mu je obstojno, poleg kritikov, vračalo z veliko ljubeznijo in obudovanjem, s katerima se ga bodo spominjali vsi, ki jih je prevzel s svojim blestecim nastopom.

INFLACIJA / PROJEKCIJE ZAVODA ISTAT

Močan padec inflacije

S 4,3% je na ravni izpred petih let

VLASTA BERNARD

TRST - Inflacija se se naprej ohlaja. Če bomo projekcije o njenem januarskem gibanju - ki jih dela zavod Istat na vzorcu osmih mest - ob koncu meseca potrjene, potem bo inflacijska krivulja padla na točko, na kateri se je zadnjikrat ustavila pred več kot petimi leti. Inflacijska stopnja je namreč po teh podatkih padla na 4,3 do 4,4 odstotka, v primerjavi z decembrom lani pa so se cene v povprečju zvišale za komaj 0,4 odstotka (pred letom je isti kazalec znašal 0,8 odstotka).

Po posameznih vzorčnih mestih se je življenje z ozirom na december podrazilo takole: na vrhu lestvice je Bologna z 0,9%, sledi ji Trst z 0,7%, Genova, Palermo Turin in Benetke z 0,4%, Milan z 0,3%, zadnji pa je Neapelj z 0,1%. Razkorak je kot vidimo precejšen, kar daje tudi različno sliko inflacijskega nihanja v letni primerjavi: Turin 5,3%, Benetke 5,1%, Trst 5,0%, Palermo 4,9%, Milan in Neapelj 4,2%, Bologna 4,1% in Genova 3,8%. Letna inflacijska stopnja se je tako obcutno znižala v Milanu, Neaplju, Bologni in Palermu, v Genovi in Trstu je ostala približno enaka kot januarja 1992, medtem ko se je v Benetkah celo rahlo zvišala (za 0,1%).

Izdatki za prehrano so skoraj povsod ostali na decembrski ravni, v Benetkah pa so se celo znižali. Isto lahko rečemo za področje obleke in obutve, ki ga sicer uravnovešajo sezonske razprodaje, medtem ko skoraj povsod rastejo izdatki za elektriko in kuriva (plin in kurilno olje). Odločen dvig so doživeli izdatki za stanovanje (predvsem na račun rednega trimesečnega povišanja najemnin) in stroški za prevoz (kamor so

dijo tudi nove cene avtomobilov), povsod pa so se povišali tudi izdatki za razne dobrine in storitve.

V Trstu so se življenjski stroški v primerjavi z decembrom kot receno povišali za 0,7%, letna inflacijska stopnja pa ni padla pod 5%, kar mesto uvršča v vrh inflacijske lestvice. Najbolj so se januarja povišali izdatki za prosti čas (+1,7%), sledijo jim stroški za prevoz in komunikacije (+1,5%), za ostale dobrine in storitve (+1,4%), za stanovanje (+1,3%) in za elektriko in kuriva (+0,1%), medtem ko so se znižali izdatki za zdravstvene službe (-1,9%) in za obleko (-0,1%).

V komentarjih, ki jih je sprožila včerajšnja objava zacasnih podatkov o inflaciji ne manjka zaskrbljenih tonov, kakrsnega je razbrati iz izjave generalnega sekretarja CGIL Trentina, za katerega sta vzroka za upadanje inflacijske stopnje padec porabe in uničujoča ekonomska kriza, torej okoliščine, ki so uspele zavreti celo učinek razvrednotenja lire. Za generalnega direktorja Confindustrie Cipolletto je deflacija rezultat ukinitve premične lestvice in omejitve javnih izdatkov, čemur mora cimprej slediti znižanje uradne obrestne mere. Glavni državni računovodja Monorchio pa močno znižanje inflacije jemlje kot zdravilo za državne račune in se zlasti za obresti, ki jih mora plačevati do vrata zadolžena država. Za takojšnje znižanje cene denarja se je zavzela tudi zveza trgovcev Confindustria, ki - ob poudarku na zaviralno vlogo distribucijskega sektorja - opozarja, da so učinki recesije na povpraševanje močnejši od inflacijskega pritiska na cene, ki ga je avtomatično sprožila devalvacija lire.

TRST / KONČAN OBISK

KD: Osimo naj potrdi poslanstvo Trsta in Gorice

Tajnik tržaške KD Tripani poslal čestitke ministru Peterletu

TRST - Z ogledom padriškega Centra za znanstvene raziskave je delegacija vsedržavnega vodstva Krščanske demokracije včeraj končala svoja "osimska" posvetovanja na Trzaskem in Goriskem. Veleposlanik Ludovico Incisa di Camerana, zunanji minister KD, in senator Gilberto Bonalumi, član senatne komisije za zunanje zadeve, sta se srečala z voditelji padriškega centra, pred tem pa sta imela razgovor tudi z rektorjem trzaskе Univerze Giacomom Borrusom.

Rimska gosta sta se po predsedničnem srečanju z novinarji, na katerem sta podala obračun pogovorov, udeležila se je deželnega odbora stranke, ki je bila v celoti posvečena vprašanju zvezi z Osimom. V tiskovnem poročilu bomo, da se bo KD - tako v deželi, kot v Rimu - zavzemala, da bi pri sklepanju sporazumov s Slovenijo in Hrvaško prisla do izraza "evropska vloga" Trsta in Gorice. Furlanija-Juljska krajina naj bi v tem okviru res postala most med Evropsko skupnostjo in Vzhodno Evropo.

KD je mnenja, da je treba na tem področju postopno premostiti meje med državami in ustvariti nove integracijske tokove in ekonomske

procesе. Debata na seji deželnega odbora je bila živahna in poglobljena - bomo se v tiskovni izjavi - zaobjela pa je vsa vprašanja, ki so na razne načine vezana s revizijo (ali posodobitvijo) Osimskih dogovorov. Na koncu je deželni tajnik Bruno Longo izrazil zadovoljstvo nad potekom pogovorov, ki sta jih predstavnik rimske KD imela z različnimi organizacijami, združenji in sindikalnimi delegacijami.

Kot smo že poročali, je Longo na ponedeljkovi tiskovni konferenci izrazil zadovoljstvo, da je bil za novega šefa slovenske diplomacije izbran krščanski demokrat Lojze Peterle. Podobno zadovoljstvo je v tiskovnem sporočilu včeraj izrazil tudi pokrajinski tajnik trzaskе KD Sergio Tripani, ki je novemu zunanjemu ministru poslal brzojavko s čestitkami za izvolitev. Tripani izraza nujnost izboljšanja vseh stranskih odnosov med Italijo in Slovenijo, ki se morajo razviti v mirnem vzdušju in spoštovanju teznje po gospodarskem in družbenem razvoju obeh držav. Peterletovo imenovanje, je mnenja trzaski sekretar KD, nam vliva upanje, da se bodo odnosi med našima državama res izboljšali, v kar verjamejo vsi krščanski demokrati.

V REKLAMI NASTOPI NAG

Senator Benetton šokiral

RIM - Za Italijane ni bil sok, za Palaco pa najbrž da. Padel je se en tabu: senator Republike Italije se je osvobodil vseh svojih oblek in se gol kot Adam (ohranil je samo naočnike) izpostavil oceni bralcev glavnih italijanskih časopisov.

Protagonist dogodka, ki je včeraj zjutraj v palači Madama izzval dovtipe, a tudi znatno zadrego, nasmeske, a tudi zgražanje, češ »senator si takih stvari ne sme dovoliti«, je Luciano Benetton, podjetnik in parlamentarec republikanske stranke. Sokrivec pa je fotograf Oliviero Toscani, umetniški vodja reklamne kampanje Benettonovih in avtor najbolj sokantnih marketinških pobud zadnjih let. Njegove so zamislili o goli novorojenki, ki so jo v marsikateri državi prepovedali, o bolniku, ki umira za aidsom, o ptici, ki jo je »črna plima« na Shetlandkem otoku obšla s smrtonosno nafto.

»Ali je res gol, gol kot ga je ustvaril Bog oče,« je z nasmeskom sprasoval včeraj zjutraj predsednik senata Giovanni Spadolini, ki se ni hotel izreči o tej potezi kolega, ki je bil kot on izvoljen na listi PRI.

Giovanni Ferrara Salute, prav tako republikanec, ni uspel prikriti zavisti. »Blagor njemu,« je zavzdihnil, »jaz se ne bi mogel izpostaviti tako.« Bolj feministična je bila ocena senatorke Elene Marinucci (PSI): »Dosljej so se posluževali predvsem ženskega telesa, da bi reklamizirali pivo in avtomobile, sedaj bi se morda lahko razjezili tudi moski.«

Ironija je prevladovala med ocenami. »Lahko bi rekli, da mu je obleko skril Spadolini in jo ima pod stolom, seveda če se bo Benetton spomnil, da je tudi senator in se bo kdaj prikazal v palači Madama,« je menil demokristjan Marco Conti sklicujoč se na geslo reklamne kampanje Benettonova izjave, ki je v svoji golotici videl metaforo novih prijemov, »tako nujnih v politiki: kralj je gol in iz te golote je treba začeti novo politiko, ki naj temelji na prosojnosti...«

Morda bi bilo bolje, da bi treviški podjetnik molčal in ohranil samoironični izraz, ki se mu je na reklamni fotografiji tako posrečil... (VT)

NOVICE

Srečanje SKP-SSK

TRST - Na trzaskem sezezu Stranke komunistične prenove sta se srečali delegaciji slovenskega dela SKP in SSK. Srečanja sta se udeležila deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar in pokrajinski tajnik trzaskе SSK Martin Breclj, za SKP pa sen. Stojan Spetic in Sergij Lipovec.

Razgovor je bil posvečen predlogu SSK o osnovanju nadstrankarske slovenske liste za deželne volitve. Predstavnik SKP sta poudarila, da je zgodovinska izbira komunistov v medetnični vzajemnosti in bodo skusali tudi tokrat zagotoviti izvolitev slovenskega deželnega svetovalca na listi SKP. Dalo pa bi se razmisljati o volilnih povezavah. Obe stranki vsekakor odločno zagovarjata nacelo o zajamčenem zastopstvu za narodne manjšine, ki so prva žrtve predlaganih večinskih volilnih sistemov. SKP in SSK soglasata, da bi morala vsa slovenska manjšina odločneje zagovarjati te zahteve. Predstavnik SKP so seznanili sogovornike s pobudami, ki jih je sprejelo vsedržavno vodstvo stranke za uveljavitev nacela o zastopanosti manjšine tako v vsedržavni volilni zakonodaji, kakor tudi v okviru zakona o zaščiti jezikovnih skupnosti.

SSK je ponovila mnenje, da bi bil skupni slovenski nastop kreпка politična poteza ravno v podkrepitev zahteve po zajamčenem zastopstvu.

Govor je bil tudi o novi volilni zakonodaji za občine in pokrajine, ki zahteva od vseh slovenskih komponent iskanje primernih zavezništva za zavarovanje koristi našega prebivalstva.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (slika 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.12.1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TRST / SKUPŠČINA KRAŠKE GORSKE SKUPNOSTI

Za ohranitev teritorialne in predstavniške vloge KGS

S tehničnimi argumentacijami soglasno zavrnjene teze Dežele

BORIS SIMONETA

TRST - Nad Krasko gorsko skupnostjo preteče visi Damoklejev meč. Če sodimo po vsebinskih smernicah pravkar izdelanega zakonskega osnutka, ji Dežela streže po življenju, hoče ji odsekati dve tretjini korenin (KGS naj bi teritorialno zajemala namesto sedanjih devetih občin iz trzaskе in goriske pokrajine le ozemlje devinsko-nabrežinske, zgoniske in repentabske občine). Proti takemu nesmiselnemu in z vrha vsiljenemu projektu pa so odločno dvignili glas izvoljeni predstavniki prizadetih krajevnih ustanov, ki s kopico pravnih, zgodovinskih, kulturnih in političnih argumentov, oporekajo temu naklepu. Deželna uprava se sklicuje na uresničevanje določb zakona stev. 142, tako da hoče na vrat na nos, čeprav je potekel rok za pred poldrugim letom, s sumljivo naglico udejaniti tik pred iztekom mandata in pustiti težko dediščino, učinki katere so nepredvidljivi in vsekakor v nasprotju z interesi kraskega življa. Nakazana rešitev bi ne zagotavljala večje upravne učinkovitosti in bi ne prispevala k zmanjšanju stroškov. Priključitev goriskih kraskih občin Doberdob, Sovodnje, Trzic, Poljan, Zagraj in Ronke k Briski gorski skupnosti bi bila neplodna in v nasprotju z večplastno homogenostjo kraskega agregata. Povrh bi morali ustvariti novo strukturo za upravljanje snujočega se kraskega parka in prav v tem grmu verjetno tici zajec, saj nekatere sile s

strogo političnimi motivacijami odrekajo to vlogo Kraski gorski skupnosti.

Jasen odgovor in nedvoumen signal na ta provokativni izziv deželne vlade smo dobili na ponedeljkovi skupščini Kraskе gorske skupnosti. Za ohranitev teritorialne celovitosti in politično predstavniške vloge te kompenzatorialne ustanove so se praktično enoglasno izrekli delegati vseh včlanjenih občin, ki so podprli poseben dokument, ki ga je predlagal predsednik Ivan Sirca. Izjemo predstavljata le dva na novo imenovana predstavnika trzaskе občine, ki sta se izgovarjala, da se ne moreta izreči o problemu, za katerega prvič slišita. Demokristjan Sasco se je tako vzdržal, listar Drabeni pa je edini oddal nasproten glas. V razpravi so s kopico tehtnih utemeljitev podprli zahtevo po ohranitvi statusa quo Breclj (Devin-Nabrežina), Budin (Zgonik), Canciani (Trst), Vizintin (Doberdob) in podpredsednik Busatto iz Trzica, ki je naglasil, da si Dežela ne more privoščiti, da zaradi "visjih interesov" samovoljno odvzame KGS tolikšni socialopolitični potencial.

V uvodnem posegu je predsednik Ivan Sirca seznanil clane skupščine, kakšen je bil dosedanj potek dogodkov v zvezi s to zakonatko. Ze dejstvo, da sta tako predsednik deželne vlade Turello kot pristojni odbornik Barna-

ba namenoma ignorirala zahtevo po zaslišanju, preden je bil oblikovan zakonski osnutek, je dovolj zgovoren dokaz, da se hoče to rešitev za vsako ceno vsiliti zvrha. Poleg avdicije na prvi deželni komisiji, je imel Sirca s sodelavci več informativnih sestankov z organizacijami in s političnimi predstavniki, med katerimi je omenil deželnega odbornika Tersarja, poslanca Bertolija in senatorja Bratino.

V dokumentu, ki ga je KGS odobrila in ga bo dostavila prvi deželni komisiji, se izpodbijejo deželne teze o okrnitvi KGS. Ena osrednjih značilnosti je homogenost celovitega kraskеga območja, ki je neločljivo in se odraža tako z naravnega, kot socialnega, ekonomskega, upravnega, kulturnega in etničnega vidika. Upravnega razmejitve med trzasko in gorisko pokrajino je v tej globalni viziji nepomembna in morali bi celo težiti k omejitvi raztegnitvi pristojnosti Kraskе gorske skupnosti tudi na celoten teritorij dolinske in del miljske občine. Prav pristojnost in strnjena naselitev slovenske narodnostne skupnosti narekuje upoštevanje te posebne in posvečanje se posebne pozornosti pri podvzemanju slehernega ukrepa. Ker naj bi ozemlje KGS sovpadalo s kraskim parkom, je to se razlog več, da se ohrani teritorialna celovitost. S formalnega vidika se Dežela lahko izogne predpisom zakona

o krajevnih avtonomijah, ker ima poseben statut in ji bo ustavni zakon, ki bo vsak čas odobren v parlamentu, priznal veliko primarnih pristojnosti, med katerimi tudi pravico, da po svoji uvidenosti in specifičnih merilih urejuje in razmejuje krajevne ustanove. KGS zato odločno zahteva prekinitev postopka za odobritev zakonskega osnutka, v skrajnem primeru pa se bodo morale politične in družbene sile aktivirati za obstrukcijo med razpravo v deželni skupščini.

Skupščina KGS je izvolila Ladja Minina (PSI) za novega člana upravnega odbora, ker dosedanj odborik Anghelone ni več v trzaskem občinskem svetu. Prišlo je tudi do manjše iskrice, ko je Canciani zahteval zastopnost v organih KGS tudi SKP kot ene izmed dveh naslednic KPI in s tem v zvezi se je Budin (DSL) obvezal, da bo prislo do preverjanja.

Iz proračunskih sredstev za pospeševanje razvojnega načrta je KGS sprejela sklep, da porazdeli 258 milijonov lir za uresničitev starih družbenih pobud. Občina Doberdob bo tako prejela 153.406.000 lir za preureditev poslopja osnovne sole v Doberdobu. Občini Sovodnje so priznali prispevek 20 milijonov lir za adaptacijo kulturnega centra na Peci, gospodarški zadrugi Dol-Poljane so odmerili 80 milijonov lir za gradnjo kulturno-rekreacijskega središča na Palkišču, za ponatis vodica "cesta terana" pa bo SDGZ prejelo 5 milijonov lir.

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. februarja 1993 in zapadlostjo 1. februarja 2000.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 7% bruto, bo izplačan 1. avgusta 1993. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviškom premije 0,50 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Prvi šestmesečni realni čisti donos znaša 12,63% letno v primeru, da se izključna cena istoveti z nominalno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 28. januarja.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. februarjem; ob vplačilu (2. februarja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

NOVICE

Nasprotovanja posegom
v Starem mestu

Kaj bo s starim mestnim jedrom? Gradbeni in urbanistični nacrt trzasker Obcine predvideva posege, ki bi hudo škodovali značilnosti kraja in predvsem njegovo zgodovinsko in arheološko bogastvo. Tako menijo številni strokovnjaki in tako menijo tudi mnoge politične, družbene in kulturne sile. Vprašanje je že zadobilo vsedrjavne razsežnosti, v samem Trstu pa se množijo protesti in obsodbe nacrtu. Staffierjeva uprava se je znasla v pravem vrtincu. Stranka komunistične prenovе, je včeraj sporočila, da je zahtevala od Staffierja razpravo v občinskem svetu o tem nacrtu, hkrati pa izrazila ostro nasprotovanje neodgovornim gradbenim posegom v Starem mestu. Včeraj se je oglasila tudi republikanska stranka, ki prav tako zahteva ponovno proučitev problema. Stranka meni, da je treba pri vsakem urbanističnem posegu upoštevati ekološko ravnovesje kraja, hkrati pa poskrbeti za ohranjanje kulturne dediščine preteklosti. V tem okviru pa velja posebej poudariti pobudo Demokratične stranke levice, ki prireja jutri, ob 17.30, na Pomorski postaji sirs posvet o urbanističnih problemih Starega mesta, na katerem bo imel glavno besedo prof. Edoardo Salzano.

Tiskarji Piccola
dosegli sporazum

Tiskarji trzaskega italijanskega dnevnika Il Piccolo so včeraj dosegli sporazum z delodajalcem o predlogu za reorganizacijo proizvodne strukture casopisa. Obe strani so se domenili o datumu začetka prekalifikacijskih poklicnih tečajev, domenojeno je bilo tudi, da bodo 25 tiskarjev predčasno upokojili, vodstvo podjetja pa se je tudi obvezalo, da bo preverilo možnost tiskanja drugih publikacij v trzaski tiskarni Piccola.

Sporazum so dosegli na srečanju, ki se ga je udeležil tudi podpredsednik deželne sveta FJK in deželni odbornik za industrijo Saro. Podjetje sta na srečanju predstavljala Carlo Melzi in Guido Carignani, sindikalne organizacije tiskarjev pa Paolo Perini, Claudio Coslovich in Riccardo De Vescovi.

Z zgodovinskim vlakom
od Trsta do Bleda

V soboto, 13. februarja, bo s Trsta odpotoval proti Bledu zgodovinski vlak, ki ga bo vlekla parna lokomotiva. Vlak se bo med tem nevsakdanjim izletom ustavil na Opčinah, v Stanjelu, v Novi Gorici in v Tolminu. Udeleženci izleta bodo imeli na Bledu na razpolago avtobus, ki jih bo popeljal na ogled Blejskega gradu. Vlak bo odpotoval izpostaje Campo-Marzio ob 7.30, vrnil pa se bo ob 21.15. Kdor bi se želel udeležiti izleta, naj se obrne na Železniški muzej (Ul. Cesare 1) ob delavnikih od 9. do 13. ure (razen ob ponedeljkih).

TRST / ODBORNIK PERELLI OBSOJA

Dežela zanemarja
tržaški kulturni milje

Za razne dejavnosti le malo sredstev

Občinski odbornik za kulturo Perelli se je v prejšnjih dneh udeležil nagrajevanja udeležencev, ki so sodelovali na prireditvah, ki jih je organizirala trzaska sekcija italijanskega združenja prijateljev božičnih jaslic. Ugotovil je, da je tudi letos ta pobuda zabeležila velik uspeh in privabila veliko število Trzaccanov. Gre namreč za že zakoreninjeno tradicijo, ki sodi v okvir božičnih manifestacij, ki jih vsako leto prireja občinska uprava.

V svojem posegu se je odbornik Perelli dotaknil perečega vprašanja finančnih dotacij in poudaril, da je treba zagotoviti trzaskim kulturnim pobudam in dejavnostim primerno pozornost. Občinska uprava si sicer pri-

zadeva, da bi ovrednotila vse potencialnosti, ki jih nudi Trst na kulturnem področju in med drugim favorizirala tudi zasebno zadružništvo.

Ob vsem tem pa je treba poudariti, je dodal Perelli - veliko pomanjkanje pozornosti in podpore do glavnega mesta Dezele zlasti pri dodeljevanju finančnih sredstev s strani deželne uprave. Letošnje leto bo po Perellijevem mnenju se težavnejše: skoraj v vseh sektorjih je deželno odborništvo za kulturo oklestilo izdatke za razne kulturne dejavnosti; poleg tega smo priče poskusom, da bi iz krajevnih skladov, kot je Sklad za skladi, izločili finančne prispevke, ki bi lahko bili namenjeni kulturnim dejavnostim. To

dokazuje, kako se pozablja na potrebe tega sektorja, kar ne škoduje samo trzaskemu kulturnemu življenju, temveč je škodljivo tudi z gospodarskega in zaposlitvenega zornega kota.

Trsta se ni na deželnem seznamu mest, katerim dodeljujejo finančne prispevke za prirejanje takimenovanih velikih razstav.

Trst ni bil nikoli deležen teh prispevkov, medtem ko je Dežela za leto 1993 dodelila več kot 2 milijardi lir za prireditve v Palmanovi. Odbornik Perelli poudarja, da je odnos deželne uprave do našega mesta na kulturnem področju povsem nevzdržen in da ga je treba zaradi tega spremeniti.

ŠOLSTVO / POKRAJINSKI ŠOLSKI SVET

Proti združitvam
italijanskih šol

Naše nižje srednje pa se lahko združi...

»Nacrt o racionalizaciji solskega omrežja na Trzaskem«, ki ga je pripravil solski skrbnik Vito Campo, da bi zadostil določilom zakona, ne ugaja nikomur. To gre sklepiti po negativnem mnenju, ki ga je o združevanju ravnateljstev izrekel pokrajinski solski svet. Po več kot stiriurni razpravi, ki je bila mestoma tudi dokaj razgreta, se je posvetovalni organ odločil, da zavrne nacrt skoraj na vsej crti.

Tisti »skoraj«, ki predstavlja izjemo v sicer dokaj enotni oceni skrbnikovega predloga, je, zal, namenjen prav slovenski soli na Trzaskem, oziroma predlogom o združitvi slovenskih ravnateljstev. Pokrajinski solski svet, v katerem ni predstavnikov slovenske sole, ker smo solniki in stari sojcas bojkotirali volitve v ta organ,

je s piclo večino (devet glasov za, osem proti) zavrnil predlog o združitvi mestnih didaktičnih ravnateljstev od Sv. Ivana in od Sv. Jakoba v skupno ravnateljstvo, ki naj bi upravljalo kar osem osnovnih sol in pet vrtcev, izrekel pa je povoljno mnenje o nacrtovani združitvi nižjih srednjih sol (sole Erjavce s solo Cankar in sole Levstik s solo Kosovel). To je bil sploh edini skrbnikov predlog, s katerim se je pokrajinski solski svet strinjal.

Drvi bo o vprašanju združevanja sol govor na srečanju, ki ga prireja komisija za solstvo, kulturo in sport pri Slovenski skupnosti. Na javnem posvetu, ki bo ob 20.30 v Peterlinovi dvorani (Ul. Donizetti 3/1), bodo poročali Nadja Magajna, Josip Pecenko in Aldo Stefancić.

SV. IVAN / PROTI ZDRUŽEVANJU RAVNATELJSTEV

Protest učiteljev

»Učiteljski zbor didaktičnega ravnateljstva pri Sv. Ivanu v Trstu, zbran na redni seji dne 19. 1. 1993, je izrazil oster protest proti predlogu o združitvi didaktičnih ravnateljstev pri Sv. Jakobu in Sv. Ivanu v Trstu, ki ga predvideva predlog solskega skrbništva o racionalizaciji solskega omrežja na Trzaskem. Učiteljski zbor smatra, da bi bila taka združitve z operativnega in s tem tudi z didaktičnega

vidika neumestna, saj bi eno samo ravnateljstvo za celo mesto Trst moralo voditi osem osnovnih sol in pet državnih vrtcev, ter imeti didaktični nadzor nad stirim trzaskimi občinskimi vrtci. Povprečje za italijanska didaktična ravnateljstva je 3 do 4 sole ter dva vrtca.

Vsaka sola ima svojo specifično glede osebeja, prostorov, opreme in drugo, zato pri odločanju o primernosti združitve tako velikega in

teritorialno tako razčlenjenega števila sol in vrtcev ni mogoče upoštevati en sam kriterij, to je številčnost učnega kadra, ki je konkretno le nekoliko manjše od priporocene.

V enaki meri ne more biti merodajna za združevanje sedanja nezasedenost ravnateljskih mest. Na osnovi števila učiteljev vpisanih na univerzo, se predvideva, da bo v nekaj letih tudi za ta mesta dovolj kandidatov.

TERAPEVTSKI CENTER ZA NARKOMANE / KAJ MENI PSIHIATER PAVEL FONDA

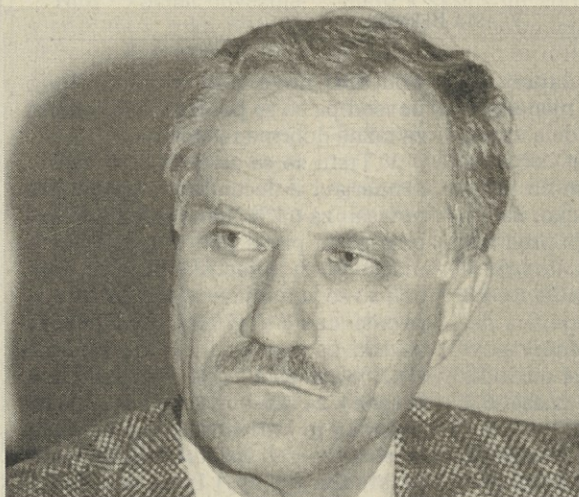
Čustvene reakcije
ne rešujejo problemov

Tudi v Nabrežini je bil odpor, a ljudje so se premislili

SANDOR TENCE

»Prebivalci Zavelj, Frankovca in bližnjih krajev, ki nasprotujejo terapevtskemu centru za narkomane na Dolgi kroni, bi morali obiskati eno takšnih skupnosti. Tam bi lahko neposredno preverili, kako poslušajo ti centri in kako ne predstavljajo nobenih nevarnosti za domače prebivalstvo«. Psihiater Pavel Fonda, ki se je udeležil nedavne seje dolinskega občinskega sveta o tem vprašanju, je prepričan, da bi ogled enega od takih centrov za rehabilitacijo narkomanov bolj koristil kot kakršna koli javna skupščina, »na kateri se večkrat sproščajo le čustvene reakcije, ki samo zaostrujejo problem, namesto da bi ga reševale«.

»Pred osemnajstimi leti smo na podobno nasprotovanje prebivalstva naleteli v Nabrežini, ko smo postavljali na noge prvi krajevni center za umsko zdravje. Takrat sicer niso zbirali podpisov, nasprotovanje pa je bilo kljub temu zelo odločno. S tiskovnimi kampanjami in z javnimi shodi so nam ljudje dali jasno razumeti, da nocoje to zdravstvene strukture. Mi smo vztrajali pri tem nacrtu in ko je center začel delo-

Psihiater in psihoanalitik Pavel Fonda

vati, so domaćini sprevidele ne samo, da ne gre za nekaj, cesar so se bali, temveč da je taka struktura pomembna tudi za krajevo okolje«. Fonda, ki je podobne negativne reakcije doživel tudi pri začetkih barkovljanskega centra za mentalno zdravje, je prepričan, da je informacija - tudi v zvezi z dolinskim primerom - potrebna, se bolj potrebna in koristna pa je izkušnja. Mnogi izmed Nabrežincev, ki so svojcas nasprotovali "prihodu" umskih bolnikov, so bili potem zaskrbljeni, ker je bil center nekaj casa zaprt zaradi popravil in so se bali, da ne bi ta zapora trajala v nedogled.

Sodobna družba ima

težnjo, da kriminalizira vse, kar je deviantno in vse, kar ne odgovarja določenim normam, pa naj gre za alkoholike, narkomane ali umske bolnike. To sicer sodi v cloveski nagon, z zdravo pametjo pa moramo skušati premostiti tudi te predsodke, podcrtuje Fonda, po mnenju katerega družba, ki izloca emarginirance, ni povsem zdrava družba. »Znebiti se moramo prepričanja, da emarginirani ljudje niso tako negativni, kot si mi predstavljamo in da tudi takimenoenovani zdravi ljudje nismo tako pozitivni, kot kaže na prvi pogled«.

Primer don Vatte in Dolge krone je po mnenju slovenskega psihia-

tra splošen oziroma fiziološki problem, ki bi najbrz naletel na iste reakcije tudi v drugih krajevnih okoljih. »Eno pa je, ce te negativne reakcije ostanejo marginalne in manjšinske, drugo je, ce postanejo dominantne in odraz večine dolinske skupnosti«, nam je se dejal Fonda. Veliko odgovornost nosijo po njegovem mnenju domaći upravitelji in politiki, ki ne smejo v tem primeru tehati za ljudmi in za njihovimi čustvenimi reakcijami, »ker bi se lahko zgodilo, da jutri ne bodo več v stanju nadzorovati dogajanja«.

Za kroniko naj dodamo, da je trzaska občinska uprava ponudila skupnosti San Martino al Campo zemljišče v bivsem begunskem naselju pri Božjem polju. Tam naj bi don Vatta - v sodelovanju z javno ustanovo SERT - zgradil svoj terapevtski center in tako opustil projekt Dolge krone. Na Občini Trst so nam potrdili, da gre za sedaj samo za neformalni predlog, o katerem Vatta sploh se ni bil seznanjen. Voditelj skupnosti San Martino al Campo je v zvezi s tem potrdil, da za sedaj ne namerava odstopati od projekta v dolinski občini, za katerega ima že objavljena sredstva.

DOLINA / TATVINA NA KOMBIJU

Dolinski gasilci
potrebujejo garažo

Neznanci odnesli signalne luči in sirene

V soboto so se člani združenja prostovoljnih gasilcev Breg znasli pred neljubim odkritjem: na kombiju - uradnem vozilu gasilske ekipe iz Doline - so namreč manjkale signalne luči in sirena. Poškodbo oz. krajo so takoj prijavili najbližji orožniški postaji, kar pa gotovo ni rešilo problema, saj je gasilski kombi odtlej onespособljen za redno uporabo.

Zaskrbljujoče je se posebej dejstvo, da je bilo vozilo parkirano pred dolinskim zupanstvom, kjer je prostor sicer osvetljen. To sicer se ni odvrnilo »nočnih nepridipravov« od namena, da s kombija »odstranijo« značilno zunanjo opremo. Po-

dobno poskodbu je dolinsko združenje prostovoljnih gasilcev že utrpelo pred petimi leti, ko so na tedanjem društvenem vozilu izmaknili vse stiri gume. Vsekakor se ob teh neljubih dogodkih se stopnjuje zaskrbljenost zaradi pomanjkanja pravega prostora, v katerem bi združenje prostovoljnih gasilcev Breg lahko primerno zaščiteno hranilo svojo opremo. Poleg oropane kombija ima združenje na razpolago se jeep, ob tem pa je tudi vsa »drobna« oprema za protipozarne posege. Zaenkrat morajo torej prevozna sredstva pušcati na priloznostnih mestih, v glavnem pred dolinskim zupanstvom. Občinska uprava je si-

cer ze pred casom zagotovila svojo pomoč pri gradnji primerne garaže, doslej pa se ni prislo do uresnitve pobude, ki je v vsakem primeru usmerjena v splosno korist občanov. Združenje prostovoljnih gasilcev je namreč v vseh svojih letih obstoja tudi zelo delovno, saj se ekipa prostovoljcev redno udeležuje ne le izobraževalnih tečajev in »krepi« z novimi člani, temveč tudi vestno sodeluje pri protipozarnih posegih predvsem na občinskem območju. Primerna garaža bi torej pripomogla k boljsemu delovanju združenja, vsekakor bi zaščitila imovino le-tega pred tovrstnimi »neprijetnostmi«.(dam)

DANES V TRSTU

Predavanje
SDGZ
o davčnih
novostih

Po sinočnjem prvem srečanju v Nabrežini, se bo ze danes nadaljevala serija predavanj, ki jih Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja zato, da bi svoje članе in vse zainteresirane seznanila z zadnjimi davčnimi novostmi. Izvedenci združenja bodo o novih določilih, ki so vnesla veliko zmede, strahu in ogorčenja med vse kategorije samostojnih delavcev, tokrat spregovorili v samem mestnem središču, in sicer na sedežu SDGZ v Ulici Cicerone 8, ob 20. uri.

Ostala srečanja bodo v petek, 29. januarja, spet na sedežu SDGZ (v italijanscini), v sredo, 3. februarja v Dolini in v petek, 5. februarja na Opčinah.

OBIČAJI / SPREVED BO 22. FEBRUARJA

Pust v Bregu:
Priprave so
v polnem teku

Sesti Pust v Bregu bo potekal po ze ustaljenih pravilih: odbor, ki mu vztrajno naceljuje Tatjana Turko, bo priredil slavlje na pustni ponedeljek (letos bo to 22. februarja), pot vozov in skupin bo sla od občinske telovadnice mimo zupanstva do prvega krizisca in spet nazaj, nagrajevanje bo pred sedezem dolinske občinske uprave.

Tudi letos se ponavlja nacelo, da so vrata breskega pusta odprta vozovom in skupinam iz bliznje in sirse okolice. Za prijave pa je cas do ponedeljka, 8. februarja (zamudnikov ne bodo mogli upostevati pri zgibanju!), sprejemata pa jih Boris Zerjal (na dolinskem zupanstvu, tel.

228110 ali 228127) in Tatjana Turko (od 13. do 15. ure, na tel. 228-090). Sicer so se nekatere skupine pustarjev ze prijavile, med temi so lanski zmagovalci, Mackoljani, ki jim pripadajo tudi vlogi kralja in kraljice, Boljuncani, malčki iz slovenskega in italijanskega otroškega vrtca in 1. razreda OS iz Doline, skupini Jabadabadu in »Ces cupt't« ter pustarji iz Loga.

Sprevede bo popestril Pihalni orkester Breg, pri nagrajevanju pa bo odločilno mnenje strokovne žirije, ki bo vozove iz skupine ocenjevala po različnih značilnostih in med letimi določila enega glavnega zmagovalca.(dam).

BAZOVICA / SREČANJE Z BRALCI

Odmevi na novi Primorski dnevnik

Ob nekaterih kritičnih pripombah in predlogih v splošnem pozitivna ocena

Novi Primorski dnevnik je imel tudi med bazovskimi bralci pozitiven odziv, ljudi pa vsekakor zanima njegov bodoči razvoj, kar je prislo do izraza v peštri predsinocni razpravi v Bazovskem domu. Bazovci v glavnem soglasajo z oceno, da mora biti v sodobnem casopisu cimvec vesti, potem pa naj jih vsakdo izbira in prebira po svojem zanimanju. Izrazili so tudi željo, da bi bilo vec reportaznih clankov iz naših krajev, na pripombo, da je prevec vesti iz Slovenije, pa so mnogi ugotavljali, da vemo sedaj o dogajanju v matici mnogo vec kot v preteklosti.

RIŽARNA / OB 50-LETNICI

Z miroljubnim sožitjem
proti rasističnemu nasilju

Vsa združenja in društva pozivamo, naj bodo pobudniki akcij, prireditve in drugih manifestacij proti rasizmu, da bi tako oktobra na primeren nacin pocastili 50-letnico trzasko Rižarne. To vabilo izhaja iz strani trzasko publikacije La nuova alabarda, ni pa namenjeno le društvom, pac pa zeli zdramiti tudi politične sile, družbene, kulturne in verske organizacije, da bi se aktivno vključile v boj proti novemu razmahu rasizma.

Clankar uvodoma omenja tragicno zgodbo Rižarne, ki so jo aktivira-

li oktobra 1943, da bi postala koncentracijsko in uničevalno taborisce. Italijansko sodstvo se ni osvetlilo vseh temnih neznank Rižarne.

Pol stoletja po tistih dogodkih se po Evropi spet razpihujejo ideologije, ki so privedle do takih tragedij, kakršna je bila Rižarna. La nuova alabarda se zeli s svojim pozivom zavzeti za drugačen tip življenja, za miroljubno sodelovanje, za kulturo sožitja, ki je v teh krajih neobhodno potrebna. Le tako bo mogoče zaustaviti val rasističnega nasilja.

BALET / PRIREDITEV SO PREDSTAVILI VČERAJ

Zmes plesa in glasbe v režiji izzivalne
ameriške umetnice Jean Edelstein

Ekscentrična in izzivalna ameriška umetnica Jean Edelstein je včeraj na tiskovni konferenci v Muzeju Revoltella predstavila svojo multimedialno prireditev z naslovom Painting the music and dance, ki jo bo izvedla v Trstu ob zacetku svoje prve evropske turnee. Prireditev je zmes plesa in glasbe, ki jo bodo poleg umetnice ustvarjali plesalci Roberto Cocconi, Flavia Marini in Giorgio Rossi, ob tem pa bo Američanka tudi razstavila vrsto svojih slik. Predstavo prireja Skupina '78.

GLEDALIŠČE / ABONMAJSKA PREDSTAVA SSG

Slovenska varianta zapeljivega Anatola

Z delom A. Schnitzlerja gostuje ljubljanska Drama

Zvesti prijatelj Max (Dare Valič), ena izmed "žrtv" (Nataša Rajljan) in neozdravljivi zapeljivalec (Igor Samobor)

Očitno je dandanes zapeljivost zelo zapeljiva: dovoljujemo si besedno igro, ker si je to temo oziroma postavitev dela Arthurja Schnitzlerja Anatol skoraj istocasno omisslilo več gledalisc v razlicnih drzavah. Ta vzgib, ki se mu je teško upreti, je zajel tudi naše kraje, saj smo lahko najprej sledili Anatolu v postavitvi Stalnega gledališča FJK

in skupine Glauco Mauri (predstava trenutno "krozi" po deželi), nato prislunhili zanimivi okrogli mizi o zapeljivosti (poročilo na 20. strani) in končno bo konec tedna v Trstu gostovala ljubljanska Drama, ki je tudi pripravila predstavo Anatol. Nedvomno je "slovenski" zapeljivalec drugačen od "italijanskega", ce ze ne zaradi drugega zaradi jezika, ki

se povsem različno prilagajata govoriči zapeljivanja in zapeljivosti v splošnem. Vsekakor je ljubljansko postavitev po prevodu Marijana Krambergerja pripravil režiser Zvone Sedlbauer, v naslovni vlogi pa nastopa Igor Samobor. Predstavo sestavlja ciklus sedmih kratkih enodejank, ki ponazarjajo sedem prizorov iz ljubzenskega življenja za-

peljivca Anatola: v vsakem prizoru nastopa druga ženska, ki je bila zapeljana oz. je zapeljala nestanovitnega in nedozorelega moškega. Vse skozi ga spremlja zvesti, a kritični prijatelj Max - tokrat ga igra Dare Valič. Ljubljanska Drama bo v Trstu za abonente SSG nastopila trikrat - od petka do nedelje, nakar bo ponovila predstavo se v Gorici.

DSI / PREDAVANJE IN RAZSTAVA

Ziljska ljudska noša kot simbol pripadnosti

Predavala je raziskovalka Marija Makarović

HELENA JOVANOVIČ

Redno srečanje v Društvu slovenskih izobražencev je bilo v ponedeljek posvečeno ljudski noši iz Ziljske doline v Avstriji, ki je v tistih krajih se danes izredno močan simbol slovenstva.

Ob tej priložnosti so tudi odprli razstavo, ki prica o zgodovini te značilne noše, gostja večera pa je bila Marija Makarović, avtorica knjige z etnografsko vsebino z naslovom »Zilja«. Delo je izšlo v Ljubljani leta 1991 kot peti zvezek zbirke »Slovenska ljudska noša v besedi in podobi«, ilustrirala jo je Jana Dolenc, zalozili pa sta jo Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Kršćansko kulturna zveza (KKZ) iz Celovca.

Po uvodnih besedah predsednika DSI Sergija Pahorja je nekaj besed spregovoril tajnik celovške KKZ Nuže Tolmajer, ki je predvsem poudaril, da si ta organizacija vedno bolj prizadeva za ohranitev slovenskega ljudskega izročila, saj je v Avstriji asimilacijski tok tako močan, da se to bogastvo danes izgublja oziroma si ga prisvajajo nemško govoreči prebivalci.

Marija Makarović je povedala tudi mnogo zanimivih podatkov o svojem raziskovalnem delu. V Zilji je preživela dve leti, z njo pa je bila tudi Jana Dolenc, ki je po pricavanju starejših oseb narisala razne vrste nos. Te risbe si lahko tudi ogledamo na razstavi.

Marija Makarović posredovala vrsto zanimivih podatkov (f.Ferrari)

Predavateljica je poudarila, da je ziljska noša izredno slikovita in je bila v 18. in 19. stoletju tudi edina s kratkim krilom (tik nad kolonom), ki se je ohranilo kljub izredni prepovedi cesarice Marije Terezije. Ta noša se v bistvu se danes razvija, saj jo domaćini se občejejo ob posebnih priložnostih.

Marija Makarović je tudi povedala nekaj besed o težavah, na katere je naletela pri svojem raziskovalnem delu predvsem zato, ker je Zilja danes večinoma ponemčena. Raziskovanje nos in

oblačilne kulture, je se dejala predavateljica, je sploh zelo pomembno, saj nam obleke veliko povedo o življenju in navadah ljudi. Slovenci iz Zilje istovetijo to nošo z jezikom, z narodno pripadnostjo.

Vecer se je zaključil z razgovorom med avtorico knjige in občinstvom. Kdor pa se zanima za etnografijo, si lahko do 6. februarja ogleda razstavo o ziljski ljudski noši. Razstavni prostori v Ulici Donatietti 3 (I. nadstropje) so odprti od ponedeljka do petka, od 9. do 12. ure.

Družino Katje in Darija je osrečilo rojstvo malega Denisa
Ob veseljem dogodku čestita staršema in novorojenčku
MoPZ Igo Gruden

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 27. januarja 1993
ANGELA

Sonce vzide ob 7.32 in zatone ob 17.04 - Dolžina dneva 9.32 - Luna vzide ob 9.06 in zatone ob 22.07.

Jutri, CETRTEK, 28. januarja 1993
TOMAZ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 8,2 stopinje, zračni tlak 1018,7 mb narasča, veter 20 km na uro severnik, vlaga 23-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 8,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Samuele Mininell, Walter Sterni, Nicole Petrucci, Aldo Forti, Chiara Sanson, Daniele Frausin, Francesca Manocchi, Federica Vascotto.

UMRLI SO: 10-letna Chiara Roveredo, 1 dan stara Helen Wallace, 80-letni Arrigo Meneghetti, 73-letna Antonia Cernigoi, 90-letni Girolamo Fontana, 87-letna Albina Milic, 79-letna Olga Fontanot, 74-letni Armando Grillo, 51-letni Italo Ponte, 82-letna Bianca Rautnik, 68-letni Giovanni Bradini, 81-letna Delfina Berti, 89-letni Giovanni Palcich in 79-letna Carolina Simonovich.

LEKARNE

Od ponedeljka, 25. do nedelje, 31. januarja 1993
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Cavana 11 (tel. 302303), Largo Osoppo 1 (tel. 410515).
BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Cavana 11, Largo Osoppo 1, Ul. Settefontane 39.
BOLJUNEC (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
GOSTUJE
DRAMA SNG LJUBLJANA
Arthur Schnitzler
ANATOL
Režija
Zvone Sedlbauer
V petek, 29. januarja, ob 20.30 Abonma red A in D; v soboto, 30. januarja, ob 20.30 Abonma red B, E in F; v nedeljo, 31. januarja, ob 16. uri Abonma red C in G

SKD IGO GRUDEN in ŠD SOKOL NABREŽINA
sklicujeta
Redni občni zbor članov
ki bo v društvenih prostorih v petek, 5. februarja, ob 19.30 v prvem ter OB 20. URI V DRUGEM SKLICANJU.
Vabljeni!

Komisija za šolstvo, kulturo in šport prireja javni posvet na temo
ZDRUŽEVANJE
SLOVENSKIH SOL: DA ALI NE?
Uvodna razmislijanja bodo podali Nadja Maganja Jevnikar, Josip Pečenko in Aldo Stefancic. Moderator Peter Mocnik.
Posvet bo danes, 27. januarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu, Ul. Donizetti 3/1. Vabljeni vsi, ki jim je pri srcu bodočnost slovenske sole!

Izšel je
Dobite ga lahko:
v Nabrežini:
Knjigarna Tercon
Edicola Walter
v Krizu: Sedmak Bruna
na Proseku:
Vechietti Ada
na Opcinah:
Cartolibreria Chessa
v Bazovici:
Kebur Liliana
v Boljuncu: Zerjal Josip
v Trstu:
Tržaška knjigarna
Za naročnine telefonirajte nam na st. 003867 31506.

POGOVOR O PRIMORSKEM DNEVNIKU

v DOLINI:

danes, 27. januarja, ob 20.30 v dvorani KD Valentin Vodnik. Prisotna bosta: predsednik založniškega upravnega odbora KLAVDIJ PALČIČ in odgovorni urednik BOJAN BREZIGAR.

VABLJENI VSI NAROČNIKI IN BRALCI PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

nujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Settefontane 39 (tel. 947020).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA
Urad za informacije KZE
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.
Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Il danno«, r. Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche, Leslie Caron.

EXCELSIOR - 16.30, 18.20, 20.10, 22.15 »Sognando la California« r. Carlo Vanzina, i. M. Boldi, N. Frassica, Bo Derek.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »La bella e la bestia«, prod. Walt Disney.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »L'ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE III - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 »In tre sopra mia moglie«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE IV - 16.00, 18.15, 20.15, 22.15 »Il pasto nudo«, r. David Cronenberg, i. Petter Weller, Roy Scheider.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono, Valeria Golino.

PRIREDDITVE

PD MACKOLJE vabi v nedeljo, 31. januarja, na ogled igre »MATURA«. Uprizorila jo bo dramska skupina »ODER 90« iz Gorice, v režiji FRANKA ZERJALA. Pricetek ob 17. uri v Srenjski hiši v Mackoljah. Toplo vabljeni!

SKD TABOR - OPCINE - Prosvetni dom - V nedeljo, 31. januarja, ob 16.30 gostovanje Baletne skupine SD Mladina iz Kriza pod vodstvom Anke Kocjancic in Ingrid Sedmak. Vabljeni!

KD PRIMORSKO vabi na ogled slikarske razstave Ennia Tedeschia, ki bo odprta se jutri, 28. t. m., od 17. do 19. ure v Torkli v Mackoljah.

JK CUPA in TPK SIRENA priredita predavanji z videokaseto jadralska na poti okoli sveta Jureta Sterka: V NAROCJU VETRA v soboto, 30. januarja, ob 16. uri na sedežu JK Cupa v Sesljanu za tečajnike in mladino; ob 20. uri na sedežu TPK Sirena v Barkovljah za člane in prijatelje obeh klubov. Vabljeni!

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST - SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ v sodelovanju z ŽUPNIJO RODIK prireja VRABCEVO OBLETNICO. V nedeljo, 31. januarja, ob 10. uri bo v Rodiku ob prvi obletnici smrti skladatelja Ubalda Vrabca obletna sv. masa pri kateri bo sodeloval zbor Consortium musicum. Pod vodstvom dirigenta dr. Mirka Cudermana bodo izvajali skladbe Ubalda Vrabca. Po masi bo dr. Zorko Harej predstavil zbirko Vrabčevih mas. Vljudo vabljeni!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB (Ul. Donizetti 3) vabi v soboto, 30. t. m., na večer z naslovom POTOVANJE PO SEVERNI FRI-

ZIJL. Tomaz Susic bo med drugim spregovoril tudi o frizijski manjšini. Zacetek ob 18.30.

OBVESTILA

SO TI VSEC PRAVLJICE? Pridi jutri, 28. januarja, ob 17.30 v Ludoteko Lupusinfabula (Skejdenska ulica 124), kjer nam bo Stefano Micol pripovedoval lepo Andersenovo pravljico...
SEKCIJA ŠSK ZA SKEDENJ, SV. ANO IN KONKOVEC vabi domaćine na javno razpravo o aktualnih krajevnih vprašanjih, o političnem položaju na Trzaskem in o trenutnem položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji jutri, 28. januarja, ob 20.30 v Domu Jakoba Umkarja, Ul. Soncini 112. Sodelujejo Sergij Petaros, Alojz Debelis, Ivo Jevnikar in Peter Mocnik.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB razpisuje ob dnevu slovenske kulture LITERARNI, LIKOVNI IN FOTOGRAFSKI NATECAJ. Tema in tehnika sta prosti. Prispevke lahko oddate na sedežu (Ul. Donizetti 3) vsak delavnik zjutraj ali poverjenikom SKK na visjih solah najkasneje do 4. februarja vključno. Komisije bodo razglasile zmagovalce na Prešernovi proslavi v soboto, 6. februarja, ob 18.30.

OBČINA REPENTABOR obvesca, da se je OBČINSKA AMBULANTA preselila v nove prostore v Domu Albina Bubnica - Repen 86.

GLASBENA SOLA »Punto Musicale« v Sesljanu sporoča, da se bo v kratkem pričel nov tečaj harmonike. Za informacije pokličite tajništvo sole vsak torek in petek od 15.00 do 19.00 (Sesljan center 45/2. nadstr.), tel. 299994.

GOETHE INSTITUT sporoča, da se bodo v kratkem pričeli hitri tečaji nemščine za začetnike in ostale. Za informacije telefonirajte na st. 635763-64 - Ul. Coroneo 15.

IZLETI

SKD CEROVLE-MAVHINJE priredi v nedeljo, 7. februarja, smučarski izlet na Monte Elmo (Sesto Val Pusteria). Cena izleta je 23.000 lir, odhod je predviden ob 6. uri iz Sesljana - center. Vabljeni vsi smučarji in ljubitelji snega. (Za informacije tel. na st. 299798 od 20. do 22. ure.)

ŠOLSKÉ VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča, da zapade rok za vložitve prošnje za premestitev 5. februarja za profesorje visjih srednjih sol in 10. februarja za učitelje. Sindikat obvesca tudi, da je razpisnan natečaj za mesto ravnatelja poklicnega trgovskega zavoda. Natečaj je namenjen izključno profesorjem, ki so opravili najmanj dve leti službovanja kot poverjeni ravnatelji na solah s slovenskim učnim jezikom.

MALI OGLASI

ZDRUŽENJE POMEMBNIH ITALIJANSKIH PODJETIJ, ki OPERIRAJO V SLOVENIJI IN NA HRVASKEM NA PODROČJU USLUG, NUJNO ISCE ZA SVOJEGA FUNKCIONARJA DVE TAJNICE/KAS SLEDECIMI REKVIZITI: ZNANJE SLOVENSČINE, HRVASCINE, ITALIJANSČINE IN ANGLESCINE (VSAJ SOLSKÉ), TAKOJ PROSTI, BIVAJOCI NA OBMOCJU NOVE GORICE, OSEBNI DOHODEK NA NIVOJU ITALIJANSKEGA, VELIKA MOZNOST NAPREDOVANJA, DELO JE STALNO, ZA SEŠTANEK TELEFONIRATI OD TORKA, 26. JANUARJA, DO PETKA, 29. JANUARJA 1993, OD 8. DO 12. IN OD 13.30 DO 16. URE NA STEVILKO 9939 481 536746 - GORICA (ITALIJA).

OSMICA je odprta do 23. februarja - Zajčja farma v Repnicu.

OSMICO je odprla Marija Gombac, Lonjer 291/1. Toci belo in crno vino, poskrbljeno za prigrizek.

OSMICO je odprl v Ricmanjih 118 Berto Pregarc. Toci belo in crno vino.

NUJNO iscem delo kot vrtnar in sadjar. Imam izkušnje na področju vzdrževanja vrtov in parkov. Telefonirati ob uri obedov na st. (0481) 78188.

17-LETNO dekle z veliko volje do dela isce kakršnokoli zaposlitve. Tel. na st. 417937 ob uri obedov.

ISCENE delo kot čistilka pri družinah ali podjetjih v popoldanskih urah. Pisati na Publist, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »CISTILKA«.

KUPIMO slamo v malih balah ali rotobalah. Tel. na st. 228932.

PRODAM eno- oziroma dvostanovanjsko hišo z dvoriščem v Trstu v Ul. Dei Porta. Tel. ob delavnikih od 19. do 20. ure na st. (040) 392924.

ODDAJAMO v najem v središču mesta tri sobe primerne za urad, ambulanto itd. Tel. na st. 415785 od 13. do 15. ure.

NIVA 4X4, bele barve, letnik 90, v dobrem stanju, na prodaj. Tel. na st. 228932.

PRODAM regato 70, letnik 84, v odličnem stanju, za 2 milijona lir. Tel. na st. (040) 226452.

KOKOSJA farma Srečko Tomsic - Sovodnje, prodaja mlade pitke nesnice čiste pasme. Tel. na st. (0481) 882064.

VDOVA srednjih let isce družbo, da bi s prijateljem poopestrila in naredila življenje bolj zanimivo. Zainteresirani naj pišejo na Publist, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »VESELA DRUŽBA«.

PRISPEVKI

V spomin na Marijo Ban vd. Puntar darujeta Mario in Marta (Kriz) 30.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

Glavina Srečko daruje 50.000 lir za gradnjo novega kulturnega doma v Lonjeru.

V spomin na Ivanko Hrovatin, mamu svoje bivše kolegice, daruje Srečka Artac 50.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovarisi.

V spomin na drago Ivanko Wilhelm Hrovatin daruje N.N. 50.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opcinah.

V spomin na dragega svaka in strica Alberta Kante daruje jo družine Zuzek, Colja in Skrk 100.000 lir za SD Kontovel. Namesto cvetja na grob pok. Ivanke Umkar darujejo Danilo Pertot z družino 100.000 lir, Berta in Dezi 30.000 lir ter družina Skamperle-Furlan 50.000 lir za prosekno cerkev.

V spomin na drago Ivanko Hrovatin in na Ivana Hrovatina daruje Angela Gustin 25.000 lir za knjižnico Pinko Tomazič in tovarisi, 25.000 lir za MoPZ Tabor, 25.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Opclin in 25.000 lir za popravilo orgel v openski cerkvi.

V spomin na Ivanko Milic-Ukmar darujeta sinova 200.000 lir za MoPZ Vasilj Mirk.

Namesto cvetja na grob pok. Ivanke Milic vd. Umkar darujejo Darko, Ivo, Darjo, Egon in Boris 100.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

Nosilci krste pok. Marije Rupel vd. Husu darujejo 300.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

V spomin na pok. Ivanko Milic vd. Umkar daruje Marica Daneu 20.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

V spomin na Marijo Skrv vd. Petelin darujeta Pepi in Boza 50.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

Namesto cvetja na grob drage tete Marije Skerk daruje Nevenka Petelin 50.000 lir za popravilo cerkve na Kontovelu.

V spomin na pok. Marijo Skerk vd. Petelin darujeta družini Gruber in Cibic 100.000 lir za popravilo cerkve na Kontovelu.

V spomin na Mileno Percic vd. Kocman darujeta Mirjam in Milena Kosmina 30.000 lir za SKD Vigred.

V spomin na Alberta Kante darujeta bratranec Janko in sestrica Danica 50.000 lir za SKD Vigred.

Namesto cvetja na grob Romanota Kavalica in Marije Percic darujeta Egon in Romana 40.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

Namesto cvetja na grob Marije Percic darujeta Julka in Nadja (Repen 87) 50.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

V pocatitev spomina drage mame Marije Rupel darujeta hčeri Marija in Dragica 250.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

V spomin na Pepija Cernjav daruje Dragica Husu 30.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

V spomin na Marijo Skerk vd. Petelin darujeta Pepi in Boza Cuk 50.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

Družina Cok iz Podlonjerja daruje 100.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

Ob obletnici smrti ma-

me in brata daruje Vladimir 25.000 lir za SD Mladina in 25.000 lir za SD Vesna.

V pocatitev spomina gospe Josipine Zenko vd. Junc daruje Tatjana in Josip Panjek 50.000 lir za Dijaski dom.

V pocatitev spomina Maksa Morellija daruje Josip Panjek 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na Josipino Zenko vd. Junc darujejo družine Barbiero, Birs, gerdol, Gombac, Maver, Škerl in Vignini 105.000 lir za SPDT.

Namesto cvetja na grob strica Pavla Baretta daruje Sergij Kocjancic z družino 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Ob 100-letnici rojstva očeta Gregorja in mame Jozefe daruje sin Francko Cattonar z družino 100.000 lir za SD Vesna.

V spomin na Vaskota Punter in Marijo Rupel vd. Husu daruje Vekoslav Rupel 10.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na Pavla Barretto, Bernardo Cernigoj vd. Novak in Joska Lukeza darujeta Angela in Karlo Gec 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Ob obletnici smrti dragega Danila Stublja daruje zena Justina 50.000 lir za MoPZ Tabor.

V spomin na Ivanko Wilhelm Hrovatin daruje Lojzka Sosic z družino 25.000 lir za vzdrževanje spomenikov NOB na Opcinah in 25.000 lir za cerkev sv. Jemeja na Opcinah.

V spomin na Natasino nono g. Zoro Milic darujeta Eda in Pepi Pegan 50.000 lir za MPZ Rdoce zvezda.

Ob plačanju članarine darujejo za Društvo slovenskih upokojencev: Svetka Grgic 10.000 lir, Albert Derganc 5.000 lir.

Mirno je zaspala naša draga

Zora Milic vd. Hrovatin

(OD CIPROTA)

Pogreb bo v petek, 29. januarja, ob 11.45 iz mrtnišnice glavne bolnišnice v opensko cerkev.

Zalujoci svak Ferdinand, necakinje in necaki z družinami

Opcine, 27. 1. 1993

Ob težki izgubi ljubljene Joska sosustvujejo z Nevo

Mira in Tanja Hrescak ter Marinka Modic

Ob težki izgubi Joska Lukeša izreka družini globoko sozajlje

KD Rovte - Kolonkovec

Ob izgubi dragega moza izreka Nevi Lukes in družini iskreno sozajlje

SKD Barkovlje

Ob izgubi Jozka Lukeša izražajo iskreno sozajlje ženi Nevi in svojem

družine Malalan - Trebce

NOVICE

Do konca tedna poravnati
koncesije za trgovine

Med raznimi januarskimi zapadlostmi je tudi rok za plačilo letnih licenc za trgovske dejavnosti. Goriska občina, ki letos zaradi tehničnih težav ni poslala interesentom položnic, kot je to delala prejšnja leta, zato opozarja, da je čas za vplačilo samo se ta teden. Pojasnila dajejo v pristojnem občinskem uradu tudi po telefonu (383241). Vplačila so možna na položnicah, ki so na razpolago na vseh poštinih uradih. Treba jih je izvesti na poštini tek. račun št. 10545499 s pripisom, da gre za takso za koncesije Obcine Gorica.

Zneski so letos sledeci: 327 tisoč lir za trgovine z do 200 kv. metri prodajne površine, 651 tisoč za trgovine do 1.500 kv. m površine in milijon 300 tisoč lir za se večje trgovine. Za mesnice pa je predvideno se specifično vplačilo 113.500 lir. Kdor ne bo oveznosti poravnati do sobote (pozor, ker poštini uradi ta dan delajo s krajšim urnikom!) bo moral plačati takso z 10-odstotnim poviskom za prvih 30 dni zamude oz. z 20-odstotnim dodatkom v primeru daljše zamude.

Javne površine: plačilo takoj
za prijave pa je čas do marca

Goriska občinska uprava je včeraj sporočila, da je rok za predložitev prijav v zvezi z uporabo javnih površin podaljšan do 31. marca letos. Nespremenjen pa ostaja rok za vplačilo davka na koriščenje teh površin, ki ga je treba plačati do 31. januarja. Pri tem opozarjajo, da je prijave treba nasloviti na ustanovo, ki je lastnica površine, davek pa je treba poravnati v Regstrskem uradu in sicer v znesku 5 odstotkov zadnje najemnine. Podrobnejše informacije nudijo v Regstrskem uradu in v občinskem uradu za premoženje.

V ponedeljek v Gorici

»Anatol«v izvedbi Drame SNG

V ponedeljek, 1. februarja, ob 20.30 bo v gledališču Verdi peta letosnja gledališka predstava abonmajja SSG - sezona 1992/93 - in sicer gostovanje Drame SNG iz Ljubljane z delom Arthurja Schnitzlerja "Anatol", režija Zvone Sedlbauer. "Anatol" je igra o mladem dunajskem zenskarju, uživacu in ciniku, ki se iz avanture v avanturo zmeraj bolj vdaja vzplamteli strasti in upanju, da bo nova ljubezen dala življenju tudi nov smisel. Dogodivščine pa se končujejo s streznitvijo in skepsom. Predstavo v goriskem gledališču Verdi prireja SSG s sodelovanjem Kulturnega doma v Gorici. Za podrobnejše informacije se lahko interesenti obrnejo na urad Kulturnega doma (ul. Brass 20 - Gorica, tel. 33288). Za goriske abonente bo avtobus vozil po ustaljenem voznem redu.

PEVMA-OSLAVJE / SEJA RAJONSKEGA SVETA

Namesto mestnega
na voljo avtobus APT

Ukrep je nujen zaradi prevelikih stroškov

MARKO MARINCIC

Napoved Mestnega avtobusnega podjetja, da odpravi progo od poste skozi Pevmo do Oslavja, je med uporabniki v teh krajih povzročila val negodovanja. Uporniki val se je polegel le po pomirjujočih zagotovilih, ki so jih odgovorni dali predsinoci na seji rajonskega sveta. Direktor podjetja inz. Mistretta in podpredsednik Karlo Devetak sta krajanom obrazložila, da je crtanje nekaterih prog nujno za sanacijo podjetja, ki je preseglo pol milijarde deficita in mora v petih letih izenačiti izdatke s prihodki. Oslavska proga je ena od "suhih vej": dnevno se sedmih voženj v obe smeri poslužuje okrog 36-37 potnikov, tj. manj kot trije potniki za vsako vožnjo. Ker vozi na isti relaciji in skoraj ob istih urah avtobus APT (s prav tako malo potniki), je odprava dvojnika nujna.

Zlasti starejše krajanke, ki nimajo lastnega vozila, so se kljub temu s težavo sprijaznile s to odločitvijo. Nanjo so naelno pristale le po obvezi vodstva Mestnega podjetja in predsednika rajona Primožica, da vodstvu APT posredujejo njihove zahteve: avtobus APT naj se naprej ustavlja na vseh postajališčih, kjer je doslej mestni avtobus, urnik voženj (zlasti jutraj) pa naj se prilagodi potrebam uporabnikov, cena vozovnic naj ostane ista kot doslej.

Mestni avtobus na Oslavju (foto Studio Reportage)

GORICA / RAJONSKI SVET ZA SEVERNO ČETRTO

Kdaj obnova Ville Frommer?

Bivši stanovalci se pritožujejo zaradi sedanjih namestitvev

Seja rajonskega sveta za severno četrt (foto SR)

Rajonski svet za severno mestno četrt je presenčil imel v gosteh skupino stanovalcev pogorele ville Frommer, ki se pritožujejo, češ da so hiše, v katere jih je namestila občina, neprimerno za bivanje. Na seji so se dogovorili, da bo rajonski svet cimprej povabil na razgovor upravitelje Sklada Coronini, ki je lastnik pogorelega poslopja, za skupni pretres možnosti obnove palače in vrnitve stanovalcev v njo, čeprav je jasno, da bo za to najbrž treba počakati se precej časa.

FINANCARSKA ŠOLA / IZJAVA TRIPANIJA

KD ne zavrača
referenduma

Sprejemljive so tudi druge lokacije

MARKO MARINCIC

Mi proti referendumu o financarski soli? Kje pa! V tem tonu je napisana izjava za tisk, s katero je včeraj občinski tajnik KD Maurizio Tripani odgovoril na kritike političnim silam - in KD je med temi -, ki so se doslej najbolj zavzemale za financarsko solo na letališču. O tem je mestno vodstvo stranke razpravljalo na predsinocni seji z županom Tuzzijem in načelnikom občinske svetovalske skupine Zappalajem.

Po izjavah deželnega odbornika Tersarja, da je sklicevanje na vojsko tajnost za preprečevanje referendumu povsem neutemeljeno, in po vesti, da je odbor za letališce vložil priziv na TAR zoper sklep o zavrnitvi referendumu, se je KD zaslala v zadregi. Zato se Tripani obrača neposredno na javnost in skusa popraviti vtis, po katerem naj bi KD skušala preprečiti izvedbo ljudskega glasovanja.

Ze v večinskem sporazumu ob umestitvi Tuzzičevega odbora, pojasnjuje tajnik KD, je bil dogovor, da naj bi solo urednicili v Gorici, pri čemer ni bila izključena možnost uporabe kake opuščene vojašnice. KD se se vedno

zaveza za odprte sole v Gorici in to tudi v kaki opuščeni vojašnici, če bi se izkazalo, da je ta lokacija primernejša. KD torej ni proti referendumu, ampak če bi se zaradi novih, danes se nepoznatih elementov presoje izkazalo, da je referendum izvedljiv, bo KD podprla njegovo izvedbo tudi zato, da se enkrat za vselej reši vprašanje, ki razdvaja mesto.

To novo, odprteje stališče KD do problema, bo najbrž vplivalo tudi na pogajanja za premostitev krize na občini, ki so prav tako se odprta za vsako možno rešitev. V trenutku ko PSI zahteva ohranitev sedanje uprave, kot pisemo posebej, se je nekoliko zmanjšala razdalja med KD in DSL, ki ju locuje prav financarska sola.

PSI za preno
celotne uprave

Sinoci so se ponovno sestali tajniki strank večine, ki se pogajajo o razrešitvi krize na občini po sporu med PSI in KD, ker je slednja iskala zavezništvo z DSL prav na račun socialistov. Prejšnji teden se je na podobnem sestanku izoblikovala težnja po zamenjavi, ki naj bi dale vsaj videz prenove. Govorilo se je, naj bi svoje mesto zapustil podžupan Del Ben in morda se kdo drug. Toda v ponedeljek je mestni odbor PSI zavrnil to možnost in postavil protipredlog: gospodarska kriza, upravljanje javnih storitev, sama vloga in ustroj Mestnih podjetij za storitve terjajo večji zasuk v mestni upravi. Treba je torej cimprej dati politični signal mestu s popolno prenovo uprave in drugih krajevnih ustanov (Mestna podjetja, IACP itd.). Ta prenova, nam je pojasnil tajnik PSI Gruntar, bi lahko pomenila tudi vključitev DSL v mestno upravo. Danes bomo izvedeli, kako so večinski partnerji sinoci odgovorili na to novo stališče PSI.

PUST / PRIPRAVE ŽE V TEKU

Glavna atrakcija
pustni sprevod
okrašenih vozov

Pri podturnskem združenju za ovrednotenje in ohranjanje kulturnega izročila in tradicije, so že začeli priprave na pustni sprevod 1993. Letosnja, 14. izvedba prireditve "Carnavale giovane" bo v nedeljo, 21. februarja, in bo poleg sprevoda alegoričnih vozov obsegala nastop prikazni Bele dame na grajskem obzidju. V sredo po pustu, 24. februarja, bodo v sodleovanju s klubom "Amici del tajeto" priredili pogreb Kralja pusta.

Nedeljski pustni sprevod bo potekal v glavnem v lanskih okvirih, le da bo nagradni sklad zaradi velikih finančnih težav organizatorjev nekoliko skromnejši. To najbrž ne bo bistveno vplivalo na

uspeh prireditve, menijo organizatorji, kajti pustni sprevod bo tudi letos v znamenju preproste zabave, smeha in razvedrila. Sprevod se bo začel pri nogometnem igrišču v Ul. Baiaumonti, pomikl se bo po Ul. Vittorio Veneto, Drevoledu 24. maja in Korzu do Travnika, kjer se bo ob mraku z grajskega zidovja pojavila Bela dama.

Tak bo spored goriskega pusta, na katerega se pripravljajo tudi v drugih manjših krajih. Brez udeležbe "zunanjih", bi bila namreč tradicionalna prireditve v Gorici precej bolj skromna. Prijave bodo sprejemali od 15. do 19. februarja med 19. in 20. uro v župnišču v Podturnu, Ul. Veniero 1.

DOBERDOB / KD JEZERO BO OBNOVILO SVOJ SEDEŽ

Sredi vasi želijo pridobiti
sodoben kulturni center

V njem naj bi poleg večje dvorane za prireditve imela svoj sedež razna doberdobska društva in organizacije

MARKO JARC

V prejšnjem tednu se je sestel odbor kulturnega društva Jezero iz Doberdoba, da bi zael pretresati možnosti za preureditev društvenih prostorov. Z zakonom za obmejna območja so namreč prešli sto milijonov lir za nujna popravila svojega sedeža.

Stavba je bila zgrajena leta 1954, prvič je bila popravljena leta 1968 in jo je ob takratni priložnosti otvoril slikar Robert Hlavaty. Zanjic so si člani društva Jezero zavihali rokave in udarniško obnovili sedež leta 1976. Cas je odteel stavbo zdelal in ze dolgo ni bila vec primerna za dostojno delovanje. Pomanjkanje ogrevanja in novi varnostni predpisi za javne dvorane so v zadnjem casu ze onemogocali delovanje. Povedati je treba, da na sedezu Jezero društva Mladost, doberdobske družine tabornikov Rodu modrega vala, glasbene sole itd.

Predsednik društva Jezero Viljem Gergolet nam je povedal, da upajo, da bodo prihodnje leto zopet delezni držav-

Poslopje, v katerem ima sedež KD Jezero v Doberdobu (foto Marko Jarc)

ne podpore, sicer ne bo dovolj denarja za vsa potrebna popravila. Zelja članov društva namreč je, da bi tokrat temeljito preuredili prostore in pravzaprav vso notranjost poslopja. Dvorana naj bi bila po prvih zamislih v pritličju, ker bi na tak način lažje zadostili predpisom o varnosti za javne prireditve. V zgornjih prostorih bi bile sobe, kjer bi imeli svoj sedež SZ Mladost, pevski zbori, taborniki in tudi foto odsek. Vendar ne

bo mogoče vsega urediti po prvotnih zamislih "zaradi nerazumljivega, odklonilnega stališča enega izmed sosedov", nam je povedal predsednik Gergolet.

Odbor društva je tudi sklenil, da bo treba priti naproti tudi potrebam mladih, predvsem z ustreznimi prostori za družabnost in ples. Gergolet je povedal, da si društvo Jezero za služi nove prostore, ker je v njih vedno živo. Med deli, ki bi po pred-

videvanjih morala steči spomladi, bo treba nujno najti zacasno rešitev, da bi kulturno delovanje povsem ne zamrlo. Ko bo stavba nared, KD Jezero racuna tudi na druge finančne podpore (Gorška skupnost, SKGZ, hranilni zavodi, razne javne podpore itd.), da bi iz sedaj ze skoraj razpadajočih prostorov uredili udoben in večnamenski sedež kulturnega in družabnega življenja v Doberdobu.

GLEDALIŠČE / GOSTOVANJE SSG IZ TRSTA

Učenci in dijaki uživali
ob uprizoritvi pravljice

V okviru že rednih gostovanj SSG za šolsko mladino so uprizorili Andersenovo Cesarjeva nova oblačila

Učenci slovenskih osnovnih šol v Gorici in dijaki nižje srednje šole Ivan Trinko so prejšnje dni z užitkom sledili uprizoritvi gledališke igre Cesarjeva nova oblačila, ki jo je ansambel SSG iz Trsta predstavil v Gorici v sodelovanju z upravo Kulturnega doma. Nastop, ki se je odvijal v dvorani Katoliškega doma, sodi v že redni program mladinskih gledaliških iger, ki jih SSG ponuja naši šolski mladini. (Foto Studio Reportage)

POŽAR / V KLETI STANOVANJSKEGA BLOKA

Požigalec na delu v Ločniku

Stanovalci razburjeni, saj je to že tretji primer v nekaj tednih

Zaenkrat se neznani požigalec, ki zadnje case strasi po Ločniku, je predsinoci ponovno zanetil požar, tokrat tretji v nekaj tednih, v kletah stanovanjskega bloka v Ul. Marega 32. Gasilci so delali tri ure, da so pogasili plamene, ki so unicili razno blago, motorčke in kolesa ter delno naceli tudi strop. Treba je bilo tudi izklopiti dobavo plina, ker so plameni ogrozili napeljave. Stanovalci so upravičeno razburjeni in zaskrbljeni. Preiskavo vodijo ločniški karabinjerji.

Gasilci spet na delu v Ul. Marega (foto S. Reportage)

PRIREDITVE

KULTURNO DRUŠTVO SOVODNE vabi na 10. revijo domaćih zborov Sovodnjska poje, ki bo v nedeljo, 31. januarja, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

SPORTNO DRUŠTVO SOVODNE priredi 20. februarja veselo pusto vanje v Kulturnem domu v Sovodnjah. Ples z ansamblom Biljard, večerja, zrebanje nagrad, zazelene maske. Vabila pri Davornu, Lucijanu, Gianniju, Mirici in Mirjam.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO priredi v petek, 29. januarja, ob 20.30 predvajanje dia pozitivov »Aconcagua«. Predavala in predvajala bosta Ivan Sirk in Marko Jarc. Prireditve bo v citalnici knjižnice D. Feigel.

OBVESTILA

OBCINA DOBERDOB obvesca vse, ki niso dvignili nalepk za oprostitev placevanja ticketa na zdravlila, da se lahko obrnejo na občinske urade. SDZPI prireja v mesecu marcu tečaj osnovne informatike MS DOS in urejanja besedil Word 5 (60 ur). Vpisovanje in podrobnejše informacije do 29. januarja na sedezu zavoda v Gorici, Ul. della Croce 3, tel. 81826, vsak dan razen sobote od 8. do 13. ure.

KINO

GORICA
VITTORIA 18.20 - 20.10 - 22.00 »La morte ti fa bella«. Igrajo Meryl Streep, Bruce Willis, Goldie Hawn.
CORSO 17.15 - 19.40 - 22.00 »Dracula«. Rez. F. Coppola.
VERDI 17.15 - 19.40 - 22.00 »Guardia del corpo«. I. Kevin Costner.

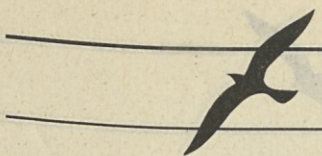
TRZIC
COMUNALE 20.30 »Anatol«. Predstava Teatro Stabile FVG.
EXCELSIOR Zaprt. Jutri: 17.30 - 22.00 »Erika - animale da letto«.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
PROVIDENTI - Travnik 34 - tel. 531972.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA LEKARNA ST. 1 - Ul. Terenziana 26 - tel. 482787.

POGREBI

Danes v Gorici: 9.30 Rosalia Zigon por. Basaldella iz splosne bolnišnice v cerkev sv. Jozefa in na glavno pokopališče, ob 11. uri Paola Sismondiz iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče, ob 12.30 Marija Sfiligoy na glavnem pokopališču.

IZOLA, KOPER / STAVKA SE ŠIRI

Ta čas imajo na Obali štiri stavke: eno divjo in tri organizirane

Lahko že govorimo o stavkovnem valu?

Obalo je zajel pravi stavkovni val. Zdaj stavkajo v Delamarisu, Slavniku, stavkajo gasilci in vzdrževalci NK Belvedurja Izole...

"Sedanja vodilna elita Delamarisa, ki je vseh teh letih dokazovala svojo nesposobnost, naj odstopi in v tovarno naj pridejo novi ljudje!" "Kreditirali smo tovarno z 20 odstotki naših plac, da bi vsaj nekako preživeli in ohranili delovna mesta. Zdaj, ko smo na cesti, hočemo, da nam ta kredit vrnete!" To sta dve od šestih zahtev, ki so jih prejšnji teden odpušenci Delamarisovi delavci včeraj zjutraj tudi v imenu se zaposlenih pred vrati tovarne prebrali svojemu vodstvu. Poleg omenjenega zahtevajo se izplačilo delnic, ki so jih dobili leta 1990 in imena tistih, ki so pripravljali sezname za odpuste. V tovarno naj bi se po njihovem vmili tisti odpušeni delavci, ki so tik pred upokojitvijo, invalidi, matere samohranilke, socialni primeri in dobri delavci. Vodstvo Delamarisa bo odgovore pripravilo do danes zjutraj. Se zaposleni in če odpušenci Delamarisovi delavci so po včerajšnji vroci razpravi pred tovarniškimi vrati složno odšli domov. Stroji v tovarni stojijo in čakajo,

FRANC ORESNIK

čaka tudi Obalni sindikat, ki v tej - divji - stavki ni udeležen.

Drugačne sklepe pa so včeraj poslali več mesecev stavkajoči koprski gasilci. Da bi omogočili začetek dela novemu vršilcu dolžnosti direktorja (na njihovo zahtevo so ga imenovali prejšnji teden) bodo v nedeljo s stavko končali in se vrnili na delo. Toda samo za dva tedna. Če medtem ne dobijo zahtevanih povšic plac od maja lani in drugih znanih zahtev, zaradi katerih so sli v stavko. Ta ponedeljek se bo morda najbolj vtisnil v spomin koprskim avtomobilistom. Napačno parkirane avtomobile bo namreč spet začel odvažati komunalni "pajak", ki je zahvaljujoč stavki koprskih gasilcev bil brez dela od lanskega poletja naprej.

In kaj je novega v Slavniku?

Včeraj so imeli stavkajoči javni shod na Presernovem trgu v Ljubljani, koprski poslanec Slovenske ljudske stranke (SLS) v državnem zboru Zaro Pregelj pa je od vlade in od Službe družbenega knjigovodstva zahteval natančno poročilo o vsej zadevi. Pac pa do naslednje redne seje, ki bo sele 25. fe-

bruarja, ne o Slavniku ne o javnih prevoznih ne bodo razpravljali v koprski občinski skupščini. Tako je včeraj sklenilo lookrnjeno vodstvo koprške občinske skupščine, ki se je o zadevi pogovarjalo brez predsednika skupščine Aurelija Jurija - ta je namreč na dopustu - vendar je sporočil, da s sklepom soglasa.

Tu je se ena stavka, malce nenavadna sicer, pa vendar. Četrta stavka na Obali je stavka vzdrževalca nogometnega kluba Belvedur. In tudi ta se ni končala. Boris Maleckar se vedno ni dobil zaostalih mesečnih plac. Klub mu dolguje denar za mesece od septembra do decembra in se razlike za prejšnje mesece.

Na slovenski Obali torej vre kot v puppinovem loncu. Če k opisanim dejanskim stavkam pristojimo se grozljive učiteljev, da bodo začeli stavkati po semestralnih pocitnicah, pa vse bolj rastoco zaskrbljenost, kaj bo z njimi in njihovimi delovnimi mesti v Ljubljanskih mlekarah oziroma v njihovem obratu v Dekanih, postaja slika na tem delu Slovenije vse bolj podobna Gdan-sku. Seveda obstaja možnost, da se bo socialno nezadovoljstvo se širilo. Vlada racuna s tem...

V vsaki občini druga merila Sklada

ARTUR LIPOVZ

Na občinski skupščini se je začela razprava o pomoči oblasti dvema podjetjema, ki sta se prijavili na republiški sklad za prestrukturiranje in razvoj. Gre za podjetji Tovarni poljedelskega orodja (TPO) Batuje in Kovinsko. V obeh je precej delavcev na cakanju, predvsem v Kovinskem, pa so trdno prepričani, da občinska oblast ni dovolj storila za ohranitev delovnih mest.

Zdi se, kot bi občinski oblasti ustrežalo, da pride do steka. Tako bi prikrila napake bivšega vodstva, je bilo receno odbornikom. Zahtevane revizije pogodb z Makedonijo SDK se ni vzela v reševanje. Skupščina nima pristojnosti vmešavati se v gospodarstvo, vendar je naročila občinskemu izvršnemu svetu, naj preveri, ali lahko in kako lahko pomaga obema podjetjema, isto velja tudi za banko Ocitali so Skladu, da druge obravnava podjetja v sosednji novogoriški občini. (AL)

MOST NA SOČI / TURIZEM

Prizadevni turistični zanesenjaki želijo dati kraju vabljivo podobo

Izvolili so novega predsednika TD

ROMAN BRIC

Lebana.

V letosnjem letu bodo Mostarji največ pozornosti namenili razvoju turizma v kraju, ki je s svojimi lepotami ob jezeru, sotočju Idrijce in Bace in drugimi zanimivostmi v bližnji okolici lahko turistično zelo vabljiv. Poleg urejanja okolice jezera, pespiti in razsvetljave ter ureditve pomola za privez colnov in drugih olupsevalnih del ob jezeru, se bodo lotili tudi ostalih, za kraj pomembnih turističnih točk, kot je kopališče v Baci pri Modreju, razgledna točka Belveder,

ureditev železniške postaje in pripravili vse potrebno za ureditev prostora za kampiranje ob Soci. V sodelovanju z občino naj bi razrešili tudi problem kinodvorane in hise ob jezeru.

Celotna izvedba tehničnih del naj bi stala približno 70.000 nemških mark, pri čemer racunajo tudi na podporo sponzorjev in vključitev določenih akcij v program javnih del, ki jih nactrujejo na nivoju občine. Sedanji turistični utrip na Mostu na Soci naj bi tako poleg odmevne turistične prireditve Noč na jezeru nadgradili se z drugimi turističnimi akcijami in prireditvami.

Turistično društvo Most na Soči zgledno skrbi za svoj kraj (Foto: R. Bric)

POSTOJNA / ŠOLSKE SKRBI

Prostorska stiska in slabi bivalni pogoji na stari osnovni šoli kličejo po izboljšavi

MATEJA GODEJSA

Učitelji Osnovne šole Miroslav Vilhar v Postojni so občinske odbornike na zadnjem zasedanju seznanili s prostorsko stisko in slabimi bivalnimi razmerami. Ob razdelitvi postojnske šole na dve je omenjena šola dobila svoje prostore v stavbi bivše gimnazije in deluje samostojno že tretje leto. Učenci imajo pouk se v stavbi stare šole na Ljubljanski cesti in v podružnici v Hrusevju. V pismu, ki ga je na skupščini prebral odbornik Bojan Kranjc, učitelji navajajo kar obsežen seznam nujnih obnovitvenih del. V stari gimnaziji na primer potrebujejo telovadnico, saj telovadba sedaj poteka kar v avli. V njej je tudi jedilnica in večnamenski prostor hkrati. Velik problem je tudi pomanjkanje učilnic, oprema v njih pa je že zdavnaj dotrajana. Šola tudi nima lastne knjižnice, vendar se o opremitvi zanj in nabavi knjig že pogovarjajo. V stari šoli je najbolj nevzdržno v sanitarijah in razdeljevalni kuhinji, obnoviti pa bi morali tudi fasado. V Hrusevju čakajo na novo telovadnico, zamenjavo oken in ureditev dvorišča. Naslednji smo le glavne šolske probleme, seznam potrebnih del je še daljši.

valnico, saj telovadba sedaj poteka kar v avli. V njej je tudi jedilnica in večnamenski prostor hkrati. Velik problem je tudi pomanjkanje učilnic, oprema v njih pa je že zdavnaj dotrajana. Šola tudi nima lastne knjižnice, vendar se o opremitvi zanj in nabavi knjig že pogovarjajo. V stari šoli je najbolj nevzdržno v sanitarijah in razdeljevalni kuhinji, obnoviti pa bi morali tudi fasado. V Hrusevju čakajo na novo telovadnico, zamenjavo oken in ureditev dvorišča. Naslednji smo le glavne šolske probleme, seznam potrebnih del je še daljši.

So (bile) vasi res prezrte na račun mesta?

VALTER PREGELJ

"Glede dopisa izvršnega sveta o lanskim investicijskim in cestno gospodarstvo zaenkrat lahko rečem le, da je mogoče navajati kolikor hoče podatkov, a težje jih je preverjati." je dejal predsednik odborniškega kluba SLS Tomaz Marusič.

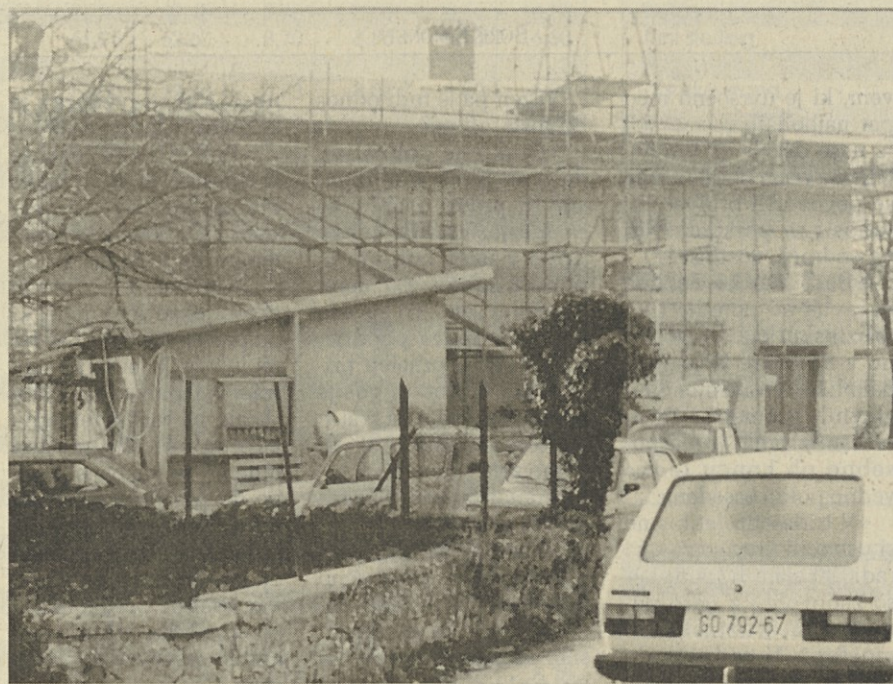
Iz pregleda opravljenih vlaganj je bilo za cestno infrastrukturo porabljenih 40,8 milijona tolarjev iz občinskega proračuna. Od tega so za podeželje namenili 35,5 milijona tolarjev. Republiško ministrstvo za planiranje je prispevalo 20 milijonov tolarjev (iz naslova demografsko ogroženih območij) za cestno med Kostanjevico in Novelim na Krasu, medtem ko je enak znesek pridobila občina s pomočjo sponzorjev. Iz teh virov je slo za podeželje 12 milijonov tolarjev. K urenitvi investicij sta pripomogla se Komunala in ugodno najeti krediti.

Če gre pri tem res za nesorazmerna vlaganja, bodo predstavniki SLS in izvršnega sveta ugovarjali 3. marca, ko naj bi skupno razpravljali o gospodarskih problemih, medsebojnih odnosih in splošni skupščinski delovanju.

AJDOVŠČINA

Policijska postaja že ima novo streho

Prave zime s snegom noče biti, čeprav je strupena burja po novoletnih praznikih pokazala zobe. Ne le da je sem in tja prevrnila kak manjši kamion, temveč je naredila veliko škodo predvsem na električnih vodih. Takole mimogrede pa so ostali tudi ajdovski policisti brez strehe nad glavo. Natančneje, odneslo jim je večji del strehe, neprimerno zgrajene za vipavsko burjo. "Leteca streha" je poskodovala tudi nekaj avtomobilov, policijska vozila pa so poiskala varnejše parkirišče preko ceste, pred markotom. Takoj po burji je ajdovsko Primorje začelo popravljati streho. Ta bo poslej betonska zato bolj trdna.

Policijska postaja v Ajdovščini bo imela novo, lepšo podobo (Foto: A. Lipovz)

SEŽANA / RAVNATELJI NA PREPIHU

Imenovali ravnateljici šole in vrta kljub odklonilnim stališčem komisije

OLGA KNEZ STOJKOVIC

Zasedanje zadnje občinske skupščine v Sežani je bilo burno tudi zaradi (ne) soglasij k imenovanju ravnatelj. Brez zapletov so podali soglasje k imenovanju Zmaga Barica, dose-danega ravnatelja na osnovni šoli Srečka Kosovela v Sežani. Baric je po poklicu predmetni učitelj tehnične vzgoje z osnovni fizike in ga je tudi svet republiškega Zavoda za solstvo in sport ponovno podprl.

Kljub temu, da komisija za volitve in imenovanja pri občinski skupščini ni podprla kandi-

dature Vesne Klanjskove za ravnateljico vzgojno-varstvenega zavoda in Nade Lozej za ravnateljico osnovne šole Antona Sibelja Stjenka v Komnu, sta zbora občinske skupščine (en zbor ni glasoval, ker ni bil sklenjen) sprejela soglasje k njunima imenovanjem in od sveta Vzgojno-varstvenega zavoda zahtevala, da ponovi razpis.

Medtem, ko sta se na razpis za prosti delovni mesti ravnatelj OS Sežana in VVZ Sežana

javila dosedanja ravnatelja, so se za vodenje osnovne šole Komen javili ker trije kandidati. Vsi so izpolnjevali razpisne pogoje. Negativne g mnenja komisije za volitve in imenovanja, ki ga je ta podala o Nadi Lozejevi, predmetni učiteljici francosčine in italijansčine, ki je hkrati ravnateljica osnovne šole v Dekanih, postaja slika na tem delu Slovenije vse bolj podobna Gdan-sku. Seveda obstaja možnost, da se bo socialno nezadovoljstvo se širilo. Vlada racuna s tem...

ILIRSKA BISTRICA / DILEME DPM

Če bo šlo tako naprej, je dedek Mráz v lanskem letu zadnjič obiskal malčke

DRAGICA PROSEN

Na obnem zboru so se člani Društva prijateljev mladine pogovorili o opravljenem delu. V preteklem letu oraganizirali dve uspešni prireditvi za najmlajše: junjski "živ-zav", ki se ga je udeležilo prek 1500 otrok in staršev ter novolletne prireditve "veseli december", ko je dedek Mráz obdaril 1500 bistrskih otrok in jim v Domu na Vidmu pripravil veselo praznovanje z bogatim sporedom.

Malha dedka Mraza je ostala prazna, skoraj "prazen" pa je tudi račun društva. Financi-

ranje ni urejeno, zato so organizatorji v lanskem decembru na naslove vseh bistrskih podjetij razposlali prošnje za finančno pomoč (25 tolarjev na zaposlenega). Odzvale so se vse ustanove s področja družbenih dejavnosti, manjše privatne firme, Eta, večja podjetja pa niso reagirala. Člani društva so menili, da je zahtevna in sodna po odmevih kvalitetne organizacije omenjenih prireditelj presegla okvirje prostovoljne

ga dela (organizatorjem ni bila plačana niti ena ura dela), zato v bodoče prireditve, organiziranih na tak način, ne bo več.

Opisani problemi so tudi razlog, da je predsednik oziroma "lokomotiva" društva, Milan Vilotic, najvil svoj odstop. Člani društva so sklenili, da se bodo obrnili na občinski izvršni svet oziroma na skupščino, ki naj se opredeli o tem, ali v občini sploh obstaja interes po prireditvah takšnega (lanskega) tipa ali ne, oziroma o dejavnostih društva na sploh.

NOVICE

Koristna predavanja o oljkah

LUCIJA - Kmetijska svetovalna služba iz Kopra je pripravila vrsto zanimivih predavanj o oljkarstvu. K sodelovanju so pritegnili več strokovnjakov, ki so življenski razvoj tega izrazito sredozemskega drevesa predstavili res temeljito - od priprave in gnojenja tal ter sajenja drevesa do predelave in preizkusa olja. Koristna teoretična srečanja so se zaključila z ogledom različnih oljčnih nasadov. Poudariti velja, da so si udeleženci z obiskom predavanj zagotovili prednost pri dodeljevanju registriranih oljk. Omenimo se, da v organizaciji iste službe v tem hipu poteka tečaj o vinu, ki skuša udeležencem dati osnovno znanje o pridelavi zdrave in kakovostne zlahne kapljice v Istri. (AN)

Zablodela kroglja?

MIREN - Nenavaden slučaj, ki bi lahko veliko bolj nesrečno končal, kot se je, se je dogodil 44-letnemu peku Marjanu Marušicu iz Mirna 101. V ponedeljek zvečer nekaj po 20. uri je skozi okno njegovega doma priletela kroglja, izstreljena iz strelnega orožja in ga ranila v nogo. Okoliščine dogodka se niso razjasnile. Domnevajo, da gre za zablodelo(?) krogljo. O dogodku bomo se pisali.

Še bo poplavljaljo

TOLMIN - Kanalizacija v zgornjem delu Tolmina ne ustreza več potrebam saj že ob kratkotrajnih nalivih, zlasti v Brunovem drevoredu voda redno poplavlja in dere po ulicah. Opozorila se vrstijo že od leta 1980 dalje. Novogoriški Projekt je izdelal projekt rekonstrukcije, a do realizacije ni pršlo. Kaze, da bodo začeli urejati ta del mesta kompleksno, se pravi kanalizacijo, javno razsvetljavo, PTT omrežje in ureditve ulic. Ker to zahteva več denarja, ga bo morala občina v celoti zagotoviti iz proračuna in prispevka iz cene komunalnih storitev, kar pa se boji v Tolminu, se ne bo tako kmalu. Realnejše bi menda bilo o teh sredstvih razmisлити v okviru denarja za demografsko ogrožena območja in jih okrepiti se z nekaterimi zunanjimi viri. (MM)

Sprejeta programska zasnova bivše vojašnice

AJDOVŠČINA - Občinska skupščina je sprejela programsko zasnovo za bodočo prostorsko in funkcionalno ureditev bivše vojašnice Srečko Kosovel v Ajdovščini. Z zasnovo naj bi jo vključili v mesto in jo oblikovali kot novo središče. Nekatere objekte bi bilo mogoče ohraniti in dolgoročno nameniti predvsem družbenim dejavnostim. Za druge pa bi morali jasno določiti zacasni status, torej pravno podlago za bodoče poseje. Tako bi dosegli zeleno ureditev tako za zidavo cerkve kot za stanovanjsko pozidavo in drugo, medtem ko že obstoječe rekreacijske površine ohranjajo svojo namembnost. (AL)

Nova radijska postaja Capris

KOPER - Izvršni svet koprške občine je dal zeleno luc za novo radijsko postajo, ki bo delovala v okviru družbe Protokol. Radio naj bi oddajal informativni, kulturni in zabavnoglasbeni program, omejil pa bi se predvsem na območje koprškega primorja in zaledja. Capris bo oddajal 24 ur dnevno, od tega naj bi imel 50 odstotkov lastne produkcije v slovenskem in italijanskem jeziku. Direktor Marinko Hrvatini zagotavlja, da bo uredniška politika politično neodvisna. Del programa bodo seveda zasedla ekonomsko propagandna sporočila, ki bodo predstavljala največji oziroma edini vir financiranja. Radijski oblublajo, da bodo neposredno poročali s terena, predvajali komentarje uglednih oseb iz javnega življenja, osvetljevali problematiko podeželja, lokalne zanimivosti in sport. Ocenjujejo, da bodo na radiu redno ali pogodbeno zaposlili najprej šest, pozneje tudi 12 ljudi. (EB)

Občinsko vodstvo seznanilo poslance

IDRIJA - Pred včerajšnjim prvim zasedanjem državnega sveta je prejšnji teden vodstvo občine povabilo vseh trinajst izvoljenih poslancev iz prve volilne enote. Zal sta se poleg gostitelja poslanca SLS in zupana idrijske občine dr. Janeza Podobnika srečanja udeležila le dva - Saso Lap iz Kranja in Brane Erzen iz Trzica, oba poslanka SNS. Kljub temu je vodstvo občine poslance seznanilo z aktualnimi problemi in prizadevanji Idrijčanov za uveljavitev idrijsko-cerkljanske regije. Zaenkrat je stvar okoli te regije tako dalec, da so postavili table ob glavnih cestah (na sliki). Poslanca SNS pa sta gostiteljem predstavila glavne cilje njihove stranke, pri čemer sta v ospredju prizadevanje za spremembo zakona o državljanstvu in begunska problematika. Pri slednjem se zavzemajo za razselitev beguncev, ki so se zatekli v naso drzavo, tudi v druge evropske države. Na sliki: s katerekoli strani se blizate Idriji, naletite ob cesti na tablo, ki vas opozarja, da ste prisli v Idrijsko-cerkljansko regijo. (Foto: R. Bric)

NOVICE

Nizje obresti danske centralne banke

KOPENHAGEN - Danska centralna banka je v torek zmanjšala svojo ključno obrestno mero za pol odstotka, to je na 11, 5 odstotka, in tako potrdila, da je danska krona po dolgotrajnih pretresih na evropskem denarnem trziscu stabilna. Banka je prav tako objavila, da je pripravljena znova odkupovati stirinajstnevne depozitne certifikate in druge državne vrednostne papirje, vse po fiksni obrestni meri 11, 5 odstotka. (Reuter)

Jedrska elektrarna Krško uresničuje načrtovano proizvodnjo

LJUBLJANA - Jedrska elektrarna Krško (JEK) je v preteklem letu proizvedla več kot 3, 7 milijona MWh električne energije, kar je 98, 4 odstotka načrtovane proizvodnje. Polovica proizvodnje, namenjene Sloveniji, predstavlja 20 odstotkov vse proizvedene elektrike pri nas, enak del, ki je pripadel sosednji Hrvaški, pa pokriva 17, 4 odstotka njihovih potreb. Terjatve JEK do obeh držav so 26. januarja znašale 8, 3 milijarde tolarjev, od tega je slovenski dolg 4, 6 in hrvaški 3, 7 milijarde tolarjev. Slovenski dolg je bistveno večji od hrvaškega, ker so v ceno za kWh energije vključene tudi obresti kreditov za graditev elektrarne, na Hrvaškem pa te stroške odplačuje tamkajšnji elektroenergetski sistem, je povedala predstavnicca za tisk JEK Ida Novak. Kar se tice skladičenja radioaktivnih odpadkov v JEK, so do sedaj v skladišče elektrarne, ki lahko sprejme 11.000 sodov, uskladiščili 8.870 sodov. (STA)

Slovensko orodjarstvo na zahtevnih trgih

LJUBLJANA - Združenje kovinske industrije GZS bo 15. in 16. februarja letos v Slovenskih Konjicah organiziralo posvetovanje na temo Slovensko orodjarstvo na zahtevnih trgih. Cilj posvetovanja je čim natančneje opredeliti naloge slovenskega orodjarstva kar zadeva nastop na svetovnih trgih in nadaljnji notranji razvoj. Slovensko orodjarstvo je zahtevna proizvodnja, ki ima že dolgoletno tradicijo. Večje orodjarne so običajno v sestavi podjetij, ki so bila do pred kratkim glavni naročniki in kupci njihovih storitev. S propadom jugoslovanskega tržišča je veliko slovenskih podjetij zasllo v težave, kar velja tudi za večje orodjarne. Slovenske orodjarne imajo zmožnosti proizvodnje v vrednosti 500 milijonov evrov. V njih je zaposlenih 10.000 delavcev. Leta 1988 so vse slovenske orodjarne ustvarile skupni promet v višini 200 milijonov evrov, ki pa se je v zadnjih nekaj letih zaradi omenjenih težav zmanjšal za četrtno. (STA)

SDGZ / OBRтна SEKCIJA OBTOŽUJE DEŽELNO UPRAVO

Ogorčen protest

Nesprejemljivo zapostavljanje obrtnikov članov SDGZ pri imenovanju v pokrajinski komisiji za Trst in Gorico

Slovensko deželno gospodarstvo združenje izraza ogorčen protest, ker je bilo kljub temu, da je priznana stanovska organizacija slovenskih obrtnikov v Italiji, diskriminirano pri imenovanju novih pokrajinskih komisij za obrtništvo v trzaski in goriski pokrajini.

V omenjeno komisijo je deželni odbor sicer imenoval - v svojstvu izvedenca - ravnateljja SDGZ Vojka Kocjančica v Trstu in obrtnika Martina (Davorina) Pelicona v Gorici, ni pa določil nikogar od članov Združenja za 12-člansko predstavništvo obrtnikov, ki na predlog stanovskih organizacij pomembno sestavljajo komisijo, skupaj z drugimi tehnični in funkcionalni, ki pa predstavljajo pristojne javne ustanove.

Organizacija slovenskih obrtnikov poudarja krivico taksnega zadržanja deželne uprave, saj so bili slovenski obrtniki vseskozi

sestavni člen omenjene komisije za trzasko pokrajino že od leta 1970, ko so na podlagi volilnih rezultatov dosegli dva predstavnika na 15. Isto razmerje so ohranili tudi po volitvah v ta organ leta 1975, potem pa volitev ni bilo več.

Deželni zakon st. 22/1992 predvideva, da deželni odbor imenuje pokrajinsko komisijo za obrt z izrednim dveletnim mandatom, in to do sklica novih volitev med vsemi kategorijami obrtnikov. Prav bi bilo, da bi se Dezelna pri imenovanju taksne »prehodne« komisije in ob pomanjkanju pravega preverjanja pri vsej obrtniški bazi držala razmerja sil pri predstavništvu raznih sindikalnih organizacij, kakršno je izšlo iz zadnjih volitev pred 17 leti.

Ne glede na te argumente, pa bi morala dezelna uprava upoštevati tudi stvarno vlogo slovenske organizacije in obrtnikov na vsem

ozemlju, kjer živimo Slovenci, ki se kaže tako v enakopravnem sindikalnem delu skupaj z večinskimi stanovskimi organizacijami, kot tudi v številnih stikih in tvornem sodelovanju z javnimi upravami, s trgovinskimi zbornicami in z drugimi pristojnimi gospodarskimi ustanovami.

SDGZ bo stopilo v stik s slovenskimi izvoljenimi predstavniki v deželnem svetu in z drugimi političnimi sredinami, samo pa ne bo preverilo vse potrebne, tudi pravne korake, da bi se zaščitilo pred takšno neosnovano in krivično odločitvijo. Ze leta 1976 je moralo zaradi nepravilnega tolmačenja kratkih volitev za trzasko pokrajinsko obrtno komisijo in v bran interesov našega obrtništva poseči Dezelno upravno sodišče. Se bo po 17 letih preteklost ponovila?

Predsednik obrtne sekcije SDGZ DRAGO OTA

SLOVENIJA / ZAKON O ZAMRZNJENIH DEVIZNIH VLOGAH

Varčevalci imajo različne možnosti

Najhitreje bodo varčevalci do vloge prišli z vezavo in najpozneje z obveznicami

KATARINA FIDERMUC

Zakon o poravnavanju obveznosti iz neizplačanih deviznih vlog ureja na eni strani način postopnega izplačevanja tako imenovanih zamrznjenih deviznih vlog občanov, na drugi strani pa odnos med poslovnimi bankami in državo. Po podatkih, navedenih v zakonu, so banke 31.12. 1992 varčevalcem dolgovale se 976 milijonov nemških mark. Tistim varčevalcem, ki se bodo odločili, da bodo v banki ohranili vplačeno devizno vlogo, bodo banke vsake pol leta zagotovile dvig vsaj ene desetine njihove vloge. Zakon določa, da morajo ta polletna izplačila znašati najmanj tisoč mark. Lastniki bodo tako s svojo vlogo v celoti spet lahko razpolagali po petih letih. Zakon določa, da se devizne vloge v tem primeru obrestujejo po »veljavnih obrestnih merah banke za vezane devizne vloge, povečanih za najmanj 0, 25 odstotne točke na leto«. Druga možnost, ki jo zakon ponuja varčevalcem, so vrednostni papirji bank, ki pa jih zakon natančneje ne opredeljuje. Tretja možnost je vezava celotne zamrznjene devizne vloge za dve leti in pol. Po tem obdobju bodo morale banke lastnikom izplačati celotno devizno vlogo. Najdlje, deset let, bodo na svoje prihranke čakali tisti varčevalci, ki se bodo odločili za pre-

tvorbo deviznih vlog v državne obveznice. Obveznice se bodo glasile na nemško marko in bodo tudi izplačane v konvertibilni valuti. Zanje bodo lastniki dobili 5-odstotne letne obresti. Država bo obveznice izplačevala vsake pol leta, skupaj del glavnice in obresti. Prve obveznice bodo lastniki, kot določa zakon, lahko vnovčili 30. novembra letos in zadnje 31. 5. 2003. Zakon določa, da bodo morali varčevalci, ki se bodo odločili za državne obveznice, vložiti zahtevo pri banki najpozneje do 30. aprila 1993, država pa bo obveznice izdala najpozneje do 30. junija. Zakon določa tudi namene, za katere bo mogoče uporabiti državne obveznice. Lastniki jih bodo lahko uporabili za nakup delnic po predpisih o lastniškem preoblikovanju pravnih oseb, za dokup pokojninske dobe, za odkup družbenega stanovanja, za plačilo poročna dohodnine in za plačilo 30 odstotkov carinskih obveznosti. V nastetih primerih bo vrednost obveznic preračunana v tolarje po povprečnem ponderiranem menjalnem tečaju, ki je veljal teden pred uporabo obveznic.

Ker zamrznjene devizne vloge izvirajo iz obdobja, ko so tudi slovenske banke del deviz deponirale pri nekdanji Narodni banki Josuvalje, zakon določa, da bo to terja-

tev bank prevzela Republika Slovenija. V dolg republike je vključena le vrednost se neizplačanih deviznih vlog in pripadajoče obresti, razlika med tem zneskom in celotno terjatvijo slovenskih bank do nekdanje NBJ pa naj bi reševali s programom sanacije bančnega sistema. Z omenjenim zakonom bo torej država - oziroma njen proračun - postala dolžnica bank. To pomeni, da bo morala vsake pol leta (31. maja in 30. novembra) bankam iz proračuna nakazati znesek obresti od prevzetega dolga. Po treh letih od uveljavitve zakona bodo banke svojo terjatvijo do Republike Slovenije lahko pretvörile v državne obveznice. Zakon pa določa tudi, da »lahko banke ob soglasju ministrstva za finance s terjatvami do države razpolagajo na medbančnih trgih že pred izdajo obveznic«. Devizne terjatve do NBJ so za banke pomenile nedonosno aktivno. Zdaj, ko je te terjatve kot svoj dolg priznala država Slovenija, bo bo ta del aktivne bankam le prinašal nekoliko dobička - vsaj obresti, izplačane vsake pol leta. Vlada ocenjuje, da se bo likvidnost bank tako lahko izboljšala. Sredstva za polletna izplačila obresti in dolga do bank bo država v celoti, kot predvideva zakon, zagotavljala iz proračuna in s prodajo državnega kapitala.

LJUBLJANA / TEKSTILNA INDUSTRIJA

Končno tudi prenova v tekstilni industriji

Poglavitni namen prestrukturiranja podjetij v tekstilni industriji je izboljšati njihov konkurenčni položaj

Včerajšnja okrogla miza Združenja za tekstilno industrijo pri Gospodarski zbornici Slovenije, na kateri so sodelovali predstavniki številnih slovenskih tekstilnih tovarn, naj bi pravzaprav pomenila začetek izvajanja projekta

MILE ČUK

djetij v tekstilni industriji v glavnem podoben cilj projekta prenove drugih podjetij. Poglaviti namen tokratnega prestrukturiranja podjetij v

celoto. Ob tem bodo ocenili konkurenčno sposobnost slovenske tekstilne industrije v okviru svetovne konkurence. Skušali bodo dosegati, kaksne

Bo tokratna prenova izboljšala položaj 42.000 delavcev (Foto: TRIO)

prestrukturiranja tekstilne industrije v Sloveniji. Ta naj bi potekal pod okriljem nemške svetovne organizacije KSA, finančial pa naj bi ga program PHARE. Vodja projekta prenove podjetij pri ministrstvu za industrijo, Tea Petrin, je ob tej priložnosti poudarila, da je cilj prestrukturiranja po-

tekstilni industriji, v kateri je zaposlenih približno 42.000 delavcev, je izboljšati njihov konkurenčni položaj v mednarodnih razmerjih in podjetjem dolgoročno zagotoviti preživetje. Stokovnjaki svetovne organizacije KSA bodo v petih mesecih obiskali 28 slovenskih tekstilnih tovarn. Po tem ko se bodo seznanili

ukrepe je treba sprejeti, da bodo podjetja začela posloovati uspešno, odgovorili naj bi na vprašanje, kako izvesti privatizacijo v tekstilni industriji in podobno. Stokovnjaki nemške svetovne organizacije bodo v petih mesecih obiskali 28 slovenskih tekstilnih tovarn. Po tem ko se bodo seznanili

NAŠ POGOVOR / USPEŠNA SLOVENSKA GOSTINCA JOŠKO SIRK IN RANKO SARDOČ

»Jesti moramo boljše, ceneje in v skrbno urejenem ambientu«

Kdor ne bo sledil temu imperativu - opozarja Sirk - se bo nujno sam izločil

BORIS SIMONETA

vem, ki je uvrščeno med pet najboljših restavracij iz nase dezele. Z upraviteljema obeh obratov smo se pogovorili o organiziranosti in perspektivah na področju gostinstva.

Mladi Ranko Sardoc upravlja ob pomoči treh družinskih članov gostilno v Slivnem, ki je sicer nekoliko odmaknjena od glavnih prometnih in ni reklamizirana, je pa posebno ob koncu tedna vedno polno zasedena.

»V tridesetih letih smo si ustvarili krog gostov, ki radi zahajajo k nam, ker so zadovoljni z naso ponudbo in družinsko atmosfero. V zadoščenje nam je, da nas »najdejo« tudi poslovneži iz večjih italijanskih mest in se radi vračajo,« pravi Ranko.

V cem je skrivnost, da ste si znali zagotoviti zaupanje gostov?

»Gre za več aspektov, ki so vsi enako pomembni za oblikovanje imidža. Pristop mora biti resen, pošten in profesionalen. Avanturizem tistega, ki bi si v kratkem času rad nabral cimvec denarja, se v naši stroki ne obrestuje. Mi smo se opredelili za domaco kuhinjo: nabavljamo prvovrstne surovine in praktično vse jedi pripravimo sami - od predjedí do deserta - kot da bi imeli nekoliko večjo krenja prometa. Mladih je sicer manj, starejši in predvsem družine pa se zmeraj radi pridejo na kosilo,« je zaključil Ranko Sardoc.

Joska Sirka, ki vodi znamenito gostišče na Subidi ni treba posebej predstavljati, saj sodi v krog največjih enogastro-nomskih izvedencev v državnem merilu in redno sodeluje v mednarodnih strokovnih komisijah. Z njim se je pogovor vrtel predvsem okrog problemov gostinstva in perspektiv za bližnjo prihod-

Važen pa je tudi odnos do gosta, ali ne?

»Lahko se pohvalim, da nam je uspelo vzpostaviti pravo družinsko razmerje: vsakdo lahko pride v naso kuhinjo in preveri, kako se jedi sproti pripravljajo,« pravi Ranko.

Poleg kuhinje je za gostilno zelo pomembna tudi ponudba vina. Kakšna je vasa strategija?

»Namesto usteklenic-nih vin, ki so povprečno precej draga in tako obutno vplivajo na račun, sem se raje opredelil za več sort točenih vin, ki so »pitna« in dostopna za vsak žep. Tudi zmerna cena ima svojo težo,«

Vsi se pritožujemo, kako nas pesti gospodarska kriza. Jo cutite tudi v gostinstvu?

»Morda zato, ker pri nas zaradi prostorske stiske lahko postrežemo največ sto oseb hkrati, zaenkrat nismo zaznali krenja prometa. Mladih je sicer manj, starejši in predvsem družine pa se zmeraj radi pridejo na kosilo,« je zaključil Ranko Sardoc.

Kaj pravzaprav je kakovost v kulinariki?

»Pojem kakovosti je vecepten in si ga lahko razlagamo tako ali drugače. Za nekatere je kvaliteta tista kuhinja, ki nudi le posebne, izbrane, skoraj eksotične jedi, ki pa precej stanejo in so torej luksuz, ki si ga ne morejo vsi privoščiti. Obstajajo pa tudi alternativni pogledi. Po mojem mnenju se kakovost meri po načinu priprave pomembnika. Dobra minestra je lahko npr. kvalitetnejša od kaviarja, zato se moramo znebiti predsodkov. Sira publika zahteva primeren servis za ustrezno ceno,«

Brez visoke stopnje profesionalnosti torej ne gre?

»Profesionalnost je osnovno izhodišče za naso dejavnost, vendar pa mora biti gostinec sposoben prilagajanja trenutnemu pulzu in potrebam gostov. Kdor goji le vrhunsko kvaliteto, ni več življenjski in tvega, da ga trzišče selektivno izloči. Nekateri najprofesionalnejši izvedenci, kot na primer Boschetti, ki je izsolal več generacij najboljših gostinskih delavcev, so morali obrate zapreti, kar pomeni, da institucije, ki ostajajo na nivoju »muzeja« danes ne morejo preživeti. Ob tem se moramo zamisliti, napraviti poglobljeno studijo in pravčasno ukrepati,«

Kaj mislite s tem? »Gostinci ne moremo spregledati vplivov in posledic ekonomske krize, do tega, da mora moralna dolžnost do gosta.«

ki se počasi zacanja odrazati tudi na denarnicah naših gostov. Sprizniti se moramo z dejstvom, da bomo morali v bližnji prihodnosti delati več in boljše in se zadovoljiti z manjšim zaslužkom. Le tako bomo lahko ohranili svojo klientelo in korak s časom. Nujno moramo izboljšati tudi ponudbo, predvsem s kadrovanjem, strokovnim izobraževanjem in solanjem osnovnih figur, kot so na primer kuharji in some-ljeji. Gostinski operaterji moramo osvojiti pravo pojmovanje gastronomije z vsemi njenimi notranjimi protislovji, kar nas postavlja pred pomembne odločitve in izzive.«

Ta problematika je tesno povezana tudi z vinogradništvom, ali ne? »V vinogradništvu je problem morda se večji. Prihodnost je v vsaj enaki, ce ze ne boljshi kvalitete, cene pa se bodo morale nujno znižati. Ce je bila do danes kvaliteta vina izgovor za privijanje cene, mora v tej krizi nujno priti do padca cen vinske kapljice, sicer bo ta sektor zasel v slepo ulico, vino pa bo ostajalo v kletih.«

Gospod Sirk, ali to pomeni, da mora gostinstvo odpreti novo poglavje? »Delovno geslo bi se v gostinstvu za prihodnjih deset let moralo glasiti takole: jesti boljše za nižjo ceno in v primernem, skrbno urejenem ambientu. Kdor ne bo tako razmišljal, se bo zal sam izločil. V tem kontekstu je namrec pomemben tudi zunanji videz postrežbe, ki ni nikako razkosje, temveč moralna dolžnost do gosta.«

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA / VSE VEČ LJUDI BREZ DELA

Dragocena, vendar zaradi krize odločno premalo izkoriščena pomoč Deželne agencije za delo pri zaposlovanju mladih

MARKO WALTRITSCH

Se tja do sredine preteklega leta je bila Furlanija-Juljska krajina nekakšen izjemni kraj, otok, na katerem je bilo bolj malo brezposelnih: samo 5 do 6 odstotkov delovne sile v primerjavi z italijanskim povprečjem (med 10 in 11%), kar pomeni, da je vse več dezelah na italijanskem Jugu brezposelnost dosegla in celo presegla 20% delovne sile. Valovi gospodarske krize pa so pljusknili tudi do nase dezele in marsikdo napoveduje, da bomo v kratkem dosegli kar 10% brezposelnosti. Iz trgovinskih zbornic

in uradov za delo v vseh starih pokrajinah prihajajo nespodbudni podatki. Zbirajo jih sicer zelo počasi, zato so objavljeni podatki običajno stari nekaj mesecev. Znano je tudi, da je vse več delavcev v dopolnilni blagajni, ki je pogosto pred-soba brezposelnosti.

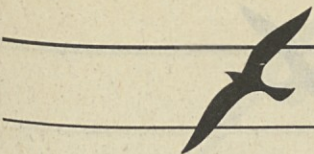
Pojav brezposelnosti, ki je izrazil rezultat gospodarske krize, je težko zajeziti. Dezelna uprava si prek svoje Agencije za delo prizadeva, da bi krito omilila, se zlasti na

področju zaposlovanja mladih. V zadnjem letu, odkar je na čelu odbornstva Pierantonio Rigo, je ta Agencija izplačala 22,5 milijarde lir, v glavnem za podpore delodajalcem, ki so vzeli v službo mlade delovne moči, kot tudi mladim samostojnim podjetnikom. Rigo je podatke posredoval na tiskovni konferenci v Pordenonu, kjer je podal obracun enoletnega dela.

Lani je na Agencijo prispelo sicer manj prosenj kot v letu 1991. Brez

dvoma je to odraz krize, saj so delodajalci, kljub ugodnostim vzeli v službo manj mladih. Prosenj za nove mlade delavce je bilo lani le 416, predlanskim pa 687. Tudi pri ponovnem zaposlovanju mladih brezposelnih je bilo enako: lani le 97 prosenj, predlanskim pa 201. Agencija je prejela tudi prošnje za zaposlitev oseb, starejših od 29 let. Lani je bilo takih prosenj 431, predlanskim pa 675.

Dezelna uprava podpi-ra tudi tiste mlade ljudi,

MENJALNIŠKI TEČAJI

26. januar 1993

	Nemska marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,80	62,55	8,70	8,82	6,38	6,69
Avtohisa Ljubljana*	62,00	62,40	8,70	8,83	6,50	6,75
Aval Bled	61,80	62,40	8,70	8,90	6,50	6,85
Azur*	61,80	62,50	8,70	8,89	6,52	6,80
Banka Vipra	61,63	62,60	8,65	8,81	6,57	6,70
Bela vrtnica	62,00	62,80	8,70	8,90	6,50	7,00
Bobr Fuzine	62,00	62,50	8,75	8,88	6,55	6,80
Bobr Irzin	62,00	62,30	8,75	8,88	6,55	6,90
BTC terminal Sezana	61,70	62,50	8,70	8,85	6,50	6,72
Burin Center	62,00	62,55	8,65	8,85	6,65	6,75
Burin Moste	62,00	62,60	8,60	8,85	6,63	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Creditanstalt - Nova banka d.d.	61,70	62,40	8,80	8,95	6,30	6,80
Dom na trgu	62,20	62,39	8,80	8,87	6,60	6,79
Dom Kaffe*	62,10	62,40	8,79	8,87	6,63	6,77
Emona Globtour	61,50	62,50	8,70	8,92	6,30	6,78
Eros Ljubljana*	62,00	62,40	8,77	8,85	6,60	6,80
Eros Kranj - Stari Mayr*	62,00	62,40	8,77	8,85	6,60	6,80
Euroservis Sezana	61,95	62,35	8,70	8,80	6,61	6,68
Euroturs international*	61,70	62,50	8,70	8,86	6,50	6,70
Feniks Portorož	61,74	62,50	8,64	8,86	6,58	6,82
Fiba d.o.o. Koper	61,75	62,40	8,65	8,78	6,54	6,74
Firadas d.o.o. Idrija	61,95	62,65	8,80	8,95	6,50	6,70
Golfurist Ljubljana	61,95	62,65	8,72	8,88	6,45	6,85
Golfurist Domžale	61,90	62,40	8,70	8,85	6,50	6,90
Hida	62,10	62,25	8,78	8,83	6,65	6,75
Hipotekarna banka Koper*	61,70	62,40	8,60	8,80	6,40	6,75
Hipo d.d. Domžale*	62,00	62,50	8,70	8,85	6,30	6,90
Hram Rožice Menges	62,10	62,35	8,70	8,90	6,30	6,80
Hranilno kreditna služba	62,00	62,60	8,74	8,90	6,40	6,82
Ilirika Ilirska Bistrica	61,72	62,62	8,57	8,75	6,45	6,66
Ilirika Slovenj Gradec	61,90	62,55	8,72	8,80	6,50	6,70
Ilirika Postojna	61,76	62,51	8,68	8,76	6,55	6,67
Ilirika Sezana	61,95	62,34	8,71	8,79	6,62	6,67
Italdesign Nova Gorica*	61,75	62,50	8,70	8,83	6,60	6,71
Klub Slovenijales*	61,90	62,40	8,70	8,90	6,50	6,80
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,40	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,05	62,45	8,75	8,85	6,40	6,80
Kompas Fintrade	62,00	62,59	8,68	8,89	6,50	6,89
Kompas Holidays	62,00	62,40	8,75	8,85	6,30	6,80
Ljubljanska banka d.d. Lj.	61,50	62,85	8,69	8,93	6,56	6,80
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,60	8,74	8,90	6,50	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,75	8,90	6,70	6,85
LB Komercialna banka N.G.	61,40	62,62	8,60	8,93	6,36	6,75
LB Kreditna banka Maribor d.d.	61,40	62,85	8,67	8,90	6,40	6,97
LB Splošna banka Koper d.d.*	61,45	62,68	8,57	8,75	6,33	6,67
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,72	8,82	6,40	6,80
Libertas Koper*	61,85	62,35	8,67	8,82	6,55	6,77
MA Vir	62,00	62,50	8,70	8,80	6,50	6,85
Media*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,60	6,80
Mercator Turist	61,95	62,60	8,70	8,86	6,50	6,80
Niprom II Ljubljana *	62,00	62,40	8,73	8,88	6,50	6,90
Otok Bled	61,90	62,60	8,71	8,81	6,53	6,70
Panna	62,00	62,40	8,70	8,88	6,50	6,80
Petrol*	62,05	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Posna banka Slovenije	61,40	62,50	8,44	8,79	6,10	6,69
Probanka	61,43	62,75	8,68	8,86	6,50	6,80
Publikum Ljubljana	62,05	62,28	8,75	8,89	6,50	6,79
Publikum Celje	62,07	62,38	8,77	8,85	6,58	6,79
Publikum Dobova	61,90	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,90	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,90	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,05	62,25	8,77	8,83	6,30	6,99
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	62,00	62,38	8,71	8,84	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	62,00	62,70	8,70	8,90	6,40	6,75
Publikum Piran	61,60	62,50	8,58	8,75	6,38	6,67
Publikum Ptuj	61,80	62,60	8,73	8,85	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Šentilj	62,05	62,25	8,77	8,83	6,30	6,85
Publikum Šentjur pri Celju	62,11	62,39	8,76	8,85	6,50	6,75
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,95	62,30	8,72	8,81	6,60	6,85
Publikum Zalec	62,07	62,37	8,76	8,85	6,58	6,79
Roja	62,00	62,30	8,75	8,84	6,60	6,80
Simotisk	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,01	62,08	8,81	8,82	6,57	6,68
Slovenijaturist	62,00	62,40	8,73	8,80	6,50	6,68
Slovenska investicijska banka*	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,00	62,45	8,70	8,86	6,40	6,80
SKB d.d. Ljubljana	62,00	62,60	8,74	8,90	6,40	6,82
Sonce	62,10	62,50	8,74	8,90	6,54	6,82
Tartarus Postojna	61,62	62,56	8,64	8,76	6,48	6,70
Tenours Domžale	62,00	62,40	8,65	8,85	6,50	6,90
Tori*	62,00	62,40	8,75	8,88	6,50	6,80
Trias*	62,00	62,40	8,70	8,90	6,50	6,80
Upimo	62,10	62,25	8,76	8,83	6,65	6,75
Wilfan	62,00	62,30	8,77	8,85	6,60	6,80

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana

IŠČEMO NOVE SODELAVCE

Pisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:
HIDA TRADE FINANCE, Kozeljeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 17 z dne 26. januarja — Tečaji veljajo od 27. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,1105	65,3064	65,5023
Avstrija	040	šiling	100	870,3034	872,9222	875,5410
Belgija	056	frank	100	297,2649	298,1594	299,0539
Kanada	124	dolar	1	75,9296	76,1581	76,3866
Danska	208	krona	100	1592,2500	159,0411	1601,8322
Finska	246	marka	100	1819,7143	1825,1899	1830,6655
Francija	250	frank	100	1810,8361	1816,2850	1821,7339
Nemčija	280	marka	100	6122,8610	6164,2849	6159,7088
Grčija	300	drahma	100	—	45,9552	46,0931
Irska	372	funt	1	—	163,2354	163,7251
Italija	380	lira	100	6,6525	6,6725	6,6925
Rep. Hrvatska	385	hrv. dinar	100	—	11,0000	—
Japonska	392	jen	100	78,1583	78,3935	78,6287
Nizozemska	528	gulden	100	5443,8658	5460,2164	5476,5970
Norveška	578	krona	100	1442,5460	1446,8867	1451,2274
Portugalska	620	escudo	100	68,0250	68,2297	68,4344
Švedska	752	krona	100	1362,6428	1366,7430	1370,8432
Švica	756	frank	100	6661,0605	6681,1038	6701,1471
Velika Britanija	826	funt sterling	1	148,6019	149,0490	149,4961
ZDA	840	dolar	1	96,5636	96,8542	97,1448
Evropska Skupnost	955	ECU	1	120,3693	120,7315	121,0937
Španija	995	peseta	100	86,5161	86,7764	87,0367

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 27. JANUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	595.104	608.073	1.203.177
47	61.4128	119,0209%	121,6145%	120,3177%	100.000	59.510	60.807	120.318

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

26. JANUAR 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	7,00	10,00
Azur*	9,00	11,00
Bela vrtnica	8,00	11,00
Burin Center	8,00	12,00
Fiba	8,00	12,50
Hida	7,00	10,80
Hipotekarna banka Koper*	7,00	11,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
Otok Bled	8,50	11,50
Sonce	8,00	12,00
Tori*	8,00	12,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **,

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

26. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1430,00	1475,00
nemška marka	910,00	930,00
francoski frank	268,00	276,00
holandski gulden	805,00	830,00
belgijski frank	44,00	45,30
funt sterling	2225,00	2295,00
irski sterling	2405,00	2480,00
danska krona	235,00	243,00
grška drachma	6,30	7,25
kanadski dolar	1120,00	1155,00
japonski jen	11,50	12,00
švicarski frank	985,00	1015,00
avstrijski šiling	128,75	133,00
norveška krona	213,50	220,00
švedska krona	202,00	208,00
portugalski escudo	9,30	10,50
španska peseta	12,25	13,25
avstralski dolar	960,00	990,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

26. JANUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,70
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,00
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

25. JANUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6606,4259	6626,3048	6646,1837
Francija	frank	100	13752,9570	13794,3400	13835,7230
Nemčija	marka	100	46484,4160	46624,2880	46764,1610
Italija	lira	100	50,6948	50,8473	50,9998
Švica	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V.Britanija	funt	1	1140,3162	1143,7474	1147,1786

Opomba: povzeto po Reuterju.

NOVICE

Gali zahteva od Izraela spoštovanje resolucij VS

NEW YORK - Generalni sekretar OZN Butros Gali je VS OZN predlagal, naj sprejme vse potrebne ukrepe, s katerimi bi dosegli, da bo Izrael spoštoval resolucijo 799, s katero je VS od Izraela zahteval, naj dovoli vrnitev 400 izgnanih Palestincev. Izrael mora dovoliti ZN, da na zasedenih ozemljih vzpostavi svoje nadzorne mehanizme. Izraelski zunanji minister Simon Peres pa je izjavil, da se bo Izrael z vsemi sredstvi boril proti temu, da bi OZN proti njemu uvedla sankcije. (Reuter, STA)

Islamski skrajneži grozijo Izraelu

AMAN - Al-Tamini, duhovni voditelj organizacije Islamski džihad, je zagrozil, da bo njegova organizacija se okrepila napade na Izrael. To je njihov odgovor na izraelski izgon 400 Palestincev v drugi polovici decembra lanskega leta. Po njegovem mnenju Združeni narodi ne morejo zagotoviti vrnitve izgnancev, saj svetovni organizaciji ukazujejo Američani, ki pa so izraelski zavezniki. Al-Tamini meni, da je Izrael močeno uničiti samo s sveto vojno. (Reuter)

Quebeški separatisti okrepi aktivnosti

MONTREAL - Jacques Parizeau, voditelj separatistične Quebeške stranke, je najavil, da bo stranka, ki jo vodi, se okrepila svojo kampanjo za odcepitev frankofonskega Quebeca od kanadske federacije. Parizeau je napovedal, da je skrajni rok za odcepitev leto 1995. Po njegovem mnenju je to nujno, saj Quebec zaradi nasprotovanja nekaterih zveznih provinc ni dobil široke avtonomije, kot to predvideva sporazum iz Meech Lakea. (Reuter)

Danska bo ponovno izvedla referendum o maastrihtskem sporazumu

KOPENHAGEN - Niels Petersen, novi danski zunanji minister, je sporočil, da bo Danska ponovila referendum o pristopu k sporazumu o Evropski uniji iz Maastrichta. Ponovljeni referendum naj bi bil 11. ali 18. maja letos. Povedal je tudi, da se vse politične stranke, razen skrajno desne stranke napredka, strinjajo s ponovitvijo referenduma. (STA)

Havajci se želijo odcepiti od ZDA

HONOLULU - Na Havajih uživa vedno večjo podporo prebivalstva gibanje Hui Naauao, ki se zavzema za odcepitev Havajev od ZDA in za ustanovitev samostojnega havajskega kraljestva. V tem gibanju delujejo tako potomci havajskih staroselcev kot tudi azijski in beli ameriški priseljenci. Havaje je sicer leta 1898 tedanji predsednik ZDA Mc Kinley preprosto priključil ZDA, ne da bi pri tem upošteval zahteve domačinov, leta 1959 pa so Havaji dobili status zvezne države. (Reuter, STA)

BRUSELJ / EVROPSKA SKUPNOST

Za manj ekoloških katastrof

Petnajst let stari tankerji ne bodo smeli več pluti

BRUSELJ - Ministri za okolje in promet Evropske skupnosti, ki so se na zahtevo Francije v ponedeljek v Bruslju zbrali na izrednem sestanku, na katerem naj bi sprejeli nove, ostrejšje ukrepe za preprečevanje vedno pogostejših ekoloških katastrof, kakršni sta se pripetili pred dvajsetimi dnevi, ko se je v bližini britanskega otoka Shetland

potopil liberijski tanker Braer, ko je v morje izteklo 84.000 ton surove nafte, ali pred dnevi, ko sta v bližini Sumatre trčila tankerja danske in japonske družbe.

Ministri dvanajsterice so sklenili dogovor o nujnosti sprejema skupne politike zaščite morja, ki bo temeljila na preprečevanju tveganja in bo onesnaževalcu nalagala bre-

me placila za nastalo škodo. Od Evropske komisije so zahtevali, da sprejme vrsto konkretnih ukrepov, ki bi omogočili boljšo organizacijo nadzora in preprečevanje prevazanja nevarnih snovi po morju. Združene države Amerike so predlagale, da se prepove plovba vsem tankerjem, starejšim od 15 let. Tovrstna plovila, stara nad pet let,

bi morala pred uporabo zmeraj predložiti dokumente o primernosti za varno plobo. Greenpeace je ministre pozvala, naj v sporazumu določijo območja prepovedi prevoza nafte po morju in nafto nadomestijo z drugimi, za okolje manj škodljivimi viri energije.

Besedilo sporazuma, ki ga bo obdelala Evropska komisija, bi moralo biti na zahtevo ministrov predloženo že na naslednjem svetu ministrov za okolje in promet, ki bo marca letos. Svet pa naj bi dokument sprejel junija; za njegov sprejem zadostuje že navadna večina. Grčiji, edini državi dvanajsterice, ki že od nekdaj okleva pri odločitvah, povezanih z varstvom okolja in prometa, se zato ni potrebno pridružiti sporazumu, ce noče.

Francoska ministrica za okolje Segolene Royal je ponedeljkov sestanek označila za zgodovinski. »Evropa je s tem dokazala, da je njena politika vse bolj enotna,« je poudarila Royalova. Kot zahtevajo preostali ministri za okolje in promet evropske dvanajsterice, tokratni sestanek v Bruslju ni samo izraz nujnosti ob nedavnih dogodkih, pač pa bodo v prihodnje sprejeli se številne dodatne ukrepe za preprečevanje ekoloških katastrof. (Reuter)

Med zasедanjem ministrov ES so ekologi v Bruslju uprizorili protestno manifestacijo (AP)

AMERIKA

Začelo se je Clintonovo obdobje

TINA TIC / NEW YORK

NEW YORK - Pred skoraj 150 leti je Andrew Jackson naredil isto kot Bill Clinton pred nekaj dnevi: svoj dom v Washingtonu, ki je hkrati tudi predsednikov urad, je odprl za vsakogar, ki si ga želi ogledati. Neki kronist dogodkov je pred stotletjem in pol zapisal, da je množica ljudi tistega dne, 4. marca 1829, razbijala kroznike in kozarce in z blatnimi skornji ticala po preprogah, zofah in naslanjajih, trgala zavese in v gneci lomila pohištvo. Podoben dogodek se je pripetil pred nekaj dnevi, ko je Bill Clinton osebnostno sporočil množici, da si lahko vsakdo ogleda Belo hiso; vendar je bila samo gneča: nič ni bilo polomljenjo in umazanjo. V tem stoletju in pol se je predsedniška hiša obdala z gosto negovano travo in brezhibno očiscenimi potmi. Tisočem, ki so se stiskali po sobah in hodnikih, je novi predsednik, ki je s pomočjo megafona skušal vzpostaviti nekakšen red, sporočal eno samo misel: »Ta hiša je prav toliko vaša kot moja, vsi smo tu samo začasni stanovalci.«

Zgodilo se je čisto po ameriški. Si sploh lahko predstavljamo vse te tisoče ljudi, med njimi tudi celo vrsto posebnih vzpostavitev s spalnimi vrečami pod pazduhami, ki se prerivajo skozi Elizabetjsko palačo, da bi stisnili roko novemu francoskemu predsedniku in mu hkrati delili domace recepte, kako naj si ohrani zdrav glas? V tem temelju se potemtakem v 150 letih ta država ni prav nič spremenila, kar zadeva pojmovanje odnosov med prvim človekom in vsemi drugimi ljudmi te države, le da je bilo

Americanom tokrat prav malo mar, ali je prizor drenjanja nepoklicanih v Beli hiši vseh tujcem.

A zdí se, da kaj malo tujcev razume ta del »značaja« te države. Tudi tisti, ki so kar najbolj izobraženi in takšni, za katere bi lahko domnevali, da marsikaj vedo, tega ne razumejo. Če bi se na primer ne moglo zgoditi, da francoski obrambni minister med pogovori o bosanko-hercegovskih spopadih pred nekaj dnevi na 25. kanalu newyorske televizije izreče tudi stavek: »Marsikaj bi bilo drugače, če bi francoski narod vedel tisto, kar veva predsednik in jaz.« Američani si sploh ne morejo misliti, da bi se lahko državni funkcionarji, pa ceprav najvišji, sploh lahko hvallili, da vedo nekaj, česar ljudje ne vedo, in da zaradi tega »nekaj« to vednost držijo zase in se ne cutijo dolžne, da bi ga delili z volilci.

Cinik ki seveda lahko rekel, da »populistični« značaj huronskega slavlja v prestolnici ob zamenjavi v stanovančev v Beli hiši prej skriva kot razkriva razmerje moči v ameriskem vrhu. Seveda množični koncerti, parade, ognjemeti, prisega in drenjanje nepoklicanih po Beli hiši prikivajo tisti kratek hip, ko velikanska moč iz enih rok prehaja v druge. To se je zgodilo, ko je natanko ob 11.30 po vzhodnoameriskem času v navzočnosti Georga Busha in Billa Clintona predsednikov pomočnik, zadolžen, da 24 ur bdi nad kovčkom s šifriranimi povelji za vse nuklearne sile države, poveljstvo predal novemu predsedniku. Ta pa je, pol ure pred tem, ko je 20. ja-

nuarja z roko na Svetem pismu prisegel, dobil novo senco, senco, ki ga bo spremljala v naslednjih starih letih, ne glede na to, ali bo sedel v Ovalni sobi Bele hise ali pa polezaval na plaži. Ta prizor - v katerem bodo številni po pravici videli dejanski odnos skrajne sile - se je utopil v morju razbrzdane proslavljanja v prestolnici. Proslavljanja, na katerem se je vsaj za hip zdela, da so vsi zares enakopravni in da nekateri niso »enakopravnejši« od drugih.

A primer Zoe Baird, ki jo je Bill Clinton hotel za pravosodno ministrico, jasno prica o tem, da ne gre delati prehitrih zaključkov o tem, kako lahko močnega brez škode prezejo tisto, kar je opazil nekdanji kronist pustošenja predsednikovih soban.

Zoe Baird, sijajna pravica s placo 507.000 ameriških dolarjev pri Gi-

gantski Aetna Life and Insurance, je naredila tisto, »kar počnejo vsi«: najela je peruanski zakonski par, da ji pazi otroka doma, in to prijavila izseljenkemu uradu, ki ji je menda obljubil, da bosta Peruanka dobila dovoljenje za delo. Delala pa sta kljub temu brez dovoljenja (ki tudi nikoli ni prislo), njuna delodajalka pa tako nikoli ni placala davka. Davke je poravnala šele, ko so ji iz staba Billa Clintona poslali obvestilo, da so jo izbrali na visok položaj pravosodne ministrice.

Najprej se je zdela, da bo vsa zadeva utonila v pozabo. Politični bonton zahteva, da v prvih stotih dneh ni spodobno brez tehtnih razlogov nasprotovati novemu izbrancu v Beli hiši. Zlasti se, ko ima njegova stranka v obeh domovih kongresa prepričljivo večino. Celotno »konservativno« Wall Street Journal se je namrdnil

nad tistimi, ki so vso zadevo opisovali kot »kriminal visjih slojev«: ta »kriminal«, je zapisalo vodilno ameriško poslovno glasilo, nekemu zakonskemu paru omogoča, da dela tisto, kar najboje ve in zna, drugemu zakonskemu paru pa, da za svoje otroke s šolanjem zagotovi, da bodo lahko nekod delali to, kar zdaj delajo njihovi delodajaci. Zdelo se je, da bo Zoe Baird prisla »skozi«. Zasliševanje v kongresu je demokratični senator Joe Biden vodil tako, da je bilo imenovanje že skoraj potrjeno.

Na prizorišču pa so prišli tudi taksni, ki so, nepoklicani in brez vstopnic, prodrlji tudi v Belo hiso 21. januarja. Ni res, da smo vsi enakopravni, ce so nekateri enakopravnejši od drugih. Telefoni v Beli hiši so, kot pišejo, zvonili neprestano, na pisalnih mizah pa so se grmadila protestna pisma. Nobenega glasu v prid Zoe Baird. Najostrejšje obsojbe so, kot je videti, reporterji zabeležili prav iz najbolj neposredne sosesce hise v Connecticutu, kjer živi Zoe Baird. Zakaj naj bi premozna pravica lahko počela nekaj, česar si »navadni« državljani ne smejo privoščiti, četudi to počnejo »vsi«? Nesojeni ministri in nove-mi predsedniki po tem valu protestov ni preostalo nič drugega, kot tisto, kar sta storila: Zoe Baird je umaknila svojo kandidaturu, Bill Clinton pa jo je »z obzaložanjem sprejel«.

Potemtakem drenjajoča se množica v Beli hiši, tista iz pred nekaj dni in tista, bolj razbrzdana, ki je Belo hiso obiskala pred 150 leti - nista samo gle-

dališce ameriške demokracije. Ta tema si mogoče res zasluži knjigo ali vsaj daljši esej, saj je težko v novinarski rubriki popisati vse te ameriške »posebnosti«, ki nedvomno skrivajo v sebi globoke razlike med Evropo in Ameriko, in to kljub vsej povojni zunanji in površinski »amerikanizaciji« starega kontinenta. Se vedno ni drugega in boljšega pojasnila, zakaj se v Ameriki nikoli niso izoblikovale prepoznavnejše elite. Ameriško verovanje v številke, s pomočjo katerih se drugorazredni hollywoodski igralci ali neznani guverner majhne države lahko povzpnejo do Bele hise, se Evropejcem po vsej priliki zdi vulgarno prepričanje fatalizmu tržisce na vseh stvareh. Za egalitaristično nastrojeno Američane pa je to najboljše prepričanje; elite so jim malo mar.

Prav to je lahko spoznal novi predsednik ob praznovanjih, posvečenih njegovemu ustoličenju v minulem tednu. Inskint ga je povsem pravilno spodbodel, da je prezl strazarsje in radarje in po megafonu objavil, da lahko vsak prestopi prag Bele hise, naj ima vstopnico ali ne. V drugi pa je pozabil vprašati, kako bodo egalitaristično naravnani Američani reagirali na »drobno napako« v sicer brezmadežni karieri bodoče in nesojene pravosodne ministrice. To napako že drago plačuje: stab Billa Clintona se zaradi primera Zoe Baird ukvarja samo s tistimi opravki, ki jih zargon opisuje kot »operacijo zmanjševanja skode«, namesto da bi načrtoval, kaj vse naj uresniči v prvih sto dneh političnega »medenega meseca«.

ZDA / VLADA

Visoka funkcija prve dame

Hillary Clinton bo koordinirala delo večine ministrstev brezplačno

WASHINGTON - Ameriški predsednik Bill Clinton je svojo soprogo Hillary imenoval za predsednico posebne delovne skupine za reformo zdravstva. Zahteval je, da mu v stotih dneh pripravi svoje predloge za razpravo v kongresu. V tej funkciji bo Hillary Clinton usklajevala delo ministrstev za zdravstvo, za humanitarna vprasanja in vprasanja veterana, ministrstva za obrambo in ministrstva za gospodarstvo in zaposlovanje, prav tako pa tudi ministr-

stva za finance, urad za menedžment in proračun ter delo večjega števila svetovalecev v Beli hiši.

Hillary za svoje delo ne bo prejela plače ali kakšne druge prejemke. S tem se bo izognila morebitnim očikom in tako imenovani Kenedijevemu zakonu, ki prepoveduje vmesavanje predsednikovega rodstva v delo vlade.

Bill Clinton pa je v izjavi za tisk dejal, da je zelo vesel, ker je njegova soproga prevzela to funkcijo, in dodal, da bodo Američani

kmalu došli, da ima prva dama številne talente in sposobnosti.

Da je predsednikova soproga dobila tako visok položaj ni naključje, saj so vse prve dame Združenih držav Amerike v skladu s tradicijo prevzemale pomembne vloge pri urejanju socialne politike, izobraževanja in bile pobudnice številnih človekoljubnih akcij. Sicer pa se je Hillary že od študentskih let naprej zavzemala za zascito in izobraževanje otrok. (Reuter)

Hillary Clinton je svoj nov posel začela z obiskom šole za temnopolte otroke na Manhattanu (AP)

PRAGA - BRATISLAVA

Na Češkem Vaclav Havel na Slovaškem še nihče

Havel je bil nepričakovano izvoljen že sinoči, v Bratislavi pa se poslanci ne morejo sporazumeti

PRAGA, BRATISLAVA - Od 1. januarja letos, ko sta Češka in Slovaka postali samostojni državi, so v tork v njunih parlamentih prvič volili predsednika držav.

Na Češkem je moral parlament v tork prekiniti z delom zaradi neredov - pred njihovo hiso so se stopili pristasi Vaclava Havla in navijaci kandidata Republikanske stranke. Med tremi kandidati je imel bivši predsednik CSFR Havel vseeno največ možnosti. Njegovim protikandidatom niso pripisovali nobene možnosti, saj je neodvisnega Havla kandidirala konservativna vladna koalicija, ki ima v parlamentu kar 105 sedežev, vodi pa jo ministrski predsednik Vaclav Klaus. V večernih urah je bil Havel končno izvoljen:

prejel je 109 glasov, kar je osem več od potrebnega števila.

V Bratislavi 147-clanski parlament ni izglasoval predsednika države. Nobeden od starih kandidatov ni dobil potrebne tripetinske večine. Drugi krog volitev na Slovaškem bo v sredo.

Največ možnosti za zmago pripisujejo namestniku predsednika vlade Romanu Kovacu, kandidatu Gibanja za demokratično Slovaško, ki pa v parlamentu nima potrebne večine. Kovac je namreč v prvem krogu dobil 69 glasov. Za njegovega nasprotnika Milana Ftacnika iz Stranke demokatične levice, nekdanje komunistične partije, je glasovalo samo 30 poslancev. (Reuter)

Vaclav Havel (AP)

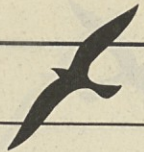
HAAG / EVROPSKO ZDRUŽEVANJE

Kohl meni, da bi bilo nujno pospešiti združevanje v okviru Evropske skupnosti

HAAG - Nemški kancler Helmut Kohl, ki je na uradnem obisku na Nizozemskem, je na tiskovni konferenci, ki jo je imel skupaj s svojim gostiteljem, nizozemskim ministrskim predsednikom Ruudom Lubersom, poudaril, da bi bilo potrebno z evropskim združevanjem pohiteti. Nemški kancler meni, da je mastrichtski sporazum o Evropski uniji uspel in da je dobra podlaga za nadaljevo integracije v prostoru Evropske skupnosti, potrebno pa bi ga bilo dodelati na številnih področjih. Dejstvo pa je, da

se zgodovina vrtil hitreje, kot so to pričakovali voditelji držav skupnosti. Kohl je mnenja, da evropsko združevanje ne bi smelo biti pretrgano, ker nekatere države skupnosti se niso potrdile sporazuma iz Maastrichta ali pa tega sploh ne nameravajo storiti. V Bruslju pa se je medtem Evropska komisija odločila, da bo ustanovila posebno delovno skupino, ki se bo ukvarjala s pripravi na pogajanja o sprejetju novih članic v Evropsko skupnost. Vodil jo bo danski diplomat Steffen Smidt, sestavljali pa jo

bodo strokovnjaki iz vseh držav skupnosti. Prva naloga te nove delovne skupine bo priprava pogajanj z Avstrijo, Švedsko in Finsko, ki so že pred časom zaprosile za članstvo v Evropski skupnosti. Pogajanja o vstopu teh držav v Evropsko skupnost naj bi se po napovedih uradno začela 1. februarja, ko se bodo v Bruslju sestali zunanji ministri držav skupnosti. Na seznamu čakajočih za sprejem v ES je tudi nekaj držav iz srednje in vzhodne Evrope, vendar bodo morale še nekoliko počakati. (STA, M. O.)

HRVAŠKA / PO OFENZIVI, KI JE ODPRLA POT V DALMACIJO

Hrvatje so si povrnili svoje ozemlje, svet pa jih za to dejanje obsoja

Hrvaška si najbrž ne more privoščiti širšega spopada, ker je njeno ozemlje razbito

Znani geopolitik mlajše generacije Duško Topalović si je na vprašanje, ki si ga je postavil decembra lani, ali namrec lahko Hrvaska z vojaško opcijo dobi nazaj svoja izgubljena ozemlja, odgovoril z: ne! To je utemeljil z vojskim razmerjem moči, z demografskimi dejavniki in z geografskimi stvarnostjo, pa tudi z domnevo, da bo ZRJ stratesko podprla t.i. Zahodno Srbijo, pri čemer Hrvaska ne more pričakovati spremembe stališča mednarodne skupnosti ni ti pomoci sosedov - Italije, Madžarske in Slovenije.

Danes, ko so hrvatske oborožene sile v oboroženi akciji uspešno prodrele do masleniškega mostu, ko je osvojen skoraj celotno »rožnato območje« zadarske občine, ko je vzpostavljena komunikacija Zadar-Musapstan-Murvica-Polnik-Kosedarje, ko je hrvatska vojska prisla v Črno, Islam Grčki, Novigrad in Rovanjško, ko je zemunsko letališče pod nadzorom in potekajo boji se za nekatere pomembne strateške točke, postaja to vprašanje zelo pomembno.

Hrvaška vojska je zavzela izjemno pomembne strateške točke: po eni strani je Zadru omogočila, da laže diha, odprti je promet med Dalmacijo in osrednjo Hrvaško. Dalmacija ni več otok, odprte so vse vrste komunikacij, tudi tiste, ki so potrebne za vojaške

operacije. In vendar: ali si sme Hrvaska zdaj, ko se je pokazalo, da sovrznikova moč vendarle ni tako jeklena, dovoliti obnovitev vojnega spopada, ki bi, kot menijo tudi najbolj znani hrvaški geopolitiki, postal vseobsežen, z nekaterimi značilnostmi totalne vojne.

Se naprej ostaja neizpodbitno, da je prostorska razmestitev srbske Krajine na hrvaškem ozemlju takšna, da Hrvaško ozemlje celovitost razbija in ga osamljenih otokov, s čimer so pretrgane logistične in vojaške operativne spone znotraj državne obrambe. Izolirana geografska območja Slavonije, osrednje Hrvatske in Dalmacije tako ostajajo prepustena sama sebi, medtem ko velikosrbsko operativno taktiko olajšuje dejstvo, da lahko na svojih najdaljših bojnih črtah zdaj zvečine uporablja obrambno taktiko in strategijo.

Morebitni ofenzivni nastop Srbov bi bil usmerjen na osrednji hrvaški trikotnik (Zagreb - Karlovac-Sisak) in na dve slavonski obrambni črti (Osijek-Vinkovci-Zupanja-Nasice-Djakovo-Slavonski Brod).

Kot morebitni cilj napada hrvaških sil je treba upoštevati ne samo krajine, ampak tudi karadžičevo tvorbo. To se se posebej nanasa na morebitni ofenzivni prodor Srbov proti osrednji Hrvatski in samemu Zagrebu, saj ima

bosansko oporišče svoje kordunsko-banijsko nadljevjanje za prodor proti Karlovcu in Sisku.

V takšni vojni nikakor ne bi bilo prizaneseno Zagrebu, saj bi njegovo uničenje hrvaški obrambi prizadejalo nepopravljive geografske in psihološke učinke. Zagrebško področje se zlahka znajde v doimetu daljinskih raket. Medtem se je tudi Hrvaška oborožila in je močnejše veliko verjetnostjo reči, da ima na voljo tudi raketo oborožitev, s katero lahko

GOJKO MARINKOVIĆ / ZADAR

strelja ne samo na Knin ali Banjaluko, vendar bi slo v tem primeru za totalno vojno do uničenja.

Vsiljuje se tudi vprašanje, ali lahko Hrvaška vzdrži tolikšno razkropljenost svojih vojaških kapacitet, ce vemo, da bi bila frontna crta razpotegnjena na več kot tisoč kilometrov, nekatere ocene pa govorijo tudi o številnem nesorazmerju tistih, ki bi jih lahko mobilizirali. Če pri tem upoštevamo tudi nasprotnikovo tehnično vojaško premoč je logično

tudi vprašanje, ali ne bi takšna obnovitev in nadaljevanje vojne hkrati pomenila tudi političnega in vojskega samomora Hrvatske.

Hrvaška bi bila izpostavljena sistematičnemu rušenju in strahotnim gospodarskim naprežanjem, skoraj celotno njeno ozemlje, morda z izjemo Istre in podravsko-medjimurske regije, bi bila fronta, medtem ko bi srbsko zaledje ostalo nedotaknjeno.

Tisti, ki zdaj poveljuje hrvaške uspehe v za-

ledju Zadra, so očitno vsa ta dejstva pripravljeni spregledati, obljublajo marsikaj, ne da bi mislili na to, da strateska zaletavost utegne imeti neprijetne posledice za hrvaško državnost.

Res je, da imajo ljudje ze vsega dovolj, da se je težko sprijazniti s tem, da Hrvatska kot celovito ozemlje ne obstaja, da so Srbi zavzeli strateske smeri od Zadra skozi Knin do Zagreba, kakor tudi od Zagreba proti Beogradu, in da se je to enkrat moralo končati. A kljub temu uspeh masleniške akcije ne bi smel zbujati lažnih upanj. Pri tem je vprašljiva tudi trditve Franja Tudmana, da bi konec vojne v BiH Hrvatski omogočil pridobiti nazaj svoja ozemlja.

Hrvaška je v zelo zapletenem položaju. Vanceovega nacrtu ne izvajajo, Unprofor je nemočen, Srbi se nočejo odreči svoji »pravi« do državnosti in do »že uresničene države«, nočejo sprejeti ponujene avtonomije v Kninu in Glini, po drugi strani pa Hrvaška vsaj zaenkrat nima nobenih možnosti, da bi se z vojaško močjo polastila svojih ozemelj.

Na vprašanje, kako naj ukrepa, je težko odgovoriti; zagotovo bo potrebovala veliko potrpljenja in politične modrosti, ce hoče, da se ji ne bi zgodilo tisto, na kar je pred letom dni opozarjal dr. Darko Đekić, hr-

vatski amabasador pri Kevsu: »Imeli smo priloznost, da bi s počasnejšim tempom izoblikovali državno strukturo, obrambni sistem in vse ustanove javne uprave, potrebne za uspešno vodenje države; lahko bi celo preobrazili gospodarski sistem, a postali smo žrtve lastnih frustracij in nestrpnosti.«

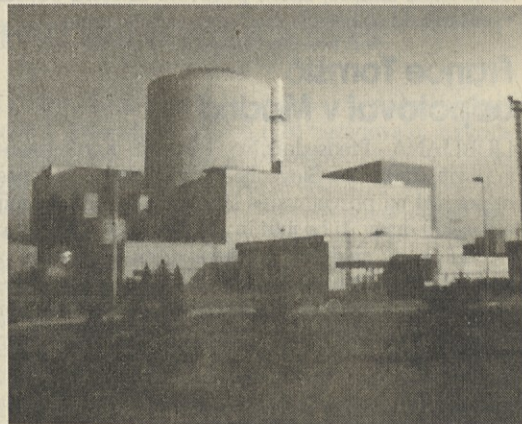
Hrvaški in bosansko-hercegovski problem pravzaprav pomenita celoto, kar je pokazala tudi zenevska konferenca, saj sta celota tudi v geopolitičnem smislu. Hrvatski zato ne preostane drugega, kot da je v Bosni previdna in pametna, saj iskra svetovnega spopada ne tli v Kninu, ampak v Sarajevu. Ali si sme potemtakem Hrvatska dovoliti spopade z Muslimani in spogledovanje s Srbi, kadar je govor o razdelitvi te, vsaj v besedah prijateljske in sosednje države. Potek zenevske konference prica o prizadevanjih, ki želijo vojno v Bosni končati za vsako ceno. Zelo verjetna pa je domneva, da bodo mednarodne sile, ce se bodo sploh vpletle, zgolj varovale mir na mejah velikosrbskih regionalnih tvorb, nikakor pa se ne bodo spuščale v osvobodilno vojno. Pravzaprav se je to na Hrvaskem zgodilo, zato je del svetovnih medijev hrvaško naravno pravico, da uvede red na svojem ozemlju, poimenoval agresijo.

NOVICE

Arkanovi zločini na Nizozemskem

AMSTERDAM - Srbski poslanec in poveljnik paravojaške Srbske narodne garde Željko Raznjatović-Arkan ima na Nizozemskem zajeto policijsko kartoteko, je sporočila policija v Amsterdamu. Arkan je maja leta 1981 pobegnil iz zapora na Nizozemskem, kjer je prestal 7-letno zaporno kazen. Obtožen je bil treh nasilnih ropov, nedovoljene nosnje orožja in groženj, je povedal tiskovni predstavnik policije Klaas Wiltling. Tezave s policijo je imel Arkan tudi v Belgiji, Nemčiji, na Švedskem in v Švici. (STA)

Dobro zavarovana JE Krško

ZAGREB - Zagrebški Slobodni tjednik v svoji zadnji številki piše, da je JE Krško zavarovana pred srbskimi napadi z raketenim sistemom Patriot. Srbski general Momir Talić je namreč pred nedavnim grozil, da bodo Srbi v primeru vojskega posredovanja v BiH z raketami napadli jedrsko elektrarno v Krskem. To bi povzročilo uničenje velikega dela srednje Evrope, zato so se Slovenija, Hrvaška, Italija in Avstrija dogovorile o nakupu protiraketnega obrambnega sistema Patriot. Italija naj bi naročila ta izredno učinkovit sistem v ZDA; baje je že namesčen v okolici nuklearke. (STA)

Nadaljevanje bojev v BiH

SARAJEVO - Srbske sile nadaljujejo z napadi na muslimanske in hrvaške položaje v Posavini, posebno močni topniški in pehotni napadi pa se vrstijo na stratesko pomembni Gradacac. O hudih bojih poročajo tudi s področja doline reke Drine, kjer je srbska stran z dodatnimi pošiljkami mostova in vojaške tehnike iz Srbije okrepila svoje položaje in začela močno protiofenzivo na področju Srebrenice. V Gornjem Vakufu sprte strani spustejo sklenjeno premirje, slišati je le občasno streljanje. Sarajevo so včeraj obstreljali ves dan in ubili 4 ljudi, 36 pa je bilo ranjenih. (Reuter, STA)

ISTRA / ZAKONSKE PREVARE

Novi zakon Italijanom ne daje veliko pravic

Italijanska manjšina se počuti ogoljufano

ENNIO OPASSI / PULJ

PULJ - Člani Izvršnega odbora Italijanske skupnosti iz Pulja, eno od najbolj množičnih združenj narodnosti na celotnem istrskem polotoku, ki združuje več kot 5.000 pripadnikov italijanske narodnosti, so ostro kritizirali najnovejši volilni zakon, ki ga je po hitrem postopku izglasoval hrvaški sabor konec minulega leta.

Po besedah uglednih predstavnikov italijanske skupnosti gre pravzaprav za zakon-prevaro (legge truffa), ki ne pravi prava napak nekdanjega komunističnega režima do pripadnikov avtohtone italijanske skupnosti. Ta najnovejši normativni akt se enkrat odrinja povsem na rob političnih in družbenih dogajanj pripadnike italijanske manjšine. Spor ni 18. člen tega zares čudnega normativnega akta namrec predvideva, da si bo vsaka avtohtona manjšina na Hrvaskem lahko zagotovila svoj sedež v novih lokalnih organih oblasti na ravni občine in mesta, a le v primeru, ce bo stevilo pripadnikov te narodnostne manjšine v tej občini večje od 8 odstotkov celotnega prebivalstva!

Položaj pa je se bolj paradoksalen zato, ker v tistih istrskih občinah, kjer živi italijanska manjšina, ob pretevaranju pripadnikov narodnosti in tako imenovane večinskega naroda niso upoštevali rezulta-

tov zadnjega popisa prebivalstva iz leta 1991, ampak popis iz leta 1981! Razlog je zelo preprost. Računajo, da se je leta 1981, se pravi v času trdega komunističnega režima v hrvaškem delu Istre in na Reki, samo 12.000 ljudi izjasnilo za pripadnike italijanske narodnosti. Po zadnjem popisu iz leta 1991, se pravi po padcu komunističnega režima, pa je bilo na Hrvaskem 22.000 pripadnikov italijanske narodnosti.

Aprila 1990, v času predvolilne kampanje v Pazinu, je dr. Franjo Tudman, takrat v vlogi predsednika HDZ, v svojem govoru poudaril, da bo v primeru zmage zagotovil popolno enakopravnost pri obravnavi nacionalnih interesov italijanske avtohtone manjšine v Istri.

Člani izvršnega odbora Italijanske skupnosti v Pulji so povedali, da je isti stavek izrekel septembra 1944 v Pazinu tudi Vladimir Bakarić, član operativnega staba hrvaškega antifašističnega sveta osvoboditve Hrvatske (Zavnoh) ob odločitvi o priključitvi Istre k Hrvatski! Zgodovina se potemtakem ponavlja, tematika pa ostaja ista, saj je položaj Italijanske manjšine na Hrvaskem se naprej postavljen pod vprašaj.

Člani izvršnega odbora Italijanske skupnosti v Pulji so se se naprej ogorčeni sprasevali,

kakšno vlogo pravzaprav igrajo takšna združenja italijanskih narodnostnih manjšin v novi samozvani demokratični hrvaški družbi? Odgovor je bil zelo preprost. Skupnosti Italijanov so pravzaprav brez politične identitete in kot takšne niso samostojen subjekt političnega odločanja. Ta hip lahko te skupnosti organizirajo le različna predavanja in sporna tekmovanja, nikakor pa ne morejo kandidirati svojih kvalificiranih predstavnikov v nove krajevene organe oblasti. To si lahko privoščijo samo politične stranke večinskega naroda. Pri tem delovanju sta se najbolj izkazala Istrski demokratski sabor (IGS) in Reska demokratska zveza (RIDS).

Ti dve politični formaciji sta doslej evidentirali več kot 40 pripadnikov narodnostnih manjšin za nove krajevene in regionalne organe oblasti, ki jih bodo volili v začetku februarja. Na področju Buj je IDS na vrh svoje liste postavil prof. Giuseppe Rota, predsednika Unije Italijanov, Reska socialnodemokratska zveza Hrvatske (SDSH), stranka znanega zagrebškega ekonomista Branka Horvata, pa je kandidirala za visoko funkcijo v novem županijskem zboru hrvaškega sabora uglednega književnika in publicista Giacoma Scottija.

BIH / BOSANSKA VOJSKA NI SAMO MUSLIMANSKA

Tri možnosti: demilitarizacija, tuji poseg ali pa vojna do iztrebitve

Intervju z namestnikom poveljnika vojske Bosne in Hercegovine Stjepanom Šibrom

JELENA LOVRIĆ / ZAGREB

ZAGREB - Mi nismo muslimanska vojska. Smo Vojska BiH - pravi Stjepan Šibor, namestnik poveljnika bosansko-hercegovske vojske, ki nosi oznako lilij. Ne morem vam povedati natančnih podatkov o narodnosti sestavi nase vojske, ker imamo pretrgane zveze, a v našem stabu je zdaj na primer 18,3 odstotka Hrvatov, se pravi več kot med prebivalstvom. V Zenevi je v vojaški delegaciji z nami tudi en Srb, v njegovi enoti pa je 35 odstotkov Srbov. Seveda je največ Muslimanov, kar je tudi logično, saj je muslimanski narod najštevilnejši; predstavlja skoraj 50 odstotkov prebivalstva, poleg tega pa je utrpel v tej vojni največ izgub, najbolj so ga mučili, posiljevali in klali. Ce bi se ravnali po zemljevidih, ki jih je v Zenevi ponudila hrvaška stran, in tistih, ki jih je izrisala srbska, bi Muslimanom ostala samo dvajsetina ozemlja.

Ali to pomeni, da Izetbegovičeva delegacija ne pristane tudi na Vance-Owneve zemljevide?

Te zemljevide utemeljno zavracajo tudi univerzitetni profesorji iz Bosnjskega inštituta v Zürichu, ki zatrjujejo, da je kakršnokoli razdelitev močje opraviti na temelju sedmih kriterijev, od katerih je samo eden etnični. Drugi so se: geografski, zgodovinski, gospodarski, komunikacijski, elektrodistributivni in kriterij vodotokov. Na temelju njihovih dokazov nikakor ni močje pristati na predlagane spremembe. Te so neizvedljive, saj na primer sploh niso upoštevali kriterija komunikacij, tako da med nekaterimi

predeli provinc sploh ni prometnic. Zlasti pa teh predlogov ni močje sprejeti tako, kot so si jih zamislili nekateri politiki, ki se govorijo o »srbskih« in »hrvaških« provincah, saj bi to pomenilo, da sprejemamo politiko etničnega čiščenja, celo več, da jo tudi sami izvajamo. Stvari so prignane do absurda; vse me spominja na podoben primer, ko so vodje SDS zahtevali, naj se po etničnem kriteriju razdelijo stolpnice v Sarajevu. V Zenevo so prihajala sporočila naših borcev vseh narodnosti, da niso za delitev, ampak za enotno BiH. Za življenje in za ljubezen je v Bosni tako kot nikjer druge potrebno troje: Muslimani, Srbi in Hrvati. Samo tako lahko Bosna živi.

Kako lahko razlozite spopade vaših enot s hrvaško vojsko v Travniku, Prozoru, Vakufu?

V vsaki vojni je tudi cela vrsta bedakov in spreprencev, ki ne prizaneajo nobeni strani. Tako je bilo

tudi v nekdanji osvobodilni vojni narodov Jugoslavije in tudi danes nam prizadejajo veliko škode različni lokalni vodje, nekateri med njimi znani kriminalci iz nekdanjih časov. Vem, da so za nekaterimi razpisane tiralice v starih ali petih državah. Oni so tisti, ki vojsko in ljudi hujskajo, da se pripravijo. V Prozoru je poveljnik HVO, ko je prislo do nekega spora, poklical na pomoč tanke in težko orožje, vsi pa so prepirani, da je pri tem skrajno pretiraval. V Novem Travniku so izbruhnila nesoglasja zaradi cistem z gorivom, ki so namesto na crpalko HVO prisle na crpalko Vojske BiH. Okrog tega so se spopadli, enega ubili, potem pa se je začela prava vojna, ki se ni končala tako kmalu, travme pa so ostale. Po neumnem je umrlo 50 ljudi, in ce se to zgodi v mestu, ki ima 6.000 prebivalcev, si lahko mislite, kaj to pomeni. Tudi v Gornjem Vakufu so začeli spore krajevni voj-

skovodje, ceprav v tem primeru riba smrdi pri glavi, se pravi pri našem Ministarstvu za obrambo.

Mislite bosansko-hercegovskega ministra obrambe Boza Rajica, ki je ukazal, naj se enote vaše vojske v »hrvaških provincah« podredijo poveljstvu HVO? Kako vidite prihodnje sodelovanje med Vojsko BiH in HVO?

Samo na en način: tako, da obrambni minister, ki so ga imenovali pred več kot mesecem dni, končno pride v Sarajevo in tako postane pravi minister države BiH, in ne samo hrvaških sil, da pod njegovim pokroviteljstvom oblikujemo skupni glavni stab, da postanemo ena vojska in da s skupnimi močmi izzenemo skupnega sovražnika.

Kako se po vašem lahko konča ta vojna?

Mislím, da obstajajo tri rešitve. Prvo predvideva devet zenevskih načel, po katerih naj se politiki dogovorijo, da se vsak prebivalec BiH vrne domov, in sicer s pogojem, da se teško orožje umakne, da pride do demilitarizacije, do organizacije volitev in da vojni zločinci za svoja dejanja odgovarjajo. To je najbolj optimistična rešitev.

Drugo možnost vidim v odpravi embarga na uvoz orožja oziroma v tujem vojskem posegu tam, kjer je to potrebno.

Tretja rešitev je vojna do končne iztrebitve. To je najstrašnejše, lahko traja zelo dolgo, zelo hitro pa se lahko razširi na celotno območje nekdanje Jugoslavije. Mislím pa, da svet vendarle ne bo dopustil, da bi se tukaj začela tudi tretja svetovna vojna.

SRBIJA / PASJE ŽIVLJENJE

Beograd - poln smeti

Oblasti so morale popustiti zahtevam stavkajočih

ZORAN JELIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - V ponedeljek zjutraj, ko so odšli na delo, so lahko Beograjanci videli in v celoti domeli, kaj se zgodi, ce mestna komunalna služba tri dni ne deluje. Mesto je povsod zasuto s kupi smeti, ki so največkrat nastale in razmetane, saj po njih brskajo najrazličnejši raziskovalci; ta zbirališča mestnih rezevov ciniki imenujejo Bozovičevi supermarketi.

Podoba je nadvse prepričljiva, ceprav ne bo dolgo trajala. Mestne oblasti so namrec popustile pred zahtevami stavkajočih ze v prvih jutranjih urah, zato bo kmalu sledilo pospeseno čiščenje in placevanje uličnih pometacev iz mestne blagajne. Mesto bo vsaj del teh strokov preneslo na prebivalce v visjo ceno za komunalne storitve, meščani pa bodo odlasali s placevanjem novih računov, dokler jih inflacija ne bo razvednotila. Tako se bo znova vse ponovilo, le da bo takrat stopnja inflacije se visja, indeks revščine pa tudi.

Zares nova je pri tem strajku odločnost stavkajočih in se bolj dejstvo, da je začela stavkati tista vrsta delavcev, ki jih ni težko nadomestiti. Javnost se na ulicne pometace največkrat spomni med prazniki. Takrat z njimi napolnijo praznične reportaze z obvezno zgodbo, kako jih lahko kmalu »dajo na cvelj«. Zdaj imajo oni sami in njihove družine strgane cvelje in prazne zelodce, v tem pa tici tudi pravi razlog neodjenljivosti smetarjev.

Dvoje olajšuje delo stavkajočim. Ni jim treba iskati dokazov, s katerimi bi podkrepili svoje zahteve, in na obzorju je nova eksplozija

cen oziroma dodatno zaostajanje realnih prihodkov. Prejšnji ponedeljek je bil dosezen lep rekord: 125 tisoč porazitvev v enem samem tednu! Inflacija je v prvih desetih dneh januarja 1993 zrasla za 46,6 odstotka in s tem pressegla celomesečno decembrsko inflacijo. Ze zdaj je mesečna kosarica hrane in pijace trikrat dražja od povprečnega zasluska striclanске družine. Drugo, kar gre na roko stavkajočim, pa je bolj psihološke in politične narave. Sociologi in politologi vse pogosteje ugotavljajo, da državna oblast izgublja svojo avreolo nedotakljivosti. Nic vec ne gre za nekakšno megljeno in nedoločno skupino ljudi, ki nesebično delujejo v prid prebivalstva. Ljudem se počasi odpirajo oči, da država ni več njihov servis. Ceprav tudi zdaj objokujejo case, ko je bilo od države močje dobiti vse - od solanja do dela, od stanovanja do pokojnine, ljudje vse bolj razumejo, nekateri pa se tega tudi spominjajo, da tisti, ki vse daje, lahko tudi vse vzame. Drugece povedano, podaniki počasi dozorevajo v državljane, ki hočejo imeti z državo čiste račune. Od države zahtevajo, da je zanje cim boljši in cim cenejši servis, sami pa hočejo zaslužiti in razpolagati s tistim, kar so si pridobili.

Strokovnjaki si ne delajo utvar, da gre za hiter preobrat. Dejstvo, da je strajk s komunalno službo stopil na ulico, ni argument zoper to. Povezava med ulico in vladajočim vrhom je običajno veliko tesnejša, kot je videti na prvi pogled. Smeti na ulici so zanesljivo znamenje, kakšno je stanje v resnici.

NOVICE

Peterle prevzel posle
zunanjega ministra

LJUBLJANA - Novi in dosedanja zunanji minister RS, Lojze Peterle in dr. Dimitrij Rupel, sta danes po ustaljenih navadah opravila predajo in prevzem poslov v Ministrstvu za zunanje zadeve. Minister Peterle je svojemu predhodniku izrazil pripravljenost, da mu ostaja na voljo za sodelovanje, nato pa se je seznanil s specifičnimi nalogami posameznih sektorjev in služb v MZZ. Na naslov novega zunanjega ministra je prislo precej pisnih in telefonskih čestitk iz domovine in tujine. Med drugim je Lojzetu Peterletu čestital tudi zunanji minister Republike Hrvaske prof. dr. Zdenko Skrabalo. V krajšem telefonskem pogovoru sta se oba zunanja ministra zedinila v tem, da je treba čimprej zaceti pogovore in biti odprta vprašanja, ki so nastala med obema državama.

France Tomšič
odpotoval v Madrid

LJUBLJANA - Predsednik Neodvisnosti - Konfederacije novih sindikatov Slovenije France Tomšič je danes odpotoval na posvetovanje sindikalnih konfederacij evropskih držav, ki bo jutri in pojutrišnjem v Madridu. Govorili bodo predvsem o reševanju krize v BiH in o problematiki beguncev. Menijo, da bi se širša mednarodna javnost morala aktivneje zavzeti za reševanje teh problemov, saj je to edina možna pot do hitrejšega konca vojne. (S. S.)

Tone Partljič zaprosil
za razrešitev

MARIBOR - Podpredsednik mariborskega izvršnega sveta za področje družbenih dejavnosti Tone Partljič je včeraj podal odstopno izjavo, v kateri je zaprosil za razrešitev s te funkcije do sredine februarja. Partljič je bil namreč izvoljen v državni zbor slovenskega parlamenta. (STA)

Pojasnilo

LJUBLJANA - V zadnjem odstavku prispevka pod naslovom »Država je dobila novo vlado« Ivanka Mihelcic med drugim piše tudi o včerajšnji seji vlade Republike Slovenije. Zapisano je tudi: »...precej manj zadovoljstva pa je bilo opaziti v reakcijah nekaterih drugih članov kabineta. Vzrok nezadovoljstvu naj bi tical v tem, da se ministri niso mogli povsem sporazumeti, kdo naj bi vodil katero izmed treh delovnih teles vlade. Po »prerekanju« so gospodarski resor vendarle zaupali Maksu Tajnikarju (ZL), javne zavode Slavku Gabru (LDS), državno ureditev in javno upravo pa Ivo Bizjaku (SKD).« V zvezi s tem daje Urad za informiranje pri vladi Republike Slovenije naslednje pojasnilo: »Na včerajšnji seji vlade ni bilo nikakršnega »prerekanja« o tem, kdo naj bi vodil katero izmed delovnih teles vlade. Člani vlade so sklep o ustanovitvi treh vladnih odborov in o imenovanju predsednikov in članov teh odborov sprejeli po kratki razpravi soglasno.«

ZASEDANJE DRŽAVNEGA ZBORA

Poslanci so spravili »pod streho«
kar osemnjast zakonov

So znižanja prispevnih stopenj za zdravstveno zavarovanje upravičena?
Sodniki dobili svoj zakon o plačah - Zelena luč za gospodarstvo

ALENKA L. JAKOMIN

Državni zbor je na včerajšnjem zasedanju sprejel kar osemnjast predlogov zakonov in precejšnje število predlaganih dopolnil. Med drugimi so bili sprejeti predlog zakona o poravnavanju odloženih davkov in prispevkov za podjetja, ki so družbeni kapital prenesla na Sklad Republike Slovenije za razvoj, predlog zakona o varstvu terjatev v postopkih preoblikovanja podjetij in drugih pravnih oseb ter predlog zakona o prevzemu določenih obveznosti podjetij, ki so družbeni kapital prenesla na Sklad Republike Slovenije za razvoj.

Največ pozornosti so poslanci posvetili prav tako sprejetemu predlogu odloka o stopnjah prispevkov za zdravstveno zavarovanje, saj so bila njihova mnenja precej deljena. Skupina poslancev - zdravnikov je namreč vložila dopolnilo, po katerem bi se morale prispevne stopnje povečati celo za več, kot je predlagal Zavod za zdravstveno zavarovanje. Upravičenost višjih stopenj so utemeljevali z nizkimi plačami zdravnikov in katastrofalnim položajem slovenskega zdravstva, pri čemer je Mateja Kozuh - Novak (ZL) opozorila na izpostavljenost zdravnikov nakupovanju. Predstavniki Slovenske ljudske stran-

ke in Demokratske stranke se prav tako niso strinjali z znižanjem prispevnih stopenj, medtem ko so predstavniki Liberalno-demokratske stranke pojasnjevali, da bo znižanje stopenja razbremenilo podjetja, saj, tako Zoran Thaler, so prav te največje breme gospodarstva. Odlok, ki narekuje znižanje teh stopenj (prejšnje, previsoke, ki jih je določil stari parlament, so imele za posledico visoke finančne presežke Zavoda za zdravstveno zavarovanje) so poslanci sprejeli.

Z manjšimi dopolnitvami so poslanci včeraj sprejeli tudi predlog zakona o Agenciji za prestrukturiranje in predlog zakona o Skladu za razvoj, kakor tudi predloga zakona o Slovenskem odškodninskem skladu ter Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov, ki dopolnjujeta zakon o denacionalizaciji. Proti koncu zasedanja so prizgali zeleno luč tudi zakonoma o plačah ustavnih sodnikov ter o sodniških plačah in drugih prejemkih. Hkrati so zavrnili dopolnila na predlog zakona o sodniških plačah, po katerem naj bi enaki kriteriji veljali tudi za sodnike za prekrške.

Dogovorili pa so se, da

do konca junija pripravijo celovite rešitve za vse sodne veje, saj sta včeraj sprejeta zakona pač le nujna rešitev za prehodno obdobje. Kar se so-

dnjskih plač tice, zakon odsele striktno določa njihovo osnovo, ki znaša 30.236 tolarjev, povečuje pa se na osnovi rasti življenjskih stroškov in zi-

vljenjskih potrebščin. Sodniški dodatek zaradi nezdružljivosti sodniške funkcije z drugimi funkcijami znaša od 15 odstotkov za prvostopenjskega sodnika do 25 odstotkov za vrhovnega sodnika.

Foto: Jože Suhadolnik / TRIO

NESOGLASJA V PARLAMENTU

Na zasedanje Sveta Evrope
gre stara delegacija

Zaradi nezmožnosti dogovora zamudili rok za prijavo

IVANKA MIHELČIČ

Kdo bo predstavljal Slovenijo v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope? S tem vprašanjem sta se dobra dva dneva ukvarjala tako časovno delovno telo državnega zbora, ki v katerem so se zbrali vodje poslanskih skupin, da bi predloge medsebojno uskladili, kot tudi komisija za volitve, imenovana v administrativne zadeve (KVIAZ), ki v zboru igra vlogo uradnega predlagatelja potencialnih kandidatov tudi za to institucijo. Obe telesi sta se večkrat sestali, medtem zasedanja predlagatelja potencialnih kandidatov tudi za to institucijo. Obe telesi sta se večkrat sestali, medtem zasedanja predlagatelja potencialnih kandidatov tudi za to institucijo. Obe telesi sta se večkrat sestali, medtem zasedanja predlagatelja potencialnih kandidatov tudi za to institucijo.

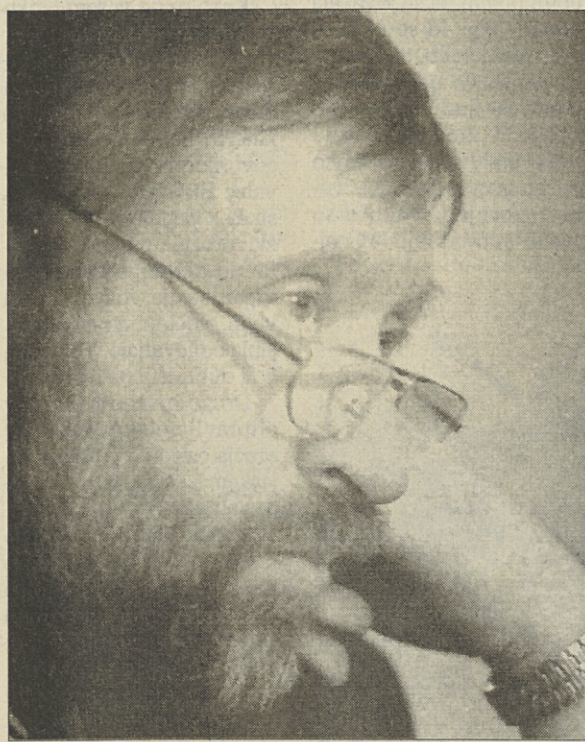

Foto: Srđan Živulović / TRIO

na. V njej sta namreč Tone Persak in Borut Pahor, tretji član Ivo Bizjak pa ne bo odpotoval, ker je od ponedeljka minister v novi vladi. Takšen predlog bo KVIAZ danes posredoval zboru, hkrati pa mu bo predlagal, da imenovanje nove delegacije umakne z dnevnega reda, dokler ne bodo oblikovana stalna delovna telesa zbora, predvsem komisija za mednarodne odnose, ki je pravzaprav najbolj pristojna za oblikovanje takšnih in podobnih predlogov.

V ozadiju te odločitve tiči dejstvo, da se stranke nikakor ne morejo dogovoriti, kdo naj bi sploh bil v delegaciji. Pri oblikovanju predlogov zanj so trčili ob

dva problema. Prvi je ta, da naj bi v tej pomembni instituciji »pokrivali« tri najpomembnejše interese: liberalne, socialdemokratske in konzervativne, drugi pa je ta, da je izid naših decembrskih volitev tako zamešal strankarske karte, da le te, žal, ne ustrezajo vzorcem iz Strasbourga. Pri nas pac steje le, kdo je v poziciji in kdo v opoziciji. Zato so se že v ponedeljek vodje poslanskih skupin dogovorili, da naj bi dve mesti pripadli poziciji, eno pa opoziciji, včeraj pa so dorekli, da opozicijo predstavljata prenovitelj Borut Pahor v imenu Združene liste in Jaka Zlobec v imenu LDS (za to mesto sta se potegovala še France Cernelic, SKD, in Vitodrag Pukl, SDSS). Mesto tretjega delegata so prepuščili opoziciji, ki pa se nikakor ni mogla dogovoriti, kdo naj ga zasede. Demokrati so vztrajali, naj bo to Dimitrij Rupel, saj je vendarle bil zunanji minister poltretje leto (»Ce za to niste zainteresirani, bom vstal in sel...«), ljudska stranka se je zavzemala za Ludvika Toplaka, nacionalna za Polono Dobrajc, Zelena pa za Bojana Korosca. Opozicijski predstavniki so se nato še enkrat sesli in se dogovorili za popolnoma drugačen predlog: naj dve mesti pac zasede opozicija (Rupel, Korosec), eno mesto pa pozicija... Soglasja, kajpada, ni bilo. Kot se je malo kasneje izkazalo, celo med samo opozicijo ne, saj je pri svojem kandidatu se naprej vztrajala tudi ljudska stranka. Zato bo vsa zadeva, kot kaže, doživela epilog sele

čez čas. Zdaj, ko so zamudili rok za oblikovanje delegacije, ki se bo udeležila februarске seje Sveta Evrope, jim je pravzaprav vseeno, kdaj jo bodo imenovali, po kakšnih načelih in s kakšnim dogovorom.

»Boj« bo gotovo hud, saj opozicija prihaja do spoznanja, da jo vladna koalicija počasi, toda učinkovito eliminira z vseh pomembnejših položajev, ki bi jih lahko zasedla, morda vsaj pri vodenju določenih delovnih teles državnega zbora. Ta se niso oblikovana; zbor je doslej imenoval le KVIAZ, mandatno - imunitetno, poslovniško komisijo in komisijo za ugotavljanje nezdružljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitveno dejavnostjo, čaka pa ga še vrsta drugih. Vodje poslanskih skupin se bodo na to temo sestali že ta petek, kratka anketa med strankarskimi predstavniki pa kaže, da za zdaj nimajo enotnih kriterijev glede tega, koliko teh teles naj bi sploh bilo.

Mnogi se zavzemajo, da jih je vsaj toliko, kolikor je vladnih resorjev, drugi pravijo, da so nujna združevanja področij, tretji pa (predvsem SLS), da bi jih moralo biti celo več, saj so ministristva združila dokaj široka področja. Glede vodenja teh teles pa so »apetit« različni in tudi »spremenljivi«. LDS denimo zadržuje mednarodni odnosi in finance; prav tako DS, poleg tega tudi nadzorne komisije; SKD in ZL socialna in gospodarstvo; ZS varstvo okolja, znanost in zdravstvo; SNS nadzorna telesa; SLS kmetijstvo in nadzor nad delom VIS, SDSS pa notranja politika in sociala.

STRANKE / SNS - NE LEVO NE DESNO

Jelinčič: predvolilne
obljube uresničujemo

Zaradi neprijetnih vprašanj naj bi skušali onemogočiti SNS - V stranki vse pod kontrolo

BOSTJAN LAJOVIČ

»Preprosto ne moremo pomagati, da so družine nekaterih gospodov dadasnje vlade in njihovih hlapcev belogardistično in domobransko usmerjene in jih boli to, da pri nas zamen poskušajo dobiti zaslobo.« Tako je Zmago Jelinčič, predsednik Slovenske nacionalne stranke, začel včerajšnjo tiskovno konferenco, na kateri naj bi pojasnil svoja stališča do pisanja nekaterih slovenskih dnevnikov v zvezi s pismom Ludvika Klavsa.

Ta je zapisal, da je Jelinčič pravzaprav sodelavec službe državne varnosti, ki ga je poslala slovenska levica, da bi obvladal desnico, in se tako obdržala na oblasti. Jelinčič je novinarjem razdelil kopijo odstopne

izjave Ludvika Klavsa, ki se je od SNS poslovil že 9. decembra lani, kljub temu pa se vedno nastopa v imenu strankinega sekretarja za informiranje. Vse to kaže na »organizirano delovanje nekaterih v slovenski vladi in tudi zunaj nje proti SNS, ki se je bojijo, ker dosledno uresničuje predvolilne obljube«.

Jelinčič je nato nastel dosedanje pobude njegove stranke, zaradi katerih »so bili pogledi iz poslanskih klopi vse prej kot prijazni.« Glede Klavsovega pisma in zapisov z zvezi z njim v javnih občilih je Jelinčič omenil, da nekateri novinarji »ne vedo, kje je me-

ja dobrega okusa«. Glede zalitev treh članov SNS, ki jih omenja Klavsovo pismo (Jelinčič - mati in sin, Polonca Dobrajc), je Zmago Jelinčič napovedal tozbe.

V odgovorih na številna novinarska vprašanja je predsednik SNS povedal, da zelo ceni zasluge gospoda Janše, vendar ne smemo pozabiti, da so recimo generala Schwarzkopfa in Winston Churchilla nemudoma upokojili, potem ko sta zmagala v vojni. Sebe in svoje stranke ne pristeva med skrajno desnico, glede stanja v poslanski skupini SNS v državnem zboru pa je zatrdil, da tam vlada »harmonija«, prav tako ne ve ničesar o kakšnem izrednem kongresu SNS.

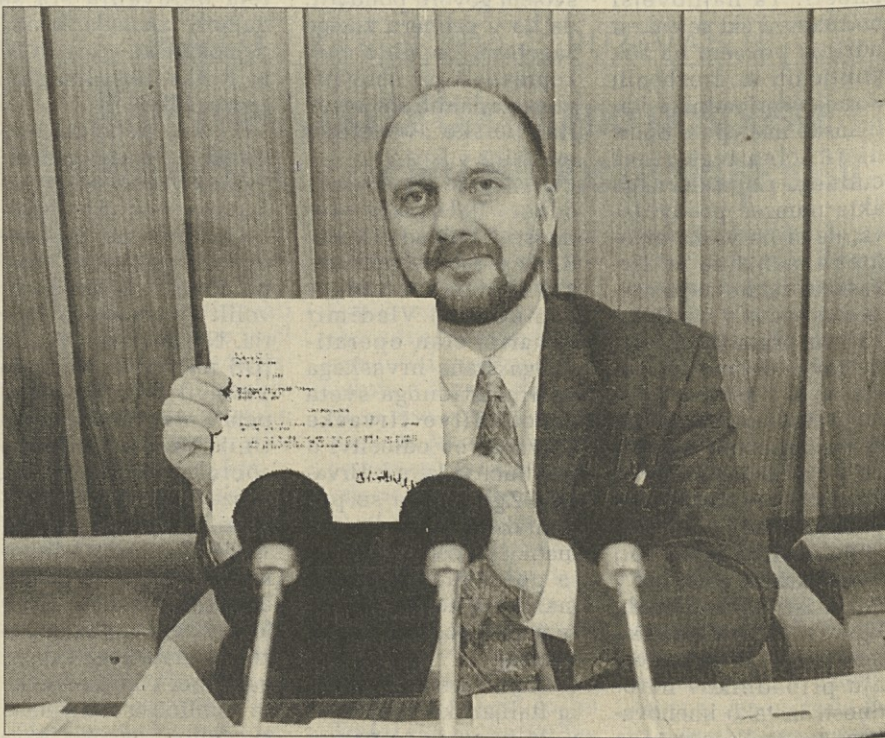

Foto: Jože Suhaadolnik / TRIO

PREMOŽENJE POSLANCEV

Prvič oster
nadzor

Funkcionarji ne bodo smeli sprejemati niti daril

TANIA STARIC

Državljan, ki bo ugotovil, da poslanec, minister ali sodnik, skratka funkcionar, ki ga pozna, zivi sumljivo razkošno, bo lahko pri pristojnem parlamentarnem telesu vložil prijavo, ali natančneje lahko bo zahteval preiskavo o izvoru premoženja omenjene osebe.

Po zakonu o nezdružljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo morajo namreč po novem vsi funkcionarji parlamentarni komisiji, ki jo je v ponedeljek imenoval državni svet, predložiti podatke o svojem premoženjskem stanju. To pomeni, da morajo pred nastopom funkcije navesti vse pridobitne dejavnosti, dati podatke o svojih nepremičninah, premoženju, o gospodarski družbi, podjetju, zavodu, poklicu oziroma drugi zasebni dejavnosti, oznaki firme ter podatke o deležih in vrednosti. V poseben vprašalnik morajo vpisati tudi podatke o svojih denarnih sredstvih, vrednostnih papirjih, pa tudi dolgovih in jamstvih. »Prijaviti« morajo tudi premoženje in dohodke svojih družinskih članov. O spremembah svojega premoženjskega stanja mora funkcionar sporočati vsaki dve leti in posebej se enkrat po izteku mandata. Če pristojna komisija ugotovi, da je kdo živel izrazito bolj razkošno, kot bi mogel s svojo plačo, da je skratka med svojim mandatom obogatel na nezakonit način, lahko zahteva parlamentarno preiskavo,

vloži obtožnico pred ustavnim sodiščem, v skrajnem primeru pa krivec izgubi svoj ministrski ali poslanski položaj. Takšna oblika nadzora je sicer običajna v evropski parlamentarni praksi, pri nas pa smo seveda šele na začetku. Poslanci prejšnje skupščine so lahko ostali zaposleni v starih službah, lahko so delali tudi pogodbeno, lahko so postali tudi svetovalci v podjetjih ali člani upravnih odborov v gospodarstvu. To posledic ne bo več mogoče. Ministri in poslanci ter njihovi družinski člani ne bodo smeli sprejemati niti daril, ki bi lahko bila povezana z opravljanjem njihove funkcije. Skratka, ceprav v parlamentu priznavajo, da se ni čisto jasno, kako bodo omenjeni nadzor izvajali, je obenem jasno, da si državni funkcionarji vendarle ne bodo mogli privoščiti najhujših ali najbolj očitnih oblik korupcije. Parlamentarni komisiji, ki bo nadzorovala spoštovanje zakona o nezdružljivosti opravljanja javne funkcije in pridobitne dejavnosti, predseduje Ciril Pucko, njeni člani pa so še Metka Karner-Lukač, Rafael Kuznik, Jože Lenič in Milos Pavlica. Poslanci naj bi komisiji oddali podatke o svojem premoženju najkasneje do 10. februarja. Seveda bo tudi po tem datumu ostala skrivnost, kdo je najboljši poslanec; ti podatki bodo namreč varovani - po zakonu o varstvu osebnih podatkov.

INTERVJU - VALENTIN INZKO

Ko po vsej srednji Evropi gradijo mostove, ne smemo ostati ob strani

IVAN LUKAN

Ena najvidnejših osebnosti slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, dvorni svetnik dr. Valentin Inzko, je pretekli teden obhajal 70-letnico svojega bogatega življenja. Priznani solnik, publicist, dolgoletni narodni voditelj (bil je soustanovitelj in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev), ter cerkveni funkcionar je skozi desetletja na vodilnih mestih sooblikoval razvoj slovenske manjšine na Koroškem in za svoj doprinos k boljšemu sožitju med manjšino in večino večkrat bil odlikovan z visokimi priznanji. V pogovoru za Republiko je Valentin Inzko zavzel stališče do aktualnih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti in vprašanje sožitja med obema narodoma na Koroškem.

Gospod Inzko, kako ocenjujete sedanjost težko politično in strukturno krizo, skratka hudo razdvojenost slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem?

Boli me, da je prislo do tako velikega razhajanja med obema političnima organizacijama, torej narodnim svetom koroških Slovencev in Zvezi slovenskih organizacij. To taradi tega, ker je vedesetletno delovanje obeh organizacij vendar dokazalo, da je, kljub vsem razlikam na ideološki in politični ravni, sodelovanje bilo možno in da je prislo nazadnje do skupnih gledanj tu-di tam, kjer so bile razlike na vi-dez celo prevelike.

To je bilo. Toda kako naprej? Si želite ohranitev obstoječih struktur s pozitivitvijo funkcionalnega Koordinacijskega odbora?

Koordinacijski odbor obeh organizacij je dobro funkcioniral in je treba priznati, da smo koroški Slovenci potom politike obeh osrednjih organizacij v casu, ko je bilo to sodelovanje iskreno, za koroške Slovence veliko dosegli. Kdor danes misli, da so te politične strukture zastarele, ima seveda demokratično pravico, si ustvarjati tozadevno svoje mnenje.

Priznam, da se veselim, da predvsem mladina zelo kritično presoja vrednost sedanjih slovenskih struktur, toda kljub temu je treba videti, kaj vse sta obe osrednji organizaciji v preteklih desetletjih dosegli. Ne smemo tudi pozabiti, da tako avstrijska kot koroška deželna vlada in vsi politični faktorji v Avstriji priznavajo narodni svet in Zvezo slovenskih organizacij kot legitimni zastopnici koroških Slovencev.

Kaj pravite k etnični zbornici, kot jo sedaj predlagata narodni svet koroških Slovencev in Enotna lista?

Ko je bil v razpravi takozvani Pernthalerjev model kot neko skupno zastopstvo koroških Slovencev, sem bil proti temu modelu. To zaradi tega, ker je predvideval, da bi tudi nemško govoreci deželani, na primer pri deželnozborskih volitvah, imeli možnost voliti slovensko zastopstvo. Na tak model, ki bi Nemcem dal možnost vplivanja na to, kakšno naj bi bilo slovensko

narodno predstavništvo, seveda nisem mogel pristati in tudi danes ne pristanem. Proti Pernthalerjevemu modelu sem se izrekel tudi kot zastopnik Cerkve v Svetu za slovensko narodnostno skupnost pri uradu zveznega kanclerja na Dunaju.

Pernthalerjev model etnične zbornice za vas torej ni sprejemljiv. kaj pa z zahtevu po samostojnem zastopstvu koroških Slovencev v koroškem deželnem zboru?

Ko se je Mlada Enotna lista (EL), torej mladina, obrnila name, da bi podprl akcijo za samostojni nastop koroških Slovencev pri deželnozborskih volitvah oz. za skupno zastopstvo koroških Slovencev, sem se ji radovolje pridružil s podpisom, ker predvideva izvolitev skupnega slovenskega predstavništva postopanje na drštenopravnih osnovi. To je nekaj čisto drugega kot Pernthalerjev model.

Glede kandidature slovenske narodnostne liste bi poudaril, da stojim na stališču, da je želja po samostojnem nastopanju koroških Slovencev pri volitvah v deželni zbor zdrava, ker je treba z mobilizirati za take volitve celoten teren, se pravi ves rezervoar slovenskih volilcev in to v trenutku, ko dejansko od leta 1949 naprej koroški Slovenci nismo bili v stanu, zaradi prenizkega števila glasov, izvoliti zastopnika koroških Slovencev v deželni zbor. Skratka: ta samozavest v današnji mladini je nekaj tako močnega, v bodočnost usmerjajočega, da sem se zah-tevi pridružil.

Strinjam se tudi z zahtevo, da na Koroškem ne bi bilo več volilnih okrajev, marvec samo eden, ter tudi z zahtevo, da bi bil procentni ključ cim nižji. Taka ureditev bi dejansko olajšala vstop koroškega Slovencev oz. koroške Slovenke v deželni zbor. S tem v zvezi bi rad poudaril, da bi moral to zahtevo podpreti vsak koroški Slovenec, ne glede na to, ali pri volitvah potem voli narodnostno listo ali ne.

Iz vašega odgovora je možno razbrati, da ste le za neko obliko narodnostne oz. etnične zbornice.

Narodnostno oz. etnično zbornico jaz osebno ocenjujem kot močno politično vizijo. Vendar sem mnenja, da bi se za tak ko-

rak mogli koroški Slovenci samo tedaj odločiti, če bi se Narodnemu svetu posrečilo, pridobiti tudi Zvezo slovenskih organizacij, to se pravi slovensko levico. V drugacnem primeru bi postal jarek med koroškimi Slovenci se večji, kot ga je povzročil po drugi svetovni vojni komunistični režim v Jugoslaviji.

Da ne bi postal jarek med koroškimi Slovenci oz. slovensko desnico in slovensko levico na Koroškem se večji, je potreben dialog in politični razum. Ste optimist?

Vsi koroški Slovenci, ne glede na politično ali ideološko usmeritev, se priznavamo k eni in isti zgodovini koroških Slovencev oz. slovenskega naroda. Vsi koroški Slovenci živimo iz iste kulturne, duhovne dediščine. Vsi koroški Slovenci se priznavamo k eni in isti narodni identiteti. Vsi koroški Slovenci vemo, kako deluje v nas negativno vse to, kar se je dogajalo z nami za casa nacizma, kar se je dogajalo po letu 1945 na politični ravni med koroškimi Slovenci, ko nismo bili v stanu, že takoj, ko je nastala druga republika, nastopiti pri volitvah s samostojno slovensko listo in ko nismo razumeli, kaj pomeni zastopnik koroških Slovencev v koroški deželni vladi, ki smo ga tedaj imeli v osebnosti dr. Joska Tischlerja in ga zelo lahkomišelnostno zaigrali.

Vse to nam je znano, tako kot so nam znani dosežki, ki smo jih koroški Slovenci na raznih področjih dosegli. kakšna razlika je potem se med temi, ki delujejo v Narodnem svetu in med temi, ki delujejo v Zvezi slovenskih organizacij ali kakšni drugi politični ali kulturni ustanovi?

Mislím, da se na vseh teh ravneh vendarle vsi dialog in da je prisotna močna želja po konsenzu. Potrebno je sedaj, da bi se Slovenci na teh ravneh zblizevali naprej, pri čemer se zavedam, da tu ne more biti spektakularnega rezultata. Gre namreč za proces, pri katerem moramo zelo potrpeti, pred ocmi pa vedno imeti zblizevanje.

Dejal bi, da nas v tak dialog navsezadnje sili tudi razvoj v Evropi, kajti koroški Slovenci ne smemo stati ob strani, ko v celotnem srednjeevropskem prostoru gradijo mostove in skušajo premestiti veliko večjih in neprimerljivih težav. Napočil je torej cas, da Slovenci iščemo obliko, ki bo premostila jarek, kateri je nastal z diskusijo okoli etnične zbornice. Zdi se mi, da se obe osrednji organizaciji zavedata nevarnosti, in da se skušata v marsičem previdneje postopati.

Tu bi omenil sodelovanje med Narodnim svetom in Zvezo slovenskih organizacij v sosesetu za slovensko narodnostno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju. To sodelovanje je tako pozitivno, tako razveseljivo, da sem optimist, da bo prislo spet do odkritega sodelovanja oz. dialoga med obema političnima organizacijama koroških Slovencev.

nister Mock pa je v razgovoru za nek francoski dnevnik menil, da bo referendum podpisalo okrog 600 tisoč Avstrijk in Avstrijcev. Po anketi dunajskega Galup-instituta pa je kljub visoki mobilizaciji demokratičnega tabora računati z nad 800 tisoč podpisi. Rok za vpisovanje se je začel v ponedeljek in traja se do 1. februarja. Za obravnavo "ljudske zahteve" v avstrijskem parlamentu je potrebnih 100 tisoč podpisov.

DUNAJ / VLADA

Prvi koraki Avstrije v Evropsko skupnost

Odobrili so smernice za pogajanja z Brusljem
Nevtralnost ni ovira

DUNAJ - Avstrijska zvezna vlada oz. ministrski svet je včeraj po pričakovanju odobril pogajalsko linijo Avstrije za pristop na pogajanja v Evropsko skupnost. Ta se bodo začela že 1. februarja letos. Kancler Vranitzky in zunanji minister Mock sta s tem v zvezi poudarila, da je cilj Avstrije, da postane polnopravni partner v procesu evropske integracije.

Kot smo v včerajšnji izdaji Republike poročali, v avstrijski zvezni vladi ni bilo nikakršnih nesoglasij glede skupne formule o nevtralnosti in vstopu v ES, saj sta tako Vranitzky kot Mock zastopala isto pozicijo, namreč da Avstrija lahko postane polnopravna članica Evropske skupnosti, brez da bi se hkrati morala od-povedati svoji trajni nevtralnosti. Oba politika sta po včerajšnjem zasedanju ministrskega sveta se posebej poudarila, »da avstrijska nevtralnost ni v nasprotju z dolobcami, ki so zapisani v Maastrichtovem sporazumu«. Nadaljnje pomembne točke v pogajanjih z Evropsko skupnostjo so načelna pripravljenost Avstrije, da prevzame skupno pravno stanje Evropske skupnosti ter pripravljenost za aktivno sodelovanje

pri oblikovanju skupne zunanje in varnostne politike v okviru Evropske unije.

Ministrski svet je nadalje sklenil, da se s pristopom Avstrije v ES ne smejo poslabšati že doseženi standardi na področju zascite okolja, ter da ne sme priti do razveljavitve zakona o pre-povedi jedrske energije. Prav tako Avstrija vztraja pri spoštovanju tranzitne pogodbe z ES, katero je Avstrija sklenila leta 1991 in ki velja

do konca tega desetletja.

Poseben poudarek bo avstrijska delegacija pod vodstvom zunanjega ministra Aloisa Mocka dala tudi ohranitvi samostojne socialne politike ter kmetijstvu. Za slednjo točko je poudarjena zahteva po ohranitvi malopodjet-niskih struktur. Kancler in zunanji minister sta v zvezi s kmetijstvom tudi poudarila, da bo treba z Evropsko skupnostjo doseči prehodne resitve.

NAPOVED ZERNATTA

1993 je na Koroškem »leto kmetijstva«

CELOVEC - Koroški deželni glavar Christof Zernatto in predsednik kmetijske zbornice Walfried Wutscher sta na tiskovni konferenci leto 1993 proglasila za »Leto kmetijstva. Oba politika sta bila mnenja, da je treba dvigniti ugled kmetijskega prebivalstva v deželi ter hkrati nakazati njihov pomen v družbi in v gospodarstvu. V okviru »Leta kmetijstva« je predvidenih več informativnih prireditvev, zacetek informacijske kampanje pa bo 15. februarja v Sentvidu ob Glinji.

V zvezi s pogajanjí Avstrije o vstopu v Evropsko skupnost sta Zernatto in Wutscher zahtevala, da mora vlada avstrijskim kmetom zagotoviti najmanj povrnitev izgub, ki jim bodo nastale zaradi nižjih cen v Evropski skupnosti. Te izgube bodo po najnovejših ocenah znašale skoraj 8 milijard silingov.

»Če vlada odškodnino v tej višini ne bo zagotovila, potem tudi ni pričakovati pozitivnega stališča kmetijskega prebivalstva pri plebiscitu o vstopu Avstrije v Evropsko skupnost«, sta poudarila politika.

NOVICE

Industrija ukinila finance za FPÖ

DUNAJ - Franz Ceska, generalni sekretar Avstrijske zveze industrijalcev, je konec preteklega tedna napovedal, da bo zdaj tudi zvezna organizacija industrije - tako kot sta teden poprej že napovedali deželni skupini na Tirolskem in Salzburškem - ukinila svoje dodelanje prispevke (sofinanciranje stranke) za FPÖ. Tudi dunajska deželna skupina industrijalcev je napovedala podoben ukrep. Kot poglobiten povod za to odločitev, tako Ceska, predstavniki avstrijske industrije navajajo odklonilno drzo Haiderjevih svobodnjakov proti avstrijskemu pristopu k Evropski skupnosti ter svobodnjaški referendum proti tujcem. Ceska: »Industrija in gospodarstvo potrebuje ta tuje delovne sile!«

1992 slabo vzdušje za ES

DUNAJ - Leta 1992 je navdušenje Avstrijcev za pristop k Evropski skupnosti (ES) nazadovalo, sporoča državna sekretarka Brigitte Ederer, ki je pri uradu zveznega kanclerja pristojna za vprašanja evropske integracije. Reprezentativne ankete povprasevalnega inštituta IFES to potrjujejo. V januarju 1989 je 30 odstotkov Avstrijcev bilo mnenja, da se bo avstrijski življenjski standard po pristopu k ES dvignil. V novembru 1992 je to verjelo le še 11 odstotkov povprašanih. Tudi popularni argument o znizanju cen za potrošniške produkte po avstrijskem pristopu k ES ne prepričuje več: 1989. leta je 54 odstotkov povprašanih to se verjelo, konec 1992. leta pa samo še 11 odstotkov.

Pet trupel ob avtocesti

DUNAJ - Delavci cestne uprave so v torek zjutraj blizu Leobersdorfa na parkirišču južne avtoceste našli trupla petih Tamilcev iz Sri Lanke. Gre za moske med 20 in 30 let, ki so dan prej z letalom pristali na dunajskem letališču. Po podatkih policije pri moskih niso ugotovili nikakršnih vidnih poškodb ali znakov nasilja, tako da bo vzrok za smrt Tamilcev znan sele po obdukciji trupel.

Spet velika koalicija na čelu z županom Stinglom

GRADEC - Svobodnjaki po vsej verjetnosti v stajarski prestolnici ne bodo zasedli mesta župana. Konservativna Ljudska stranka se je včeraj jasno izreкла za nadaljevanje velike koalicije s socialdemokrati, na čelu z županom Stinglom. Stingl sam je poudaril, da bo ponovno kandidiral za funkcijo župana mesta Gradec ter da računa ne samo na podporo Ljudske stranke, marvec tudi ostalih manjših strank. Kot smo poročali, sta SPÖ in ÖVP na nedeljskih volitvah močno izgubile, svobodnjaki pa število glasov skoraj podvojili.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec

* Beljak

* Bekštanj

* Bilčovs

* Bistrica ob Zilji

* Brnca

* Borovlje

* Čajna

* Galicija

* Globasnica

* Goselna vas

* Grabštanj

* Hodiše

* Kotmara vas

* Labot

* Loče

* Ločilo

* Miklavčevo

* Področca

* Podgorje

* Psinja vas

* Podklošter

* Rožek

* Selo

pri Škocijanu

* Svatne

* Šteben

* Šentilj

* Šentjakob

* Škocijan

* Šmarjeta

v Rožu

* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk

* Št. Ilj

* Št. Primož

* Struga

* Tinje

* Velikovec

* Vernberk

* Vrba

* Železna

Kapla

* Žrelec

AVSTRIJA / REFERENDUM

Haider upa v 750 tisoč podpisov

Večja udeležba doslej le v mestih - Živčnost funkcionarjev FPÖ

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - Prva dva dneva Haiderjevega referenduma proti tujcem sta minila brez večjih presenečenj oziroma prijetljajev. Udeležba je od zvezne dezele do zvezne dezele različna. Avstrijski mediji poročajo, da je v večjih mestih, predvsem v vzhodnem delu Avstrije, udeležba visja, nikjer pa ne nadpovprečna.

To je možno razbrati tudi iz živčnih reakcij svobodnjaških funkcio-

narjev, ki so že začeli s kampanjo po hišah in stanovanjih, ker udeležba očitno ni taka kot so to pričakovali. Haider sam je dejal, da pričakuje nad 700 tisoč podpisov. »Če toliko podpisov dosežemo, je bil referendum uspešen,« je dejal predsednik in opozoril na izid državnozborskih volitev leta 1989, ko je svobodnjaška stranka dobila blizu 750 tisoč glasov.

Avstrijski zunanji mi-

nister Mock pa je v razgovoru za nek francoski dnevnik menil, da bo referendum podpisalo okrog 600 tisoč Avstrijk in Avstrijcev. Po anketi dunajskega Galup-instituta pa je kljub visoki mobilizaciji demokratičnega tabora računati z nad 800 tisoč podpisi. Rok za vpisovanje se je začel v ponedeljek in traja se do 1. februarja. Za obravnavo "ljudske zahteve" v avstrijskem parlamentu je potrebnih 100 tisoč podpisov.

PRIREDITVE

Danes, sreda,
27. januarja 1993

CELOVEC

Grad Krastowitz: ob
19.45 kabaret - Die
Wadlbeisser.Jutri, četrtek,
28. januarja 1993

CELOVEC

Hiša umetnikov: ob
20. uri »Twerbul« - go-
stovanje gledališke sku-
pine iz Moskve.Petek, 29. januarja
1993Dom sindikatov: ob
20. uri Gimnazijski ples
- igrata skupini Melos in
Malibu.

NOVICE

Pogasili požar na tankerju v Malajskem prelivu

SINGAPUR - Gasilci in posebne enote so končno pogasili požar na supertankerju Maersk Navigator, ki je v četrtek ob vходу v Malajski preliv trčil z nekim drugim tankerjem. Nafta pa se vedno odteka v morje: črni madež se razprostira na dolžini 56 km, širok je 1 km in se približuje indijski otokom Nicobar. V tamkajšnjem morju živijo redke vrste rib in zelv, zato je indijska vlada med drugim ukazala, da morje skropijo s posebno kemijsko tekočino, s katero naj bi preprečili onesnženje.

V Nemčiji odstopil protisemitski župan

BERLIN - »Kot župan majhne občine s 700 prebivalci sem srečen, da nimam nobenega židovskega sovascane, ki bi vsak dan kalil mir s svojim nadležnim grajanjem.« Tako je zapisal Franz Dieter Schlagkamp, župan Sennheima, v nekem pismu, ki ga je naslovil vodji židovske skupnosti Ignatzu Bubisu, kateremu je očital, da skozi obrekuje Nemce glede ksenofobije. Pismo je sprožilo ostre kritike, Schlagkamp je priznal svojo napako, a to ni bilo dovolj.

Nemški državljani obsojeni na smrt v Iranu

TEHERAN - Zaradi vohunstva v korist Iraka so v Iranu obsodili na smrt nekega nemškega državljanca, o katerem se ve le ime (Helmuth). Kot je povedal glavni državni pravdnik, ajatolah Tabrizi, pa je še vedno zaprt drugi nemški državljani. Paul Dietrich Fersch, ki ga dolžijo, da je zalil lik Homeinija in da se pri svojih trgovskih poslih ni ravnal prav pošteno. Po izplačilu milijona dolarjev kavcije pa so na prostost izpustili švicarskega državljanca Hansa Buehlerja.

Prstni odtisi za dojenčke

LONDON - Prstni odtisi in razpoznavne fotografije tudi za dojenčke. Do te zamisli so prisli v neki birminghamski bolnici, kjer vsako leto priveka na svet 4 tisoč otrok in niso redki starsi, ki se bojijo, da otrok, s katerim odidejo domov, ni njihov. Bojazen ni odveč, če pomislimo, da so decembra lani med nekim protipožarnim alarmom zamenjali dva otroka.

4.600 let staro mesto

PEKING - V pokrajini Huhan, v osrednji Kitajski, so našli ostanke 4.600 let starega mesta. Z letalskimi posnetki so ugotovili, da pokriva 76.000 kvadratnih metrov površine in ga obdaja 3 metre visoko obzidje, na katerem so tri vrata.

Sloviti Pierre Cardin je tokrat presenetil z oblekami in suknjici, ki jih odlikuje enostavnejši kroj (Foto AP)

OBLETNICA / VIETNAM

20 let po pariškem podpisu

PARIZ - Pred dvajsetimi leti, 27. januarja 1973, sta državni sekretar ZDA Henry Kissinger in predstavnik hanojske vlade Le Duc Tho v salonu pariskega hotela Crillon podpisala sporazum, s katerim se je po desetih letih krutih bitk končala vietnamska vojna. Podpis sporazuma, za katerega sta oba pogajalca prejela Nobelovo nagrado za mir (a Le Duc Tho je nagrado zavrnil), pa se ni pomenil konca vojne. Počakati je bilo treba do 23. aprila 1975, ko je ameriški predsednik Gerald Ford v New Orleansu izjavil, da je vojna končana. Teden dni kasneje, 30. aprila 1975, so severovietnamske čete vkorakale v Saigon. Točno opoldne so tanki severovietnamske vojske vdrl v predsedniško palačo in vojaki so aretirali Duong Van Minh, ki je bil dva dni prej, po begu predsednika Van Thieu na Tajvan, proglašen za predsednika južnega Vietnama.

Vietnamska vojna je trajala deset let, še prej pa so se tri desetletja v Vietnamu vojskovali Francozi. Končala se je tako, da je Severni Vietnam osvojil Južnega. Tega poraza Američani deset let prej nikakor niso predvidevali, krutost vojne pa je pustila za seboj dolga leta

težke posledice.

Sicer pa dogodki, ki so povzročili vietnamsko vojno, segajo že v petdeseta leta. Tedaj je predsednik ZDA Eisenhower sklenil, da je treba razdeliti Vietnam na dva dela, da bi se tako končala indokitska vojna. Vendar je temelje za ameriško posredovanje v Vietnamu nastavljal kasneje predsednik Kennedy, ki je 6. februarja 1962 dovolil ustanovitev poveljstva za ameriško vojaško pomoč v Južnem Vietnamu. Slo je za oddelek padalcev, ki je imel kot geslo besedi »osvoboditi zatirane«. Prve marine je v Vietnam poslal predsednik Johnson 8. marca 1965 z nalogom, da zascitijo letalsko oporišče v Danangu. Ob koncu tistega leta je bilo v Vietnamu že 200 tisoč ameriških vojakov, odtlej pa je ameriška angažiranost narasla in dosegla za časa predsednika Nixona leta 1968 število 540 tisoč mož.

V ZDA je ta vpletenost imela hude posledice; med drugim je sele predsednik Carter leta 1977 pomislil več kot 10.000 dezerterjev, ki niso hoteli v Vietnam. Sedaj, z izvolitvijo Clintona, ki ne prikriva, da se je nameril izogniti vietnamski vojni, je postalo tudi v ZDA to obdobje samo se del zgodovine.

ZDA / SEARS ZAPIRA VRATA

Del zgodovine Divjega Zapada

Odslej nič več prodaje po katalogu

CHICAGO - Searsovega kataloga, knjige želja milijonov Američanov ni več. Zaradi izredne zadolžitve je družba Sears sklenila, da ukine prodajo s katalogom, ki je bil več kot sto let za svetim pismom najbolj priljubljena knjiga Divjega zapada. Dolga leta je bil namreč katalog, ki ga je izdajala družba »Sears, Roebuck and Co.« edini stik, ki so ga imeli prebivalci zapadnih delov ZDA s preostalim svetom. Zvečer, ob uri počitka po utrudljivem dnevu, so ženske pasle oči na sivalnih strojih,

na modnih oblekah in na klobuckih, njihovi možje pa so ogledovali puške, kmetijsko orodje in stroje ter vsakovrstno opremo, ki je vaska trgovina, »drugstore«, se ni prodajala.

V tistem času so številne družbe prodajale razno blago s pomočjo katalogov, vendar Searsov katalog je bil daleč najuglednejši in najbolj poznan na Divjem Zahodu. Listali so ga dan za dnem, dokler se strani niso strgale.

Sedaj, sto let kasneje, pa je Searsov katalog le še anahronizem. Ljudje lahko

kupijo prav vse v trgovini in katalogu ne zaupajo več. To je razvidno tudi iz bilance družbe, ki si je medtem zgradila nebotičnik v centru Chicaga in je zaposlovala skupno kakih 50.000 oseb. Sears je zadolžena za 135 do 175 milijonov dolarjev, tako da je prenehala z dejavnostjo. V prihodnjih mesecih bo odputila vseh 16.000 redno zaposlenih uslužbencev, na cesti pa bo ostalo tudi 34.000 honorarcev. Izginila bo z ameriškega tržišča, za seboj bo pustila le spomin in ... dolgove.

Searsovi katalogi od leta 1884 (levo zgoraj) do danes (Telefoto AP)

Nebotičnik v središču Chicaga, v katerem je družba Sears zaposlovala 14.000 uslužbencev (Telefoto AP)

PARIZ / PRIKAZ VISOKE ŽENSKE MODE ZA POLETJE

Maison Dior nesporna glasnica razkošne mode za bogate izbranke

PAOLA BERTI, ANSA

Kot je povedal Gianfranco Ferré, klobuke za maison Dior riše šest mojstrov: rezultati so očitni (Foto AP)

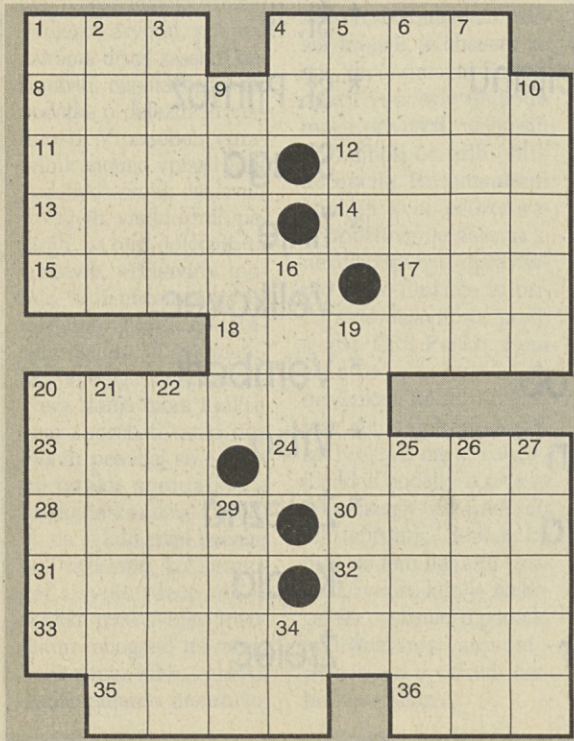
PARIZ - Pariska visoka moda je v svetu postala sinonim za zelo razkošno, bogato in drago modo, z eno besedo za višek luksusa; trenutno je njena najbolj znana glasnica slovita maison Dior, v kateri pa že stiri leta kot vodilni mojster dela Italijan Gianfranco Ferré. Tudi tokrat cenjeni modni ustvarjalec in nesporni zagovornik razkošne, ekskluzivne mode ni razocaral nikogar, ne specializiranega tiska in niti izbrane publike, ki sta si ogledala defile in ne bogatih odjemalk, ki si lahko privoščijo nakup unikatnih modelov Dior. Kot je malo pred predstavitvijo žen-

skih modelov za letošnje poletno sezono izjavil Gianfranco Ferré, so zveste odjemalke ene najbolj prestižnih modnih his v svetu kraljice, princeze, žene in hčere državnih glavarjev, ki pa so v seznam Dior vpisane pod laznimi imeni, zato da ne bi kdo nepoklican odkril njihovo istovetnost. In zato seveda ne prihajajo na predstavitve modelov, maison Dior pa zvesto čuva skrivnost. Za te "neznane dame" je Ferré letos pripravil že 150 kostimov, 220 bluzic in 100 večernih oblek, oblekel pa je tudi šest nevest in številne njihove spremljevalke in sorodnice: vse to je bilo ročno izdelano, za kar je poskrbelo 250 sivilj, medtem ko je samo oblikovanje primer- nih klobukov terjalo ustvarjalno delo šestih modnih ustvarjalcev.

Ni se torej treba bati, da ne bi bil trud Ferreja in njegove številne ekipe primerno poplacen: njegovi modeli, na primer dolge bele nezne obleke, pa so že na oko primerne za princeze, ki jih bodo tudi nosile. Med uporabljenimi materiali kraljuje svila, v barvah pa prevladujejo svetli toni. Beli in drugi svetlim barvam je dal precejšen poudarek tudi Pierre Cardin, sloviti mojster, ki je decembra lani postal tudi član francoske akademije. Tudi on je prenovil svoj stil, ki je na videz diskretniji.

Eden od "kraljevskih" modelov G. Ferreja za maison Dior (Foto AP)

Vodoravno:

1. čebelja tvorba, 4. neuporaben majhen delec snovi, 8. odskočna ali skakalna deska (pri telovadbi ali v cirkusu), 11. nemški inženir, izumitelj po njem imenovanega motorja z notranjim zgorevanjem (Nikolaus), 12. velika reka v vzhodni Sibiriji, ki se v veliki delti izliva v Severno Ledeno morje, 13. tečaj, dnevna cena valut, 14. vrsta manjšega soda, 15. površina, območje, 17. svobodni najemnik v stari Grčiji, 18. tekoča voda v zgornjem toku, 20. golman pri sportih z zogo, 23. grški bog vetrov, 24. nekdanji srebrnik za stiri krajcarje, 28. zdravilna travniška rastlina, 30. osnovna enota, 31. ime slovenskega igralca Valica, 32. nalezljiva kožna bolezen, garje, 33. velika zacetrnica, 35. kraj pri Domžalah s prasičjo farmo, 36. nemški meščanski filozof (Georg).

Navpčno:

1. kloaka, 2. ime ameriškega pianista

Rubinsteina, 3. gorovje na Slovenskem in Poljskem (Visoke in Nizke), 4. kratka za svetovno prvenstvo, 5. radijska in televizijska voditeljica (Maja), 6. pripadniki starogrške filozofske šole iz Eleje, 7. vrsta minerala, ki se da klati na listice, sljuda, 9. na današnji dan leta 1756 rojeni avstrijski skladatelj, eden najplodovitejših glasbenih genijev (Wolfgang Amadeus), 10. italijanski kemik, nobelovec leta 1963 (Giulio), 16. naslovni junak Shakespeareove tragedije, 19. grm ali drevo z disecimi belimi cvetovi, 20. na današnji dan leta 1901 umrli italijanski operni skladatelj (Giuseppe), 21. velika evropska jezikovna skupina, 22. kralj Zahodnih Gotov, ki je zavzel Rim, 25. biser, 26. reka v Turčiji, Iranu in Gruziji, desni pritok Kure, 27. odbitek, popust pri prodajni ceni, 29. ime popevkarice Falk, 34. Isaac Newton.

Zmago Pezdirc

Rešitev krizanke z dne 26.1.; Vod.: strežba, Preseren, Cop, Anana, Arno, Ador, Jaila, ani, kilt, as, ka, Bohr, ara, Roald, Samo, rman, Blaze, Iso, astenija, Kopitar.

Neustaljena sreča človeka

BOJAN RAUTER KOSIC

Moski srednjih let, ki naj ga imenujem Psiholog, se je že vrsto ukvarjal z meditacijo. Vključevala je splošno psihofizično relaksacijo, s katero je dosegel globoko telesno umirjenost, svoj sicer buren miselni tok pa je umirjal s pozornostno koncentracijo na belo svetlobo, ki so mu jo povzročale na pol prerezane ping pong žogice, mehko umesene na oči, ter na "beli sum" iz slusalk. Na tak način je dosegal globok notranji mir, vendar nikdar takega, o kakršnem je bil prebiral v knjigah in slisal od svojih znancev, ki so se prav tako ukvarjali z meditacijo. Le poredko pa je bil obdarjen s kako posebno blaženostjo in notranjo srečo, nikdar pa se mu ni zgodilo, da bi prijetno stanje trajalo dlje časa, recimo nekaj dni. Po končani meditaciji se je vedno znova vračal v stanje običajne napetosti in če je ponovno hotel doseči notranji mir, se je moral ponovno umakniti v svoj prostor, si nadeti slusalke in žogice ter se sprostiti in koncentrirati na beli sum.

Psiholog je bil bister človek in ni bilo v njegovi navadi, da bi predolgo rinil v trdi zid. Ko mu je praksa pokazala, da s pričakovanim uspehom ne bo nič, jo je opustil, ter pričel razmišljati o tem, v čem bi bila napaka. Ni bil eden tistih, ki so nasedali besedam svojih gururjev, čes naj nikar ne obupa, ko jim ne gre kot pričakujejo, ampak naj ne utrudno nadaljujejo, kljub vsem svojim dvomom in odporu, uspeh bo namreč neizogiben. Svoje praktično življenje je hotel imeti v svojih rokah in za vse, za kar se je odločal, se je odločal samostojno in s karseda visoko stopnjo gotovosti in znanja.

Vedel je namreč, da je kvaliteta prakse bistveno odvisna od kvalitete teorije in da za neuspeh neke praktične dejavnosti ponavadi ni kriva malomarnost ali premajhna vztrajnost, ampak napako, premalo globoko in prepovršno znanje, s katerim si ljudje pojasnjujejo svoje probleme ter zamisljamo nacine njihovega reševanja. Ko torej dozivimo praktični neuspeh, bi bilo zelo nesmiselno na enak način vztrajati naprej, zgolj v slepi veri, da nam bo vendarle uspelo, menda zato, ker tako zatrjujejo drugi. Ne; Psiholog je vedel, da je zdaj čas za temeljit pretes njegove teorije, ki ga je bila napotila v prakso meditiranja. Spoznati je moral realnejše možnosti za notranjo spremembo, razširiti in poglobiti znanje o svoji duševnosti ter si v njegovem okviru domisliti novo, problemu dostopno teorijo; če bo ta resda pravilnejša, torej adekvatnejša problematnim dejstvom, bo kvalitetnejša in uspešnejša tudi na njej temeljeca praksa.

Za meditacijo kot tehniko izboljšanja kvalitete svojega notranjega življenja se je bil odločil po dolgih letih psiholoških raziskovanj. Ob studiju Freudovih del se je bil naučil - in enako so mu pokazala tudi njegova lastna opažanja -, da se v človekovi notranjosti poleg pozitivnih in ugodnih izkustev ohranjajo, kopicijo in spominsko obnavljajo tudi negativna, neugodna; in prav te spominske reprodukcije so tiste, ki posamezniku povzročajo večino notranjih napetosti in konfliktov oziroma vzdržujejo v njem stalen psihofizični nemir, ki ga priganja k številnim, le navidezno smiselnim, v resnici pa zgolj trenutno pomirjevalnim aktivnostim. Kakor oče Freud in številni njegovi somisljeniki, je tudi Psiholog sprejel tezo, da je ta podzavestni arhiv negativnih izkustev v človeku zelo trdno strukturiran in da ga nikdar ni mogoče docela odstraniti ter se rešiti njegovega negativnega vplivanja na površinsko plast psihičnega življenja - čeprav je nekeje v sebi potihem verjel in upal, da je to vendarle mogoče. Prepričan je bil, da je negativne učinke podtalnega delovanja podzavesti mogoče s posebnimi psihoterapevtskimi tehnikami zgolj nekoliko ublažiti oziroma znižati notranje napetosti na znosno mero. Vendar ga različne psihoterapevtske metode, ki jih je spoznal v studiju in poznejši samostojni praksi, niso zovoljile, kajti psihično zdravje si je predstavljal kot nekaj neprimerljivo boljšega od sposobnosti normalnega funkcioniranja v sicer konfuzni, nezdravi, v propad drveči družbi.

Zato se je že kmalu pričel seznanjati tudi z metodami psihičnega razvoja, ki so prihajale iz Vzhoda. Preizkusil jih je in resda je z njimi dosegal izrazito kvalitetnejše počutje in zadovoljivejše in psihofizično zdravje. Verjel je, da se bo na tak način sčasoma tako izmojstril v kontroliranju konfuznega notranjega časa svojih misli in emocij, da bo dosegel trajen notranji mir, da bo torej povsem srečen in kreativen kjerkoli in kadarkoli, ne glede na zunanjo situacijo.

Sčasoma, ko se pričakovana sreča ni in ni hotela ustaliti, in so mu v globokih stanjih, ko je izpustil vajeti samokontrole, pričeli vreti na dan globoko zakopani strahovi, se mu je znova obudilo staro upanje: da je namreč podzavestni kaos, ta trdovraten povzročitelj večine človeških prenapetosti, vendarle mogoče trajno in celovito razplesti ter doseči trajno, brezpogojno, z ničimeri ustaljeno stanje miru in sreče. (tudi) je ure in ure, raziskoval svojo duševnost, izumiljal nove terapevtske tehnike, eksperimentalne, se na napakah učil, poglobljal teorijo, znova poskušal in tako vse bolj poglobljal znanje o svoji duševnosti.

Po nekaj letih intenzivnih raziskovanj in eksperimentiranj je njegovo psihološko znanje doseglo zavidanja vredno stopnjo. Bilo je precizno, sistematično urejeno in se zlasti izkustveno, kajti temeljilo je na globokem samopažovanju. Ampak do psihoterapevtske tehnike, ki si jo je bil postavil kot cilj, ga to znanje ni pripeljalo. Vedel je sicer, da ga mora se poglobljati, vendar ni vedel kako; nekaj ga je oviralo, manjkalo mu je nekaj bistvenega...

In ko je že skoraj obupal, se mu je nek večer, ko je po dolgem času spet meditiral, pred duhovnimi očmi nenadoma pojavila neakna svetleča mreža, za katero je v trenutku dojel, da mu ponuja rešitev za njegove teoretični zastoj; vsebovala je namreč prav tisto, kar mu je manjkalo...

Holografski preskus za preverjanje izjav

Kriptografija lahko pomaga pri preverjanju obsežnih matematičnih dokazov -

Se en korak stran od tradicionalne matematike?

Zacelo se je z metodo za preverjanje zvestobe vohunov, konca pa se lahko z dokazom znanega izreka, ki trdi, da je mogoče poljuben zemljevid pobarvati s stiri barvami. S tehniko, ki ji pravimo holografski dokaz, je mogoče z veliko verjetnostjo ugotoviti, ali je množica logičnih izjav usklajena, čeprav jih pregledamo le majhen del.

S preverjanjem borih 300 vrstic tritisočkrat obsežnejšega matematičnega dokaza bi lahko dosegli, da bi bila neodkrita napaka manj verjetna od dogodka, da bi ob naključnem izbiranju med delci v vsem vesolju pokazali ravno na vnaprej izbrani atom. Nekateri matematični dokazi po obsegu ze pressegajo 10.000 strani, tako jih v celoti nihče ne more niti razumeti, kaj sele preveriti.

Poleg tega bi bilo teoretično mogoče isto tehniko uporabiti tudi za testiranje rezultatov zapletenih računalniških programov. Z običajnimi metodami lahko kvečjemu za nekaj strani dolge programe natančno dokazemo, da zares

opravljajo tisto, kar so imeli programerji v mislih. In čeprav bi bilo s programom vse v redu, nimamo nobenega jamstva, da ga računalnik zares izvaja povsem pravilno: holografski test pa bi preveril tudi delovanje programa.

Metoda, iz katere se je razvil holografski dokaz, je rabila kot del kriptografskih protokolov za preverjanje natančnih izjav, ki so morale ostati skrivnost. Kriptografi so pokazali, da je mogoče pravilno odgovoriti na vrsto naključnih matematičnih vprašanj o kakem skritem dejstvu, tako da dejstva samega ne razodemo: vendar se to skoraj ne more posreciti nekomu, ki ne ve natančno, o čem govori.

Pri holografskem dokazu moramo odgovoriti na vsa, in ne le na ključna vprašanja v zvezi z neko temo, preverjanje pa temelji na iskanju neusklajenosti v razmeroma majhnih množici naključno izbranih odgovorov. Rezultat je enak.

Ključni zvijaki pravijo aritmetizacija. Matematiki so pokazali, da je mogoče natančne logične izjave pretvoriti v polinom več spremenljivk, če nadomestimo logični »ali« s seštevanjem in logični »in« z

množenjem. Holografski dokaz s tem postane sistem enačb, ki predstavljajo polinom in njegovo vrednost pri različnih kombinacijah vrednosti spremenljivk.

Preverjanje dokaza je potem le se primerjava izračunane vrednosti polinoma z vrednostjo, ki jo predvideva dokaz. Pravzaprav je treba pregledati le malo kombinacij vrednosti spremenljivk, ker je težko skonstruirati dva polinoma nizke stopnje, ki bi se v nekaterih točkah ujemala, drugod pa ne. Polinom desete stopnje, ki je odvoden od ene same spremenljivke, na tanko določajo ze vrednost v enajstih točkah. Če dokaz ne vsebuje preveč zaporednih logičnih konjukcij, bo stopnja ustreznega polinoma nizka. Stevilo točk, v katerih bi bilo treba preveriti ujemanje polinoma s predvidenimi vrednostmi, je po mnenju matematikov zanesljivo v primerjavi z dolžino dokaza samega.

Na zalost je eden od razlogov za le majhno stevilo potrebnih testov ta, da postane zaradi metode same dokaz izjemno obsežen.

V prvi vrsti bi bilo treba skrceni zapis enačb, ki ga matematiki zdaj uporabljajo, nadomestiti z natančno dolo-

cenimi koraki in pravili sklepanja. Za predstavo lahko navedemo oceno, da bi dobro znani Pitagorov izrek zahteval približno 500 vrstic formalnega dokaza namesto kakih desetih, s katerimi shajamo dandanes.

Da bi bila zadeva se zapletenejša, se z aritmetizacijo dokaz precej podaljša. Če sestavlja formalni zapis dokaza N vrstic, bo aritmetizirana inacica vsebovala kar $(N \times K) + 1$ vrstic. K je zelo velik; o vrednosti E pa se matematiki med seboj ne strinjajo. Po nekaterih virih naj bi bil $E=1$, kar bi formalnemu dokazu z 10.000 vrsticami priredilo aritmetizirano verzijo z več kot 100 milijoni vrstic. Drugi trdijo, da znasa $E = 1/2$; spet tretji, da je $E=1/3$. Pravzaprav naj bi bilo mogoče znižati na 0, le da bi tedaj vrednost K precej narasla - morda celo tako močno, da ne bi z zmanjševanjem eksponenta sploh nič pridobili.

Zniževanje K in E na vrednosti, ki bi omogočile praktično uporabo holografske tehnike - bodisi za preverjanje matematičnih dokazov bodisi za testiranje delovanja računalniških programov - bo terjalo veliko trdega dela. Brzokone bo potrebno najti

kako zvijaco za izvajanje holografske transformacije in opraviti se precej teoretičnih raziskav. Ni jasno, ali se bo zadeva sploh posrecila.

Tehnika holografskega dokaza pa je uporabna že danes, čeprav je se okorna in nerodna. Raziskovalci iz Bellovih laboratorijev družbe AT&T so s pomočjo ene od inacit tehnike dokazali, da so nekateri težki računalniški problemi časovno manj zahtevni, kot je veljalo doslej.

Pripravlajo pa tudi holografski dokaz izreka o barvanju zemljevidov, ki so ga pred dvajsetimi leti preverili z izjemno obsežnimi računalniškimi simulacijami, kar odtle ne da miru tradicionalističnim matematikom. (Se danes nihče ne ve, ali je bil algoritem povsem pravilen.)

Puristi bi se seveda le težko sprijaznili z dejstvom, da je neki izrek samo zelo verjetno, in ne zagotovo pravilen. Vendar pa niso redki matematiki, ki so se sprejeli nov pristop. Ljudje so zadovoljni z verjetnostnimi metodami, pravi Mario Szegedy iz Bellovih laboratorijev in dodaja, da sodijo mednje tudi sodobne tehnike ugotavljanja, ali je neko stevilo prastevilo ali ne.

A. M.

Vrteča se solama hiša

RHEINE - V Nemčiji so postavili prvo poskusno hišo, ki se vrti. Leseno hišo piramidne oblike in težko 180 ton je projektiral arhitekt Theddo Terhorst. Stoji v mestu Rheineju in se vsakih pet minut po 1, 2 minute suče in tako sledi gibanju sonca na nebu ter prestreza maksimalno količino sončne energije. Sistem je moč krmiliti ročno, če stanovanca želijo več hlada, lepši razgled oziroma zaščito pred hrupno ulico. Energijo za pogon šestih motorjev, ki sučejo hišo, zagotavlja kaspada sonce.

Vojna razsipavanju s papirjem

NEW YORK - Upanje, da se bo zaradi množične uporabe računalnikov in drugih elektronskih naprav v pisarnah nekajkrat zmanjšala poraba papirja, je splavalo po vodi. Leta 1980 so v ZDA porabili 7, 3 milijona te dragocene surovine, skoraj petkrat več kot leta 1960, ko je bila poraba 1, 5 milijona tone. Lani pa je sleherni uradnik v ZDA v enem letu porabil v povprečju 90 kg papirja. Družba Inform, Inc. pričakuje, da se bo poraba do leta 2010 podvojila. Zato predlaga, da bi vsi zaposleni upostevali nekaj pravil: 1. pri tipkanju zmanjšati razmik med vrstami, 2. kopirati na obe strani lista, 3. zmanjšati število fotokopij, 4. namesto celotnih kopij posiljati kratke povzette, 5. pogosteje uporabljati modemske komunikacije. Predlagani ukrepi očitno veljajo tudi drugod po svetu.

Premoč dečkov na Tajvanu

TAIPEI - Na sto deklic, ki so se rodile leta 1985, je prilo 106, 7 dečka, leta 1990 pa kar 110, 3. Tajvanski Institut za načrtovanje družine opozarja, da bi to neravnovesje moglo v prihodnosti imeti resne posledice. Menijo, da je moških že danes 5 odstotkov več kot žensk. Vzrok je najbrž razširjena praksa, da danes zaradi morebitnih deformacij pregledujejo zarodke, "mimogrede" pa ugotovijo tudi spol se nerojenega otroka. Ker večina družin namerava imeti samo enega otroka, ta pa naj bi bil v večini primerov deček, je verjeti, da se mnogi zakonski pari odločijo za splav, ko zvejo, da bi dobili hčerko.

Tudi Romunija v vesolju

BUKARESTA - Generalni direktor Evropske vesoljske agencije J. M. Luton in romunski veleposlanik v Parizu A. Vatasescu sta decembra podpisala sporazum o sodelovanju Romunije z agencijo ESA. Sporazum zajema razne oblike raziskav in izkoriščanja vesolja v mirolovne namene: redno izmenjavo informacij, medsebojne obiske, podeljevanje stipendij, skupne simpozije, skupen dostop do podatkovnih baz in laboratorijev, razvoj skupnih projektov na področjih, ki zanimajo obe strani. Sporazum je izraz politike sodelovanja Evropske vesoljske agencije z državami srednje in vzhodne Evrope, sprejete na sestanku ministrov držav članic ESA v Granadi novembra 1992. Prvi podoben sporazum je bil sklenjen aprila 1991 z Madžarsko.

PODJETNIŠTVO / IZGUBA IBM IN PEŠANJE POVPRASEVANJA

Rekordna izguba zaradi slabe prodaje sistemov

Kako se bo velikan preoblikoval v uspešno družbo?

NEW YORK - International Business Machines Corp. (IBM) je sredi januarja sporočil, da je korporacija imela lani največjo letno izgubo v svoji zgodovini, in sicer je 4, 96 milijarde dolarjev v rdečih stevilkah. To je bridka posledica množičnega odpuscanja zaposlenih in dramatičnega padca prodaje velikih računalniških sistemov.

Pri največjem svetovnem izdelovalcu računalnikov pravijo, da jih med postavljanjem na noge "čaka reševanje težkih vprašanj". S tem so namignili, da najhujše se ni minilo, čeprav so se lotili obsirnega sanacijskega načrta, zaradi katerega je samo lani bilo ob delo 40 tisoč zaposlenih.

IBM je decembra naznanil, da bodo leta 1993 morali odpustiti se 23 tisoč ljudi, da bi se preoblikovali v prožnejšo družbo, ki bi lažje ločila korak s hitrimi spremembami v tej industrijski veji. Z lanskio izgubo je IBM presegel 4, 45 milijarde dolarjev izgube, ki jo je leta 1991 imela korporacija General Motors. Tistega leta je IBM

izgubil 2, 86 milijarde dolarjev, in to je bila prva letna izguba v njegovi 80-letni zgodovini. Lani je bilo pri IBM samo v zadnjem četrtletju, ko so pospesili restrukturiranje, v 5, 46 milijarde ciste izgube.

Korporacija je bila najhujše prizadeta zaradi strmoglavega padca prodaje velikih računalniških sistemov, ki pomenijo za IBM jedro proizvodnje. Tako majhna kot velika podjetja namreč ugotavljajo, da je veliko njihovih potreb moč pokriti s cedalje zmogljivejšimi osebni računalniki (PC-ji) in drugimi namiznimi sistemi. Čeprav so PC pred desetimi leti izumili prav inženirji pri IBM, so se pri tej korporaciji za zamudo ovedli, kaj vse ponuja tak računalnik.

Nato so morali kajpada napeti vse sile, da bi dohajali tekmece, ki so IBM s svojimi precej cenejšimi izdelki iztrgali ta segment trga.

Pri IBM so lani pospesili restrukturiranje, in sicer z decentralizacijo, predvsem z ustanavljanjem ločenih družb, ki naj bi tržile osebne računalnike in ponujale ser-

visne ter svetovalne storitve. Prav restrukturiranje je IBM pred obratovanom davkov stalo 11, 6 milijarde dolarjev, predvsem na račun tehnoloških viskov in zaradi predcasnih upokoitev. IBM je v zadnjih dveh letih svojo svetovno mrežo sicer olajšal za 69 tisoč delovnih mest, vendar se mu je posrecilo, da se ni iznevil svojemu nekdanjo poudarjanemu geslu "Nobenega odpuscanja" - delavcem je ponudil mikavne odpravnine.

V zadnjem četrtletju je zato IBM na račun davčnih olajšav odpisal 7, 2 milijarde dolarjev. Kljub tem posebnim izdatkom je korporacija prvič v zgodovini imela v kakem četrtletju tekoco izgubo, in sicer 45 milijonov dolarjev ali 8 odstotkov na delnico. Po ocenah informacijske službe First Call z Wall Streeta je bila povprečna izguba en cent na delnico. Po objavi poslovnih rezultatov je vrednost delnic IBM na newyorskem borzi, kjer je dopoldne prislo do zivahne preprodaje, padla na 47, 50 dolarja ali za dva dolarja na delnico, do poldneva pa se je vre-

dnost delnic popravila na 49, 125 dolarja ali 37, 5 centa manj kot pred jutranjim padcem.

Tekoca izguba IBM odseva nenadno pešanje povprasevanja po velikih računalniških sistemih proti koncu lanskega leta. Korporacija je sporočila, da je njen prodajni izkupicek v zadnjem četrtletju znašal 11 odstotkov manj kot v istem obdobju leta 1991 ali 19, 56 milijarde dolarjev v primerjavi z 21, 97 milijarde dolarjev v letu 1991. "Pred IBM so se velike težave, kajti ritem sprememb v naši industriji je se vedno zivahen, medtem ko poslovna okolja po vsem svetu ostajajo šibka, " je rezultate komentiral predsednik in generalni direktor John Akers. Vendar je dodal, da je IBM po njegovem "na pravi poti" in da se bo ta računalniški velikan znal preoblikovati v bolj konkurenčno in uspešnejšo družbo.

Cista izguba je bila v tem četrtletju 9, 57 dolarja na delnico, v zadnjem četrtletju 1991 pa je dosegla 1, 46 milijarde dolarjev. Celoletna izguba znasa 8, 70 dolarja na delnico, medtem ko je bila v istem obdobju leta 1991 izguba 5, 01 dolarja na delnico. Krivulja izkupicikov od prodaje je bila skozi vse leto skoraj ravna, in sicer se je s 64, 77 milijarde dolarjev v letu 1991 spustila na 64, 52 milijarde dolarjev - iz tega sledi, da je bilo največ skode narejene v ključnih zadnjih mesecih leta 1992.

Therese Poletti

RACUNALNIŠTVO

Optične tehnologije

DUŠAN MERNIK

Več ko imamo podatkov, več jih potrebuje. Potrebe po hitro dostopljivih informacijah se povečujejo eksponentno vzporedno z močjo, ki se nam odpirajo. Danasnji mikroprocesorji imajo ogromno moč obdelave podatkov, ki so shranjeni v različnih oblikah. Poleg klasičnih magnetnih zapisov se vedno bolj uveljavljajo tako imenovane optične tehnologije.

Tudi teh je več vrst, tako glede principov, na katerih temeljijo, kot tudi glede uporabljenih lasnosti, po katerih jih bodo izbirali različni uporabniki. Osnovna odlika vseh pa je velika gostota zapisov, kar omogoča trajno in ekonomično hranjenje izredno velikih količin podatkov.

V grobem bi jih lahko razdelili na tehnologije s trajnim zapisom, CD-ROM in WORM (N' Write Once Read Many, enkrat zapisano - večkratna možnost citanja), in Erasable, Rewritable

(magnetno optična in »Phase Change« tehnologija) za večkratno shranjevanje in brisanje podatkov.

CD-ROM tehnologija odpira popolnoma nov svet dinamičnih informacij v obliki teksta, slike, zvoka in animacije, ki bodo ob podpori osebnih računalnikov dosegljivi uporabnikom v ogromnih količinah. Kapaciteta tehnologije CD-ROM je 650 MB, kar pomeni 300.000 tipkanih strani. Ta lastnost omogoča prenos kompletnih obstoječih enciklopedij in priročnikov na tovrstni medij, animirane prezentacije ter dostop do velikanskega stvila drugih podatkov, ki zadevajo industrijo, marketing in podobno. Zato ni čudno, da se je stevilo naslovov v zadnjem letu podvojilo.

NEC InterSect CDR-74 (slika)

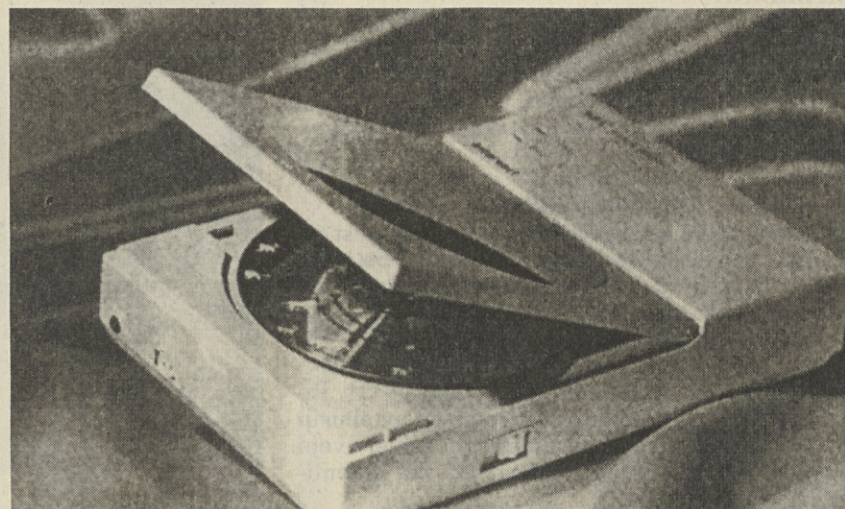
Kljub opisani ugodni lastnosti pa je bilo doklej za dostop do podatkov na CD-ROM potre-

bno (pre) več časa v primerjavi s trdim diskom in glede na potrebe aplikacij. Časi dosega se tu merijo v stotinah milisekund - od 300 do preko 1000 milisekund (trdi disk 20 ms), prav tako pa hitrost prenosa podatkov ni bila velika.

Firma NEC je razvila MultiSpin tehnologijo, s katero je možno prebrati 150 sektorjev na sekundo namesto dosedanjih 75. Dvakratno povečanje hitrosti, ki so jo imele pogoni CD-ROM na tržišču doslej, omogoča InterSect CDR-74.

Poleg te lastnosti odlikuje opisani izdelek se kompatibilnost in drugo, s čemer bo doprinesel k temu, da bo ta obojavna tehnologija postala široko uporabna, ter si s tem zaslužil laskavi naslov PC Technical Excellence 1992.

P. S. NEC InterSect CDR-74 pri nas zastopa POINT, Ljubljana (ki bo omogočil ogled »od bližu« in preizkus uporabe tega izdelka).

PAOLO GREGORIČ

S profesionalizmom sem končal, pri amaterjih pa bom igral, dokler me bodo potrebovali

EDVIN BEVK

dve leti in tam sem spoznal svoje dekle. Sem zelo vezan na Trento in imam mnogo prijateljev, tako da bi lahko tam tudi zivel.

Kateri trener je bil odločilen za tvojo kariero?

Trener, ki je bil zame odločilen je bil Dario Samec, trener mladincev pri Triestini, ki je zal ze umrl. Zelo sem bil navezan nanj, ker je verjel vame in je pripomogel, da sem prisel k Triestini, se tam uveljavil in pricel profesionalno kariero. Med profesionalci pa je bil najvažnejši Ferrari.

Do kdaj pa misliš igrati?
Dokler bom pač zmogel. Dokler lahko vidim, da me ekipa potrebuje in da ji lahko pomagam. Sedaj odvisi vse od moje fizične zmogljivosti.

Kaj meniš o trenutnem stanju v profesionalnem nogometu?
Mislim, da je vse preveč na-

pihnjeno. Bolj bi morali pomagati tretjeležiškimi ekipam, ki so diskriminirane pri pri-spevkih federacije, prav iz teh ekip pa prihajajo igralci in mladi imajo možnost za uveljavitev.

Po tvojem mnenju premoč Milana škoduje nogometu?
Po eni strani škoduje, ker je tudi ekonomsko premočan. Po drugi strani pa se drugi skušajo okrepiti, da bi ujeli Milan.

Preidimo pa na bližje argumente. Ali slediš zamejskemu sportu?

Bolj malo, ker se bil vedno daleč od doma. Ko sem se vracal domov, sem pregledal rezultate, kaj več pa ne.

Torej nimas podrobne slike o trenutnem stanju v zamejskem nogometu?

Nekaj ze vem, vsekakor pa bom imel zdaj priloznost, da ga podrobneje spoznam.

Kljub temu pa me zanima, ce menis, da bi lahko slovenske zamejske ekipe ciljale na vise kategorije?

Ne vem, rad bi prej spoznal resnicno stanje v vseh slovenskih društvih, kaksna je kvaliteta mladih. Toda mislim, da ni vazno ali promocijska ali prva liga, vazno je, da se povzdigne cim-bolj glede na sposobnostih.

Kaj pa menis o letosnjem združevanju med slovenskimi mladinskimi ekipami. Ali bi se lahko kaj takega zgodilo tudi s članskimi ekipami?

Zakaj ne? Mislim, da bi se lahko ceprav ne poznam celotne problematike.

Ti si igral tako s Triestino kot z Udinesejem. Katera je glavna razlika med tema društvoma?

Oba sta velika kluba z zelo dobro organizacijo. Vecjih razlik ni, saj ima tudi Triestina mocno zaledje, seveda ne kot Udinese, ki pokriva celotno Furlanijo.

Kaksne pa so realne možnosti Udineseja in Triestine v letošnjem prvenstvu?

Udinese se lahko resi, vendar pa bo boj za obstanek trajal do konca. Triestina pa lahko napreduje, predvsem ce uspe resiti trenutne ekonomske probleme.

Ob koncu pa bi te se rad vprašal ali si odnogometu vec prejel ali si mu vec dal?

Mislim, da prejmes vedno toliko kot das, pri vsaki stvari v zivljenju. V mojem primeru nisem mogel dati kar bi res lahko dal in za to mi je res zal. Toda tisto kar sem dal, sem tudi prejel.

KOŠARKA / DRŽAVNI MLADINCI

Časten poraz Jadrana Farco

Jadran Farco - Benetton 93:118 (42:65)

JADRAN FARCO: Pavlica 3 (1:6), Briscik, Kapun, Starec 14 (3:5), Milic 21 (15:21), Pettiroso 21 (7:11), Godnic 2, Tomsic 16 (1:2), Bordon, Gregori 16, trener Drvaric.

BENETTON TREVISO: Bellini 6, Buzzavo, Scarone 17 (5:5), Snaidero 2, Arvedi 13, Piccoli 23 (3:3), Polesel 21 (1:4), Bardini 12, Marconato 3 (1:2), Chiacig 10 (0:2), Sales 12 (2:2), trener Boero.

PM: Jadran 29:46, Benetton 12:18. ON: Jadran 20, Benetton 35. PON: Milic (48), Bardini (48), Chiacig (48). TRI TOCKE: Gregori 2, Starec 1, Tomsic 1; Arvedi 1.

Jadranovci so sklenili prvi del prvenstva s pricakovanim porazom proti nespornemu favoritu, Benettonu iz Trevisa, ki ima v svojih vrstah novo zvezdo italijanske kosarke, Germana Scaroneja. Nasi kosarkarji pa so nudili nasprotnikom kar dober odpor in ceprav so nastopili brez enega svojih bolj-sih igralcev Kristjana Rebuli, so izgubili »le« 25 točkami razlike. Naj omenimo, da je v prejšnjem kolu Benetton premagal San Donà kar s 60 točkami razlike.

Drvaricevi fantje so zaceli zelo motivirano in celo povedli v 10. min. s 24:19, nakar pa je stopil na sceno Scarone in ob polcasu je bila razlika za goste ze +23 (65:42).

Slovenski kosarkarji pa niso popustili, s con-sko obrambo so kar drzali korak z gosti, ki so poleg odlicnega Scaroneja uvrscali tudi tri zelo visoke igralce, izid pa seveda v korist Benettona ni bil nikoli vprasljiv.

Za eno bolj-sih tekem v tem prvenstvu si vsi jadranovci za zvrhano mero poztvovovalnosti zaslu-zijo pohvalo, predvsem pa Ivo Milic in Matej Pettiroso. (bl)

Mitja Starec (foto Ferrari)

Kar 211 točk na derbiju (I. Bajc 32, Š. Turk 24 točk) Podvig borovcev v Miljah

Cicibona Radenska - Kontovel 83:127 (46:61)
CICIBONA: Punis 13 (2:5), Korosic 2, I. Bajc 32 (10:13), Baitz 2 (0:1), Rudez 5 (1:1), Kriz-mancic 8 (1:2), Barini 19 (6:10), Umer 2, trener Jogan.

KONTOVEL: Ban 7 (1:1), Gulic 7 (1:2), Kriz-man 8, Milic 6 (1:1), Cingerla 14 (1:1), Kralj 17, Hmeljak 17 (2:3), Daneu 14 (4:6), Vodopivec 14 (1:2), Turk 24 (2:4), trener Furlan.

PM: Cicibona 20:32, Kontovel 11:19. 3T: Bajc, Barini, Krizmancic in Punis 1; Cingerla 3, Kriz-man 2, Hmeljak, Kralj, Milic in Vodopivec 1.

Kontovelci so po pricakovanju visoko premagali cicibonase, ki pa so zaradi poztvovovalnosti povsem zadovoljili. Tekma je bila izenacena vse do 18' (51:39), v sredini drugega dela pa so cicibonasi zaradi utrujenosti popustili, Kontovelci pa polnih kos kot na tekočem traku. Med posamezniki je presenetil Matej Cingerla, v napadu pa se je izkazal Turk. Za Kontovelovo obrambo je bil Iztok Bajc neresljiva uganka, zadovoljil pa je tudi Barini. (bl)

Intermuggia - Bor Radenska 76:89 (38:49)
BOR: Simonc 14, Vidali, Debeljuh 10 (8:10), Bandi, Porporatti 5 (1:4), Palmisano, Giacomini 14 (6:7), Grbec 16 (0:1), Samec 32 (3:6), trener Martini.

PM: 18:28. 3T: Samec 1.
Borovi mladinci so se miljski postavi od-dolžili za poraz iz prvega dela, saj so zaslu-zeno premagali tretjevrsteno postavo, kjer iztopata D lisa Glavina in Bevitore. Borovci so se tokrat zagrizeno podali v boj in z dobro skupinsko igro strli vsak odpor domacinov. Giacomini in Grbec sta dobro vodila igro svojih, Samec pa je kraljeval v napadu, kjer ga nihče ni znal zaustaviti. Belozeleni so povedli tudi s 25 točkami razlike, v zadnjih minutah pa se je razlika nekoliko znižala. (VJ)

NOVICE

Nova zmaga deklic Bora

Club Altura - Bor Friulexport 0:3 (0:15, 4:15, 5:15)
BOR FRIULEXPORT: Bezensek, Pernarich, Gruden, Zadnik, Vidali, Faimann, Dolhar, Mamolo. Deklice Bora Friulexport nadaljujejo svoj zmagoviti pohod v pokrajinskem odbojarskem prvenstvu in Club Altura gotovo ni bil nasprotnik, ki bi jih lahko premagal. O sami tekni ni mogoce napisati kaj vec, saj so bile domacinke presibke in prave tekme sploh ni bilo. O premoci borovk povsem jasno govorijo ze izidi posameznih setov, povedati pa velja, da je trener Gombac dal priloznost za igranje vsem razpolozljivim igralkami.

Jadranovci v tolazilni skupini

Kosarkarji Jadrana Farco so sklenili drzavno mladinsko prvenstvo na zadnjem mestu. V 10 tekmah so premagali le mostvo San Donaja in tako bodo nadaljevali svoje nastope v tem prvenstvu v tolazilni skupini z ekipami, ki so v skupini v Venetu zasedle od 5. do 8. mesta.

IZIDA ZAOSTALIH TEKEM: Jadran Farco - Benetton 93:118, Stefanel - Menta Pit 97:74.

KONCNI VRSTNI RED: Benetton Treviso 18, Stefanel Trst 14, Scaini Benetke 12, Menta Pit Gorica 8, Pall. San Donà 4, Jadran Farco 2.

Primorska liga: borovci drevi (20.00) v Sežani

Drevi ob 20. uri bo v sportni dvorani v Sežani tekma 1. povratnega kola clanske primorske lige med domacin Kraškimi zidarjem in Borom Radenska. Sežanci bodo po odlicni prvenstveni zmagi v Litiji jurisali drevi na nov uspeh in tako skušali osvojiti prvo mesto tudi v tej ligi, saj so doslej izgubile le eno tekmo, proti novogoriški Iskri.

Obvestila

SK DEVIN organizira v nedeljo, 31. t. m., smucarski izlet v Arnoldstein. Vpisovanje po tel. na st. 200236, 327196 in 220423.

SK BRDINA organizira avtobusni izlet v nedeljo, 31. januarja, v Arnoldstein ob priliki tekme Treh dezel. Vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ulica 131 na Opcinah, se danes, 27. t. m., od 19.30 do 20.30. Informacije na tel. st. 212859 in 299573.

SD BREG SMUCARSKA SEKCIJA obvesca, da je na razpolago se nekaj mest za smucarski izlet v Gerlitz (Kanzel), ki bo v nedeljo, 31. t. m. Zainteresirani naj se javijo pri Miranu Zobcu na tel. st. 228297 po 19. uri.

SPDT vabi clane smucarje, naj se v nedeljo 31. januarja udeležijo izleta na Zoncolan. V avtobusih so se prosta mesta. Interesenti naj javijo svojo udeležbo nacelnici smucarskega odseka Valentin Fachin (tel. 634648).

PROMOCIJSKO PRVENSTVO / OB KONCU PRVEGA DELA

Cicibona nad pričakovanji Sokolu in Bregu nekaj očitkov

Na lestvici je Cicibona tretja, Sokol peti, Breg pa enajsti

VANJA JOGAN

Zaključilo se je prvo »polletje« nasih ekip v promocijskem prvenstvu, sodeč po ocenah v »dijaski knjizici«, pa smo lahko le delno zadovoljni. Velja poudariti, da so vsa tri mostva izdelala, rezultati in seveda mesta na razpredelnici pa bi lahko bili vsaj za odtenek bolj-si. To velja zlasti za Breg (boljsi uspehi le v zadnjih kolih po katastrofalni seriji devetih porazov) in za Sokol (popustili po obetavnem začetku, ko so zasedali 2. mesto), manj pa za Cicibono, ki zaluje le za zamujeno priloznostjo na tekmi s Santosom, je pa s 3. mestom seveda zadovoljna.

Nekaj vprašanj smo postavili trenerjem nasih ekip. **Mari:** Pred pricetkom prvenstva sem, ob pregledu posameznih postav, uvrscal svojo ekipo na sredino lestvice, danes je 3. mesto pa je gotovo nad najbolj roznatim

S cim ste doslej zadovoljni, kaj pa ni slo po zazelemljivih nactih?

Mari: Pred pricetkom prvenstva sem, ob pregledu posameznih postav, uvrscal svojo ekipo na sredino lestvice, danes je 3. mesto pa je gotovo nad najbolj roznatim

Valter Vatovec - Sokol

predvidevanjem. Zado-voljen sem tudi zaradi izredno dobrega vzdušja in zagrizenosti, ki vlada v ekipi, edini grenek priokus pa izhaja iz nerednega obiska treningov nekaterih posameznikov.

Vatovec: Z izjemno zadnje tekme sem z dose-danjim obracunom zadovoljen, saj smo zgubili le proti vodilnim. Po porazu s Cicibono nam je zmanjkalo motivacije, kar pa ni opravičljivo in cim-prej moramo zaigrati tako, kot res zmremo.

Canciani: Zetamorfoza, ki smo jo doziveli v zadnjem mesecu razdeli nas prvi del prvenstva na dvojce. Povratek Korosca je ekipi vili zaupanje in samozavest. Ob tehnicni pridobitvi smo se tudi psiholosko okrepili, saj smo prej igrali z obcutkom manjvrednosti. Ob tem sem nezadovoljen, ker smo le enkrat zaigrali v popolni postavi, kar seveda vidno vpliva na naso storilnost. Pozitivno bi lahko ocenil le angaziranost in pristop svojih igralcev, ki redno obiskujejo treninge.

Kateri igralci so vas presenetili, od koga pa v drugem delu vec pricakujete?

M: Cupin in Simonc sta me res presenetila, Semen in Furlan pa sta nekajkrat dokazala, da bi ob vecjem številu treningov lahko odigrala vlogo protagonistov. Upam, da bom v povratnem delu lahko vec zaupal tudi Gorazdu Bajcu.

V: Veliko vec pricakujem od Stanise in

Mario Mari - Cicibona

Sosica, Tercon in Caharja pa bi morala igrati bolj konstantno. Nad pricakovanjem je zaigral le Robert Skerlavaj.

C: Pravo presenečenje je prav gotovo Boris Zerjal, ki je doslej edini vedno zaigral na visokem nivoju. Vec pricakujem od Corbattija, ki je morda zaradi zacetnih slabih rezultatov prevec zivcen.

Kako si predstavljate končno lestvico?

M: Za 1. mesto se bosta potegovali Barcolana in Ferrovio, svoji ekipi pa pripisujem minimalen odstotek možnosti. Sokol se bo boril za 5.-6. mesto, Breg pa se bo mirno resil. Izpadli bosta dve ekipi med Fiammo, Libertasom in Scoglietto.

V: Ferrovio in Barcolana se bosta potegovali za 1. mesto, Cicibona lahko cilja na končno 3. mesto, mi pa bi radi osvojili 5. pozicijo. Breg bo nekaj stopnic nize, nazadovala pa bosta Li-

bertas in Fiamma ali Scoglietto.

C: Ponovila se bo lanska slika nasih ekip. Cicibona bo pri vrhu, Sokol bo obdržal mesto na zgornji sredini, mi pa bi se morali nevarnim pozicijam prej izogniti kot lani. Glavni kandidat za D ligo je Barcolana, nazadovala pa bosta Scoglietto in Libertas, ceprav je Fiamma morda slabša.

Pravila zahtevajo, da je v vsaki ekipi nekaj mlad-dih posameznikov. Kateri izmed teh so v nasih postavah doslej presenetili?

M: Iztok Bajc je ze od prve tekne dalje presenetil zaradi pristopa in ucinkovitosti ter si pocasi kroji pravico do vse vecje minutaze. Nekaj dobrih tekem sta odigrala tudi Krevatin in Schiulaz.

V: Mnogo sem pricakoval od Mateja Grudna, zal pa se kljub veliki volji do dela doslej ni izkazal.

C: Ugodno sta me presenetila Iztok Bajc in Krevatin, od svojih pa bi omenil se Schiulaza.

Igor Canciani - Breg

CICIBONA: CUPIN 1. V LIGI Z 265 TOČKAMI

	Odigrane tekme	Točke	Povp.	Prosti meti	Odstot.	3 točke
Gorazd BAJC	11	19	1,7	8: 11	72,7	1
Iztok BAJC	12	47	3,9	7: 10	70,0	-
Andrej CUPIN	13	265	20,3	57: 79	72,1	4
Peter FURLAN	12	93	7,7	17: 23	73,9	-
Branko JANKOVIC	11	26	2,3	4: 15	28,6	-
Vanja JOGAN	13	249	19,1	86: 108	79,6	19
Adriano KOVACIC	13	100	7,7	16: 23	69,5	-
Stefan SEMEN	13	137	10,5	25: 42	59,5	-
Riki SIMONIC	12	139	11,5	38: 55	69,1	5
Pavel VOLK	13	29	2,2	8: 15	53,3	1
SKUPNO	13	1104	84,9	266:381	69,8	30

Statistični pregled Cicibone po 13.kolu (10 zmag-3 porazi; 20 točk, razmerje v koših +153)

SOKOL: SOSIČ 17, STARC 14, UŠAJ 11 TROJK

	Odigrane tekme	Točke	Povp.	Prosti meti	Odstot.	3 točke
Pavel BUZAN	2	4	2,0	-	-	-
Tomaž CAHARIJA	10	53	5,3	11:25	44,0	-
Mitja DEVETAK	5	20	4,0	4: 6	66,6	4
Matej GRUDEN	7	4	0,5	2: 4	50,0	-
Marko KLANJŠČEK	2	5	2,5	0: 1	0,0	1
Ivan LESICA	4	2	0,5	0: 3	0,0	-
Ivo SEDMAK	8	11	1,3	1: 2	50,0	-
Martin SOSIC	11	119	10,8	14:23	60,8	17
Rudi STANISA	10	109	10,9	15:31	48,3	-
Damir STARC	11	190	17,2	66:88	75,0	14
Robi ŠKERLAJVAJ	10	143	14,3	33:51	64,7	2
Aljoša TERCON	11	82	7,4	24:47	51,1	2
Martin UŠAJ	9	48	5,3	5:11	45,4	11
David VELUSSI	2	6	3,0	4: 4	100,0	-
Erik DOLHAR	1	0	0,0	-	-	-
SKUPNO	11	796	72,3	179:296	60,4	51

Statistični pregled Sokola po 13. kolu (7 zmag-5 porazov; 14 točk, razmerje v koših +12)

BREG: KOROŠEC 25.5 TOČK NA TEKMO

	Odigrane tekme	Točke	Povp.	Prosti meti	Odstot.	3 točke
Mauro BANDI	12	33	2,7	7:13	53,8	-
Igor CORBATTI	12	175	14,5	40:62	64,5	19
Fabio GOBBO	1	2	2,0	0:2	0	-
Borut KLABJAN	2	6	3,0	2:3	66,6	-
Rodney KOREN	2	1	1,5	1:2	50,0	-
Fabrizio KOROŠEC	4	102	25,5	25:37	67,5	7
Martin KREVATIN	13	66	5,1	10:14	71,4	-
Maxi MARTINI	4	2	0,5	-	-	-
Ales SALVI	1	2	2,0	-	-	-
Marko SALVI	11	151	13,7	25:39	64,1	-
Marco SAVOIA	10	30	3,0	4:12	33,3	-
Maurizio SCHIULAZ	12	49	4,1	13:26	50,0	4
Igor URŠIC	5	20	4,0	2:3	66,6	-
Boris ZERJAL	13	193	14,8	32:61	52,4	13
Robi ZERJAL	10	95	9,5	17:34	50,0	4
SKUPNO	13	961	73,9	185:318	58,1	49

Statistični pregled Brega po 13.kolu (4 zmage - 9 porazov; 8 točk, razmerje v koših -190)

KOŠARKA - EVROPSKI POKAL / Z ZMAGO PROTI BROCENIJU

Ljubljančani že skoraj v polfinalu

Zarko Djurišić (desno) na prvi tekmi proti Broceniju v Ljubljani (Foto: Živilović/TRIO)

Broceni - Smelt Olimpija 73:75 (32:37)

RIGA - V 8. kolu v pokalu pokalnih zmagovalcev so kosarkarji Smelta Olimpije dosegli se tretjo zaporedno zmago na gostovanjih in se tako se bolj približali vidnemu mednarodnemu uspehu - uvrstitvi v polfinale. Premagali so latvijskega prvoligaša Broceni, na koncu sicer samo za dve točki, čeprav so v drugem polcasu vodili že z 12 točkami razlike.

Po tekmi je trener Sagadin dejal: »Zasluzeno smo zmagali proti skoraj preveč agresivni domači ekipi, saj smo vseh 40 minut vodili in imeli igro v svojih rokah. Zmanjkuje nam visokih kosarkarjev in če se nam kmalu ne bo priključil center Mario Kraljević, ne vem, kako bomo v prihodnje sploh igrali. Glavno pa je, da mostvo zmaguje in da je vzdušje v klubu zaradi tega zelo dobro.«

V izredno važni tekmi je Efes Pilsen sinoči domapremagal Zaragozo s 50:49 (25:25), ki je kljub porazu še vedno najresnejši tekmeč Ljubljance. Zaragozo pa »resuje« le zmagava v torku v Tivoliju.

V tretji tekmi v skupini A je v Moskvi CSKA premagal Hapoeel iz Tel Aviva 85:62 (41:25).

TENIS / ODPRTO TENIŠKO PRVENSTVO AVSTRALIJE

Glavni favoriti zmagujejo Seleševa nepremagljiva?

»Nezmotljivi« Courier - Polfinale Graf - Sanchez in Seleš - Sabatini

JAKA LUCU

Visoko vzdignjen srednji prst, skozi zobe iztisnjena vulgarna psovka in dolgočasno nezmotljiva igra. Jim Courier, ki se v Melbournu razburja več kot ponavadi, je spet v skoraj vrhunski konstantni formi. Ko smo nekateri pred začetkom turnirja napovedovali Beckerja, Ivanisevića in Samprasja kot glavne favorite moškega turnirja, smo si verjetno bolj želeli, kot pa resnično verjeli, da jim ne bo igral osrednje vloge.

Toda Jim je fant, ki s svojim tenišom sicer ne spravlja gledalcev v ekstazo, kot to delajo Boris, Goran in Pete, a je v vsakem trenutku enako razpoložen. Zmeraj bo z enako močjo udaril forehand, prvi servis serviral približno enako uspešno in odigral dva ali tri uspešne voleje. Skoraj vsakic mu je to tudi dovolj za zmago in se vedno dovolj za prvo mesto na lestvici ATP.

Tudi Pete Sampras je postal nevarno stalen. Poskodba pokostnice, ki ga je lani prisilila, da je odpovedal sodelovanje v Melbournu, ga muči tudi letos, toda Pete se ne pritožuje. Rahlo nagnjen naprej, z jezikom potisnjenim iz ust in hlad-

nokrven pri »največjih« in »najmanjših« točkah, se zdi zelo preprčan v zmago. Za hip je »visel« proti največjemu underdogu Antonitschu in se v osmini finala poigral z Washingtonom.

Edberg ima v Avstraliji spet težave s hrbtom (leta 1989 je Musterju zaradi podobnih težav predač četrtfinale), tako da sta s Siemerinkom prepustila srečanje dvojici in le veliki volji in vsakdanjim devetdesetminutnim terapijam se lahko zahvali, da sploh se igra. Povsem drugače sta razpoložena Stich in Forget, (tako kot predlani sta se tudi letos pomerila v četrtfinalu); veselita se vsakega osvojenega niza in s stisnjeno pestjo neprenehoma pogledujeta proti življenjskima sopotnicama. Stichova Jessica se zdi popolnoma »in«, tako da ima opazovalec občutek, da je Michaelu nevsoljiva, ker ga toliko ljudi obcuduje in mu pliska.

Pri dekletih ni senzacij, kajti zaradi se vedno velikihakovostnih razlik jih skorajda ne more biti. Seleševa je v osmini finala z velikim veseljem in nadvse zagrizeno (Francozinja je bila lani v Wimbledonu najvztraj-

Capriatijeva je morala priznati premoč Grafove (AP)

nejša pri obtoževanju Novosadcanke, da z glasnimi vzdihovanjem med igro moti nasprotnice) premagala Nathalie Tauziat, v četrtfinalu pa se drugo Francozinjo Haraldovo. Grafova in Capriatijeva sta v zavidljivi formi, v četrtfinalu pa je bila v ponovljenem olimpijskem finalu boljša Grafova. Sanchezova je Huberjevi se enkrat pokazala, da je le robot brez pravih zamisli v igri, ki v zanjo nenatreniranih okoliscinah sploh ne ve, kaj naj počne. Tudi trenerski genij Borisa Breskvarja ne more nadomestiti pomanjkanja domisljije in naravnega talenta.

Arantxa je »preskočila« tudi M. J. Fernandez v četrtfinalu in bo v polfinalu spet igrala z Grafovo.

Na največjih turnirjih zmeraj zmagujejo največji teniški igralci in igralke. Največji turnirji so njihove prireditve, posamezna srečanja pa spevi njihove volje, znanja in ustvarjalnosti. Tako je lani Edberg po zani slabi sezoni zmagal v New Yorku, zato je Agassi osvojil turnir v Wimbledonu in Becker v Frankfurtu.

O Moniki Seleš ne kaže izgubljati besed - v vseh ozirih je nepopovnljiva in med tenisicami edinstvena.

Včerašnji rezultati četrtfinala

Ženske: Graf (Nem/2) - Capriati (ZDA/7) 7:5, 6:2; Sanchez (Spa/4) - M. J. Fernandez (ZDA/5) 7:5, 6:4; Seles (Jug/1) - Harald (Fra) 6:2, 6:7 (5:7), 6:0; Sabatini (Arg/3) - Pierce (Fra/10) 3:6, 7:6 (14:12), 6:0.

Moske dvojice: Kratzmann/Mazur (Avs/8) - Muller/J. Sanchez (JAR, Spa) 6:3, 6:0, 6:7 (6:8), 6:2; Fitzgerald / Jarryd (Avs, Sve/4) - Garnett/Middleton (ZDA) 7:5, 6:3, 6:4; Visser/Warder (JAR, Avs/10) - Grabb/Reneberg (ZDA) 6:3, 6:4, 4:6, 4:6, 22:20.

Moski četrtfinalni pari: Stich (Nem/14) - Forget (Fra/11); Bergstrom (Sve) - Edberg (Sve/2); Courier (ZDA/1) - Korda (Čes/7); Steven (Nzl) - Sampras (ZDA/3).

Polfinale - ženske: Graf (Nem) - Sanchez (Spa) in Seles (Jug) - Sabatini (Arg).

NOGOMET NA TUJEM

La Coruna še ne popušča

V Franciji na vrhu Monaco, za njim Nantes, Olympique in PSG

DIMITRI KRIZMAN

MADRID - Srečanje med Tenerifejem in Real Madridom je vsebovalo kar precej zanimivih motivov. V zadnjem kolu lanskega prvenstva je Tenerife premagal Real in mu tako onemogočil osvojitve naslova. Ze večletna kriza društva predsednika Mendoze pa se je s tem se poglobila. Na klopi Tenerifeja sedi Valdano, nedavni »bomber« Madridčanov. Argentinski trener pa sanja, da bo nekoč vendarle stalni gost trenerskega stolca stadiona Bernabeu. Nenazadnje se kanarsko mostvo presenljivo bori za mesto v pokalu UEFA, računa pa mu je za sedaj prekrizal Cilenec Zamorano. Bivši igralec Bologne je v vse boljši formi, z zadnjimi tremi zadetki pa že lovi prav najboljše strelce. Zimski del Lige se je končal z vodstvom La Corune, ki je ta teden le remizirala. Nič bolje se ni godilo Barceloni na sicer tradicionalno neugodnem gostovanju v San Sebastianu. Katalonci so dvakrat vodili z zadetkoma Koe-manna in Stojčkova, se kako dobrodošlo točko pa je Real Sociadadu prinesel bivši igralec Veleza iz Mostarja Kodro, ki je dvakrat premagal Zubizarreto. Izredno zanesljivo igra ta čas Valencia, Sevillo je Maradona osrečil s pravo nogometno lek-cijo, hudi časi pa se

pišejo Atletico Madrid. Portugalski as Futre, prava gonilna sila ekipe, se je temeljito sprl s trenerjem Aragonesom. Zacuda je odslovilno pismo prejel prav igralec, ki je že prestopil k Benfici. V zadnjih kolih se je izkazal vezni igralec Atletica Bilbao, 19-letni Guerrero. Zanj trdijo, da bo igralcel 90. let v Spaniji, kar potrjuje veliko nogometno tradicijo v baskovskih deželah.

VRSTNI RED: La Coruna 30, Barcelona 28 (tekma manj), Real Madrid 27, Valencia 24, itd. Med strelci vodi Vedeto (18), sledijo Stojčkov 16, Zamorano in Ciganda (14).

V Franciji so po dolgem času vsi favoriti zmagali, tako da večjih novosti pri vrhu lestvice ni. Monaco, Nantes in PSG, slednji v gosteh, so nasprotnike odpravili s klasičnim 2:0. Zelo težka je bila zmaga Olympiquea. Marseilleani so povedli z golom starega lisjaka Völlerja. Lyon je nato izenačil, končno pa vendar kapituliral po nesrečnem avtogolu. Na dnu je zapelate-na usoda Nimesa, ki že šest kol ni okusil slasti vsaj delnega uspeha. Nasploh pa je lestvica zelo »dolga«, tako da izgubljenega ni lahko nadoknaditi. Monaco ima po 22 kolih 32 točk, Nantes 31, OM in PSG 29, Auxerre 27, Bordeaux 26. Sledi prepad.

SMUČANJE / PO POLOVICI SEZONE V BELEM CIRKUSU

Svetovni pokal še vedno vzbuja precej zanimanja

Od Deborah Compagnoni ljubitelji smučanja v Italiji pričakujejo precej več, kot je pokazala doslej (AP)

ANDREI DEKLEVA

Dobra polovica letošnjega svetovnega pokala v alpskem smučanju je že zdrsela pod smučni tekmovalci in tekmovalcev. Pred luknjo v koledarju svetovnega pokala - 3. februarja se namreč na Japonskem začne svetovno prvenstvo - lahko pod prvim delom že potegnemo crto.

Bela karavana smučarjev in smučark, ki potuje s tekme na tekmo svetovnega pokala, se se ne bo ustavila, kot so po prvih tekmah v novembu in decembru prejšnjega leta crnogled napovedovali nekateri pesimisti. Svetovnemu pokalu se ne bje ura slovesa, tek-

movanje, ki je bilo na trenutke res že videti preziveto, se ne da. Tako ta trenutek meni vsakdo, ki si je v zadnjih dveh mesecih po televiziji ali v živo ogledal katero izmed 42 dosedanjih tekem. Zivo je bilo zlasti v moski »podružnici« in zaradi slabega obiska si prav nobenemu prireditelju ni bilo treba beliti glave. Za cirkus v La Villi in Madonni di Campiglio so poskrbeli navijači Alberta Tombe, presenčtil pa je tudi velik obisk na zadnji tekmah v St. Antonu, Lechu ter Vaysonnazu.

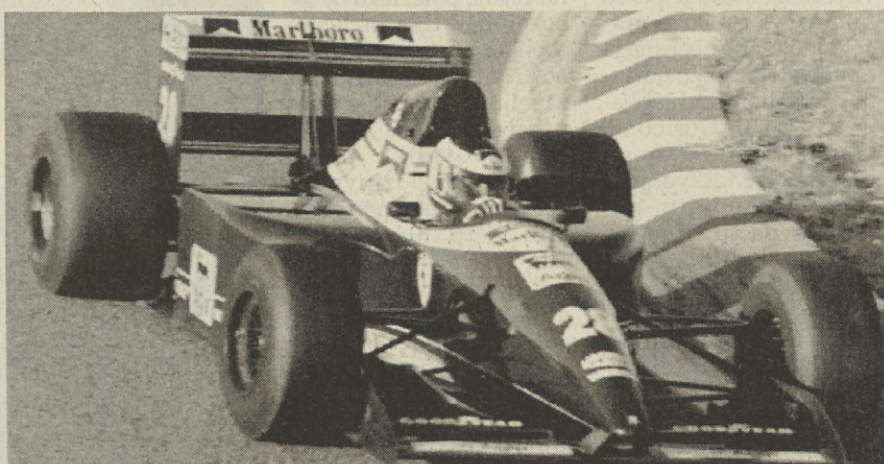
Malo bolj zalostno je bilo do novega leta pri dekletih, saj so tekmoval-

la v ZDA. Na puste ciljne arene pa so smučarke v hipu pozabile, ko so prisle lovit Zlato lisico. V Mariboru je bilo tako kot pozneje v Cortini v Italiji vzdušje res pravo.

Čeprav tudi letos snežne razmere vsaj na stari celini niso taksne, kot bi si jih smučarji želeli, je dosedaj slo brez večjih zapletov. S takšno ugotovitvijo se verjetno ne bi strinjali prireditelji dveh velikih tradicionalnih tekmovanj v Kitzbühlu in Wengnu. Dolgo so pripravljali svoja dogodka leta, a so ju nato zaradi pomanjkanja snega prepuštili St. Antonu, Lechu in Veysonnazu, kjer so lepo uspeali.

Kaj je ozivilo svetovni pokal v alpskem smučanju? S tem vprašanjem se ukvarjajo tudi prireditelji pokala, ki pa so preprčani, da za uspešnost niso zaslužne denarne nagrade, ki jih tokrat prvič podeljujejo najboljšim trem ali petim tekmovalcem na posamezni tekmi. Nagrajevanje celo nekoliko sramežljivo skrivajo in skrbijo, da se številke v svetskarskih frankih, avstrijskih silingih ali ameriskih dolarjih nikoli ne pojavijo na istem listu papirja kot znak mednarodne smučarske zveze FIS ali logotip Sergia Tacchinija, glavnega pokrovitelja pokala.

Svetovni pokal živi in tega se veseli tudi slovensko smučanje, ki v njem tudi pri moski reprezentanci spet nekaj pomeni.

nih incidentov (več okvar na avtomobilih), ki so ovirali potek testov.

VRSTNI RED PO VČERAŠNJIH VOZNJAH: 1. Prost (williams) 1:13, 49,

2. Schumacher (benetton) 1:13, 39, 3. Hill (williams) 1:13, 99.

NOVICE

Italijanski nogometni pokal: danes tri četrtfinalne tekme

RIM - Danes bodo igrali tri četrtfinalne tekme v italijanskem nogometnem pokalu, jutri pa bo na sporedu se tekma v Rimu med Laziom in Torinom. Glavna tekma današnjega sporeda bo gotovo mestni dobovoj med Milanom in Interjem (ob 20.30). »Nepremagljivi« Milan se bo moral kar paziti pred mestnim rivalom, ki v prvenstvu igra zelo uspešno. Napoli bo doma ob 20.30 igral proti Romi, že popoldne (ob 14.00) pa bo v Turinu tekma med Juventusom in Parmo.

Danes konec rallyja Montecarlo

MONTECARLO - Danes ob 8. uri zjutraj se je končal letošnji rally Montecarlo, ki je veljal kot prva preizkušnja za svetovno prvenstvo. Vozniki so ponoči vozili zadnjo etapo, pred njo pa je bil v vodstvu Francoz Delecour na ford escort cosworth. Delecour je imel težave z motorjem, ki pa jih je kot kaže uspešno rešil in je bil pred zadnjo etapo optimistično razpoložen. Pred Biasionom (ford sierra) je imel 1 minuto in 3 sekunde prednosti, pred Aurilom (toyota) pa 1 minuto in 11 sekund.

Namesto Orrica Scoglio

LUCCA - Pri italijanskem nogometnem drugoligasu Luccheseju so včeraj odslovili trenerja Corrada Orrica, zamenjal pa ga bo Francesco Scoglio, ki je med drugim treniral tudi Udinese.

Jemej Koblar tretji v Cortini

CORTINA D' AMPEZZO - Slovenski smučar Jernej Koblar je na tekmi FIS v superveloslalomu na progi Tofane pri Cortini osvojil tretje mesto. Zmagal je Italijan Ivan Bormolini s časom 1:18, 32 pred Avstrijem Mayerjem, ki je zaostal za stotinko, in Avstrijarjem s 16 stotinkami sekunde zaostanka.

Tombi le opomin?

ZENEVA - Glavni tajnik mednarodne smučarske zveze Franco Kasper je včeraj izjavil, da ne bodo ostro ukrepali zoper Alberta Tombe, ki se je nesportno obnašal na nedeljski tekmi za SP v Veysonnazu. Tomba bo dobil le opomin.

Ščerbu nagrada Jesseja Owensa

NEW YORK - Beloruski telovadec Vitalij Ščerbo, ki je na olimpijskih igrah v Barceloni osvojil šest zlatih kolaj, je dobitnik mednarodne nagrade Jesseja Owensa. Ščerbo je dobil 104 glasove in postal prvi telovadec, ki je prejel to nagrado. Na drugo in tretje mesto sta se uvrstila ameriški tekac na 400 m z ovirami Kevin Young (80 glasov) in sedmerbojka Jackie Joyner-Kersey (58 glasov).

Quirotova rodila hčerko

HAVANA - Kubanska atletinja Ana Fidelia Quirot, ki je dobila hude opekline v požaru, ko je doma eksplodirala steklenica alkohola, je rodila hčerko. Deklica je zdrava in materino stanje nanjo ni vplivalo. 29-letna Quirotova je še vedno v kritičnem, a stabilnem stanju.

Glasba in slike za Dan kulture v Špetru

Otvoritev razstave Vladimirja Makuca in koncert dua Stelia Doz in Neva Merlak sta osrednji točki programa Dneva slovenske kulture, ki jo v soboto, 13. februarja v Špetru prireja studijski center Nediza. Gre za eno treh osrednjih prireditev, ki jo ob Presernovem dnevu prirejajo slovenske kulturne organizacije v FJK. Trzaska in goriska osrednja prireditev bosta prej, in sicer v soboto, 6. februarja v trzaskem Kulturnem domu in v ponedeljek, 8. februarja v goriskem Katoliškem domu.

V Špetru bo prvi del prireditve potekal v Beneski galeriji, kjer bodo ob 19. uri odprli razstavo Vladimirja Makuca, prisotne bosta pozdravila zupan Firmino Marinig in predsednik deželneega sveta FJK Nemo Gonano, sodeloval pa bo se zbor Pod lipi. Takoj nato pa bosta v občinski dvorani nastopili sopranistka Stelia Doz in pianistka Neva Merlak, ki bosta predstavili Homage Mariju Kogoju.

TRST / KANTAVTOR DE GREGORI V ŠPORTNI PALAČI

Dober, vendar hladen nastop

ANDRO MERKU

Pretekli četrtek je v trzaski Sportni palači nastopil Francesco De Gregori (foto A. Waltritsch). Ob deveti uri, ko se je koncert začel, je bila dvorana na pol prazna; nekaj ljudi se je sicer nabralo v teku večera, vendar se vedno premalo, če pomislimo, da je De Gregori eden najvidnejših predstavnikov italijanske avtorske glasbe. Med drugim je pred leti rimski kantavtor nastopil z velikim uspehom v nabito polnem gledališču Rossetti. Zakaj se je trzasko občinstvo odzvalo v tako majhnem stevilu? Morda zaradi tega, ker je isti večer sodelovala v oddaji Partita doppia na prvi televizijski državni mreži rock-zvezda Madonna? Ne, glavni razlog je drugje in se nanasa na organizacijo koncerta. Prvic - v mestu smo zapazili le malo reklamnih plakatov, drugic - organizatorji so verjetno mislili, da so obveščevalna sredstva le »optional«.

Vendar preidimo h koncertu. Tudi v tem primeru ni vse zlato, kar se sveti. Na odru se je blešcal napis »Jeder ist willkommen« (kar pomeni: vsakdo je dobrodošel); vendar kako dobrodošel? Pricakovali smo, kot je sam avtor

izjavil pred zimsko turnejo, da bo komunikativna plat prvenstveni element koncerta. Nic vsega tega: večer je potekal brez dialoga z občinstvom in sele pri predzadnji pesmi, to je slavni uspešnici Generale, se je občinstvo ogrelo: prepozno, kajti po kratkem bisu, v ka-

terem je De Gregori zapel pesmi La ballata dell'uomo ragno in Buffalo Bill, je bil kantavtor ze na poti v Rim.

Vsemu navkljub ostaja De Gregori eden najboljših italijanskih kantavtorjev; z glasbenega vidika je bil koncert brez dvoma na zelo dobri umetniški ravni.

Kar se aranžmajev tice, je De Gregori privilegiral akustične zvoke kitare; v tem smislu nam je bila vsec akustična verzija pesmi La leva calcistica della classe 1968, prvotno napisana za klavir. S tem v zvezi lahko še povemo, da se je De Gregori poslužil klaviatur le pri treh pesmih: Bellamore, I matiti in La storia.

Dobro sta se odrezala Vincenzo Mancuso pri električni kitari, pa Lucio Bardi pri akustični kitari. Baterist Guido Guglielmetti in bobnar Rosario Gagliardo nista pršla do posebnega izraza, ker je bila pac njuna vloga dokaj omejena.

S tem koncertom je torej De Gregori predstavil svojo LP ploščo Canzoni d'amore, nekatere stare pesmi je aranžiral z novim zvocnim prijemom, komunikativno plat pa je popolnoma zanemaril. Poleg tega bi lahko pri bisu nudil kaj več sicer mlačnemu trzaskemu občinstvu: ljudje so si verjetno pričakovali kot poklon še kako uspešnico; o čudovitih pesmih kot so n.p.r. La donna cannone, Rimmel. Pianista di piano-bar, Santa Lucia itd., ne duha ne sluha.

Očitno se je De Gregoriju mudilo!

TRST / NEDELJSKI NASTOP V BARKOVLJANSKI CERKVI

Gojenci GM prijetno presenetili občinstvo

Nastopile so komorne skupine in godalni orkester

JOZE KOREN

Nedeljski koncert komornih skupin in solskega godalnega orkestra so le Glasbene matice "Marij Kogoj" v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah (foto Ferrari) je za številno občinstvo, ki je napolnilo cerkev, predstavljalo moč prijetno presečenec. Mladi gojenci so se namreč predstavili z zahtevnim sporedom pa je treba izreci pohvalo tudi pedagogom sole Glasbene matice, v tem primeru se posebej profesorjema Marku Bitezniku in Petru Filipčicu, ki sta pripravila vse tri komorne skupine, in pa prof. Aleksandri Pertot, ki je s prevzemom solskega godalnega orkestra dala nje-

nosti, potrdil se nekaj: namreč koristnost takih nastopov, saj pomenijo živ stik med naso osrednjo solsko glasbeno ustanovo in javnostjo, obenem pa navajajo gojence k samozavesti pred občinstvom. Ob pohvali nastopajočim pa je treba izreci pohvalo tudi pedagogom sole Glasbene matice, v tem primeru se posebej profesorjema Marku Bitezniku in Petru Filipčicu, ki sta pripravila vse tri komorne skupine, in pa prof. Aleksandri Pertot, ki je s prevzemom solskega godalnega orkestra dala nje-

govni utrjeni kakovosti skupnega muziciranja se novega mladostnega zagona. Duo Ambra Kosuta - violina in Aljosa Starc - cembalo iz razreda prof. Marka Biteznika, sta v uvodni točki zaigrala Adagio in Allegro iz Albinonijeve Sonate za violino in cembalo. Ob ze izkušenem Aljosi Starcu je gojenka četrtega violinskega letnika Ambra Kosuta, celist Aleksander Sluga in cembalist Aljosa Starc so pod mentorstvom prof. Marka Biteznika potrdili, da se lahko razvijejo v pomembno komorno skupino.

Filipovica, so Adagio in Allegro iz Graunovega Koncerta v C-duru izvedli s prikupno lahkonostjo in uigranostjo. Bachov Koncert v d-molu BWV 1043 za dve violini in orkester v redukciji za cembalo in basso continuo, je predstavljala za mlade izvajalce trdo preizkušnjo, ki pa so jo prestali s priznanja in vse pohvale vredno podjetnostjo in jasnostjo v prednasanju posameznih stavkov. Violinisti Rafaela Petronio in Ambra Kosuta, celist Aleksander Sluga in cembalist Aljosa Starc so pod mentorstvom prof. Marka Biteznika potrdili, da se lahko razvijejo v pomembno komorno skupino.

Corellijev Concerto VIII. za godalni orkester in concertino, je godalni solski orkester GM pod vodstvom prof. Aleksandre Pertot zaigral s pomembno ubranostjo z discipliniranim in presenljivo natančnim izpolnjevanjem dirigentkinih nazornih hotenj celo do take mere, da je na trenutke prihajala do izraza ze kar pomembna interpretacijska zanosnost. Skoraj izključno zelo mladim orkestram so pomemben delež dodali David Zerjal (prva violina), Paolo Bembi (druga violina), Aleksander Sluga (celo) in Aljosa Saksida (cembalo).

GORICA / SEMINAR PEDAGOGA SIJAVUŠA GADŽIJEVA

Bogastvo ruske klavirske šole med pianisti v Gorici

Seminarja se je udeležilo veliko učencev in profesorjev

TATJANA GREGORIC

Pianist in pedagog Sijavus Gadžijev, ki od leta 1980 poučuje na Posebni glasbeni soli moskovskega konservatorija P.I. Cajkovski, je prvic svoje bogate glasbene izkušnje predstavil pred stiri leti na predavanjih na GM v Trstu, se kasneje med Slovence v Italiji vrnil s svojimi učenci in pripravil koncerte, sam pa nastopil tudi s člani Godalnega kvarteta GM. Na povabilo vodje Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, Silvana Kersevana, je priljubljen glasbenik med 12. in 16. januarjem letos vodil tudi klavirski seminar v Katoliškem domu v Gorici (foto Studio Reportage). V precejšnjem številu so se nanj odzvali učenci in učitelji iz Gorice, Trsta, Ajdovščine, Kopra in Nove Gorice. Po besedah vodje klavirskega oddelka Centra, prof. Hele Plesničar, je bilo srečanje s prof. Gadžijevim zelo uspešno in koristno, tudi za najmlajše gojence, "saj njegovo podajanje temelji na muzikalni ideji, vedno izhaja iz glasbene slike, predstave in z njenim razvojem dosega občutek naravnega, preprostelega in spontanega. Tehnični problemi so podrejeni muzikalnemu rezultatu in tako ustvarja mehko igro, zvočnost brez ostrin. S pozitivnim odnosom do učnega procesa poskuša pripeljati učenca do cilja - odkrivanja muzikalnih čarov klavirske igre".

Simpatičnega in prijet-

nega pedagoga, ki ob svoji večletni predanosti t.i.m. resni glasbi rad poklepetata tudi o rock zvezdnikih, kot sta Freddie Mercury ali Elton John, pa smo lahko razkrivali tudi v nezastranih poučnih razgovorih ob zaključkih individualnih ali skupinskih lekcij.

Ali s seminarjem o didaktiki in interpretaciji za pianiste, ki ste ga imeli v Gorici, redno obiskujete tudi druge glasbene centre?

»To je samo ena od tem. Imam različna predavanja o glasbenih stilih, od baroka do Prokofjeva in Schönberga. Seminarje imam v različnih državah, v Nemčiji, na Madžarskem, večkrat sem bil tudi v Beogradu in seveda tudi v Rusiji. Le da imamo v Moskvi v glavnem nekatere glasbene konference, na katerih sodeluje veliko profesorjev, tu se srečujemo, pogovarjamo

in izmenjujemo izkušnje. Kaj bi lahko povedali o glasbenem solstvu v Trstu, Gorici in tistem v Nemčiji, Rusiji...

»Talente imajo prav vsi narodi. Potrebne so le dobra organizacija, predavanja, sole in seveda čas... zelo važno je, da vadiš vsak dan. V Rusiji je tradicija klavirske sole zelo močna, podobno tudi v Nemčiji, vendar menim, da je v Rusiji bogata tradicija prispevala svoje in imamo boljše solo kot v drugih državah. Uspešnost glasbenega solanja je odvisna tudi od prisotnosti umetnosti nasploh in slednje je v Rusiji v zadnjih letih zelo občutiti.«

Ste tudi uspešen pianist. V interpretacijah posvečate največ pozornosti?

»Najprej moras imeti idejo, zamisel. Važno je razumevanje stila skladatelja, ki ga izvajas in seveda tudi brez obvlado-

vanja tehničnih problemov ne dosežeš cilja. Pravzaprav je pomembno vse. Glasbe ne moreš ločevati.«

Emil Gilelj, Glenn Gould in Vladimir S. Horowitz so, po mnenju prof. Gadžijeva, veliki pianisti, ki so največ prispevali k razvoju klavirske igre. Sicer pa se namerava ruski pedagog, ki ga kot uspešnega predavatelja poznajo tudi v Mariboru in Ljubljani, v Trst in Gorico se vrnati. Misel na to, ali bi zapustil Moskvo, prepustja prihodnjim potom, je pa tudi ne izključuje. Politika ga ne zanima, vsaj zadnja leta ne, ker ga je povsem razočarala in spoznal je, da ima vsak politik, kjerkoli ze deluje, svoj interes in pozablja na vrednoti kot sta dobrota in postenost - slednji prof. Sijavus Gadžijev išče in tudi dobi le se v glasbi.

TRST / OKROGLA MIZA O ZAPELJIVOSTI

Zapeljivec med obrabljenimi klišeji in novimi zahtevami sodobne ženske

Po Schnitzlerjevem Anatolu v koprodukciji Stalnega gledališča FJK in skupine Glauco Mauri prihaja v tržaški Kulturni dom in nato v Gorico predstava ljubljanske Drame

BOJANA VATOVEC

Psihologiji zapeljivca in osebnosti krizi sodobnega moškega se je posvetila Gianna Schelotto. Schnitzlerjev Anatol je stereotip zapeljivca s krhko osebnostjo, vendar je takratna družba dajala potuho njegovemu obnašanju. Danasnja družba tega ne trpi več, ženske nočejo več biti njegova zrcalna podoba, tako da moski zapeljivec trpi za "narcizistično hemoragijo". Izoblikovali sta se dve skrajni skupini zapeljivcev: moski "maho" se gluh na kritike drži starih prepričanj in navad, neznejši pa so go-

reče sprejeli ženske teze in kritike in se iz "aktivnih" prelevili v "pasivne" zapeljivce, postali so nemocni kuzki in zenski zopet vsiljujejo odvisnost, tokrat kot materinsko. Takih moskih pa ženske nočejo, saj si želijo močnega moškega. Zelij si tudi zapeljevanja, ki pa mora biti medsebojno in sloneti na enakopravnosti.

O zapeljevanju v reklamah je spregovorila Anna Maria Testa. Vsi smo izkusili zapeljevanje, bodisi kot zapeljivci bodisi kot zapeljani. Reklama je zapeljevanje, zapelje-

vanje je manipulacija. Je to dobro ali slabo? Je naša družba res potrosniška družba, ki ne locuje dobrin od medcloveskih odnosov? Ali ni morda to družba, ki s težavo ustvarja nove odnose, saj jih nove generacije nič več ne podedujejo od prejšnjih, kot se je dogajalo nekoč? Zapeljivost in zapeljevanje sta le ključ, ki omogoča medsebojno spoznavanje, sredstvo sporočanja, ki nikakor ne sme biti vsiljivo.

Režiser Nanni Garella se je seveda pomudil pri svoji interpretaciji Sch-

nitzlerjevega Anatola, ki je obenem narcizističen in melanholičen. Svoja ljubezenska razmerja vedno dozivlja z vidika preteklosti ali prihodnosti, nikoli ne živi v sedanjosti.

Prof. Walter Zettl je Garellovo postavitev, v kateri je poudarek tudi na Anatolovih zenskah, primerjal z običajnimi dunajskimi lahkotnejšimi interpretacijami in ugotovil, da je odkril novo plat Anatolove osebnosti. Kakorkoli ze, 29., 30. in 31. januarja bomo lahko v Kulturnem domu v Trstu videli se enega Anatola, tokrat v postavitvi Drame SNG iz Ljubljane.

Prece medli zapeljivec Roberto Stumo (na sliki z Giannijem De Lellisom), ki je nastopil kot Anatol v postavitvi Schitzlerjevega dela v koprodukciji Stalnega gledališča FJK in skupine Glauco Mauri (Foto M. Buscarino)

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 21. uri (Ovalna dvorana) Strniša/Fray: Zabe, v izvedbi Koreodrame. Cena vstopnice 1000 SIT.

Ob 20. uri (Stihova dvorana) Leticija in Lustrek. Cena vstopnice 500 SIT.

JUTRI: ob 20. uri (Stihova dvorana) Leticija in Lustrek. Cena vstopnic je 500 SIT.

JUTRI IN V PRIHODNIH DNEH: 28. do 30. t. m. ob 21. uri in 31. t. m. ob 18. uri (Ovalna dvorana) Strniša/Frey: Zabe, V izvedbi Koreodrame Ljubljana. Cena vstopnic je 1000 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 3. in 9. 2. ob 20. uri (Stihova dvorana) Ob letu osorej. Cena vstopnic je 500 SIT.

28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Gallusova dvorana) G.Verdi: Don Carlos, v izvedbi Opere in baleta SNG Ljubljana. Gostujoje solisti: Pugar-Je-rić, Cioromila, Elenko, Kaludov, Trajanov, Pivovarov. Cena vstopnic 2000, 1700, 1500 in 500 SIT.

30.t.m. ob 20. uri (Kosovelova dvorana) Emil Hrvatin: Zenska, ki nenehno govori (Cas subjektivnega) - Pentagon. Cena vstopnice je 700 SIT.

31.t.m. ob 20. uri (Linhartova dvorana) Emil Hrvatin: Zenska, ki nenehno govori (Cas subjektivnega) - Polygon. Vstopnina je 500 SIT, cena kompleta za obe predstavi 1000 SIT.

NAPOVEDUJEMO: 21. 2. ob 18. uri, 22. 2. ob 19. uri in 23. 2. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W.Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21. 2. in 22. 2. je na voljo le se nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Anatol (Dijaski 7 Vечerni in izven).

Ob 20. uri (Mala drama) A. Nicolaj: Prva klasa (za izven in konto).

JUTRI: ob 17. uri G. Strniša: Samorog. Abonma Dijaski I in popoldanski.

Ob 20. uri W.Allen: Zaigraj se enkrat, Sam. Razprodano.

V PRIHODNIH DNEH: 29.t.m. ob 20. uri (Mala drama) W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam. Razprodano.

30. t.m. ob 19.30 J.B.P. Moliere: Svatba po sili. Za izven (konto).

31.t.m. ob 20. uri (Mala drama) Večer sansonov Jacquesa Brela v izvedbi Krtaj Levstik.

Genjene obiskovalce obvesčamo, da so vse predstave W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam v mesecu januarju, razprodane. Vstopnice za predstave v februarju bodo na voljo od 30. januarja, ko bodo objavili tudi razpored predstav za mesec februar. Rezervacij ne sprejemajo.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 10.30 M. Frayn: Hrup za odrom. Zaključena za solo.

Ob 19.30 M. Frayn: Hrup za odrom. Za abonma Sreda in izven.

JUTRI: ob 10.30 M. Frayn: Hrup za odrom. Zaključena za solo.

Ob 19.30 A.P.Cehov-T. Brasch: Platonov. Za abonma Četrtek in izven.

V PRIHODNIH DNEH: 29.t.m. ob 19. uri A.P.Cehov-T.Brasch: Platonov. Za abonma Red V in izven.

30. t. m. ob 19.30 uri Z. Petan: Don Juan in Leporella (za izven in konto). V zanimivem dvojezičnem projektu igrata gosta Stanislava Bonisegna in Johannes Pump.

Informacije vsak dan med 10. in 12. uro in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 29. t. m. in 4. 2. Gavrán: Moz moje zene.

Prodaja vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v jelovskovem salovu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 21.00 uri (Mali oder) Kabaret XX. stoletja: Isadora. Maja Serbljenovic Turcu v koreodramskem projektu Draga Boldina. Za abonente in izven.

JUTRI IN POJUTRISNJEJ: ob 19.30 J.B.Molier: Don Juan.

V PRIHODNIH DNEH: 29.t.m. ob 21. uri (Mali oder) Kabaret XX. stoletja: Isadora.

Informacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

V PRIHODNIH DNEH: 30. (za red Sobota 2 in izven) in 31. (za red Upokojenci in izven) t. m. Cajkovski: Hrestac.

Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

SLG Celje obvesča svoje obiskovalce, da so vse predstave, vključene v Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, zal, že razprodane.

Informacije na tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

JUTRI: Cob 19.30 uri R. Cooney: Zbezi od zene. Predstava je razprodana.

Informacije na tel. 064/222-681.

SMARJE PRI JELSAH

V PRIHODNIH DNEH: 30. t. m. ob 19.30 uri F. Schiller: Razbojniki, režija Robert Rapolja. Gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

SLOVENJ GRADEC

V PRIHODNIH DNEH: 29. t. m. ob 19.30 uri H. Ibsen: Nora. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 30.t.m. (Gledališka dvorana Solkan) R. Marinković: Glorija.

6.2. ob 20. uri (Gledališka dvorana Solkan) R. Vitrac: Volkodlak. Informacije na tel. 065/25-326.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 29. t. m., ob 20.30 A. Schnitzler - Anatol (abonma red A in D) - gostuje ljubljanska Drama. Ponovitvi v soboto, 30. t. m., ob 20.30 (abonma red B, E in F) in v nedeljo, 31. t. m., ob 16. uri (abonma red C in G).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

JUTRI: ob 20.30 bo Zadruga Argot - Società per

attori uprizorila delo Umberta Marina »Volevamo essere gli U2«. Predstava izven abonmaja, za mladino in abonente posebni popusti. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališca Rossetti. Ponovitve v petek, 29. t. m., ob 20.30.

DVORANA TRIPCOVICH

V teku je prodaja vstopnic za predstavi »La Voix Humaine« in »Cavalleria rusticana«, ki bo na programu od 2. do 14. februarja. Urnik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 20.30 W. Shakespeare - A piacer vostro - v izvedbi gledališke skupine Teatro dei Filodrammatici iz Milana. Režija Nanni Garella, scene in kostumi Antonio Fiorentino. V glavnih vlogah Marisa Della Pasqua, Paola Della Pasqua, Marco Balbi in Rossanna Bruzzo. Predstave bodo trajale do 7. februarja.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 29. t. m., ob 20.30 baletna predstava Jean Edelman - »Painting the Music and Dance«.

GORICA

GLEDALIŠČE G. VERDI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 1. februarja, ob 20.30 (abonma red A in B) A. Schnitzler - Anatol - gostuje SNG Drama iz Ljubljane.

VIDEM

PALAMOSTRE

V PRIHODNIH DNEH: od 29. do 31. t. m. gostovanje gledaliških skupin Teatri di Thalia in Teatro dell'Elfo z Goldonijevim delom v Fassbinderjevi priredbi La bottega del caffè.

COLUGNA (Videm)

GLEDALIŠČE LUIGI BON

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 20.30 Decameron v izvedbi gledališke skupine Terzo Teatro.

Koroška

CELOVEC

GLEDALIŠČE V HISI UMETNOSTI

DANES: ob 10.30 in ob 20.00 zadnja ponovitve Der Klassenfeind.

JUTRI: ob 20. uri Twerbul - gostovanje gledališke skupine iz Moskve.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 Patrick Süskind - Der Kontrabass. Ponovitve jutri, 28. t. m. in v petek, 29. t. m., ob 19.30.

GRAD KRASTOWITZ

DANES: ob 19.45 kabaret - Die Wadlbeisser.

BELJAK

KLETNI TEATER

DANES: ob 20. uri Uli Bree: Don Quichote - Der Jahrhundertmann (v nemščini). Ponovitve jutri, 28. t. m., ob 20. uri.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

KLUB K4

JUTRI: ob 22. uri Janis. Tematski večer Janis Joplin. Ekskluzivni video program.

V PRIHODNIH DNEH: 31.t.m. ob 22. uri Amazonas. Edinstvena ženska skupina z novim programom.

1.2. ob 21. uri Vzhod in zahod si podajata roko. večer duhovnih pesmi z recitacijami. Poje: Ranganatha-Rajko. Video: Swami Amanaranada.

2.2. ob 22. uri Hans Theessink. S februarjem odpira K4 vrata se bluesmaniji. Informacije na tel. 061/113-282.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 3.2. ob 20. uri koncert Arcadia Tria. V okviru abonmaja Pro musica . Vpis abonmaja je možen na sedežu koncertne agencije Gallus International (Ljubljana, Krakovski nasip 6) in v Galeriji Labirint, tel. 150-155.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

JUTRI: ob 20. uri koncert Akademskega pevskega zbora Maribor.

NOVO MESTO

DOM KULTURE

V PRIHODNIH DNEH: 30. t.m. ob 19. uri Koncert MePz Revoz ob 15 letnici.

KAMNIK

DVORANA VERONIKA

V PRIHODNIH DNEH: 29.t.m. ob 19.30 uri koncert iz cikla Musica Aeterna: Andrej Petrac, violoncelo, Tomaž Petrac, klavir. Vstopnina je 200 SIT, vstopnice bodo v prodaji pred začetkom koncerta.

KOPER

MKC

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 22. uri koncert skupine Overslow (H.C.) iz Koprivnice.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 1. februarja, ob 20.30 koncert Trzaskoga koncertnega društva. Nastopila bo Liana Issakadze.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandro Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 1. februarja, ob 21. uri celovečerni koncert Francesca Guccinija.

MILJE

GLEDALIŠČE VERDI

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 30. t. m., ob 22. uri bo na sporedu koncert skupine Microgroove, ki ga predstavlja Globogas. Po koncertu se bo večer nadaljeval z glasbo DJ. do 0.30.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

MODERNA GALERIJA (INFORMACIJSKI CENTER)

DANES: ob 17. uri film o britanskem kiparju Tonnyju Craigu v produkciji Tate Gallery.

CANKARJEV DOM

DANES IN V PRIHODNIH DNEH: do 30.t.m. ob 20. uri (Linhartova dvorana) Najlepši novi britanski film - premiere in ponovitve filmov. Cena vstopnice je 300 SIT.

FRANCOSKI KULTURNI CENTER

JUTRI: ob 18. uri Justin de Marseille, film Mauricea Tourneurja. Center je odprt od 8. do 19. ure. Tel. 061/224-883.

DOMŽALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

V PRIHODNIH DNEH: 2.2. ob 17. uri Potopišno predavanje - s poti Tatjane Cerar po Južni Ameriki.

3.2. ob 17. uri Kozmetika za najstnike - predavanje in prikaz vodi kozmetičarka Janja Skrinjar-Osojnik.

4.2. ob 17. uri srečanje s carovnikom Miranom canakom.

5.2. ob 17. uri Predavanje o astrologiji.

6.2. ob 17. uri - presenečenje.

Informacije in prijave: Društvo SMO, Domžale, Ljubljanska 71, prvo nadstropje. Tel 061/711-875.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V organizaciji Zadruga Bonaventura bodo predvajali serijo filmov v izvirniku posvečenih velikemu režiserju Petru Brooku, današnjemu direktorju Mednarodnega centra za gledališke raziskave v Parizu. Vstop prost.

DANES: ob 18.00 in 20.00 : »Marat/Sade« Igrajo Glenda Jackson, Patrick Magee, Ian Richardson.

NAPOVEDUJEMO: 2. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »The Mahabharata« Igrajo Bruce Myers, Vittorio Mezzogiorno, Andrzej Seweryn.

16. februarja 1993 ob 18.00 in 20.00 »King Lear«. Igrajo Paul Scofield, Cyril Cusack in Patrick Magee.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.

DANES: ob 10. uri MI se imamo radi, lutkovna igrica, ples, pesmi - vrtec angelce Osepek.

Ob 16. uri Naredimo lutkovno predstavo,

lutkovni abonma - Marija Lesjak.

JUTRI: ob 10. uri lutkovna delavnica Srednje vzgojiteljske šole.

Zaradi lažje razporeditve naprosajo, da obiske skupin vnaprej pravocasno sporočite na tel. številko 061/213-024.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 28., 29. in 30.t.m. ob 17. uri Jan Zakonjšek: Hudič in pastir. Za izven.

1., 2. in 3. februarja ob 16.30 in 18. uri Jan Malik: Zogica Marogica. Vstopnice so že v prodaji. Informacije ob sredah, četrtek in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

KULTURNICA

JUTRI IN V PRIHODNIH DNEH: 28. 1., 29. 1. in 30. 1. ponovitve predstave.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 30. t. m. ob 16. uri Mojca Pokrajculja, koroška ljudska pravljica v priredbi Janka Modra. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.

Informacije na tel. 061/448-920.

VITESKA DVORANA KRIZANK

V PRIHODNIH DNEH: 31. t. m. ob 17. uri Kuzeek postrožek na obisku. V izvedbi gledališča Jaz in Ti. Prodaja vstopnic: Festival Ljubljana, tel. 061/228-544 oz. uro pred predstavo na prizoriscu.

OPERA IN BALET SNG

V PRIHODNIH DNEH: 30. t. m. ob 11. uri. Cipci: Sneguljica. Informacije na tel.061/331-945.

DOMŽALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

V PRIHODNIH DNEH: Vesele zimske počitnice od 1. do 5. 2. od 8.do 14. ure. Organizirano počitniško varstvo za otroke nizjih razredov.

Modelarska delavnica - izdelava zrnaja. 1., 2. in 3. 2. od 13. do 15. ure. Za otroke od 1. do 4. razreda.

Racunalniški tečaj - od 1. do 5. 2. od 9. do 10.30 ure za otroke 1. do 4. razreda, od 11. do 12.30 ure za otroke od 5. do 8. razreda.

1. in 2. 2. od 10.30 do 12.ure.

Gledališko lutkovna delavnica na temo Pike Nogavice z naslovom Pike Strumf gre na počitnice. Namenjeno otrokom od 2. do 5. razreda. Organizira društvo SMO (Starsi-Mladi-Otroci) ob pomoči Napredka Trgovine, d.o.o. Informacije od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure po telefonu 711—875.

KAMNIK

GALERIJA VERONIKA

DANES: ob 17. uri otvoritev Slikarske parade, razstave slik otrok VVZ Mojca. Razstavo si boste lahko ogledali do 5. februarja.

NOVO MESTO

DOM KULTURE

DANES: ob 16.30 Zabji kralj. Lutkovna igrica bratov Grimm. Tel. 068/22-370.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 10. uri pravljica »Quando sarò piccolo« Luigine D'Agostino v izvedbi gledališke skupine Teatro dell'Angolo iz Turina. Režija Pasquale d'Itrona.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 31. t. m., ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Snezna kraljica v izvedbi gledališke skupine Dramma italiano z Rijeke.

ŠKEDENJ

LUDOTEKA

JUTRI: ob 17.30 bo v prostorih Ludoteke član skupine Lupusinfabula Stefano Micol pripovedoval Andersenovo pravljico.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/Venezia- Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in študente 50 SIT.

Do 31. t. m. je v Veliki sprejemni dvorani na ogled razstava Svedsko steklo - razstava 12 vodilnih švedskih oblikovalcev. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALERIJA

V PRIHODNIH DNEH: Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.

31. t. m. ob 11.

V naročju vetra (21)

Med zdesetkanimi domačini na Markizih - Ko posije sonce, so tihomorski otoki podoba raja - Spet na odprto morje

Zivljenje v raju

Ko so Markize odkrili, je na njih zivelokakih 80.000 ljudi. Bolezni, ki so jih prinesli belci, predvsem crne kože in tuberkuloza, pa so opravile svoje. Zdaj zivi na otokih le kakih 6000 domačinov. Ker je prostora veliko, živijo kot v raju. Vse, kar potrebujejo, jim daje narava. Vzamejo maceto, gredo v gozd in se vrnejo s hrano za nekaj dni.

Bili pa so tukajšnji domačini zelo nevarni in bojevitikanibali. Tako kot danes so stale vasi v dolinah, ki se spuščajo proti morju. Če so se prebivalci dveh dolin spopadli med seboj, so premaganci morali na morje ali pa so jih zmagovalci pojedli ...

Kanibalska smrt ni bila lahka

Na markiskem otoku Ua Huka se je v prejšnjem stoletju izkrcal tudi avtor znanega romana Moby Dick Herman Melville. Lepo je zivel med domačini in vzeli so ga za svojega. Pa se je razvnela bitka in domačini so privlekli domov ujetnike. Nekaj dni so jih kruto mučili, potem pa pojedli ... Melville se je tedaj domislil, da ga domačini mogoče lepo redijo

za kanibalsko pojedino. Pobegnil je iz vasi in imel srečo, kajti v sosednjem zalivu je bila zasidrana kitolovka.

Biti pojejen pa ni bila lahka smrt. Meso, ki ni prepojeno z adrenalinom, je bistveno slastnejše kot tisto z njim. Zrtev so torej kruto mučili, da je adrenalin »pokurila«, potem pa so jo ubili in pojedli. Ponavadi so žrtvam polomili roke in noge in jih obesili na kol. Takemu »raznju« so rekli dolga svinja. Zda tako pripravljajo za zakol pse. Jedo jih namreč po vsem južnem Pacifiku in v jugovzhodni Aziji. Psi stlačijo v vrečo in po njem udarjajo kakih dve uri. Potem pa ...ve se ...

So pa prav* Markizov zaradi te vrste prisilnega odseljevanja poselili večino južnega Pacifika. Tako vsaj piše v svojih navodilih za plovbo po teh vodah. No, zdaj je teh kanibalskih časov že dolgo konec. Nad vasjo Atuona kraljuje velik kriz, viden daleč z morja. Pomorscakom je sporcical, da so tu misionarji in da ni več kanibalov.

V Polineziji je matriarhat. Cez nekaj dni sem v gosteh pri kapitanu francoske vojske, ki tu

vodi »prilagojeno« vojaško službo. Domačini, godni za vojake, se namreč v njegovi kasarni predvsem učijo delati. Učijo se kovinarstva, zidarstva, mizarstva, kmetovanja ... Delavnice so dobro opremljene in lahko bi se veliko naučili. Kot pravi kapitan, pa ni prave delovne vneme. Bolj kot delavci pa so domačini umetniki. So izredno spretni rezbarji, slikarji, kiparji, tudi za glasbo imajo veliko smisla.

Sicer pa je njihova miselnost včasih ukrojena na prav poseben način. Če gradijo cesto, jim speljevanje zavojev ne gre v račun. Speljali bi jo kar naravnost v hrib, ne glede na strmino.

Imajo tudi izreden cut za orientacijo. Med otoki, ki so daleč za obzorjem, plujejo brez kompasa. Ko je kapitan nekoč plul z njimi na motornem čolnu in sosednji, kakih 50 milj oddaljeni otok, se je sredi morja pokvaril motor. Medtem ko ga je domaćin popravljal, je čoln nosilo po morju in obracalo v različne smeri. Ko je bil motor popravljen, je krmar obrnil čoln in zaplul natančno proti cilju. Ko se je vkrcal, kapitan namreč ni domaćinom popolnoma zaupal, zato

je vzel s seboj kompas. Seveda pa to »vojaško« privajanje k delu med domačini ni ravno priljubljeno. Zakaj neki, če pa imas v džungli vsega zadosti.

Pa se to je trega povedati: v vsej vzhodni Polineziji vlada matriarhat. Včasih so tu imele ženske tudi po več mož. Vse pomembnejše posle v družini vodijo ženske. Moski so, rekel bi, bolj obrtniki in »fizikalci«. Tako v trgovinah, ki jih vodijo domačini, za blagajno sedijo ženske, če pa je treba narediti kaj težjega, se oglasi nezni glasek: »Hej, moz, primi in dvigni!«

V francoski Polineziji je solanje brezplacno, tudi na univerzi, prav tako so brezplačne vse zdravstvene storitve. Vendarle je Francozom uspelo doslej spraviti na univerzo le nekaj žensk. Tri so jo celo dokončale. Ena je profesorica, dve pa visji medicinski sestre. Od moskih doslej nobeden ni prišel niti iz srednje šole.

Se en problem me muci. In to je na vsej plovbi čez Pacifik. Prvi se imenuje El Ninjo, otrok. To je pojav, ko Humboldtov tok, ki teče ob Južni Ameriki proti severu, ponikne v globlino in izgine. To se zgodi enkrat ali dvakrat

Kriz nad vasjo Atuona je pred davnimi leti predstavljal znamenje, da na otoku ni več kanibalov. (Foto: J. Šterk)

v stoletjih. Ta tok prinaša iz ozemlja ob Antarktiki s seboj veliko planktona. Če toka ni ali pa ga zmanjka, ni prvega člena v prehranjevalni verigi. Rib ostane le malo ali pa jih ni več. Tudi zato mi ni uspelo v vsem Pacifiku doslej ujeti nobene ribe. Ta El Ninjo pa povzroči tudi, da se vreme spreminja. Na moji dosednji plovbi me je dobro dajalo, v nadaljevanju pa me bo najbrž se bolj ...

Petek, 31. julija

Pocasi se poslavljam. Ja, da ne pozabim zapisati se tega. Pred nekaj

dnevi sem si sel pogledat tudi največjo atuonsko znamenitost, grobnico slikarja Paula Gaugina in pevca Jacquesa Brela. Oba sta sklenila življenje prav tu, v Atuoni. Pokopališče je lepo, precej obraslo s tropskim rastlinstvom, oba groba sta lepo vzdrževana.

Pred odhodom sem se dopolnil zaloge vode in dokupil nekaj konzerv, potem pa dvignil sidro in odplul na sosednji otok Tahu Ata. Zaliv Hana Moe Noe, kamor sem namenjen, je le kakih osem milj daleč. Ima prekrasno pesčeno plaz, tako da mu Francozi upravljeno pravijo Zaliv belega peska. Sidrišče pa je zelo izpostavljeno vetru, ki tolce

po dolini z visokih hribov. Sunki dosega včasih tudi moč 8. Upam, da sidro ne bo oralo.

Markizi, ja ora na

Popoldne čistim barko, pri tem pa se iz oči v oči spet srečam z bestijo, dolgo kake stiri metre. K sreči je bil morskis pes sit in se me ni lotil. Splezam iz morja, potem pa, ko ga kako uro ni na spregled, barko očistim do konca.

Zvečer sem povabljen na spansko jadrnico. Jorge in Lines plujeta skupaj ze šest let. Zda sta s svojo 12-metrsko barko Neuveiro namenjena tja kot jaz, v ameriški Pago Pago. Kdo ve, mogoče se se srečamo.

Naslednji dan v džungli nabiram limone

in si odsekam lepo jevo banan. Presenečen sem nad divjimi kokošmi, ki lahko letijo kar po dvesto ali tristo metrov. Res pa je, da divji petelin poje enako kot tisti na dvorišču.

Na tukajšnjem sidrišču se je zbrala kar lepa mednarodna pomorska družina. Tu so zasidrane nemška jadrnica Victoria, danska Ana II, ameriška Chevaucan, spanski Neuveiro, z Mavriciusa je Ragos West, pozabiti pa seveda ne smem svoje Neodvisne Slovenije.

Zjutraj 3. avgusta se poslovim. Dvignem sidro in veter me odnese na odprto morje. Markizi, ja ora na ...

(Se nadaljuje)

JUTRI

28. januarja

28. januarja leta 814 je umrl frankovski kralj Karel Veliki. Rodil se je Pipinu Malemu kot prvi sin leta 742 ali 743. Po očetovi smrti je prevzel oblast skupaj z mlajšim bratom Karlomanom. Kronal ju je papež Stefan III. leta 754 v St. Denisu.

Brata sta obvladovala skoraj vso zahodno Evropo in področje Alp. Ker pa se v svojih ambicijah nista mogli uskladiti, je Karloman po slabih sedemnajstih letih sporov umrl. Tedaj je Karl lahko uresničil svoje načrte. Pospravil je Langobarde južno od Alp, sesul Tasiila na Bavarskem in očistil Podonavje Avarov. Karantanci so se lahko vrnili na svoje domove.

Karel si je s svojo uspešno politiko in strategijo popolnoma podvrget skoraj vse nekdanje zahodnorimsko cesarstvo. Znal si je podrediti tudi cerkvene dostojanstvenike, da so mu bili bolj naklonjeni kot papežu. Tako je bilo kronanje za cesarja v Rimu leta 800 samo formalnost. Tudi Bizantince je znal prisilit k sporazumu in jim je za povrh vzel se Benetke in Istro. Vladal je tako, da je prepustil oblast cerkvenim in posvetnim krajevnim oblastnikom, ki jih je navezal nase s podeljevanjem fevdov. Administrativne potrebe so zahtevale višjo izobrazbo in kulturno raven. Zato pomeni Karlovo obdobje začetek moderne evropske civilizacije.

RECEPT

Štrukeljci iz kislega zelja

SESTAVINE:
500 g kislega zelja, listnato testo, 50 g mesnate slanin, kos kranjske klobase, čebula, 2 krompirja, paradižnikova mezga, belo vino, sol, poper, česen, kumina, kisla smetana
CAS PRIPRAVE: približno 50 minut

Drobno narezano slanino prepražimo na olju, dodamo sesekljano čebulo, na kolobarje narezano klobaso, kasneje se kislo zelje, začimbe in zalijemo z belim vinom. Dusimo, dokler se zelje ne zmehča. Posebej skuhamo na kocke narezan krompir. Zeljni nadev porazdelimo po listnatem testu, potresemo s krompirjevimi kockami ter zvijemo v štrukelj.

Štrukelj položimo v pekač, prelijemo s kislo smetano in pečemo v pečici pri temperaturi 180°C.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Lukulova zelena

SESTAVINE:
8 rezin zelene, sok pol limone, jajce, 150 g nastrganega sira, nekaj kolobarjev čebule, 2 kolobarja ananasa, 8 vložnih češenj, Za besamelno omako: 2 žlici masla, 2 žlici cele moke, 1,5 dl mleka

Gomolj zelene operemo, narežemo na centimeter debele kolobarje in olupimo. Kolobarje stresemo v osoljeno vodo, ki smo ji dodali sok polovice limone, in kuhamo le 3–5 minut, da se zelena ne zmehča preveč.

Napravimo besamelno omako; ohlajeni primesamo jajce in sir. Zelenine rezine stresemo v naoljen pekač in jih prelijemo s sirovo besamelno omako. Pekač postavimo v ogreto pečico za približno 15 minut, tako dolgo, da se sir stopi, naraste in porumeni. Nato popečemo čebulne kolobarje in z njimi okrasimo pečeno zeleno. Preden jo ponudimo, jo okrasimo se s svežim ali vložnim ananasom in češnjami.

(Neva Predan Miklavčič)

MOJ VRT

Priprava komposta

MILKA PANCE - CZP KMECKI GLAS

Star ljudski rek sicer pravi, da toplota in vlaga v januarju zimi v februarju na noge pomagata, ne bo pa nič narobe, če pocasi začnemo s pripravami na novo pridelovalno sezono.

Zdaj je ze čas, da temeljito premečemo kompostni kup, da bo spomladi dovolj dobre kompostne prsti. Pri tem skrbimo, da pride zunanja plast komposta v notranjost, posebej ce je zmrznjena. Kup ne sme biti višji od enega metra. Tako kup prezačimo, da bo vsebina v njem hitreje strohnela. Ker so organske snovi, ki jih ponavadi mečemo na kompostni kup, revne s hranilnimi snovmi, dodajamo gnojnico in stranski odpadke, seveda, ce v njih ni drugih zdravju škodljivih primesi, kakršne so na primer detergenti.

Gnojnica vsebuje malo fosforne kisline, zato jo ob zalivanju komposta dodamo v obliki superfosfata. V ta namen v 10 litrov gnojnice raztopimo 50 gramov superfosfata. Lahko pa namesto tega med premetavanjem v kompost zamešamo tomasov fosfat (tomaževo zliandro). Tako negovan kompost lahko v celoti nadomesti hlevski gnoj. Zrel kompost vedno raztrosimo po površini gred in spomladi samo plitko podkopljemo.

Kompostiramo lahko tudi pepel, ki ga je zdaj obilo. Najboljši je seveda lesni pepel, vendar tudi primesi premogovega

pepela niso škodljive. Narobe delajo tisti, ki svež pepel izpod kuršč s sajami vred stresajo po vrtovih. Pepel je treba pred tem dodati starejšemu kompostnemu kupu, kjer organske snovi se na veliko trohijo, kajti tako bomo izrabili največ hranilnih snovi, ki so v pepelu.

Pri pomanjkanju kompostne prsti ali zrelega hlevskega gnoja si lahko v tem času omislimo pospešeno kompostiranje sote, ki bo dozorela spomladi. Takšen kompost lahko uporabimo za izboljšanje tal ali za pokrivko v sadnem, okrasnem in metra komposta potrebujemo večjo bala sote in eno tretjino kubičnega metra zemlje, lahko tudi iz polja. Za pospešeno kompostiranje in obogatitev s hranili kupimo se 5 kilogramov apnenega dušika, 7 kilogramov tomaževe zliandre (moke) in 4 kilograme kalijevega sulfata. Soto razgrnemo čim bolj na drobno, da ni nobenih kep, in jo navlazimo. Nato vsa tri gnojila dobro premešamo in z dvakratnim premetavanjem pomešamo s soto. To mešanico sote in gnojil razprostrimo v približno 20 centimetrov debelo plast in vse skupaj dobro navlazimo. Po vsakem skropljenju plast premešamo z grabljami. To ponavljamo vse do tlej, dokler sota vode ne neha vpijati. Zatem iz tega naredimo največ do 60 centimetrov visok kup. Tega spet namočimo in po vseh straneh

potolčemo z lopato. Kup obdamo z 10 centimetrov debelo plastjo zemlje. Na vrhu namestimo zleb in s stalnim zalivanjem poskrbimo, da je vlažen. Po starih tednih kup premečemo in dobro premešamo soto z zemljo. Ponovno napravimo kup, vendar ga ne potlačimo, pač pa obdamo s tri centimetre debelo plastjo zemlje in spet namestimo zleb za zalivanje. Po starih tednih vlaženja je kompost že uporaben.

Ljubitelji rabarbare lahko začno s siljenjem. Za to bodo potrebovali svež hlevski gnoj in star sod ali primerno velik

zaboj. S površine rabarbarinih grmov odstranimo najprej zascitno plast, s katero smo jih zavarovali pred mrazom, ceznje pa poveznemo sod brez dna ali zaboj. Sod obkrožimo s približno 30 centimetrov debelo plastjo gnoja in vse skupaj dobro stlačimo, da zmrzal ne bo mogla do zivega. Suh gnoj pred tem navlazimo. Tudi vrh sode obkrožimo z gnojem, odprtno, skozi katero bomo trgali liste rabarbare, pa zavarujemo z deskami. V tako ogretim okolju bodo kmalu pogladi dolgi in nezni peclji rabarbare.

Kompostna gomila (Fotografija iz knjige Biovrt)

ZDRAVA HRANA

Sadja ni nikoli preveč

Hrana bi morala biti zdravilo. Hdravilo pa hrana, je ze pred mnogimi leti rekel Hipokrat. Zdi se, da zdajsja civilizacija znova odkriva to sporočilo in se polagoma vrača nazaj k naravi, naravni prehrani in naravnim zdravilom.

V svojem sadju, zelenjavi, zitiš so domala vse sestavine, ki jih potrebuje naše telo. Dnevi, ko jemo le takšno hrano, so blagodejni za zdrave in bolne. Organizem se tako razbremeni vseh močnej, ki jih povzroča nepravilna prehrana.

Seveda to se ne pomeni konec industrijskih zdravil, je pa zagotovo pot za preprečevanje in premagovanje številnih bolezni modernega človeka. O tem govori tudi nova knjiga Bogomirja Mihajloviča z naslovom Zdravljenje s sadjem in zelenjavo. V njej boste lahko prebrali, katera obolenja in zdravstvene težave je mogoče zdraviti s sadjem, posebej z grozdom in zelenjavo. Gre za številna, ze stoletja stara vedanja, v minulih letih pa tudi znanstveno dokazana. Sveže sadje na primer ugodno vpliva na prebavo in pretok snovi v telesu, se posebej pri otrocih in oslabelih. Poleg hranilne ima tudi higiensko in dietično terapevtsko vrednost. Vsebuje namreč pomembne organske kisline,

pektin, ogljikove hidrate, vitamine, rudninske snovi. Za pektine je dokazano, da preprečujejo kopičenje holesterola v krvnih žilah in s tem sklerozo. Sadna prehrana zelo koristi tudi pri mnogih ledvičnih obolenjih, pri hujšanju in zdravljenju kroničnega zaprtja in drugih črevesnih boleznih.

Za zelenjavo pa velja, da je pomemben dejavnik fiziološkega ravnotežja. Pri tem je zlasti pomembno učinkovanje vitaminov, ki jih povzroča nepravilna prehrana. Seveda pa so v njej se mnoge druge koristne in lahko prebavljive hranilne snovi, kot so sladkorji, aminokisline, mascohe, encimi in rudninske snovi. Zato uživanje zelenjave uravnava prebavo, spodbuja absorpcijo in zvečuje bilosko vrednost drugih živil.

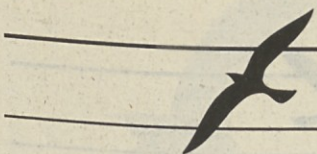
Cesen, čebula in

hren vsebujejo se fitoncide, ki učinkujejo se posebej zdravilo, nekatere vrste zelenjave pa vsebujejo tudi eterična olja in so zaradi tega prijetnega vonja in osvežilnega okusa. Posebna vrednost zelenjave je tudi v tem, da številne rastline ustvarjajo hlapljive in nehalpljive snovi z antitimi-krobnim učinkovanjem, zato jih imenujejo rastlinski antibiotiki. Ti so v zelju, korenju, papriki, krompirju, paradižniku in najbrž se kje. Bogomir Mihajlovič tako priporoča, da bi moralo biti v vsakem obroku, ki ga pojemo, vsaj 30 odstotkov sveže zelenjave. Knjiga je pravi zaklad podatkov o pravilni prehrani s sadjem in zelenjavo, pa tudi receptov za priprave, s katerimi bomo lahko pozdravili to ali ono bolezen.

(M.P., CZP Kmečki glas)

Jabolka med drugim vsebujejo vitamine C, A in skupino B. S pogostim uživanjem se izognemo mnogim tegobam. Zdravilno učinkujeta tudi jabolčni kis in jabolčni k. (Fotografija iz knjige Sadni izbor)

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

09.00	Zimski počitniški program
09.45	Skatek in mala vila, finski film, VPS 0945
11.05	Milena, 1/4 del koprodukcijske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1105
12.00	Osmi dan, ponovitev, VPS 1200
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Morske steze, 3/5 del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev
13.45	Fran Žizek: Napravite mi to deželo spet nemsko, 1/3 del tv nadaljevanke, ponovitev
14.45	Sova, ponovitev
14.55	V avtobusu, 1. del angleske nanizanke, VPS 1445
15.15	Leta more, 3/4 del koprodukcijske nadalj., VPS 1515
17.00	TV Dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Zlati cekin, 1. oddaja
18.10	Cepecpetavcek
18.50	Besede, besede, besede, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.05	Zarišce
20.40	B.Cavazza-A.Tomasič: Predsednik, izvorna tv komedija, VPS 2040
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38	Sport
22.45	Obiski: NSK, VPS 2245
23.55	Video strani

SLOVENIJA 2

10.10	Iz življenja za življenje: Prislunhimo tišini, ponovitev
10.40	Portret slovenskega glasbenika: Samo Hubad, ponov.
11.30	Macke, 4/5 del angl. poljudnoznanstvene serije, ponov.
12.00	Glasba, show in cirkus: Barisnikov v Hollywoodu, pon.
13.00	Poročila
16.10	Omizje, ponovitev
18.10	Beverly Hills, 90210, 4/22 del ameriske naniz., ponov.
18.55	Finski arhipelag
19.10	Slovenija - umetnostni vodnik: Tunjice, ponovitev
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Sportna sreda
22.15	Slike iz Secuana: Obiranje čaja, 10. del dokumentarne oddaje
22.25	Sova
22.30	Buntz za Beverly Hillsa, 5/13 del ameriske nanizanke
22.45	Leta more, 4., zadnji del koprodukcijske nadaljevanke
00.20	Video strani

KANAL A

10.30	Astrološka napoved
10.40	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 82. dela
11.20	Božidar Jakac: Podobe na filmskem traku, 19. del
18.30	Male zivali, ponovitev 53. oddaje
19.00	Ninja zelve, 38. del ameriske risanke
20.00	Risanke
20.15	Dnevnoinformativni program
20.30	Kult-ura, pol ure kulture
21.05	Smithsonian, 1. del dokumentarne serije - Zanimive oddaje, ki se bodo dogajale v Skotskem visaju, ob hudournikih v Skalnem gorovju - vse do džungel ob Amazonki...
22.30	Drugacen svet, 83. del ameriske nadaljevanke
23.20	Dnevnoinformativni program
23.35	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.05	Astrološka napoved
00.25	MCM

KOPER

18.00	Studio 2 - otroški program
	Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Il segreto del medaglione, vmes (11.00) dnevnik 1
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanska kronika
14.45	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroski variete
16.00	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo? (vo-di Gigi Sabani)
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Film: L'organizzazio-ne sfida l'ispettore Tibbs (krim., ZDA '71)
22.35	Caffè italiano
23.00	Dnevnik 1
23.15	Sport: nogomet, boks
0.25	Dnevnik in vreme
0.55	Danes v Parlamentu

RAI 2

6.10	Cuore e batticuore
7.00	Otroski variete
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Il nuovo assistente del dott. Gillespie (dram., ZDA '42)
11.10	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika o motorjih, vreme
13.55	Razmisljanja
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika in živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Il coraggio di vivere
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	Film: L'aquila d'acciaio (pust., ZDA '85)
22.30	Mixer in Pegaz
23.55	Nočni dnevnik

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Chi è di scena?
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.10	Dokumenti
15.45	Samo za sport
17.20	Derby in dok. Geo
18.30	Nan.: Lassie
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Donne in amore (dram., VB '69, i. Glenda Jackson)

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.00	Nad.: Marilena, 9.35 General Hospital, 10.10 Ines, 11.00 Pantanal, 11.25 Amanda, 11.50 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.40	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.00 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono, 16.50 Febbre d'amore
17.25	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.05	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Nad.: Renzo in Lucia
22.30	Film: Nord e Sud, vmes (23.30) vesti
0.20	Nan.: Top Secret

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parlamente
15.30	Nan.: Licia
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	TV film: Rapita (dram., ZDA '91, i. David Morse)
22.30	Aktualno: Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
14.15	Variete: Non è la Rai, 15.45 Unomania
16.05	Nan.: College
17.00	Variete: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.10	Nan.: MacGyver
19.10	Variete: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30	Nan.: Quelli della Speciale
22.00	Film: A scuola di Ninja (kom., ZDA '89)
23.30	Variete: No limits
24.00	Nan.: Quelli della pallottola spuntata
0.30	Odprti studio in sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglia, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	Nan.: Autostop per il cielo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: La signora a 40 carati (kom., ZDA '73, i. Liv Ullmann, Gene Kelly, E. Albert)
16.00	Risanke
16.15	Nan.: Batman
16.45	Dok.: Prijateljska narava - Sivi kit
17.15	Rubrika: Zenska TV, 19.10 Guardaroba
19.25	Vreme in TMC News
20.00	Nan.: Maguy - Il segretario
20.30	Film: Deja vu - Amore e morte (dram., ZDA '84, r. Jaclyn Smith, Nigel Terry)
22.20	Sportna oddaja: Mondocalcio
24.00	TMC vesti in vreme
0.20	Film: Dimensioni parallele (kom., '86, i. Tom Villard, S. Dey)
2.00	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.05	Nan.: I Campbell
13.35	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programmi
17.15	Filmske novosti
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line - Vesti
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Il terrore dei mari (pust., It.-Fr. '62, i. Emma Danieli)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Colpo grosso story
24.00	Film: Una Magnum special per Tony Saita (krim., Tan. '76)
2.00	News Line - Vesti

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Riuscirà la nostra carovana...
18.30	Nad.: Destini
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika o obrtnstvu
20.00	Ena rastlina na dan
20.30	Film: Keefer, agente segreto (dram., ZDA '78, i. W. Conrad)

TELE 4

	(Se povezuje s sporedi Italia 1)
	Lastne oddaje:
14.00	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O., ameriska nanizanka
13.50	Istrska paberkovanja
14.35	Out, ponovitev 4/6 dela angleske nadaljevanke
15.30	Glasbeni vrtljak
16.00	TV novice
16.05	Robin Hood iz vesolja, ameriska risana serija
16.30	Nevarnost v goljavi, angleski mladinski tv film
17.15	Pablo Jacquellini, katalonski dok., 1992
17.35	Vonj po tropih, pon.
18.00	Studio 2 - otroški spored
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., am. tv nan.
20.15	Dragnet, am. tv nan.
20.40	Bersaglio
21.20	Sok moderne umetnosti, dok. serija
21.50	TV dnevnik
22.20	Lomilca src, ameriska komedija, 1984 - igrata: Peters Coyote, Nick Mancuso

Avstrija 1

09.00	Jutranji spored
10.30	Duhovi, ponovitev filma
13.35	Sinha Moca, 79. del
14.45	Družina Meier, serija
15.05	Peter Pan in gusarji
15.30	Karnevalska princesa, lutkovna igrice
16.50	Dekle iz prihodnosti
16.20	Zvezdniki pripovedujejo najljubše pravljice
18.00	Cas v sliki
18.30	Hribovski zdravnik
19.30	Cas v sliki
20.15	Nepozabna Coco, angl./fr. film-Coco: Marie-France Pisier
22.20	Aljaska
23.10	Kockar, am. film - igrajo: Paul Newman, George C. Scott in drugi
01.20	Poročila; Tisoc mojstrov

Avstrija 2

16.50	Tisoc mojstrov
17.00	Poklicne slike: Optik
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Družinske vezi: Obisk iz onostranstva, 2. del
18.30	Gaudimax, igra
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Saga o domisljajcu, 3/4 del serije
22.20	Cas v sliki
22.30	Sport
22.45	Spomini, pogovor z dr. V. Franklom
23.45	Round Midnight, z jazz festivala na Dunaju, 1991
	Poročila; Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaška
	Poročila
	Zgodbe iz Monticella, 50. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.15	Ameriska anglesčina
11.30	Marijana, 6/13 del francoskega anim. filma
12.00	Poročila
	Ko se svet vrti, 50. del
13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko
14.50	Ike, ponovitev 2/6 dela am. nadaljevanke
16.00	Poročila
16.05	Učimo o Hrvaški
16.35	Divji svet otrok, 17/26 del
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Moja knjiga o džungli: Neslišna nevarnost, 4/27 del
18.35	Santa Barbara, 311. del
19.18	Risanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Svetovalec, angleski film
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.50	Poročila

Hrvaška 2

	Video strani
19.30	Dnevnik 1
20.05	Pravi igralci, 6/15 del ameriske humoristične serije
20.40	Zivljenjske preizkušnje, 5/13 del dokumentarne serije
21.35	Ike, 3/6 del ameriske nadaljevanke o enem največjih vojskovodij tega stoletja, Dwightu D. Eisenhowerju, ki je legenda že za življenja
22.25	Glasbeni večer
23.55	Horoskop

Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Pekleni raj, 1. del brazilske serije
10.00	Zvezdniki
11.00	Igra
11.15	Hisa lutk
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Sanjaki plesi, balet
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to zensko, 142. del
17.30	Cez dan
17.50	Svet denarja
18.00	Hamlet
18.45	Vecerna pravljica
19.00	Delo na črno, am. nan.
20.00	Dnevnik
20.40	Una vita difficile, it. film
23.05	Central express, mednarodna tv serija
23.50	Dnevnik

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.40

Od predsednika do vratarja

TV film scenarista Borisa Cavazze in režiserja Antona Tomašiča

Pred nami je televizijski fim Predsednik scenarista in igralca Borisa Cavazze in režiserja Antona Tomašiča.

Film nam prikazuje deželo, ki je sicer ni, a je v njej tudi marsikaj prepoznavnega. Velika domoljubna gesla, ki se za njimi skrivajo sebični interesi, najbolj neverjetna partnerstva in povezave, ki jih lahko opravičuje samo pritlikava slast po oblasti. Blescec videz, ki za njim odkrivamo praznino in sebičnost. V vrvežu komedijsko razgibanih dogodkov je prikazan lik imaginarnega predsednika vlade in njegovih ministrov, ki v svojem pohlepu zagrešijo

nenavadno korupcijsko dejanje. Opozicija jim je na sledi in v rasti nevarnosti se ponudi svojevrstna rešitev: ugrabiti je

treba predsednika in mu tako ustvariti mamljiv mučeniski sijaj, ki bo premamili volivce. A opozicija je iznajdljiva in spretno prevzame zamisel, in zdaj se znajde predsednik v nepredvidljivih situacijah, ki razkrivajo vso politično bedo in korupcijo.

V glavnih vlogah: Boris Cavazza, Vlado Novak, Stefa Drolc, Marjana Breclj, Danko Ljustina, Bojan Emersic, Dare Valic, Gojmir Lesnjak, Roman Koncar. Direktor fotografije: Sven Pepeonik, scenografinja Simona Perne, kostumografinja Jerneja Jambrej, montažerka Ana Zupančič.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Iz glasbenih šol; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Zbori po želji; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturm.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Stokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji žuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobničice; 15.10

Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Koncert; 19.35 Intermezzo; 20.00 Radioteka; 21.30 As Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Literarni utrinek.

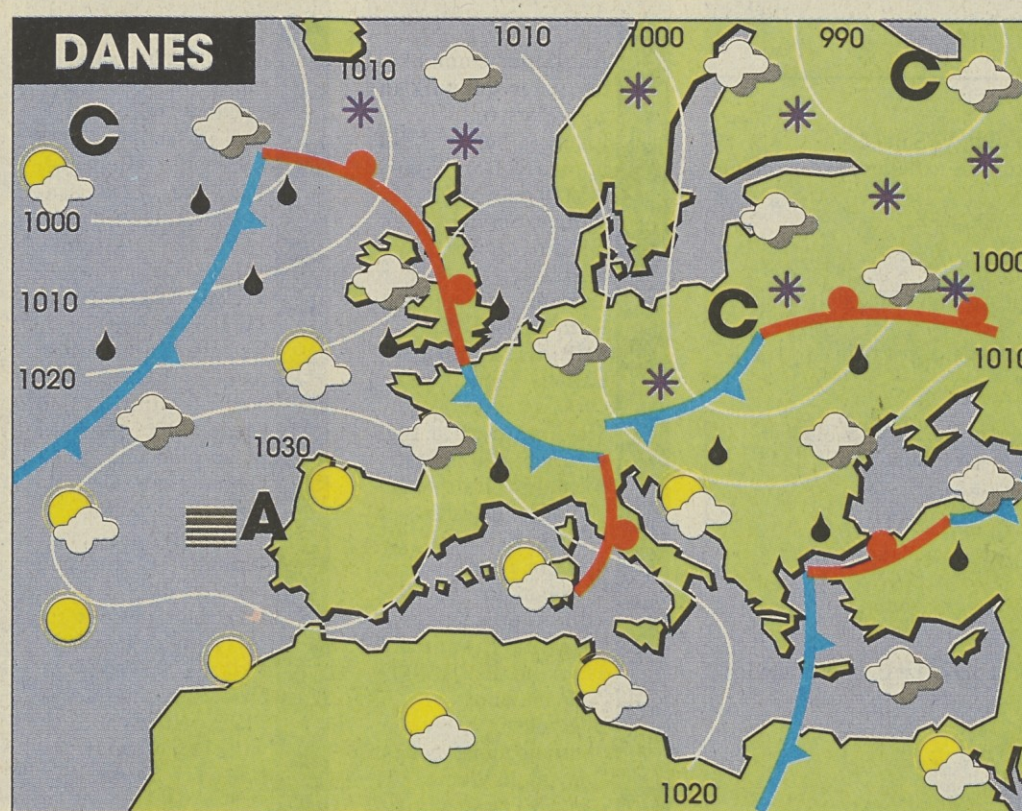
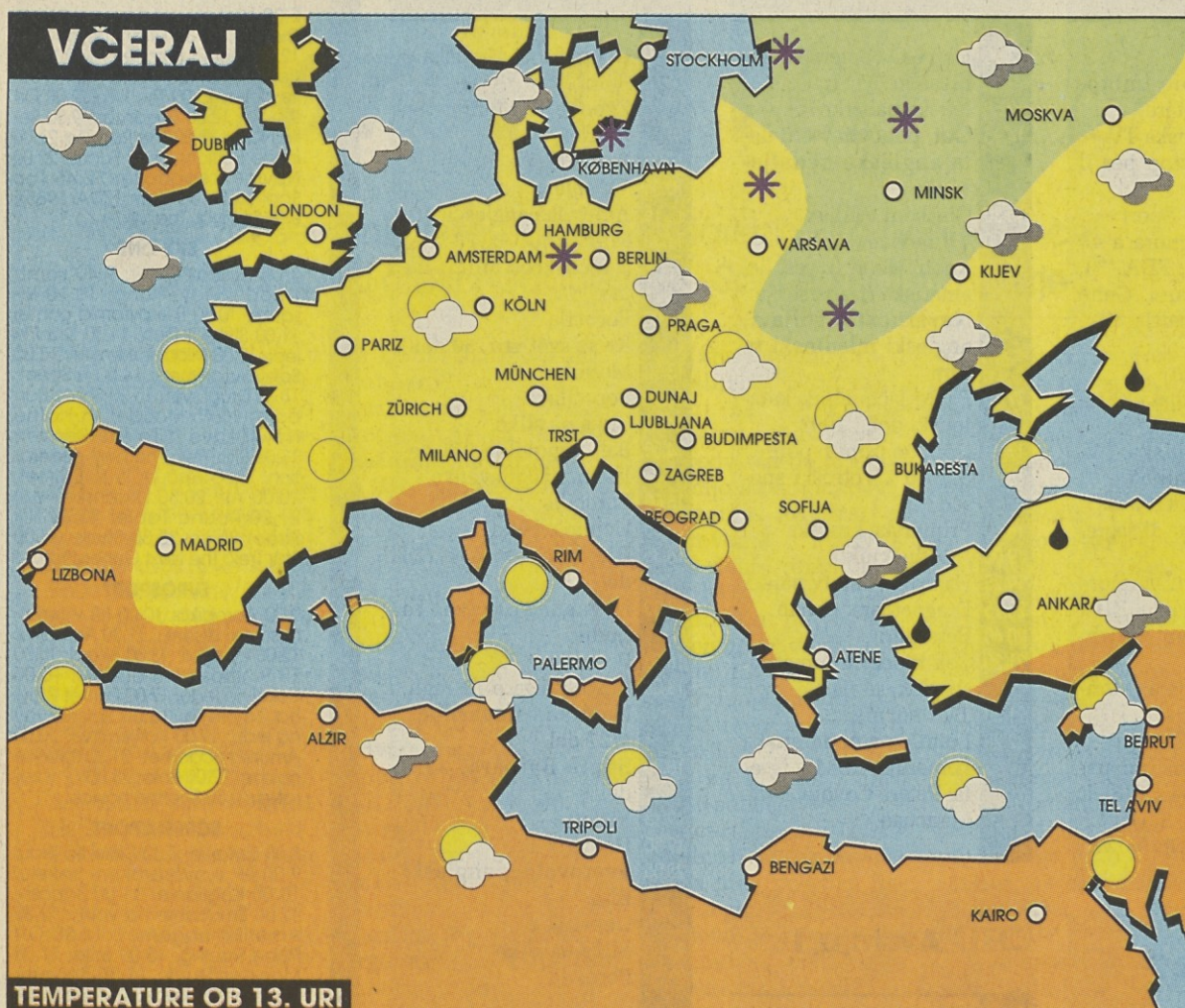
Radio Koper

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjki; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri

val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 Finančno svetovanje; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo... vroče; 12.00 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.00 Dnevnik - prenos Radia Slovenija.

Radio Koper

EVROPA / PONOVRNO OSLABLJENA HLADNA FRONTA S SEVEROZAHODA

VREMENSKA SLIKA
Nad vzhodno Evropo nastaja ciklonsko območje, nad zahodno pa je območje visokega zračnega pritiska. Ob severo-

zahodnih višinskih vetrovih bo naše kraje čez dan prešla oslabljena hladna fronta. Pred njo bo došel k nam nekoliko toplejši in bolj vlažen zrak

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 07.30 in zašlo ob 17.00. Dan bo dolg 9 ur in 30 minut. Luna bo všla ob 09. uri 03 minut in zašla ob 22. uri 04 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.48 najnižje -19 cm, ob 11.12 najvišje 21 cm, ob 17.24 najnižje -39 cm. Jutri: ob 0.10 najvišje 39 cm, ob 6.28 najnižje -18 cm, ob 11.44 najvišje 13 cm, ob 17.44 najnižje -32 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

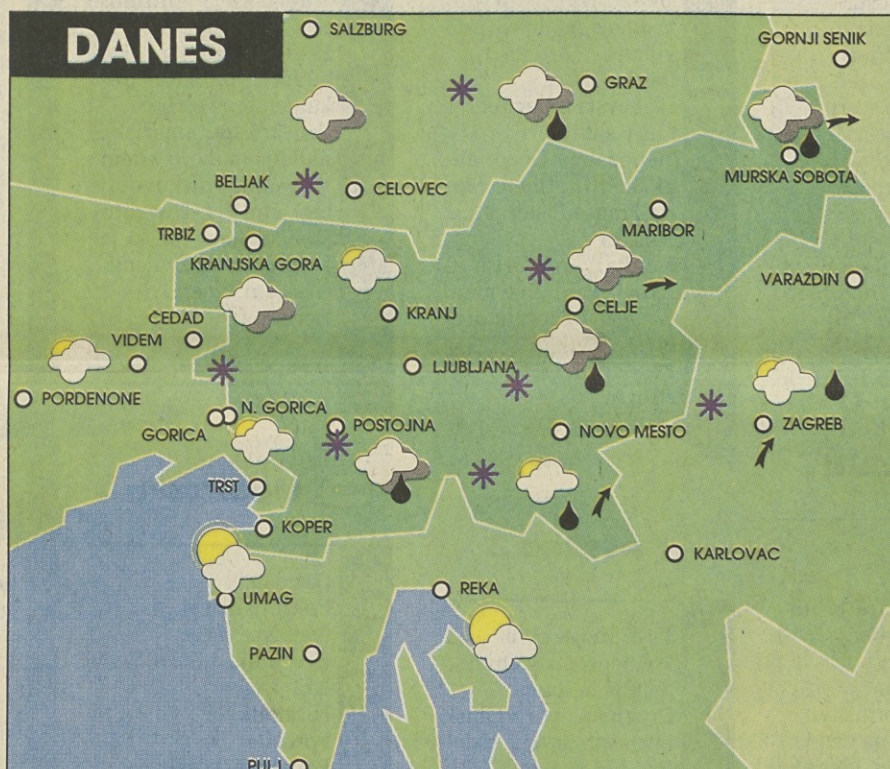
HELSINKI	-9/-4
OSLO	-2/-18
STOCKHOLM	-9/-3
KØBENHAVN	2/8
MOSKVA	-6/-5
BERLIN	0/4
VARSAVA	1/4
LONDON	-2/5
AMSTERDAM	1/5
BRUSELJ	0/5
BONN	-1/5
FRANKFURT	-2/6
PARIZ	1/8
DUNAJ	1/9
MÜNCHEN	-3/9
ZÜRICH	-3/6
ZENEVA	-1/10
RIM	-1/14
MILAN	5/12
BEOGRAD	-1/14
NICA	5/15
BARCELONA	3/14
BUKARESTA	0/14
CARIGRAD	6/15
MADRID	2/14
LIZBONA	5/15
ATENE	12/16
LARNAKA	11/17
TUNIS	11/16
ALŽIR	5/16
MALTA	14/15
JERUZALEM	2/11
KAIRO	8/17

ALPE-JADRAN / OB JADRANU DELOMA JASNO, V NOTRANJOSTI PONEKOD MANJŠE PADAVINE

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

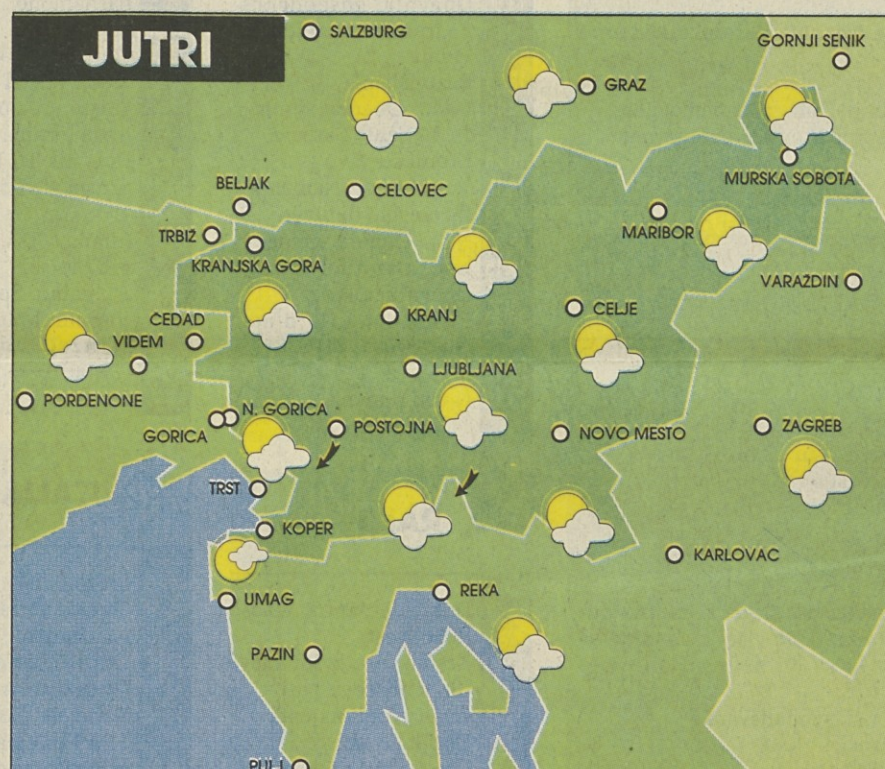
LJUBLJANA	-1/7
TRST	6/9
CELOVEC	1/3
BRNIK	-1/6
MARIBOR	2/6
CELJE	-2/7
NOVO MESTO	-1/6
NOVA GORICA	-1/9
MUR. SOBOTA	2/5
PORTOROŽ	0/10
POSTOJNA	0/4
IL. BISTRICA	-2/5
KOČEVJE	-2/5
ČRNOMELJ	-2/7
SL. GRADEC	2/3
BOVEC	0/5
RATEČE	-6/1
VOGEL	-6/4
KREDARICA	-15/-14
VIDEM	0/9
GRADEC	3/6
MONOSTER	2/6
ZAGREB	1/7
REKA	4/9

V SLOVENIJI: Zmerno do pretežno oblačno bo, v notranjosti manjše, kratkotrajne padavine, ponekod lahko kot rahel sneg. Najvišje dnevne temperature od 1 do 7 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: V severni Italiji in ob severnem Jadranu bo delno jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno. Ponekod bodo manjše padavine, v Alpah kot rahel sneg.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V četrtek bo pretežno jasno, jutri bo na Primorskem prehodno pihala zmerna burja.

OBETI: V petek bo od zahoda dosegla naše kraje topla fronta. Zmerno do pretežno oblačno bo, vendar brez večjih padavin

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	49
Maribor	131
Celje	—
Trbovlje	78
Hrastnik	42
Zagorje	80
Šoštanj	30

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

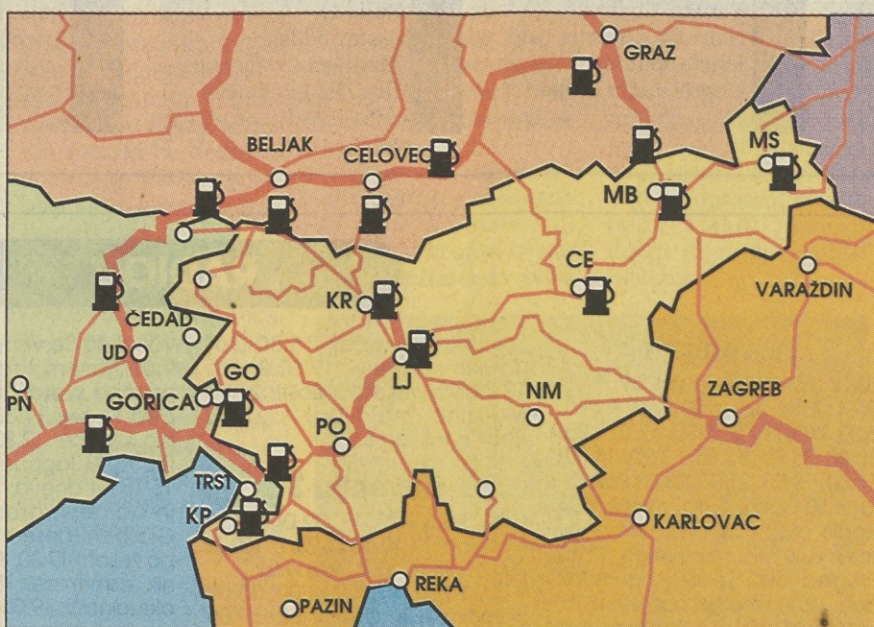
Mura, G. Radgona:	123
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	41
Sava Sentažab:	—
Radeče:	123
Sora Škofja Loka:	102
Ljubljana Moste:	62
Savinja Laško:	102
Krka Podbočje:	90
Kolpa Radenci:	94
Soča Solkan:	—

HOROSKOP

Piše:
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4 :** Čeprav se adrenalin burno pretaka po vaših žilah, danes ni prav veliko stvari, ki bi jih lahko uspešno in učinkovito opravili. Zato se vam bo zdel dan popolnoma izgubljen.
- BIK 21-4/20-5 :** Po vseh aktivnostih ste sedaj pripravljeni nekoliko izpreči in se umakniti vsakdanjemu diranju ter uživati trenutke samote in počitka.
- DVOJKA 21-5/21-6 :** Zelite storiti kaj nepremišljenega, nenavadnega in tvegane, da bi usli rutini in vsakdanjim obveznostim. Poskusite, tvegajte!
- RAK 22-6/22-7 :** Razpoloženi ste za velik korak naprej in zdaj, ko ste se že odločili, zelite cimpri uresničiti nameravano potezo. Storitve tako, kot čutite, da je najboljša.
- LEV 23-7/23-8 :** Precej razburjenja bodo povzročile manjše težave v službi, kajti ne bo vam uspelo rešiti skorajda ničesar. To je posledica vašega preveč domačega načina obravnave.
- DEVICA 24-8/22-9 :** Zbudili se boste dobre volje in misel na kakršnokoli resno delo vam bo popolnoma odveč. Če se le da, se prepustite prijetnim trenutkom in sladkim mislim na prihodnost.
- TEHTNICA 23-9/22-10 :** Imate slabo navado, da največkrat veliko stvari prepustite partnerju, saj z njimi ne zelite imeti opravka. Zato se ne čudite, če se vam partner kdaj pa kdaj upre.
- SKORPIJON 23-10/22-11 :** V primerjavi z včerajšnjim dnevom bo današnji en sam dolgčas. Prekladali se boste z enega konca na drugi, nič naredili in najverjetneje morili se druge.
- STRELEC 23-11/21-12 :** Razpoloženi boste za romantiko, vendar se partner sploh ne bo odzval. Ne bodite uzaljeni, tudi vi imate včasih svoje trenutke, ko se ne ozirate na druge.
- KOZOROG 22-12/20-1 :** Danes boste bolj malo izbirali besede, zato se prav lahko zgodi, da se boste v službi sporekli o zadevi, ki za vas sploh ni pomembna.
- VODNAR 21-1/19-2 :** Današnji dan se bo težko kosal z včerajšnjim ugodnim razvojem dogodkov, zato imejte za vsak primer pripravljen rezervni plan, ki ga boste lahko ponudili.
- RIBI 20-2/20-3 :** Ko boste pregledovali svoje finančno stanje, se boste zavedli problemov, ki ste jih najmanj pričakovali. Prav zato bi si v prihodnje morali pustiti nekaj manevrskega prostora.

CESTE / VEČINOMA NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe, ter prevozne brez večjih ovir. Promet poteka tekoče ter brez zastojev. Tudi na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje. Voznike opozarjamo, da se lahko v višje ležečih krajih in na izpostavljenih legah in mestih pojavi poledica, zato jim svetujemo previdno vožnjo.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope	Cimolais	Podklošter
Golte	Claut	Bad Kleinkirchheim
Zelenica	Piancavallo	Pilberk/Peca
Straz pri Bledu	Zabnice/Ovčja vas	Sloveniji Plajberk
Rogla	Raibl	Dobrac
Kanin	Forni Avoltri	Nassfeld/Mokrine
Rahel-Pameče	Forni di Sopra	Spittal/Goldeck
Soriška planina	Paluzza-Timau	Heiligenblut
Vogel	Paularo	Katschberg
Kobla	Pontebba	Koralpe/Golica
Mariborsko Pohorje	Pradibosco	Kötschach/Mauthen
Kranjska gora	Prato Carnico	Mallnitz
Pokljuka	Zoncolan	AVSTRIJA
Rog - Črmošnjice	Sauris	Arberg
Prvine	Sella Chianzutan	Seefeld
Jezerko	Nevejsko sedlo	Kitzbühel
Ulovka	Višarje	Oberaufnern
Krvavec	VENETO	Zell am See
Črni vrh	Sappada	Schladming/Planai

V VEDNOST

Kraški bruhalni Lijak

Ob glavni cesti iz Ajdovščine, malo pred Novo Gorico, marsikateremu popotniku pritegne pozornost lijakasta skalna jezeda pod močnim robom Trnovsko-Banjske planote. Pri dnu zajede je zanimiva hidrogeološka in hidrološka znamenitost, občasni kraški izvir Lijak.

Izvir je visokovodni preliv iz kraskega vodnosnika pod Triglavsko-Banjsko planoto, na stiku z neprepustno flisno zaporo v spodnji Vipavski dolini. Večji del leta ne deluje, saj je tedaj gladina podzemne vode pod robom flisnega preliva. Po obilnem deževju ali naglem taljenju snega na planoti podzemna gladina naglo naraste in izvir začne bruhati vodo z vso silovitostjo. Doslej so izmerili največji iztok: celo več kot 32 kubnih metrov v sekundi. Po nekaj dneh izvir spet presahne.

V neposrednem zaledju

izvira je bila pred leti izvrtna raziskovalna vrtina, v kateri se meri režim gladine podzemne vode. S temi raziskavami so ugotovili, da je nihanje gladine zelo intenzivno. V enem samem dnevu se vodna gladina lahko dvigne tudi do 40 metrov, v času najhitrejšega naraščanja vodnega stanja je hitrost dvigovanja celo 5 metrov na uro. Podzemna voda s tega območja ves čas v globini odteka proti 5,5 kilometra oddaljeni nekaj centimetrov nad gladino akumulacije hidroelektrarne Solkan in tedaj se jasno odziva na nihanja gladine v akumulaciji.

Zaledje izvira je po dosedanjih dognanjih visokoprepustna naravna kraska akumulacija podzemne vode, ki je obetaven vodni vir za vodooskrbo Nove Gorice.

Zlatko Mikulic